

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การเสนอผลการวิจัย เรื่อง “การวิเคราะห์บทบาทของหนังสือพิมพ์รายวันต่อการสร้างภาพลักษณ์ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ในช่วงปี 2523-2539” ผู้วิจัยทำการศึกษาหนังสือพิมพ์ 2 ชื่อฉบับ คือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและมติชน มีจำนวนชื่อฉบับละ 4,122 ฉบับรวมเป็น 8,244 ฉบับ เมื่อศึกษาแล้วพบว่าไทยรัฐและมติชนนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง รวม 2,058 ฉบับ โดยแบ่งการศึกษาออกเป็น 7 ช่วง ซึ่งทั้ง 7 ช่วงแบ่งเป็นหัวข้อใหญ่จำนวน 189 ชิ้น ข่าวก่อนหน้าจำนวน 1,106 ชิ้น บทบรรณาธิการจำนวน 55 ชิ้น บทความหรือรายงานจำนวน 467 ชิ้น คอลัมน์วิจารณ์จำนวน 1,103 ชิ้น รวมทั้งสิ้น 2,920 ชิ้น มาวิเคราะห์โดยใช้รูปแบบการนำเสนอผลการวิจัยด้วยตารางแสดงคำร้อยละ และอธิบายตารางในเชิงพรรณนา รวมทั้งการวิเคราะห์คำให้สัมภาษณ์ โดยการเรียบเรียงข้อมูล แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แสดงความถี่ของเนื้อหาทางด้านรูปแบบการนำเสนอ จำนวนเนื้อที่ที่นำเสนอ ประเด็นของข่าว บทบาทและบุคลิกภาพ รวมทั้งภาพลักษณ์ที่ปรากฏในแต่ละช่วงการศึกษา โดยแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 บรรยายเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นและเกี่ยวข้องกับ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ในแต่ละช่วงการศึกษา

ส่วนที่ 2 วิเคราะห์และแสดงความถี่ของเนื้อหาทางด้านรูปแบบการนำเสนอ จำนวนเนื้อที่ที่นำเสนอ ประเด็นของข่าว บทบาทและบุคลิกภาพ รวมทั้งภาพลักษณ์ที่ปรากฏในส่วนของการคิดเห็นจากรูปแบบการนำเสนอในแต่ละช่วงการศึกษา ด้วยตารางแสดงคำร้อยละ และอธิบายตารางในเชิงพรรณนา

ตอนที่ 2 วิเคราะห์และแสดงความถี่ของเนื้อหาทางด้านรูปแบบการนำเสนอ จำนวนเนื้อที่ที่นำเสนอ ประเด็นของข่าว รวมทั้งภาพลักษณ์ที่ปรากฏทั้ง 7 ช่วงการศึกษา นำมาเปรียบเทียบ ด้วยตารางแสดงคำร้อยละ และอธิบายตารางในเชิงพรรณนา

ตอนที่ 1

แสดงความถี่ของเนื้อหาทางด้านรูปแบบการนำเสนอ ประเด็นของข่าว บทบาทและบุคลิกภาพ รวมทั้งภาพลักษณ์ที่ปรากฏในแต่ละช่วงการศึกษา

ช่วงที่ 1 เป็นเลขาธิการนายกฯ เปรม ติณสูลานนท์ (23 มีนาคม 2523-31 ธันวาคม 2524) แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1: เหตุการณ์สำคัญทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง

1. พล.ต.จำลอง ศรีเมืองเริ่มต้นบทบาททางการเมือง

พล.ต.จำลอง ศรีเมือง เริ่มบทบาททางการเมืองครั้งแรก ในตำแหน่งเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ในรัฐบาลพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี ซึ่งสืบทอดตำแหน่งหลังจากพล.อ.เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ลาออกจากตำแหน่งนายกฯ บรรดาวุฒิสมาชิก ส.ส. พล.อ.เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ และรวมทั้งกลุ่มทหาร “ยังเดิร์ก” ที่มีพล.ต.จำลอง ศรีเมือง เป็นหนึ่งในกลุ่มนี้ ก็สนับสนุนให้พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ผู้บัญชาการทหารบก และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ขึ้นนั่งเก้าอี้นายกรัฐมนตรี(สมเกียรติ รุ่งเรืองวิริยะ , 2539 : 149)

การจัดตั้งรัฐบาลของพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ซึ่งต่อมาเรียกขานกันว่ารัฐบาล “เปรม 1” (3 มีนาคม 2523-11 มีนาคม 2524) นั้น พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้รับเลือกเป็นเลขาธิการนายกรัฐมนตรี นับว่าเป็นเลขาธิการนายกฯ ที่มีชื่อนั้นเพียงแต่ “พันเอก” เท่านั้น และ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ก็เป็นผู้หนึ่ง ที่มีส่วนให้คำเสนอแนะ พล.อ.เปรม ในการฟอร์มรัฐบาลชุดที่ 43 ของประเทศไทย

พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี ได้กล่าวถึงการตัดสินใจคัดเลือก พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ให้เป็นเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ทั้งๆ ที่คนอื่นๆ มองว่าการที่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้รับเลือกให้เป็นเลขาธิการนายกฯ นั้น เพราะเป็นระดับ “ผู้นำ” ของกลุ่ม “ยังเดิร์ก” คนหนึ่ง ในเรื่องนี้ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ กล่าวถึงการเลือกพล.ต.จำลอง มาเป็นเลขาธิการนายกรัฐมนตรีเพียงสั้นๆ ว่า (จิตวา กลิ่นสุนทร , 2538 : 116)

“จำลองเข้ามาช่วยงานผมตั้งแต่ก่อนผมเป็นนายกฯ ด้วยเข้าไป มาปรึกษา

“เรื่องนี้มีทหารบางคนปากก็บอกว่าทำเพื่อประชาธิปไตย แต่ความจริงที่ทำเป็นเรื่องตรงกันข้าม ทำให้ทุกอย่างเสียไปหมด เขาทำเพื่ออะไร อยากจะฝากพวกคุณไปถามเขาด้วยว่า เขาทำเพื่อประชาธิปไตย หรือทำเพื่อประโยชน์ของตนเอง”

พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี ได้เรียกพรรคการเมืองร่วมรัฐบาลเข้าปรึกษาหารือเกี่ยวกับเรื่องการต่ออายุราชการของตัวเองอีก 1 ปี ที่บ้านพักสี่เสา โดยมี ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช หัวหน้าพรรคกิจสังคม เป็นปากเสียงแทนรัฐบาล แล้วผลก็ลงเอยด้วยว่า คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบ และได้รับการสนับสนุนจากพรรคร่วมรัฐบาลทั้งหมด ในที่สุด พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี ก็ได้รับเสียงสนับสนุนในการต่ออายุราชการ ในตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกไปอีก 1 ปี

3. กบฏ “เมษาฮาวาย” โดย “กลุ่มยังเติร์ก”

ภายหลังจัดตั้งรัฐบาลได้เพียงสามสัปดาห์ เกิดวิกฤติการณ์ทางการเมือง ซึ่งเรียกกันว่า “กบฏเมษาฮาวาย” ระหว่างวันที่ 1-3 เมษายน 2524 โดยกลุ่มนายทหารหนุ่มหรือที่รู้จักกันดีในนาม “กลุ่มยังเติร์ก” นำโดยนายทหารจปร.รุ่น 7 (รุ่นเดียวกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง) คือ พันเอกมัญญู รูปขจร (เหล่าม.) ผบ.ม.4 รอ. (เป็นเลขาคณะปฏิวัติ) และพันเอก ประจักษ์ สว่างจิตร์ (เหล่าร.) ผบ.ร.2 โดยพล.อ.สัณฑ์ จิตรปฏิมา เป็นหัวหน้าคณะผู้ก่อการไม่สงบ ได้นำกำลังทหารทำการปฏิวัติ โดยอ้างเหตุผลที่พล.อ.เปรมดึงเพื่อนสองคนคือ พล.ต.สุดสาย หัสติน และร.ต.ท.ชาญ มนุชธรรม เข้าร่วมในคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ กอปรกับความไม่พอใจเมื่อครั้งที่มีการเคลื่อนไหวต่ออายุราชการให้พล.อ.เปรม เพราะกลุ่มยังเติร์กสนับสนุนพล.อ. สัณฑ์ จิตรปฏิมา ขึ้นสู่ตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบก แต่การปฏิวัติครั้งนี้ไม่สำเร็จ และเมื่อการปฏิวัติไม่สำเร็จ เหล่านายทหารที่ร่วมก่อกบฏ 1 เมษายนก็ถูกปลดประจำการจำนวน 39 คน

ภายหลังเหตุการณ์ไม่สงบระหว่างวันที่ 1-3 เมษายน 2524 ผ่านไปไม่นาน รัฐบาลก็ได้ออกพระราชกำหนดนิรโทษกรรมแก่บรรดาผู้ก่อการไม่สงบครั้งนี้อย่างรวดเร็ว โดยรัฐบาลเลือกเอาโอกาสอันเป็นวันมงคลของชาติ คือวันที่ 5 พฤษภาคม 2524 ซึ่งเป็นวัน “ฉัตรมงคล” เป็นวันประกาศนิรโทษกรรมแก่ผู้ต้องหาดังกล่าว ยังผลให้ผู้ต้องหาซึ่งเป็นทหาร ตำรวจ เป็นส่วนใหญ่พร้อมพลเรือนอีกส่วนหนึ่งที่เข้ามาอบตัว และรับการสอบสวนจากเจ้าหน้าที่พัน

หารื้อกันเรื่องต่างๆ ตอนนั้นกลุ่ม “ยังเดิร์ก” กำลังโด่งดังจำลองเขาก็อยู่ในกลุ่มด้วย กลุ่มนี้สนับสนุนผมตลอดมา...จำลองเข้ามาช่วยเหลือติดต่อคนโน้นคนนี้ให้ ผมก็จับเขามาเป็นเลขาฯ”

2. พล.ต.จำลอง ศรีเมือง คัดค้านการต่ออายุผบ.ทบ.พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์

ในขณะที่พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม จะมีอายุครบ 60 ปีเต็มในเดือนสิงหาคม 2523 ซึ่งจะต้องเกษียณอายุราชการในตำแหน่งผู้บัญชาการทหารบกหลังเดือนกันยายน หลังจากที่เข้ามาบริหารประเทศได้เพียง 5 เดือนเศษ ซึ่งการแต่งตั้งโยกย้ายทหารปีนี้ได้รับการพูดถึงเร็วกว่าปกติ อีกทั้งยังมี “ใบปลิว” ออกโจมตีนายทหาร ที่จะได้รับการสืบทอดตำแหน่งต่อไป คือ พลเอกสัณฑ์ จิตรปฎิมา รองผู้บัญชาการทหารบก และ ข้าราชการที่ชื่อหาไม่แพ้กัน นั่นคือ ข้าราชการต่ออายุราชการพล.อ.เปรม ซึ่งได้รับการปฏิเสธจากบุคคลสำคัญหลายๆ ฝ่าย เช่น พันเอกจำลอง ศรีเมือง (ยศขณะนั้น) เลขาธิการนายกรัฐมนตรี ซึ่งยืนยันว่าไม่มีใครเสนอเรื่องต่ออายุ พร้อมกับยืนยันว่า

“ผู้บัญชาการทหารบกปฏิเสธการต่ออายุอย่างแน่นอน”

ส่วนฝ่ายที่เป็นผู้ผลักดันการต่ออายุ คือ ฝ่ายทหารนาโดย พลตรีอาทิตย์ กำลังเอก (ยศขณะนั้น) ผู้บัญชาการกองพลที่ 1 รักษาพระองค์ ได้พยายามผลักดันให้มีการ “ต่ออายุราชการผู้บัญชาการทหารบก” และก่อให้เกิดการถกเถียงกันอย่างกว้างขวาง ถึงขั้นมีการสำรวจประชามติ ซึ่งก็มีทั้งผู้ไม่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย อาทิเช่น หนังสือพิมพ์ “มติชน” และ “เดอะ เนชั่น” ร่วมกับ สถาบันวิจัยสังคมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทำการสำรวจประชามติ ผลปรากฏออกมาว่า

46.2 % ไม่เห็นด้วยให้ต่ออายุ ผู้บัญชาการทหารบก ระบุเหตุผลไม่ถูกหลักการ และทำลายขวัญกองทัพ

32.9 % เห็นด้วยให้ต่ออายุ ผู้บัญชาการทหารบก ระบุเหตุผล เป็นคนซื่อสัตย์ โสด และยังแข็งแรง

เกี่ยวกับเรื่องนี้ ก็มีข่าวออกมาว่า พันเอกจำลอง ศรีเมือง จะลาออกจากตำแหน่งเลขาธิการนายกฯ หากมีการต่ออายุราชการผู้บัญชาการทหารบก โดยพันเอกจำลอง ศรีเมือง ได้ให้สัมภาษณ์กับนักข่าวกระแทกกระเทียบถึงนายทหารยศนายพลคนหนึ่งที่เป็นผู้เสนอเงื่อนไขขึ้นมานี้ว่า

ความผิด เว้นแต่พล.อ.สัณฑ์ จิตรปฏิมา ซึ่งเป็นหัวหน้าคณะผู้ก่อการไม่สงบกับพรรคพวกอีกส่วนหนึ่ง ที่ยังคงหลบหนีอยู่เท่านั้นที่มีได้อยู่ในข่ายนิรโทษกรรมนี้ด้วย

4. พล.ต.จำลอง ศรีเมือง คัดค้านกฎหมายทำแท้ง

เมื่อวันที่ 29 กันยายน 2524 ได้มีการประชุมสภาผู้แทนราษฎร เรื่องการอนุมัติให้ร่างพรบ.แก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญาผ่านการพิจารณาในวาระที่ 3 ด้วยคะแนน 77:3 ไปให้วุฒิสมาพิจารณา โดยสาระสำคัญของกฎหมายนี้ก็เพื่อให้มีการทำแท้งได้อย่างกว้างขวางกว่าเดิม

พันเอกจำลอง ศรีเมือง(ยศขณะนั้น) เลขาธิการนายกรัฐมนตรี ซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกวุฒิสภา (ได้รับการแต่งตั้ง เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2522 ในสมัยพล.อ.เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เป็นนายกรัฐมนตรี ขณะมียศเป็นพันโทจำลอง ศรีเมือง) และจะต้องร่วมพิจารณากลับกรองร่างพรบ.ฉบับนี้ด้วยนั้น พันเอกจำลอง ศรีเมือง มีความคิดเห็นที่คัดค้านร่างพรบ.ฉบับนี้อย่างเต็มที่ โดยกล่าวว่า “โดยส่วนตัวแล้วไม่เห็นด้วยทั้งทางตรงและทางธรรม...ตนเองจะทำตัวเป็นพวก “มือไม่พายเอาหัวราน้ำ” คำนกฎหมายนี้ ที่แสดงให้เห็นถึงสภาพสังคมที่ตกต่ำลงเต็มที่แล้วในด้านศีลธรรม...” พร้อมกับมีกลุ่มเคลื่อนไหวต่อต้านกฎหมายทำแท้งหลายกลุ่มออกมาสนับสนุนด้วย

และในวันที่ 20 ตุลาคม 2524 พันเอกจำลอง ศรีเมือง ประกาศลาออกจากตำแหน่งเลขาธิการนายกรัฐมนตรี (ในรัฐบาล “เปรม 2” รวมระยะเวลาที่พันเอกจำลอง ศรีเมืองดำรงตำแหน่งเป็นเลขาธิการนายกรัฐมนตรี 1 ปี 7 เดือน) โดยกล่าวเหตุผลในการลาออกว่า “ตนได้กระทำตามวัจนธรรมขององค์พระพุทธเจ้า ที่ว่า “พึงเสียสละทรัพย์เพื่อรักษาอวัยวะ พึงเสียสละอวัยวะเพื่อรักษาชีวิต และพึงเสียสละชีวิตเพื่อรักษาธรรม” และให้เหตุผลต่อไปว่า “เกิดจากการไม่เห็นด้วยกับกฎหมายทำแท้ง และถ้ายังอยู่ในตำแหน่งต่อไปจะทำให้รัฐบาลยุ่งยากและไม่ต้องการให้ใครมาว่าเอาได้ว่าเอาตำแหน่งเลขาธิการนายกรัฐมนตรีมาใช้ และเพื่อจะได้ร่วมรณรงค์คัดค้านกฎหมายฉบับนี้ได้เต็มที่...”

จากการลาออกจากตำแหน่งเลขาธิการนายกรัฐมนตรีของพันเอกจำลอง ศรีเมือง ในครั้งนี้ ได้มีการทำสำรวจประชามติ ซึ่งมีทั้งผู้ที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย ตัวอย่างเช่น สถาบันวิจัยสังคมจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และหนังสือพิมพ์มติชน ได้ร่วมกันสำรวจประชามติ

ครั้งที่ 15 เรื่อง “กฎหมายทำแท้ง” โดยความเห็นของกลุ่มอาชีพต่างๆ ที่มีต่อการลาออกของ พันเอกจำลอง ศรีเมือง ในส่วนผู้ที่เห็นด้วยและสนับสนุนการตัดสินใจครั้งนี้ 9.44% มีผู้ที่ไม่เห็นด้วย 74.15% และผู้ที่มีความเห็นอื่นๆ 16.40% ในกรณีของผู้ที่ไม่เห็นด้วยกับการลาออกของ พันเอกจำลอง ศรีเมือง 74.15% ได้ให้ความเห็นแบ่งได้ ดังนี้

22.62% น่าจะมีการแก้ไขปัญหาที่ดีกว่านี้

19.14% พันเอกจำลอง ศรีเมือง ยึดมั่นในความเชื่อมั่นตัวเองมากเกินไป

14.03% เห็นว่า การลาออกนี้น่าจะมาจากสาเหตุอื่นๆ ที่มีใช่เพียงกฎหมายทำแท้งเท่านั้น และเห็นว่ากฎหมายทำแท้งเป็นเพียงเรื่องเล็กน้อยเรื่องหนึ่งเท่านั้น ยังมีเรื่องอีกมากที่ พันเอกจำลอง อาจจะทำประโยชน์ได้ถ้าไม่ลาออกจากตำแหน่งนี้

และเหตุผลอื่นๆ อีก 17.56%

ผลจากการพิจารณาร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา เกี่ยวกับการทำแท้งนั้น ผลจากการลงมติก็ปรากฏออกมาว่า ไม่รับหลักการ 147 เสียง และรับหลักการ 1 เสียง ดังนั้นพรบ.ทำแท้ง จึงถูกคว่ำไป

ส่วนที่ 2 : วิเคราะห์และแสดงความถี่ของเนื้อหาทางด้านรูปแบบการนำเสนอ ประเด็นของข่าว บทบาทและบุคลิกภาพ รวมทั้งภาพลักษณ์ที่ปรากฏ ด้วยตารางแสดงค่าร้อยละ และอธิบายตารางในเชิงพรรณนา

(1).ผลการวิเคราะห์บทบาทของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่แสดงออกต่อเหตุการณ์และประเด็นของข่าวในรูปแบบการนำเสนอ (ช่วงที่ 1) (หน่วยในการวัด : ชิ้น)

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบการวิเคราะห์บทบาทของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่แสดงออกต่อเหตุการณ์และประเด็นของข่าวในรูปแบบการนำเสนอ (ช่วงที่ 1)

ชื่อ หนังสือพิมพ์	หัวข้อใหญ่		ข่าว		บทบาทวิชาชีพ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม (ร้อยละ)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ไทยรัฐ	12	9.02	30	22.56	1	0.75	14	10.53	76	57.14	133 (100.00)
มติชน	4	4.21	31	32.63	1	1.05	17	17.90	42	44.21	95 (100.00)

จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ในช่วงที่ 1 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน มีรูปแบบการนำเสนอในส่วนของบทบาทพล.ต.จำลอง ศรีเมือง เรียงตามลำดับจำนวนมาก-น้อยเหมือนกัน นั่นคือ รูปแบบการนำเสนอที่นำเสนอมากที่สุด คือ คอลัมน์วิจารณ์ รองลงมาคือ รูปแบบการนำเสนอในส่วนของ ข่าว ถัดมาเป็นรูปแบบการนำเสนอในส่วนของบทความ/รายงาน รูปแบบการนำเสนอในส่วนของหัวข่าวใหญ่ และรูปแบบการนำเสนอที่น้อยที่สุด คือ บทบรรณาธิการ แต่อย่างไรก็ตาม หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มีรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง จำนวนชิ้นมากกว่าทุกรูปแบบการนำเสนอ เว้นแต่รูปแบบการนำเสนอในส่วนของบทบรรณาธิการที่มีจำนวนชิ้นการนำเสนอเท่ากับหนังสือพิมพ์มติชน นั่นคือ มีการนำเสนอเพียงข้อฉบับละ 1 ชิ้น

(2). ผลการวิเคราะห์จำนวนเนื้อหาที่นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง

(ช่วงที่ 1) (หน่วยในการวัด : BSU)

การเก็บข้อมูลในส่วนของการวิเคราะห์สาระ ในแต่ละช่วงการศึกษาทั้ง 7 ช่วง การจัดเก็บข่าวสารแต่ละชิ้นจะเป็นไปตามชิ้นข่าวสารที่ปรากฏตามหน้าหนังสือพิมพ์นั้นๆ ที่มีเนื้อความโดยรวมเกี่ยวกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง หลังจากนั้นจึงนำมาวัดพื้นที่ในหน่วยของ BSU (BASIC SPACE UNIT) เนื่องจากหน้าหนังสือพิมพ์แต่ละข้อฉบับมีขนาดไม่เท่ากัน ในที่นี้จึงกำหนดให้ 1 BSU เท่ากับ 1.5 ตารางนิ้ว สำหรับหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ข้อฉบับ โดย 1 หน้าของหนังสือพิมพ์มติชน คือ 14.75"x 20" หรือ 196.87 BSU เฉลี่ย 1 หน้าหนังสือพิมพ์ประมาณ 197 BSU และ 1 หน้าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ คือ 15"x 20" หรือ 200 BSU ฉะนั้นอาจกล่าวหยาบๆ ได้ว่า 200 BSU โดยประมาณ

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบการวิเคราะห์จำนวนเนื้อหาที่นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมืองกับรูปแบบการนำเสนอ (ช่วงที่ 1)

รูปแบบการนำเสนอ ชื่อหนังสือพิมพ์	หัวข่าวใหญ่ (BSU)	ข่าว (BSU)	บทบรรณาธิการ (BSU)	บทความ/รายงาน (BSU)	คอลัมน์วิจารณ์ (BSU)
ไทยรัฐ	107.5	400.5	1.75	269.25	455.25
มติชน	34	239	4	111.5	209.75

จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ในช่วงที่ 1 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีจำนวนเนื้อหาที่นำเสนอทุกรูปแบบการนำเสนอมากกว่าหนังสือพิมพ์มติชน ยกเว้นจำนวนเนื้อที่รูปแบบการนำเสนอในส่วนของบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์มติชนมีการนำเสนอเนื้อหาที่มากกว่า คือ 4 BSU ในขณะที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ มีการนำเสนอเนื้อหาในส่วนของบทบรรณาธิการเพียง 1.75 BSU ซึ่งจำนวนเนื้อที่ที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอมากที่สุดคือ รูปแบบการนำเสนอในส่วนของคอลัมน์วิจารณ์ จำนวน 455.25 BSU แต่สำหรับหนังสือพิมพ์มติชนจำนวนเนื้อหาที่นำเสนอมากที่สุด คือ ในส่วนของข่าวจำนวน 239 BSU ซึ่งจะเห็นได้ว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐเน้นการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ในรูปแบบการนำเสนอในส่วนของความคิดเห็น ในขณะที่หนังสือพิมพ์มติชนเน้นการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ในรูปแบบการนำเสนอในส่วนของข่าว

(3) ผลการวิเคราะห์ประเด็นของข่าวที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ช่วงที่ 1
ตารางที่ 3 เปรียบเทียบการวิเคราะห์การนำเสนอประเด็นของข่าวที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ช่วงที่ 1 (หน่วยในการวัด : ชิ้น)

ชื่อ หนังสือพิมพ์	ประเด็นของ ข่าว		การเมือง การปกครอง		สังคม		ศาสนา		ความสัมพันธ์ กับประชาชน		เศรษฐกิจ		รวม (ร้อยละ)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ไทยรัฐ	62	50.00	29	23.39	18	14.52	4	3.22	11	8.87			124 (100.00)
มติชน	49	55.06	17	19.10	13	14.61	3	3.37	7	7.86			89 (100.00)

จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ในช่วงที่ 1 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีการนำเสนอประเด็นของข่าวเรียงตามลำดับจำนวนมาก- น้อย เหมือนกับหนังสือพิมพ์มติชน และประเด็นการนำเสนอในแต่ละประเด็นหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีการนำเสนอประเด็นของข่าวจำนวนมากกว่าหนังสือพิมพ์มติชนทุกประเด็นของข่าว ไม่ว่าจะเป็นประเด็นทางการเมืองการปกครอง ประเด็นทางสังคม ประเด็นทางศาสนา ประเด็นทางความสัมพันธ์กับประชาชน และประเด็นทางเศรษฐกิจ โดยประเด็นของข่าวที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอมากที่สุด คือ ประเด็นทางด้านการเมืองการปกครอง จำนวน 61 ชิ้น ในขณะที่หนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอประเด็นทางการเมือง

การปกครอง จำนวน 49 ชิ้น และประเด็นของข่าวที่ทั้งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและมติชนนำเสนอ น้อยที่สุด คือประเด็นทางความสัมพันธ์กับประชาชน

นอกจากนี้ การนำเสนอเนื้อหาข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทต่อประเด็นของข่าวที่ หนังสือพิมพ์นำเสนอออกมา มีลักษณะเนื้อหาที่เป็นสาระที่แสดงถึงบทบาทของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ในด้านต่าง ๆ ด้วยภาพที่แตกต่างกันไปในแต่ละด้านและมีลักษณะการนำเสนอบทบาท แต่ละด้านแตกต่างกันไปอีกด้วย ดังนี้

3.1 บทบาทด้านการเมืองการปกครอง (ช่วงที่ 1)

หนังสือพิมพ์ได้นำเสนอความเคลื่อนไหวทางการเมืองไว้อย่างเป็นรูปธรรมด้วย กรณีที่เป็นกิจกรรมทางการเมืองกรณีต่าง ๆ กรณีแล้วกรณีเล่า เป็นลำดับเรื่อยมาพร้อมกับได้ สะท้อนบทบาทของนักการเมืองแต่ละท่านต่อกิจกรรมทางการเมืองต่าง ๆ นั้นด้วยเสมอ และบทบาททางการเมืองของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ของการศึกษาครั้งนี้หนังสือพิมพ์ก็ได้มีการนำเสนอ ไว้อย่างมากในบริบทที่เด่น ๆ หลายบริบทด้วยกันตามที่ได้แยกไว้ในตารางที่ 4 และ 5

1. เริ่มต้นบทบาททางการเมือง

พล.ต.จำลอง ศรีเมือง เริ่มบทบาททางการเมืองครั้งแรก ด้วยการเป็นนักการเมืองในตำแหน่งเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ขณะมียศเป็นพันเอกจำลอง ศรีเมือง ในรัฐบาลที่มี พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี และในการดำเนินงานในฐานะตำแหน่งเลขาธิการ นายกรัฐมนตรีครั้งแรกของพันเอกจำลอง ศรีเมือง นั้นหลายฝ่ายเป็นห่วงว่าพันเอกจำลอง จะทำหน้าที่ตรงนี้ได้หรือไม่ และอีกทั้งพันเอกจำลอง ศรีเมือง ก็เป็นแกนนำนายทหารกลุ่ม “ยังเติร์ก” ผู้หนึ่ง จะมีปัญหาในการทำงานหรือไม่ โดยพันเอกจำลอง ศรีเมือง ได้ให้สัมภาษณ์ในคอลัมน์ “สองนาที” มติชน 4 เมษายน 2523 ว่า

“งานที่ได้รับยังไม่มีปัญหา ก็ทำไปเรื่อยๆ ...ไม่หนักเพราะเป็นระยะเริ่มต้น จากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองต้องดูสักระยะหนึ่งก่อน...กับกลุ่มยังเติร์ก เราก็จะไม่แทรกแซงรัฐบาลชุดนี้ เขาทำดีอะไร ไม่ดีอะไรเราก็ช่วยประคับประคองงานของรัฐบาลพล.อ.เปรมให้ สำเร็จ จุลล่งไปด้วยดี...”

และพันเอกจำลอง ศรีเมืองก็มีภาระหน้าที่คอยดูแลและรับคำสั่งจากนายกรัฐมนตรีโดยตรง ไม่ว่าจะต้องติดตามพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ไปเจริญสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศ โดยมีหน้าที่ต้องคอยดูแลความเรียบร้อยทุกอย่าง เช่น การเดินทางไปเยือนกลุ่มประเทศอาเซียนเป็นครั้งแรกในสมัยพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี คือ มาเลเซีย กับสิงคโปร์ พันเอกจำลอง ศรีเมือง ก็ต้องติดตามไปกับคณะ การรับคำสั่งให้สอดส่องดูแลการปฏิบัติงาน ตามโครงการและนโยบายของรัฐบาล ในเรื่องของการเบิกจ่ายเงินของผู้ว่าราชการจังหวัดทั่วประเทศ (เว้นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร) เพื่อมิให้เกิดการรั่วไหลและทุจริต การรับเรื่องราวร้องเรียนจากประชาชนแทนนายกรัฐมนตรี เช่น ราษฎรจากจังหวัดสตูลมาร้องเรียนท่านนายกรัฐมนตรี 12 ราย เกี่ยวกับการมิได้รับเงินค่าจ้างแรงงานจากการทำงานในโครงการสร้างงานในชนบท และเรื่องการรับซื้อข้าวพุงในราคาที่ไม่เป็นธรรม และจากกรณีดังกล่าวพันเอกจำลอง ศรีเมือง ก็ได้บอกข่าวฝากสื่อมวลชนว่าจะมีการสัมมนาเกี่ยวกับโครงการสร้างงานในชนบท ให้ความเข้าใจกับประชาชนเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว เพื่อดำเนินการแทนนายกรัฐมนตรี

ครั้นถึงหน้าฝน ซึ่งปีนี้ (2523) ก็ตกลงมาอย่างมากมาย จนกระทั่งเกิดน้ำท่วมทั้งภาคเหนือ ภาคอีสาน หลายจังหวัด นาล่มเสียหายหลายแสนไร่ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี ก็ได้สั่งให้ พันเอกจำลอง ศรีเมือง เลขานุการนายกฯ เดินทางไปประสานงานกับผู้ว่าราชการจังหวัดเหล่านั้น คอลัมน์ “บุคคลในข่าว” ,ไทยรัฐ 28 กันยายน 2523 ได้เขียนข่าว พันเอกจำลอง ศรีเมือง ว่า “เจียบจ๋องไปเยอะ พ.อ.จำลอง ศรีเมือง ยังอยู่ตำแหน่งเลขานุการนายกรัฐมนตรี แต่ไปทำเรื่องน้ำท่วม?...” การที่พันเอกจำลอง ศรีเมือง รับคำสั่งเข้าไปแก้ไขปัญหาน้ำท่วมนั้น พันเอกจำลอง ศรีเมือง ได้กล่าวว่า ตนเคยรับภาระด้านนี้มาแล้วเมื่อปี 2521 เคยไปช่วยชาวบ้านแถวประจักษ์ศิลปาคม แล้วไม่นานน้ำที่ท่วมเจียงนอง ก็แห้งขอดด้วยฝีมือท่าน และในการประสานงานขอความช่วยเหลือจากทางราชการ และที่ประทับใจคือชาวประจักษ์ศิลปาคม มีความสามัคคีมากให้ความช่วยเหลืออย่างเต็มที่ จากกรณีนี้เองที่พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ได้เห็นผลงานของเลขานุการคู่ใจของท่าน จึงได้สั่งมอบหมายงานแก้ไขปัญหาน้ำท่วมให้พันเอกจำลอง ศรีเมือง รับผิดชอบ

การที่พันเอกจำลอง ศรีเมือง ต้องรับภาระหน้าที่ทุกเรื่องที่เป็นคำสั่งจากพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ คอลัมน์ “นอกประเด็น” ,มติชน 4 ธันวาคม 2523 ได้กล่าวถึงเรื่องดังกล่าวว่า “...ทุกเรื่องทุกราวที่ได้รับบัญชาจากคุณหน้าเปรมเป็นการเฉพาะ มหาจำลองก็ลงมือลุยตะ แก่ไขปัญหาให้ลุล่วงไปด้วยดี ไม่มีการลู่หน้าปะจุมุกใครทั้งนั้น นอกจากหน้าและจุมุกตัวเองทุกเช้า ไม่ว่าจะปัญหาผกแพง ปัญหาน้ำท่วม หรือปัญหาการจราจร และแม้แต่ปัญหาปลีก

ย่อยอันจะสร้างความยุ่งยากให้เกิดกับนายกรัฐมนตรีผู้มีหน้าที่รับผิดชอบสูงและมาก มหาจำลอง ก็ต้องเป็นผู้ออกมาชี้แจงจัดปัดเป่าให้เรื่องราวเข้าช่องเข้าตอนตามที่ควรเป็น มิใช่ว่าจะไรก็ต้อง นายกรัฐมนตรีจะพิดไป...” และการที่พันเอกจำลอง ศรีเมือง ทำงานตามภาระหน้าที่ที่พล.อ. เปรม ติณสูลานนท์ มอบหมายให้ทุกอย่างดำเนินไปด้วยดี ทำให้เป็นที่รักและได้รับความไว้วางใจจากพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์อย่างมาก จนคอลัมน์ “บุคคลในข่าว”,ไทยรัฐ 13 กุมภาพันธ์ 2524 เขียนแซวว่า “ประสา “ตะบองเพชร” ให้อำเปรม อยู่ห่างๆ พระมหาจำลองไปซึกพักก็ จะดี ประเดี๋ยวเกิดรู้แจ้งเห็นจริง ฉันท้าววันละมือ ถือศีล 8 หยั่งพระมหาจำลอง เข้ามั่งบ้านเมือง มีหวังถล่มหลายวันวายพิลึก !...”

ภายหลังจากที่นายกรัฐมนตรี แกลงข่าวต่อสื่อมวลชนว่าจะมีการปรับคณะรัฐมนตรีใหม่ จากกรณีที่เกิดรอยร้าวภายในพรรคร่วมรัฐบาล ระหว่างพรรคกิจสังคม กับพรรคชาติไทย เป็นรัฐบาล “เปรม 2” นั้น พันเอกจำลอง ศรีเมือง ก็มีส่วนร่วมอย่างมากในการสรรหารัฐมนตรีมาร่วมรัฐบาล จนคอลัมน์ “บุคคลในข่าว” ,ไทยรัฐ 13 มีนาคม 2524 เขียนถึงเรื่องนี้ว่า “ เสาะข่าว ประสา “ตะบองเพชร” เล่าสู่กันฟัง บทบาทแรงเหลือหลาย ในการปรับปรุงกรม. เปรม 2 ไม่ใช่ใครที่ไหน ก็ ท่านมหาจำลอง ศรีเมือง นั่นไง! ...เพราะ 19 รัฐมนตรี ที่ว่ามาจาก เทคโนแครต “สายเปรม” นั้น นับไปนับมาเลยไม่รู้ว่ “สายเปรม” กับ “สายมหาจำลอง” ใคร ไควด้ามากกว่ากัน?...” และรัฐบาล “เปรม 2” ก็ประกอบด้วย พรรคประชาธิปไตย ชาติไทย สหพรรค รวมไทย และแนวมหาชน พร้อมด้วยรัฐมนตรีซึ่งมิได้เป็นผู้แทนราษฎรและสังกัด พรรคใด ซึ่งส่วนมากเป็นไควด้าของท่านนายกรัฐมนตรี

2. กบฏ “เมษาฮาวาย” โดย “กลุ่มยังเติร์ก”

และเมื่อเกิดเหตุการณ์ “กบฏเมษาฮาวาย” ระหว่างวันที่ 1-3 เมษายน 2524 นำโดยนายทหารหนุ่มกลุ่ม “ยังเติร์ก” จปร.รุ่น 7 ในขณะที่มีการปฏิวัติเกิดขึ้น พันเอกจำลอง ศรีเมือง อยู่กับพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ที่จังหวัดหนึ่งในภาคอีสาน และพันเอกจำลอง ศรีเมือง ก็เป็น 1 ในจปร.7 แต่ไม่ได้ทำการปฏิวัติในครั้งนั้นด้วยนั้น ได้กล่าวไว้ใน คอลัมน์ “ขลุ่ยขลุ่ย” โดย ลอง ลิขิต ,ไทยรัฐ 13 พ.ค. 2524 ว่า “...สับสนในความคิดพอสมควร ทางนี้ก็นาย ทาง โนนก็เพื่อน เคยกินเคยนอน เคยเสี่ยงเป็นเสี่ยงตายด้วยกันมาหลายครั้งหลายคราว จนเกิดเป็น อุดมการณ์ว่า “เราเสี่ยงเพื่อชาติ และราชบัลลังก์โดยไม่หวังลาภสักการะใดๆ” พอนึกถึงหน้าที่ เลยตัดปัญหาความเป็นนายเป็นเพื่อนออกไปได้ ต้องทำตามหน้าที่ ฝ่ายไหนจะแพ้จะชนะไม่ สำคัญ ฉันทมีแต่เจ็งทั้งนั้น ไม่มีเจ้า ... พยายามจำกัดบทบาทตัวเอง ไม่ไปเกี่ยวข้องกับการเล่น

ณะในการวางแผนเอาชนะกันระหว่างนายกับเพื่อน พยายามทำให้เป็นปกติตลอดเวลา...” เมื่อเหตุการณ์ “กบฏเมษาอาวาย” ผ่านไปได้ชั่วระยะเวลาหนึ่ง พันเอกจำลอง ศรีเมือง กับลักษณะนิสัยรักเพื่อน ก็พยายามช่วยเหลือทุกวิถีทาง จากคอลัมน์ “บุคคลในข่าว” ,ไทยรัฐ 15 พฤษภาคม 2524 ได้เขียนเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า “วังล่องๆ ไม่ได้ทำเนียบเวลานี้ เกรงจำลอง ศรีเมือง อดีตมันสมอง จปร.รุ่น 7 หางานหาการให้เพื่อนร่วมรุ่น ที่ตงงานวันที่ 1 เมษาทำ...”

3. คัดค้านกฎหมายทำแท้ง

กรณีที่ทำให้พันเอกจำลอง ศรีเมือง ต้องลาออกจากการดำรงตำแหน่งเลขาธิการนายกรัฐมนตรีนั้น ก็คือ ร่างพรบ.ทำแท้ง ที่พันเอกจำลอง ศรีเมือง ซึ่งดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกวุฒิสภาจะต้องร่วมพิจารณาด้วยนั้น มีความเห็นคัดค้านร่างพรบ.ฉบับนี้ และในวันที่ 20 ตุลาคม 2524 พันเอกจำลอง ศรีเมือง ก็ประกาศลาออกจากราชการนายกรัฐมนตรี โดยที่ไม่มีใครคาดคิดมาก่อน แม้แต่พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ผู้ที่ให้ความรัก และให้ความไว้วางใจเลขาธิการของท่านคนนี้ ก็แสดงถึงความไม่สบายใจกับการลาออกจากราชการ นายกษ ในครั้งนี้ของพันเอกจำลอง ศรีเมือง แต่พันเอกจำลอง ก็มีได้ยื่นใบลาออกต่อพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ โดยตรง แต่ได้ฝากผ่าน พ.ท.ไพโรจน์ พาณิชสมัย (ยศขณะนั้น) ทส.ของนายกรัฐมนตรี และการลาออกของพันเอกจำลอง ศรีเมืองนั้น ผู้ใกล้ชิดนายกรัฐมนตรีและพันเอกจำลอง เปิดเผยว่า “การลาออกของพ.อ.จำลอง ครั้งนี้ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี ยังไม่ยอมรับใบลา และยังไม่ยอมให้ลาออก ...เรื่องนี้ท่านนายกษ ไม่สบายใจมาก...” และเหมือนพันเอกจำลอง จะรู้ล่วงหน้าว่าถ้าไปยื่นให้พล.อ.เปรม ด้วยตัวเองท่านนายกษ จะต้องคัดค้านแน่ โดยกล่าวว่า “...ตนเองไม่สามารถจะเปลี่ยนใจได้ จึงตัดสินใจบอกกับหนังสือพิมพ์ไปก่อนเพราะเพื่อเป็นการผูกมัดตัวเอง ไม่ให้เปลี่ยนใจเมื่อถูกขยับขยับใบลาออก”(ข่าว,ไทยรัฐ 21 ตุลาคม 2524)

การลาออกจากการเป็นเลขาธิการนายกรัฐมนตรีครั้งนี้ของพันเอกจำลอง ศรีเมือง หลายฝ่ายเชื่อว่ายอมจะไม่ใช้สาเหตุจากการคัดค้านเรื่องกฎหมายทำแท้งอย่างเดียวแน่จะต้องมีเรื่องอื่นอีกแน่นอน ซึ่งเรื่องนี้พันเอกจำลอง ศรีเมือง ได้กล่าวยอมรับว่า “จริงๆ แล้วไม่ใช่เรื่องนี้เรื่องเดียวก็จริง แต่ก็เป็นเรื่องสำคัญที่ทำให้ตัดสินใจลาออก เพราะตนเองพูดชัดแล้วว่าไม่เห็นด้วย จะทำการคัดค้านตามครรลองต่อไป และก็จะเป็นการเดินสวนทางกับคนในกลุ่มเดียวกัน ซึ่งจะนำความไม่สบายใจมาสู่คณะรัฐมนตรีและที่สำคัญคือตัวท่านนายกษ” หลังจากลาออกจากการเป็นเลขาธิการนายกรัฐมนตรีแล้ว พันเอกจำลอง ศรีเมือง ก็กลับไปทำงานที่สังกัดเดิมคือกองบัญชาการทหารสูงสุด ในตำแหน่งประจำศูนย์วิจัยและพัฒนาการทหาร สนามเสือป่า

และผู้ที่มาดำรงตำแหน่งเลขาธิการนายกรัฐมนตรีแทนพันเอกจำลอง ศรีเมือง คือ พลโท จันทรคุปต์ สิริสุทนต์

ตารางที่ 4 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทด้านการเมืองการปกครองกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ช่วงที่ 1)

ประเด็นทางการเมืองการปกครอง	หัวข่าวใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.พรรคการเมือง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.นักการเมือง	1	1.49	2	2.99	-	-	2	2.99	21	31.34	26
3.รัฐบาล	2	2.99	7	10.44	-	-	2	2.99	18	26.86	29
4.เหตุการณ์ไม่สงบ	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2.99	2
5.การเลือกตั้งและระบอบการปกครอง	-	-	1	1.49	-	-	-	-	-	-	1
6.ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.ระเบียบกฎหมายและกฎหมาย	4	5.97	5	7.46	-	-	-	-	-	-	9
รวม	7	10.45	15	22.38	-	-	4	5.98	41	61.19	67 (100.00)

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทด้านการเมืองการปกครองกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 1)

ประเด็นทางการเมืองการปกครอง	หัวข่าวใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.พรรคการเมือง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.นักการเมือง	-	-	6	11.32	-	-	2	3.77	8	15.10	16
3.รัฐบาล	2	3.77	14	26.42	1	1.89	5	9.43	9	16.98	31
4.เหตุการณ์ไม่สงบ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.การเลือกตั้งและระบอบการปกครอง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.ระเบียบกฎหมายและกฎหมาย	1	1.89	2	3.77	-	-	1	1.89	2	3.77	6
รวม	3	5.66	22	41.51	1	1.89	8	15.09	19	35.85	53 (100.00)

จากผลการเปรียบเทียบการนำเสนอบทบาททางด้านการเมืองการปกครองของ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ในช่วงที่ 1 (ตารางที่ 4 และ 5) สรุปได้ว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีการนำเสนอประเด็นบทบาทมากกว่าหนังสือพิมพ์มติชน 2 บทบาทนั้นคือ บทบาทการเลือกตั้งและระบอบการปกครอง ซึ่งอยู่ในรูปแบบการนำเสนอในส่วนของข่าว ฉบับวันที่ 11 สิงหาคม 2524 เป็นการนำเสนอข่าวเกี่ยวกับการเลือกตั้งซ่อมที่จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งให้เป็น ส.ส.ร้อยเอ็ดในครั้งนั้นก็คือ พล.อ.เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ อดีตนายกรัฐมนตรี และอีกบทบาทหนึ่งนั้นคือบทบาททางด้านเหตุการณ์ไม่สงบ ซึ่งเป็นความคิดเห็นของ พล.ต.จำลอง ศรีเมืองต่อเหตุการณ์ “กบฏเมษาฮาวาย” ฉบับวันที่ 12 และ 13 พฤษภาคม 2524 แต่บทบาทที่หนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ชื่อฉบับ นำเสนอมากที่สุด นั้นคือ บทบาททางด้านรัฐบาลนั้นหนังสือพิมพ์มติชนมีจำนวนชิ้นนำเสนอมากกว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 2 ชิ้น โดยมีการนำเสนอในส่วนของบทบรรณาธิการด้วย ในขณะที่บทบรรณาธิการในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐไม่มีการนำเสนอบทบาทด้านรัฐบาล

3.2 บทบาททางด้านสังคม (ช่วงที่ 1)

บทบาททางด้านสังคมในช่วงที่ 1 นี้ พันเอกจำลอง ศรีเมือง จะให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องสตรีอยู่ไม่น้อย ไม่ว่าพันเอกจำลอง ศรีเมืองจะไปบรรยายที่ไหนก็ตาม ก็จะมีพูดแทรกเรื่องสตรีอยู่บ่อย ๆ โดยท่านจะเน้นให้ทุกคนช่วยเหลือสังคม ช่วยกันกำจัดอบายมุขทั้งหลายให้หมดสิ้น ผู้ชายก็ให้เลิกสิ่งมั่วเมา ไม่ว่าจะเป็นสุรา พาสี นารี กีฬาบัตร ผู้หญิงก็ให้ละเว้นการแต่งเนื้อแต่งตัวลงเสีย เพราะเรื่องการแต่งตัวนี้ท่านมีความคิดเห็นว่าเป็นการทำลายเศรษฐกิจ ทำลายทรัพยากรของประเทศอย่างมากมายทางหนึ่ง และเป็นประจำท่านมักจะเน้นเกี่ยวกับการแต่งเนื้อ แต่งตัวของสตรีอยู่เสมอ “...คุณปฏิเสธได้ไหมว่า คุณไม่ได้ใช้เครื่องสำอางมันเป็นเครื่องติดยึดควรเลิกหรือลดน้อยลง คุณลดได้แสดงว่าลดความเห็นแก่ตัวลงบ้างแล้ว คุณฉาบ โปะ ปอก ละเลงตั้งแต่ใบหน้าไปจนถึงเล็บเท้า วันหนึ่งขึ้นรถเมล์เหงื่อออก เช็ดแล้วก็โปะเข้าไปอีก ทาสีขอบตา เลิกเสียเถอะ มันไม่ใช่แก่นแท้ของชีวิต..และการพอก การตบแต่งเหล่านี้เป็นเครื่องยั่วยุให้เกิดอาชญากรรมทางเพศ...”(ข่าว,มติชน 8ธันวาคม2524) โดยท่านยังได้ยกตัวอย่างสตรีท่านหนึ่งที่มีความงดงามเพียงพร้อมตามธรรมชาติ ไม่ต้องใช้สิ่งไหนเติมแต่งอยู่เสมอๆ นั่นคือ ภริยาของท่านเอง คุณศิริลักษณ์ ศรีเมือง จะเห็นได้จากการนำเสนอข่าว,ไทยรัฐ 8 ธันวาคม 2523 ตอนหนึ่งที่ว่า “...ระหว่างที่มีการชกถาม ...พันเอกจำลอง ศรีเมืองเลยขอร้องให้นางศิริลักษณ์ ซึ่งนั่งอยู่ด้วยในกลุ่มคนฟังยืนขึ้น สุภาพสตรีตัวอย่างที่พันเอกจำลองรับเป็นคู่ชีวิต ดัดผมสั้น สวมเสื้อสีขาวผ้าถุงสีเขียวๆ ไร้ออร่าของอิทธิพลแฟชั่น แต่ก็ยังคงเค้าความ

สง่า เรียกเสียงปรบมือกราวใหญ่จากที่ประชุม สาวๆ หลายคนกรีดกรีดอย่างถูกใจเมื่อได้เห็น แล้วก็ออกมาบ่นกันภายหลังว่า คำแนะนำของเลขาธิการนายกฯ ดีเหลือเกิน...” และที่เห็นจะดำเนินการเกี่ยวกับปัญหาของสตรีอย่างมากก็ในช่วงเกิดกรณีการคัดค้านพรบ.กฎหมายทำแท้ง โดยกล่าวถึงกรณีที่มีนักข่าวถามว่า “...แล้วหากกรณีที่หญิงสาวถูกข่มขืนจะทำแท้งท่านมีความเห็นอย่างไร...” พันเอกจำลอง ศรีเมือง ได้กล่าวตอบไปว่า “...การทำแท้งอย่างไรก็ดีถือว่าเป็นบาปอยู่ดี ...การลักลอบทำแท้งเปรียบเหมือนกับการปราบโจรผู้ร้ายไม่สามารถที่จะปราบปรามให้หมดไปได้...และทำไมเราไม่มองไปถึงสาเหตุล่ะว่าทำไมผู้หญิงที่ต้องถูกข่มขืน การแต่งกายก็เป็นสาเหตุหนึ่ง และหนังสือ เทป โฆษณา ภาพยนตร์ ก็เป็นต้นเหตุไม่ควรให้มีขึ้น ทำไมมาแก้กันที่ปลายเหตุ...” (ข่าว,ไทยรัฐ,2 ตุลาคม 2524)

ทางด้านอธิบายมุขและสถานเริงรมย์ต่าง ๆ ก็เช่นเดียวกัน พันเอกจำลอง ศรีเมือง ก็ได้มีการควบคุมดูแลและปราบปรามเกี่ยวกับเรื่องนี้ตลอดมา โดยท่านกล่าวว่า “...เรื่องนี้ เป็นเรื่องนโยบายของรัฐบาลอยู่แล้ว ที่จะต้องมีการเข้มงวดกวดขันกันอย่างหนัก เริ่มจากพวกไม่มีใบอนุญาต หรือมีใบอนุญาตแล้วแต่กลับไปเปิดบริการอีกประเภท เพราะแหล่งบริการแบบนี้ เป็นแหล่งเพาะอาชญากรรมและแหล่งข่มขืน...”(ข่าว,ไทยรัฐ 20 มิถุนายน 2524) พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ได้มีคำสั่งให้ทางเจ้าหน้าที่ตำรวจกวดขันสถานเริงรมย์อย่างเด็ดขาด ประกอบกับการที่พันเอกจำลอง ศรีเมือง คำนเรื่องอธิบายมุขและสถานเริงรมย์อยู่แล้วนั้น ก็รีบดำเนินการอย่างเต็มที่ จากกรณีดังกล่าวก็มีนักเขียนหลายท่านได้ใคร่ให้ความแปลกใจว่าพันเอกจำลอง ศรีเมือง ผู้ที่ได้ชื่อว่าเคร่งครัดในศีลในธรรม แต่ทำไมถึงมาจัดการเกี่ยวกับเรื่องโลกีย์พวกนี้ อย่างไรก็ตามก็มีนักเขียนไม่น้อยที่เขียนเชียร์พันเอกจำลอง ศรีเมืองให้ดำเนินการเรื่องนี้ อย่างเด็ดขาด เช่น คอลัมน์ “มังกร หัวเล็บสวัสดีเวลาเช้า” โดย มังกร หัวเล็บ,ไทยรัฐ,30 มิถุนายน 2524 ได้เขียนเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า “...นานๆ จึงจะมีคนกินผักกินแดงกวาง ชี๊มาขาว มาเคลียร์พื้นที่เสียที ...ผมเชียร์เต็มที่ อย่าไปท้อถอย หรือไปสะดุดขอแข่งที่ไหนเสียก่อนก็แล้วกัน...” หรือคอลัมน์ “สะบัดปากกาตีแสกหน้า” โดย เปลว สีเงิน ,ไทยรัฐ,4 กรกฎาคม 2524 “...ท่านพันเอกจำลองเป็นผู้ที่ผมให้ความนับถือส่วนตัวเป็นพิเศษ นับถือตรงที่ว่าท่านเป็นคนที่หาได้ยากผู้หนึ่งในสังคมอันสับสนปัจจุบัน ครับ...ท่านเป็นคนมีศีล ...ยากันอีกที เรื่องกวาดล้างแหล่งอธิบายมุขและสถานเริงโลกีย์ ผมเห็นด้วยกับท่านนายกฯ และท่านพันเอกจำลอง และขอสนับสนุนเต็มที่...” และถึงแม้จะมีนักเขียนหลายท่านที่เห็นด้วย แต่กระนั้นก็ตามก็มีนักเขียนอีกหลายท่านเช่นกัน ที่คัดค้านการดำเนินการเรื่องนี้ของพันเอกจำลอง ศรีเมือง โดยคอลัมน์ “บุคคลในข่าว” หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ ฉบับวันที่ 22 มิถุนายน 2524 เขียนถึงการดำเนินการของพันเอกจำลอง ศรีเมือง ในเรื่องดังกล่าวว่า “...แล้วพวกไนท์คลับ,อาบนวด,ซ่อง,บาร์ ก็หัน

หน้าร้องให้พรีพรีไร แต่ก่อนนั้นต้องตั้งเครื่องเช่นสังเวจเจ้าที่, สิบสวนเหนือ-ใต้, กองปราบ, รถวิทยุ, สันติบาล, สปพ, ตอนนี่จะมี “เกสตาโป” ของมหาจำลอง ศรีเมือง ให้เปลืองขึ้นอีกชุดแล้วเพีย...” คอลัมน์ “ข่าวคนคน” หนังสือพิมพ์มติชน ฉบับวันที่ 1 ก.ค. 2524 ได้เขียนในทำนองเดียวกันว่า “แหม ทีแรกส่ง พ.อ.จำลอง ศรีเมือง ไปเป็นนายกษพทยา ก็สิ้นเรื่อง...แล้วก็ประกาศเคอร์ฟิวส์ในกรุงเทพฯเสียเลย ประกาศสงครามกับความฟุ่มเฟือย ตั้งแต่ทำเนียบรัฐบาลลงมา ถึงศีลกินมือเดียวกันให้หมด สนุกหรือไม่ก็บ้าดีนา หลงพืมหาจำลอง...” ถึงแม้จะมีผู้คัดค้านการดำเนินงานของท่าน พันเอกจำลอง ศรีเมืองก็ยังดำเนินการในเรื่องนี้ต่อไปโดยกล่าวว่า “...ผมไม่หวั่นเกรงใครๆ จะวิจารณ์ยังไงก็เชิญ เรารู้ว่าเราทำอะไร ทำผิดหรือทำถูก หรือว่าทำแบบนี้ไปขัดผลประโยชน์เขาจึงโจมตีกัน...” (ข่าว, มติชน, 2 กรกฎาคม 2524)

นอกจากอธิบายมุขด้านแหล่งสถานเริงรมย์ต่างๆ แล้ว พันเอกจำลอง ศรีเมืองก็ยังคัดค้านการดำเนินงานเกี่ยวกับสนามม้าอีก ประจวบเหมาะที่ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย พล.อ.สิทธิ จิรโรจน์ ท่านก็ได้มีการประชุมเกี่ยวกับการลดจำนวนวันแข่งขันม้าโดยให้เหลืออาทิตย์ละ 1 วัน โดยท่านได้สั่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจพิจารณาดูว่าการแข่งขันม้านั้นมีความจำเป็นเพียงใด และจะมีวิธีใดบ้างในการลดจำนวนวันหรือจำนวนเที่ยวแข่งในแต่ละวัน และพันเอกจำลอง ศรีเมืองก็เป็นผู้หนึ่งที่สืบทบาทสำคัญในการสนับสนุนความคิดเห็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย โดยกล่าวว่า “...สนามม้าแหล่งอบายมุข แหล่งการพนันทั้งถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย ให้กวัดขั้นเพราะเป็นแหล่งที่ทำให้เกิดการฆาตกรรมปัญหาอาชญากรรม...” และท่านก็ได้เปรียบเทียบสนามม้าไทยกับสนามม้าฝรั่งว่า “...สนามม้าที่เราเรียกสนามฝรั่งนั้นขณะนี้เขาปิดฤดูฝน เดิมสนามไทยกับสนามฝรั่งเขาแบ่งกันแข่งในวันเสาร์และอาทิตย์ เมื่อสนามฝรั่งปิด สนามไทยเลยเปิดทั้งเสาร์และอาทิตย์ เมื่อเราเพิ่มได้ การลดก็ต้องลดได้ น่าจะอายุฝรั่งเขาบ้าง...”

เกี่ยวกับเรื่องการแสดงออกอย่างจริงจังของรัฐบาลในการปราบอบายมุข โดย พล.อ.สิทธิ จิรโรจน์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ประกาศลยุทธิพลสนามม้าด้วยการให้มีการจัดแข่งม้าได้เพียงอาทิตย์ละครั้งนั้น ก็มีทั้งผู้เห็นด้วยและผู้ไม่เห็นด้วย ผู้ที่เห็นด้วย อาทิเช่น นิสิตจุฬา กลุ่มอิสระ พรรคกระแสนธรรม น.ส.ประทีป อึ้งทรงธรรม (ขณะนั้น) ครูสาวแม็กไซไซ เป็นต้น และผู้ที่ไม่เห็นด้วย ส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกิจการสนามม้าแข่ง นอกจากความเคลื่อนไหวจากประชาชนทั่วไปแล้ว ความเคลื่อนไหวทางด้านทหารก็มีเช่นเดียวกัน นั่นคือ พลโทอาทิตย์ กำลังเอก (ยศขณะนั้น) ในฐานะกรรมการราชตฤณมัยสมาคม (พลโทอาทิตย์ กำลังเอก ดำรงตำแหน่งกรรมการราชตฤณมัยสมาคมตั้งแต่สมัยยศเป็นพันโท)

(ต่อ)

ประเด็นทางสังคม	หัวข้อใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
9.สื่อมวลชน	-	-	-	-	-	-	-	-	2	11.77	2
10.เยาวชน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11. ชื่นชมบุคคลและองค์กร	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12.แรงงาน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	-	-	5	29.41	-	-	1	5.88	11	64.71	17 (100.00)

จากผลการเปรียบเทียบการนำเสนอบทบาทด้านสังคมของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ในช่วงที่ 1 (ตารางที่ 6 และ 7) สรุปได้ว่าทั้งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอด้านสตรีมากที่สุด แต่จำนวนชิ้นในการนำเสนอหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีจำนวนชิ้นนำเสนอมากกว่าหนังสือพิมพ์มติชน และบทบาททางด้านอธิบายมุขหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชนก็นำเสนอรองลงมาจากด้านสตรีเช่นกัน และหนังสือพิมพ์ไทยรัฐก็มีจำนวนชิ้นนำเสนอมากกว่า ส่วนบทบาทที่หนังสือพิมพ์มติชนไม่มีการนำเสนอในช่วงที่ 1 ขณะที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอ 2 ด้านคือ ด้านเยาวชน เป็นการนำเสนอในรูปแบบของข่าว ฉบับวันที่ 19 มีนาคม 2524 เกี่ยวกับเยาวชนที่มีความรักและศรัทธา ขพันท่านนายกรัฐมนตรีนองเขา โดยได้จดหมายแสดงความเห็นอกเห็นใจต่อการปฏิบัติหน้าที่บริหารประเทศของนายกรัฐมนตรีนองศรีเมือง เลขานุการนายกรัฐมนตรีนองศรีเมืองเป็นผู้รับและได้ส่งไปให้นายกรัฐมนตรีนองศรีเมืองแล้ว อีกด้านหนึ่งคือการแสดงความชื่นชมบุคคลและองค์กร เป็นการนำเสนอในรูปแบบของข่าวเช่นกัน ฉบับวันที่ 7 กรกฎาคม 2524 เกี่ยวกับพลเมืองดีคนหนึ่งช่วยสตรีผู้หนึ่งให้พ้นจากการถูกข่มขืนจนตัวเองถูกคนร้ายแทงบาดเจ็บสาหัส และนายกรัฐมนตรีนองศรีเมืองก็ได้มอบหมายให้พันเอกจำลอง ศรีเมืองนำกระเช้าไปมอบให้กับพลเมืองดี ส่วนบทบาทที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐไม่มีการนำเสนอในช่วงที่ 1 แต่หนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอ คือ ด้านสื่อมวลชน เป็นการแสดงความคิดเห็นถึงพันเอกจำลอง ศรีเมือง ของสื่อมวลชนเพราะห่างหายไปนาน แต่โดยสรุปแล้วหนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอบทบาทด้านสังคมของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง มีจำนวนชิ้นมากกว่าหนังสือพิมพ์มติชน 14 ชิ้น

3.3 บทบาทด้านศาสนา (ช่วงที่ 1)

พันเอกจำลอง ศรีเมือง มักจะได้รับการเรียกขานเสมอๆ ทางหน้าหนังสือพิมพ์หลายๆ ฉบับว่า “มหาจำลอง” บ้าง “หลวงพี่จำลอง” บ้าง เพราะความเป็นคนเคร่งในศีลในธรรม และมีการปฏิบัติอย่างเคร่งครัดเสมอมาของท่านนั่นเอง ไม่ว่าจะเป็นการถือศีล 8 ทานอาหารมังสวิรัต ทานอาหารวันละมื้อ ชอบเผยแพร่ธรรมะให้กับผู้คนอยู่เสมอๆ เกี่ยวกับเรื่องฉายาที่หนังสือพิมพ์เรียกท่านต่างๆ นานานั้น พันเอกจำลอง ศรีเมือง บอกว่า “...ตั้งแต่หนังสือพิมพ์เรียกขานว่าเรียกมหา ใครต่อใครคิดว่าเป็นมหาจริง ความจริงไม่ได้เรียนทางพระทางมหาหามออกไปเรียกอย่างนั้นเสียสถาบันมหาเขาหมด...” พันเอกจำลอง ศรีเมืองท่านยังเป็นศิษย์สำนักปฏิบัติธรรม “สันติอโศก” อันเลื่องชื่อในความเคร่งครัด โดยมีท่านโพธิรักษ์ (หรือ รักษ์ รักษ์พงษ์ ในอดีต) เป็นเจ้าสำนักปฏิบัติธรรมแห่งนี้ โดยท่านบอกว่า ได้รับคำแนะนำจากเพื่อน เพราะเพื่อนเห็นพันเอกจำลอง ศรีเมืองเคร่งศาสนา มาก เลยแนะนำไปลองให้ไปปฏิบัติธรรมที่สำนัก “สันติอโศก” และหลังจากนั้นท่านก็มีความศรัทธาสำนัก “สันติอโศก” นี้เรื่อยมา ตั้งคอลัมน์ “นอกประเด็น”, มติชน, 3 กรกฎาคม 2523 ได้เขียนอธิบายถึงสาเหตุต่างๆ ข้างต้นไม่ว่าจะเป็นฉายาที่หนังสือพิมพ์เรียกท่าน ความเป็นผู้เคร่งในศีลในธรรม การปฏิบัติศาสนกิจของท่านว่า “...สาเหตุที่เรียกกันอย่างนี้ เพราะมหาจำลองถือศีลกินเจมานาน 6 ปีแล้ว... แหล่งที่มา มหาจำลองเข้าไปปฏิบัติสมณะกรรมฐานเพื่อปลดปล่อยจิตใจปล่อยวางให้สบายใจ...คือ ที่สันติอโศก ที่มีท่านโพธิรักษ์ หรือในอดีตรู้จักกันในชื่อ รักษ์ รักษ์พงษ์...ข้อปฏิบัติของมหาจำลอง คือ กินมื้อเดียวด้วยอาหารมังสวิรัต...การนอนก็นอนที่นอนแข็ง...รักษาศีล 8 อย่างเคร่งครัดในวันเสาร์-อาทิตย์และวันธรรมสวนะ หรือวันพระวันโกน มีโอกาสว่างเว้นจากการงานเสาร์-อาทิตย์เป็นต้องไปช่วยทำงานล้างจานกวาดลานที่สันติอโศก...” คอลัมน์ “สะบัดปากกาตีแสกหน้า” ของ เบลว สีเงิน ,ไทยรัฐ, 19 เมษายน 2523 ได้กล่าวสนับสนุนข้อความข้างต้นเช่นเดียวกันว่า “...ผมได้รับหนังสือเป็นธรรมทานอีกเล่มในชื่อ “พุทธาภิเศก สูดยอดปาฏิหาริย์” ในเล่มมีเรื่องน่าสนใจหลายเรื่อง แต่เรื่องหนึ่งที่ไม่ควรพลาดคือรายการสัมภาษณ์ชีวิตการปฏิบัติธรรมตามแนวทางของท่านโพธิรักษ์ ผู้ที่ถูกสัมภาษณ์คือ พันเอกจำลอง ศรีเมือง เลขาธิการนายกรัฐมนตรี... ผลจากการปฏิบัติ คุณจำลองบอกว่าทำให้ท่านเลิกกินเนื้อสัตว์โดยเด็ดขาดในขั้นต้น ต่อมาท่านก็กินอาหารมื้อเดียวในขั้นต่อมาอีกท่านพาภรรยาไปปฏิบัติธรรมด้วย ทำให้ท่านเลิกนอนเตียงมานอนกับพื้นธรรมดาและเลิกปฏิบัติกิจฉันทามิภรรยาโดยเด็ดขาด ...นอกจากนี้ยังทำให้ท่านลดมิจฉาจิฐิได้ และลด “มานะ” ได้...”

และจากการที่พันเอกจำลอง ศรีเมือง เป็นคนเคร่งในการปฏิบัติธรรมนี้เอง ทำให้หลายคนกังขาว่า เวลาไปราชการต่างประเทศกับพล.อ.เปรม หรือไปร่วมประชุมในโอกาสต่างๆ ไม่ต้องทำตัวลำบากหรือ เช่น มิงงานเลี้ยงเขาก็มีอาหารมากมาย แล้วท่านจะอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องนี้ ท่านก็ตอบว่า “ไปแล้วก็ไม่ต้องกิน บอกเค้าก็เข้าใจ เพราะหวังจะไปคุยมากกว่า” แล้วก็มีผู้สงสัยอีกว่าท่านทานอาหารมื้อเดียว ประกอบกับมีภารกิจที่จะต้องปฏิบัติมากมายในแต่ละวันท่านจะทนไหวหรือ ท่านก็ตอบว่า “เรื่องนี้มันอยู่ที่จิตของเรา อยู่ที่การปฏิบัติมานาน และตั้งใจปฏิบัติจริง ก็ย่อมไม่มีปัญหาอะไร เพราะเมื่อค่อยๆ ละกิเลสหายบอกรออกไปได้ กิเลสละเอียดก็ย่อมจะบรรเทาเบาบางลงไปด้วย...” (คอลัมน์ “นอกประเด็น”, มติชน, 3 ธันวาคม 2523)

นอกจากพันเอกจำลอง ศรีเมือง จะเป็นผู้ปฏิบัติในธรรมอย่างเคร่งครัดแล้ว ก็ยังเป็นผู้ที่ชอบนำคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ามาสั่งสอนให้ผู้อื่นได้ฟังอยู่เสมอๆ จนมีคำกล่าวขานว่า มหา “เทศนอกธรรมาสัน” และการที่ท่านชอบนำคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้ามาเผยแพร่นี้ บางทีนักข่าวถามคำถามทางการเมือง ท่านยังนำภาษาธรรมะมาตอบเป็นคำตอบซะเลย เช่น คอลัมน์ “เหะเหพาที” โดย ชุม ,ไทยรัฐ , 10 กันยายน 2523 เขียนไว้ตอนหนึ่งว่า “มีนักข่าวไปถามท่านมากๆ เรื่องต่ออายุไม่ต่ออายุ (ต่ออายุผู้บัญชาการทหารบก) ท่านก็ยกธรรมะขึ้นมาตอบ เป็นต้นว่า เคยมีคนไปถามพระพุทธเจ้าว่า ทำไมสาวกของท่านที่ฉันมีมือเดียวจึงมีหน้าตาผ่องใส พระพุทธเจ้าทรงตรัสตอบว่า เพราะพวกนั้นไม่กังวลอาลัยอาวรณ์ในสิ่งที่แล้วมาและในสิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้น...”

นอกจากพันเอกจำลอง ศรีเมือง จะชอบสอนธรรมะให้กับผู้คนต่างๆ ไปไม่ว่าจะเป็นทุกสุดสัปดาห์ที่เกาะลอย สวนลุมพินี การไปบรรยายในหัวข้อต่างๆ ตามสถานที่ที่รับเชิญไปบรรยาย การตอบคำถามผู้คนทั่วไปเป็นภาษาทางพุทธศาสนา เป็นต้น แม้แต่การเทศน์นอกธรรมาสันในการประชุมคณะรัฐมนตรี พันเอกจำลอง ศรีเมือง ยังไปบรรยายให้เหล่าคณะรัฐมนตรีฟังอยู่เสมอๆ อาทิเช่น ในการประชุมคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับความขัดแย้งระหว่างพรรคกิจสังคมกับพรรคชาติไทย และช่วงหนึ่งพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ก็ได้พูดถึงเรื่องคุณธรรม จริยธรรมขึ้นมาพันเอกจำลอง ศรีเมือง ก็เลยถือโอกาสนี้ บรรยายธรรมซะเลย โดยกล่าวว่า “ผมรอโอกาสนี้มานานแล้ว ขอผมพูดบ้าง...” หลังจากนั้นพันเอกจำลอง ศรีเมือง ก็เปิดฉากเทศน์ในนครม.ให้รัฐมนตรีทำตัวให้เป็นตัวอย่างที่ดี เพื่อเป็นตัวอย่างแก่ประชาชน ซึ่งผลสะท้อนจากการบรรยายธรรม ในนครม.ครั้งนี้เหล่าคณะรัฐมนตรีทั้งหลายต่างยกมือสาธุ ชอบอกชอบใจกันใหญ่ บอกอีกว่าท่านเทศนาสั้นไป อยากจะฟังยาวๆ กว่านี้ (คอลัมน์ “เหะเหพาที” โดย ชุม ,ไทยรัฐ, 6 มีนาคม 2524)

ความที่ท่านเป็นผู้เคร่งครัดการปฏิบัติศาสนกิจ การเผยแพร่ธรรมะ นี้เองทำให้ท่านได้รับตำแหน่งสำคัญๆ ทางศาสนาหลายๆ ตำแหน่ง อาทิเช่น เป็นประธานมูลนิธิกองทัพธรรม ทำหน้าที่ประสานงานระหว่างหน่วยงานทางศาสนาต่างๆ กับรัฐบาล เป็นอุปนายกพุทธสมาคมคนที่ 2 ทั้งๆ ที่เพิ่งเข้าไปในสมาคมนี้เป็นปีแรก เป็นต้น

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทด้านศาสนากับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ช่วงที่ 1)

ประเด็นทางศาสนา	หัวหน้าใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.การปฏิบัติศาสนกิจ	-	-	-	-	-	-	2	11.11	8	44.44	10
2.การเป็นผู้เผยแพร่ศาสนา	-	-	1	5.56	-	-	4	22.22	3	16.67	8
รวม	-	-	1	5.56	-	-	6	33.33	11	61.11	18 (100.00)

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทด้านศาสนากับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 1)

ประเด็นทางศาสนา	หัวหน้าใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.การปฏิบัติศาสนกิจ	-	-	-	-	-	-	-	-	4	28.57	4
2.การเป็นผู้เผยแพร่ศาสนา	1	7.14	2	14.29	-	-	5	35.71	2	14.29	10
รวม	1	7.14	2	14.29	-	-	5	35.71	6	42.86	14 (100.00)

จากผลการเปรียบเทียบการนำเสนอบทบาทด้านศาสนาของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ในช่วงที่ 1 (ตารางที่ 8 และ 9) จะเห็นได้ว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอบทบาทของการปฏิบัติศาสนกิจ และบทบาทการเป็นผู้เผยแพร่ศาสนาในจำนวนชิ้นที่มากที่สุดสลับกัน นั่นคือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐจะนำเสนอบทบาทการปฏิบัติศาสนกิจมากกว่าบทบาทการเป็นผู้เผยแพร่ศาสนา ส่วนหนังสือพิมพ์มติชนจะนำเสนอบทบาทการเป็นผู้เผยแพร่ศาสนา มากกว่าบทบาทการปฏิบัติศาสนกิจ ซึ่งหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ชื่อฉบับก็มีการนำเสนอบท

บาทที่มากที่สุดในด้านจำนวนชิ้นเท่ากัน นั่นคือ 10 ชิ้น แต่โดยสรุปแล้วหนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอบทบาทด้านศาสนาของพล.ต.จำลอง จำนวนชิ้นมากกว่าหนังสือพิมพ์มติชน 4 ชิ้น และหนังสือพิมพ์มติชนมีการนำเสนอบทบาทด้านการเป็นผู้เผยแพร่ศาสนารูปแบบการนำเสนอใน ส่วนของหัวหน้าใหญ่ด้วย ในขณะที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐไม่มีการนำเสนอในรูปแบบของหัวหน้าใหญ่ของทั้งการปฏิบัติศาสนกิจและการเป็นผู้เผยแพร่ศาสนา

3.4 บทบาทด้านความสัมพันธ์กับประชาชน (ช่วงที่ 1)

ในภาระหน้าที่เลขาธิการนายกรัฐมนตรี พันเอกจำลอง ศรีเมือง จะมีโอกาสไปพบปะประชาชนก็จะอยู่ในคำสั่งจาก ฯพณฯ ท่านนายกรัฐมนตรี ไม่ว่าจะเป็นการไปตรวจงานราชการ การรับเรื่องร้องทุกข์จากประชาชนแทนนายกรัฐมนตรี การไปเยี่ยมพบปะประชาชน ฯลฯ เป็นส่วนใหญ่ เช่น การรับคำสั่งจากนายกรัฐมนตรีให้ไปกำกับดูแลปัญหาหน้าท่วมในปี 2523 เกี่ยวกับเรื่องนี้พันเอกจำลอง ศรีเมือง ก็มีโอกาสดำเนินการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นกับประชาชนได้ ,การได้รับคำสั่งจากพล.อ.เปรม ให้ไปมอบกระเช้าผลไม้ให้พลเมืองดีที่ช่วยสตรีผู้หนึ่งให้พ้นจากการถูกข่มขืน และจากกรณีนี้เองที่นำมาซึ่งความซาบซึ้งและปลาบปลื้มใจที่พลเมืองดีผู้นั้นได้รับความรักจากนายกรัฐมนตรี และพันเอกจำลอง ศรีเมือง เลขาธิการนายกรัฐมนตรี ถึงกับได้เขียนจดหมายลงหนังสือพิมพ์ฝากขอบคุณพันเอกจำลอง ศรีเมือง ว่า “..ผมไม่รู้จักท่านหรือว่าเป็นใคร ต้องถามชื่อจากคนข้างเตียง ถึงรู้ว่าเป็นเลขานายกฯ ผมถามชื่อเพราะจะไปกราบขอบคุณท่านวันหลัง...”(บทความ,มติชน,23 มิถุนายน 2524)

จะวันก็แต่เพียงกรณีการไปเป็นประธานในงานต่างๆ หรือการไปบรรยายในที่ต่างๆ ที่จะมีโอกาสไปพบปะประชาชนนอกเหนือคำสั่งจากนายกรัฐมนตรี เช่น “ชาวชุมชนคลองเตย และมูลนิธิดวงประทีป เชิญ พ.อ.จำลอง ศรีเมือง ไปเป็นประธานเปิดสัปดาห์จริยธรรมระหว่าง 3-7 ม.ค....” (คอลัมน์ “คัทลียา จ๊ะ จำ” โดย คัทลียา,ไทยรัฐ , 3 มกราคม 2524)

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทด้านความสัมพันธ์กับประชาชนกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ช่วงที่ 1)

ประเด็นความสัมพันธ์กับประชาชน	หัวหน้าใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1. ความนิยมและความศรัทธาจากประชาชน	1	20.00	1	20.00	-	-	-	-	-	-	2
2. การไปตรวจราชการและพบปะประชาชน	-	-	-	-	-	-	1	20.00	-	-	1

(ต่อ)

ประเด็นความ สัมพันธ์กับประชาชน	หัวข้อใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
3. เป็นประธาน	-	-	-	-	-	-	-	-	2	40.00	2
4. รับเรื่องราวร้อง ทุกข์จากประชาชน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	1	20.00	1	20.00	-	-	1	20.00	2	40.00	5 (100.00)

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทด้านความสัมพันธ์กับประชาชนกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 1)

ประเด็นความ สัมพันธ์กับประชาชน	หัวข้อใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1. ความนิยมและ ความศรัทธาจาก ประชาชน	-	-	-	-	-	-	1	33.33	-	-	1
2. การไปตรวจราชการ และพบปะ ประชาชน	-	-	1	33.33	-	-	-	-	1	33.33	2
3. เป็นประธาน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. รับเรื่องราวร้อง ทุกข์จากประชาชน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	-	-	1	33.33	-	-	1	33.33	1	33.33	3 (99.99)*

*99.99-100.00

จากผลการเปรียบเทียบการนำเสนอบทบาทด้านความสัมพันธ์กับประชาชนของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ในช่วงที่ 1 (ตารางที่ 10 และ 11) จะเห็นได้ว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีการนำเสนอจำนวนชิ้นมากกว่าหนังสือพิมพ์มติชน 2 ชิ้น และหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีการนำเสนอด้านการไปเป็นประธานงานต่างๆ และในรูปแบบการนำเสนอในส่วนของหัวข้อใหญ่ด้วย ในขณะที่หนังสือพิมพ์ไม่มีการนำเสนอในส่วนของหัวข้อใหญ่เลย

3.5 บทบาทด้านเศรษฐกิจ (ช่วงที่ 1)

เศรษฐกิจในช่วงยุคเริ่มต้นการบริหารประเทศโดยรัฐบาลที่มีพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรีนั้น ไม่ใคร่จะดีนักไม่ว่าจะเป็นปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำอย่างรุนแรง วิกฤตการณ์น้ำมันที่มีราคาแพง และขาดแคลน สินค้าขึ้นราคา แรงงานพากันเรียกร้องขอปรับค่าแรง อีกทั้งเกิดภาวะฝนแล้งติดต่อกันมา 3 ปี ชาวไร่ชาวนาเดือดร้อนมาก และปัญหาราคา

ข้าวของแพงก็ตามมา เป็นต้น ถึงกับมีคอลัมน์นิสต์บางท่านปรารภปัญหาราคาข้าวของแพงเปรียบเปรยกับพันเอกจำลอง ศรีเมืองว่า “...ถ้า “รามสูร” กินข้าวได้วันละมี้อย่าง พ.อ.จำลอง ศรีเมือง ก็จะไม่เคืองหัวใจ แต่ค่าครองชีพถีบโครมๆ ทุกวันนี้ ไม่ช้าจะต้องกินข้าวมี้อเดียวเหมือนท่านมหา...”(คอลัมน์ “บุคคลในข่าว”, ไทยรัฐ , 16 มิถุนายน 2523)

เกี่ยวกับปัญหาทางด้านเศรษฐกิจนี้ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ ก็ไม่ได้นั่งนอนใจ ท่านพยายามตั้งงบประมาณกับสิ่งที่ไม่จำเป็นต้องเสียออกไป อย่างเช่น การจ้างคณะกรรมการหลายๆ สมาคม ซึ่งกรรมการรัฐวิสาหกิจใหญ่ๆ หลายรายที่บางรายเป็นกรรมการไม่รู้ที่แห่ง แต่ก่อนไปประชุมมั่งไม่ไปมั่ง ถึงเดือนก็ได้เบี้ยประชุมเต็ม แต่พอมาถึงรัฐบาลพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรีแล้ว นอกจากจะสั่งยุบกรรมการที่ไม่จำเป็นแล้ว ยังแถมตัดเบี้ยประชุมอีกด้วย พันเอกจำลอง ศรีเมือง เลขาธิการนายกรัฐมนตรี ได้กล่าวถึงในเรื่องนี้ว่า “...เรื่องตั้งกรรมการเพื่อ และมีการเหมาจ่ายค่าเบี้ยประชุมเป็นรายเดือนนั้น ได้มีความเห็นตรงกันหลายฝ่ายว่าควรจะได้เลิกได้แล้ว เพราะเป็นการเปลืองเงินเปลืองทองของชาติมาก...ท่านนายกฯ ได้ตัดสินใจว่าต่อไปนี้จะตั้งเป็นคณะกรรมการซึ่งไม่ต้องมีเบี้ยประชุม โดยจะจ่ายเป็นค่าน้ำมันรถแทนรายละ 100-150 บาท กับจะยุบคณะกรรมการต่างๆ ที่ไม่จำเป็นลง ซึ่งจะประหยัดเงินของชาติไปได้ปีละกว่า 80 ล้านบาท...”(คอลัมน์ “ขลุ่ยขลุ่ย” โดย ลอง ลิขิต ,ไทยรัฐ, 15 พฤษภาคม 2523)

ส่วนเรื่องราคาข้าวของแพงโดยเฉพาะปัญหาการค้าผักแพงนั้น พันเอกจำลอง ศรีเมือง ก็ได้รับความไว้วางใจจาก ฯพณฯท่านนายกรัฐมนตรี ให้คุมราคาสินค้าในตลาด “.. คราวนี้ขอฝากความหวังไว้กับ “ทหารหนุ่ม” พันเอกจำลอง ศรีเมือง ที่ได้รับมอบหมายควบคุมผักแพง หมูแพง แสดงฝีมือให้ลือลั่นหน่อยนะ...”(คอลัมน์ “ข่าวคนคน”, มติชน , 23 พฤษภาคม 2523) และพันเอกจำลอง ศรีเมืองก็ได้เร่งประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็น จากมหาตไทยมีการปกครอง กรมประชาสงเคราะห์ กรมราชทัณฑ์ กระทรวงเกษตรฯ กระทรวงพาณิชย์ ฯลฯ ถึงกับมีคอลัมน์นิสต์เขียนแซวท่านในเรื่องปัญหาผักแพง เพราะท่านเป็นผู้ถือศีลกินเจ ว่า “...จะจัดการอย่างไรก็จัดการลงไปเสียทีเถอะครับ...ท่านเลขาฯ จำลอง ศรีเมือง จะพลอยแยะไปด้วย ประเดี๋ยวท่านสุรราคาผักไม่ไหวต้องเลิกกินเจหันไปกินเนื้อหยั่งแต่ก่อนขึ้นมา บาปกรรมเปล่าๆ”(คอลัมน์ “เหะเหะพาที” โดย ชูม ,ไทยรัฐ, 17 พฤษภาคม 2523)

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทด้านเศรษฐกิจกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ช่วงที่ 1)

ประเด็นทางเศรษฐกิจ	หัวข่าวใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.การเงิน การลงทุน และการธนาคาร	-	-	-	-	-	-	-	-	4	33.33	4
2.การเกษตรกรรม	1	8.33	2	16.67	-	-	-	-	5	41.67	8
3.ภาชีอากาศ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	1	8.33	2	16.67	-	-	-	-	9	75.00	12 (100.00)

ตารางที่ 13 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทด้านเศรษฐกิจกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 1)

ประเด็นทางเศรษฐกิจ	หัวข่าวใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.การเงิน การลงทุน และการธนาคาร	-	-	1	14.29	-	-	-	-	2	28.57	3
2.การเกษตรกรรม	-	-	-	-	-	-	1	14.29	3	42.85	4
3.ภาชีอากาศ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	-	-	1	14.29	-	-	1	14.29	5	71.42	7 (100.00)

จากผลการเปรียบเทียบการนำเสนอบทบาทด้านเศรษฐกิจของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ในช่วงที่ 1(ตารางที่ 12และ 13) จะเห็นได้ว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มีการนำเสนอเนื้อหาด้านการเกษตรกรรม และด้านการเงิน การลงทุนและการธนาคาร เรียงลำดับตามจำนวนมาก-น้อย เหมือนกัน อีกทั้งหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ชื่อฉบับไม่มีการนำเสนอด้านภาชีอากาศเหมือนกันอีกด้วย อย่างไรก็ตาม หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีการนำเสนอบทบาทด้านเศรษฐกิจของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองจำนวนชิ้นมากกว่าหนังสือพิมพ์มติชน 5 ชิ้น

(4). ผลการวิเคราะห์คำหรือข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่พบในการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ที่ใช้ในการศึกษา (ช่วงที่ 1)

ตารางที่ 14 แสดงคำหรือข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองที่พบในการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 1)

คำ/ข้อความ				
แสดงลักษณะนิสัย	แสดงรูปร่างหน้าตาท่าทาง	แสดงกิจปฏิบัติ	ลักษณะการแต่งกาย/สิ่งที่ชอบ	ฉายา/สรรพนาม
1.ใจกุศล,ชอบช่วยเหลือ 2.มีอารมณ์ขัน 3.สมถะ,ประหยัด 4.ใจเย็น,สุขุม 5.ประณีประนอม 6.ตรงต่อเวลา 7.เคร่งในศิลปะในธรรม 8.เป็นคนดี 9.ซื่อสัตย์สุจริต,ใจซื่อมือสะอาด 10.มีมนุษยสัมพันธ์ 11.ชอบพูดขัดคอ 12.ตรงไปตรงมา 13.ขยันขันแข็ง	1.พูดไปยิ้มไป 2.คารมเฉียบขาด 3.พูดเรียบเฉย 4.บุรุษร่างเล็ก, ผมเกรียน	1.ถือศีล 8 2.ทานอาหารมังสวิรัต 3.สวดมนต์ทุกคืน 4.ทานอาหารวันละมื้อ 5.เลิกปฏิบัติกิจฉันท สามิ-ภรรยา 6.นอนพื้นกระดาน	เทศน์นอกธรรมาสน์ / สอนธรรมะ	1.ท่านมหาจำลอง/ มหาจำลอง 2.หลวงพี่มหาจำลอง/ หลวงพี่จำลอง 3.ครึ่งคนครึ่งพระ 4.มหาสากล 5.หลวงตาจำลอง 6.กระบี่มือเดียว 7.ขรัวจำลอง/ เถรจำลอง

จากตาราง จะเห็นได้ว่า คำ/ข้อความโดยรวมที่หนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ชื่อฉบับนำเสนอ นั้นส่วนใหญ่จะเป็นภาพลักษณ์ในเชิงบวกมากกว่าเชิงลบ ฉะนั้นคำหรือข้อความที่หนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ชื่อฉบับใช้ ได้ทำให้บุคลิกภาพของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่มีความชัดเจนขึ้นมาภาพหนึ่ง และหากพิจารณาประกอบกับบริบทที่คำหรือข้อความเหล่านั้นปรากฏอยู่ก็จะทำให้ได้ภาพบุคลิกภาพที่มีน้ำหนักไปในด้านใดด้านหนึ่งหรือลักษณะบุคลิกภาพที่เป็นความเฉพาะตัวชัดเจนมากขึ้นต่างกันไปอีกด้วย และภาพบุคลิกภาพที่หนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ชื่อฉบับให้ไว้พบว่า มีการใช้คำหรือข้อความที่ใกล้เคียงกันอย่างมาก ดังจะได้เปรียบเทียบในตารางต่อไป

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอคำหรือข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพของ
พล.ต.จำลอง ศรีเมืองกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ที่ใช้ในการศึกษา
ตารางที่ 15 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอคำหรือข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพกับรูปแบบ
การนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ช่วงที่ 1)

คำ/ข้อความ	หัวหน้าใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1 แสดงลักษณะนิสัย											
- ใจกุศล ชอบช่วยเหลือ	-	-	-	-	-	-	1	1.11	2	2.22	3
- มีอารมณ์ขัน	-	-	-	-	-	-	1	1.11	-	-	1
- สมถะ ประหยัด	-	-	1	1.11	-	-	-	-	1	1.11	2
- ใจเย็น สุขุม	-	-	-	-	-	-	2	2.22	-	-	2
- ประณีตระอบม	-	-	-	-	-	-	1	1.11	-	-	1
- ตรงต่อเอาหา	-	-	1	1.11	-	-	-	-	1	1.11	2
- เคารพในศีลในธรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	7	7.79	7
- เป็นคนดี	-	-	1	1.11	-	-	1	1.11	-	-	2
- เชื้อสายบุญวิศ ใจซื่อมือสะอาด	-	-	1	1.11	-	-	1	1.11	2	2.22	4
- มีมนุษยสัมพันธ์	-	-	1	1.11	-	-	-	-	-	-	1
- ชอบพูดขำตลก	-	-	-	-	-	-	1	1.11	-	-	1
- ตรงไปตรงมา	-	-	1	1.11	-	-	-	-	-	-	1
- ซื่อสัตย์ซึ้ง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2 แสดงรูปร่างหน้าตาท่าทาง											
- หุดไปยิ้มไป	-	-	-	-	-	-	4	4.45	1	1.11	5
- คารมเวียงขาด	-	-	1	1.11	-	-	1	1.11	-	-	2
- หุดเวียงเฉย	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2.22	2
- บุรุษร่างเล็ก ผอมเกรวยน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 แสดงกิจปฏิบัติ											
- ก่อศิลา 8	-	-	-	-	-	-	1	1.11	1	1.11	2
- ทานอาหารมัง สวีต	-	-	-	-	-	-	1	1.11	2	2.22	3
- สวดมนต์ทุกคืน	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1.11	1
- ทานอาหารวันละมื้อ	-	-	-	-	-	-	1	1.11	1	1.11	2
- เลิกปฏิบัติกิจอันสามภารยา	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2.22	2
- นอนพื้นกระดาน	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1.11	1
4 ลักษณะการแต่งกาย/สิ่งที่ชอบ											
- เทศนออกธรรมาสน์/สอนธรรมะ	-	-	1	1.11	-	-	-	-	3	2.22	3
5 ฉายา/สรรพนาม											
- ท่านมหาจำลอง/มหาจำลอง	2	2.22	3	3.34	-	-	6	6.68	23	25.57	34
- หลวงพี่มหาจำลอง/หลวงพี่จำลอง	-	-	-	-	-	-	-	-	2	2.22	2
- ดั้งคนครึ่งพระ	-	-	-	-	-	-	1	1.11	1	1.11	2
- มหาสากส	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1.11	1
- หลวงตาจำลอง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- กระบี่มือเดียว	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- ขวัญจำลอง/เถรจำลอง	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1
รวม	2	2.22	11	12.22	-	-	23	25.56	54	60.00	90 (100.00)

ตารางที่ 16 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอคำหรือข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ดิชน (ช่วงที่ 1)

คำ/ข้อความ	หัวข้อใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1 แสดงลักษณะนิสัย											
ใจกุศล ชอบช่วยเหลือ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
มีอารมณ์ขัน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สมถะ ประหยัด	-	-	-	-	-	-	-	-	3	6.13	3
ใจเย็น สุขุม	-	-	-	-	-	-	-	-	2	4.08	2
ประณีตระอบ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ตรงต่อเวลา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เคร่งในศีลในธรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	2	4.08	2
เป็นคนดี	-	-	-	-	-	-	2	4.08	-	-	2
ซื่อสัตย์สุจริต ใจซื่อมือสะอาด	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
มีมนุษยสัมพันธ์	-	-	-	-	-	-	1	2.04	-	-	1
ชอบพูดติดตล	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ตรงไปตรงมา	-	-	-	-	-	-	-	-	2	4.08	2
ขยันขันแข็ง	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2.04	1
2 แสดงรูปร่างหน้าตาท่าทาง											
พูดไปยิ้มไป	-	-	-	-	-	-	-	-	2	4.08	2
ความเรียบง่าย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
พูดเรียบเฉย	-	-	1	2.04	-	-	-	-	-	-	1
บุรุษร่างเล็ก มนกระเรียน	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2.04	1
3 แสดงกิจวัตร											
ถือศีล 8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ทานอาหารมังสวิรัติ	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2.04	1
สวดมนต์ทุกคืน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ทานอาหารวันละมื้อ	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2.04	1
เลิกปฏิบัติกิจวัตรสามเณร	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
นอนพื้นกระดาน	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2.04	1
4 ลักษณะการแต่งกาย/สิ่งของ											
เทศน์นอกธรรมาสัน/สอนธรรมะ	-	-	-	-	-	-	1	2.04	-	-	1
5 ฉายา/สรพนาม											
ท่านมหาจำลอง/มหาจำลอง	1	2.04	4	8.16	-	-	3	6.13	14	28.57	22
หลวงพี่มหาจำลอง/หลวงพี่จำลอง	-	-	-	-	-	-	-	-	3	6.12	3
ศรีคนครึ่งพระ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
มหาสาก	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
หลวงตาจำลอง	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2.04	1
กระบี่มือเดียว	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2.04	1
ขำจำลอง/เถรจำลอง	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2.04	1
รวม	1	2.04	5	10.20			7	14.29	36	73.47	49 (100.00)

จากผลการเปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอคำ/ข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพ ในช่วงที่ 1 (ตารางที่ 15 และ 16) จะเห็นได้ว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอในส่วนของบุคลิกภาพมากกว่าหนังสือพิมพ์มติชน จำนวน 41 ชิ้น โดยนำเสนอแทบจะทุกคำ/ข้อความที่ปรากฏในตาราง เว้นแต่คำ/ข้อความที่แสดงลักษณะนิสัย คือ ขยันขันแข็ง คำ/ข้อความที่แสดงรูปร่างหน้าตาทำทางคือ บุรุษร่างเล็ก,ผมเกรียน และคำ/ข้อความที่ปรากฏในส่วนของฉายา/สรรพนาม คือ หลวงตาจำลอง และกระบี่มือเดียว ที่ในส่วนเหล่านี้หนังสือพิมพ์มติชนมีการนำเสนอและจะเห็นได้ว่าทั้งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชนมีการนำเสนอคำ/ข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพในรูปแบบของคอลัมน์วิจารณ์มากที่สุดเหมือนกัน โดยหนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอ 54 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 60.00 ในขณะที่หนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอ 36 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 73.47 รองลงมาเป็นการนำเสนอในรูปแบบของบทความ/รายงานเหมือนกัน โดยหนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอ 23 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 25.56 ในขณะที่หนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอ 7 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 14.29 ถัดมาเป็นการนำเสนอในรูปแบบของข่าว โดยหนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอ 11 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 12.22 ในขณะที่หนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอ 5 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 10.20 ท้ายสุดคือรูปแบบของหัวข้อใหญ่ โดยหนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอ 2 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 2.22 ในขณะที่หนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอ 1 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 2.04 และรูปแบบการนำเสนอที่หนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ชื่อฉบับไม่มีการนำเสนอคือ ในรูปแบบของบทบรรณาธิการ

(5). ผลการวิเคราะห์ภาพลักษณ์ของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองจากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์ที่ใช้ในการศึกษา (ช่วงที่ 1)

ตารางที่ 17 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอภาพลักษณ์ของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองจากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ช่วงที่ 1)

ส่วนความคิดเห็น ภาพลักษณ์	บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม (ร้อยละ)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
บวก	-	-	11	12.22	22	24.45	33
ลบ	-	-	-	-	29	32.22	29
กลาง	1	1.11	3	3.33	24	26.67	28
รวม	1	1.11	14	15.55	75	83.34	90 (100.00)

ตารางที่ 18 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอภาพลักษณ์ของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองจากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของคุณความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 1)

ส่วนความคิดเห็น ภาพลักษณ์	บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม (ร้อยละ)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
บวก	-	-	1	1.64	13	21.31	14
ลบ	-	-	-	-	18	29.51	18
กลาง	1	1.64	16	26.23	12	16.67	29
รวม	1	1.64	17	27.87	43	70.49	61 (100.00)

จากผลการเปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอภาพลักษณ์ของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองจากรูปแบบการนำเสนอในส่วนความคิดเห็น ช่วงที่ 1 (ตารางที่ 17 และ 18) จะเห็นได้ว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอภาพลักษณ์เรียงตามลำดับ ดังนี้ คือ นำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นบวกมากที่สุด รองลงมาเป็นภาพลักษณ์ที่เป็นลบ และภาพลักษณ์ที่เป็นกลาง ส่วนหนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอภาพลักษณ์เรียงตามลำดับ ดังนี้คือ นำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นกลางมากที่สุด รองลงมาเป็นภาพลักษณ์ที่เป็นลบ และภาพลักษณ์ที่เป็นบวก โดยรูปแบบการนำเสนอในส่วนของคุณความคิดเห็นนั้น หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอเรียงตามลำดับเช่นเดียวกับหนังสือพิมพ์มติชน คือ ในรูปแบบของคอลัมน์วิจารณ์มากที่สุด รองลงมาในรูปแบบของบทความ/รายงาน และในรูปแบบของบทบรรณาธิการซึ่งหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ชื่อฉบับมีจำนวนการนำเสนอเท่ากัน คือ ชื่อฉบับละ 1 ชิ้น

ช่วงที่ 2 ลงสมัครผู้ว่าฯ กทม. ครั้งที่ 1 (7 พฤศจิกายน 2528 - 7 ธันวาคม 2532)
แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 : เหตุการณ์สำคัญทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง

1. พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ลงสมัครเลือกตั้งผู้ว่าฯ กทม. ครั้งแรก

หลังจากพ้นเอกจำลอง ศรีเมือง ลาออกจากการดำรงตำแหน่งเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ตั้งแต่ปี 2524 และกลับไปประจำการที่กองบัญชาการทหารสูงสุดนั้น ข่าวคราวความเคลื่อนไหวของพันเอกจำลอง ศรีเมืองก็เงียบหายไปจากวงการสื่อสารมวลชนไม่ว่าจะเป็น โทรทัศน์ วิทยุ หรือแม้กระทั่งหนังสือพิมพ์ จวบจนกระทั่งในปี 2528 ได้มีประกาศยกเลิกพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร 2518 ซึ่งกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวง

มหาดไทยแต่งตั้งบุคคลที่เห็นสมควรเป็นผู้ว่าราชการ และรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร รวมทั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร และฉบับแก้ไขเพิ่มเติมต่างๆ และให้ใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.2528 แทนมีผลบังคับใช้ตั้งแต่ 1 กันยายน 2528 ส่งผลให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 14 พฤศจิกายน 2528 (ขณะประกาศใช้พระราชบัญญัตินี้ คณะผู้บริหารกรุงเทพมหานครชุดปัจจุบันซึ่งมาจากคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งนั้นมี ดร.อาษา เมฆสวรรค์ เป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และนายสุรินทร์ ชัชวาล นายชงค์ วงษ์จันทร์ นายไพโรจน์ นิงสานนท์ และนายทองจุล สิงห์กุล เป็นรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร) ในรัฐบาลเปรม 4 และจากการประกาศให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในครั้งนี้(การเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครครั้งนี้นับเป็นการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นของประชาชนชาวกรุงเทพมหานครโดยตรงเป็นครั้งที่สอง หลังจากที่ได้ว่างเว้น การเลือกตั้งมานานถึง 10 ปี ตั้งแต่การเลือกตั้งในปี 2518 โดยมีนายธรรมบุญ เทียนเงิน เป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ซึ่งถือว่าเป็นการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นของกรุงเทพมหานครเป็น ครั้งแรก) ส่งผลให้พรรคการเมืองและกลุ่มการเมืองส่งผู้สมัครจำนวน 10 คน และ หนึ่งในนั้นก็ มีชื่อพล.ต.จำลอง ศรีเมือง (ได้รับการแต่งตั้งติดยศเป็นนายพลตามระเบียบของทางราชการกระทรวงกลาโหม เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2528 และในวันที่ 2 ตุลาคม 2528 ท่านประกาศลาออก จากกองทัพบกไทย) รวมอยู่ด้วย (ดูบทนำ หน้า 5-8 ประกอบ)

พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้ประกาศนโยบายในการลงสมัครไว้ 3 ประการคือ

1. การเพิ่มประสิทธิภาพข้าราชการ
2. การประสานงานกับหน่วยราชการอื่น
3. ความร่วมมือจากประชาชน โดยจะดำเนินการไปพร้อมกับเน้นในเรื่องการกินดี อยู่ดี ของประชาชนชาวกรุงเทพมหานคร การแก้ปัญหาชุมชนแออัด ปัญหาน้ำท่วมและการจราจรติดขัด

และผลการเลือกตั้งก็ปรากฏว่าพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้รับการเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครด้วยคะแนนแบบถล่มทลายมากกว่าคะแนนของผู้สมัครทุกคนรวมกัน และถือได้ว่าตั้งแต่มีการเลือกตั้งมาไม่ว่าจะเป็นสนามเล็กหรือสนามใหญ่ ก็ไม่มีเคยมีใครสร้างประวัติศาสตร์คะแนนได้เท่านี้มาก่อน โดยพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้คะแนน 480,233 คะแนน จากคะแนนทั้งหมด 950,695 คะแนน และเป็นที่มาของการเกิดกระแส “จำลองฟีเวอร์” โดยมีทีมร่วมบริหารดังนี้ คือ นายแพทย์ฉลาด ธีระพัฒน์ นางอาภรณ์ พุกกะมาน นางหรรษา แก้วบัณฑิต นายวิชา จิวาลัย เป็นรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร (ถือได้ว่าทีมร่วมบริหารของ

พล.ต.จำลอง ศรีเมือง เป็นทีมแรกที่มีรองผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นสตรี) เริ่มรับงานวันที่ 20 พฤศจิกายน 2528 ต่อจากดร.อาษา เมฆสุวรรณ

2. จัดตั้งพรรคการเมือง ภายใต้ชื่อพรรคว่า “พลังธรรม”

ภายหลังที่รัฐบาลพล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ มีพระราชกฤษฎีกายุบสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 29 เมษายน 2531 พร้อมกำหนดให้มีการเลือกตั้งในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 พล.ต.จำลอง ศรีเมือง และคณะได้ร่วมกันก่อตั้งพรรคการเมืองของกลุ่มรวมพลังขึ้น เมื่อวันที่ 2 พฤษภาคม 2531 โดยให้ชื่อว่า “พรรคพลังธรรม” มีสัญลักษณ์เป็นรูปมือพนมสีขาว

การก่อกำเนิดพรรคพลังธรรมนั้น(สมบัติ จันทรวงศ์, 2530: 26-29) สายตาของคนภายนอก เห็นว่า คือวิวัฒนาการตามลำดับขั้นของ “กลุ่มรวมพลัง” กลุ่มรวมพลังมีความคิดเห็นพ้องกันว่าควรจะต้องจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองอย่างน้อยหนึ่งปีก่อนการตั้งพรรคอย่างแท้จริง เสียด้วยซ้ำ แต่เมื่อเกิดวิกฤติการณ์ยุบสภาในปี 2531 ก็ปรากฏว่าได้มีกลุ่มย่อยที่มาจากสมาชิกสภากรุงเทพมหานครบางเขตได้ชิงเคลื่อนไหวให้กลุ่มรวมพลังประกาศตั้งพรรคการเมือง โดยได้แรงสนับสนุนจากสมาชิกสภากรุงเทพมหานครและสมาชิกสภาเขตบางเขตที่สังกัดกลุ่มรวมพลังเป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามในการเคลื่อนไหวครั้งนั้นกลุ่มย่อยในกลุ่มรวมพลังอื่นๆ ไม่เห็นด้วย เพราะเห็นว่าเร็วเกินไปที่จะจัดตั้งพรรคการเมือง แม้ตัวพล.ต.จำลองเองก็เห็นว่า “ยังไม่จำเป็น” แต่กลุ่มย่อยในกลุ่มรวมพลังก็ไม่ยุติความพยายาม ในที่สุดพล.ต.จำลองก็เห็นควรให้จัดตั้งกลุ่มรวมพลังเป็นพรรคการเมือง และได้มีการจดทะเบียนเป็น “พรรคพลังธรรม” ในวันที่ 2 พฤษภาคม 2531 และได้ตั้งสัญญาประชาคมไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. หวังและรับเฉพาะสิ่งที่พึงได้โดยชอบธรรมเท่านั้น
2. ไม่ซื้อเสียง ไม่แจกสิ่งของ เพื่อแลกคะแนนเสียง
3. ไม่หวังและไม่แย่งตำแหน่งกัน
4. ไม่พูดโกหก ไม่ปดมดเท็จ จ้วงจาบหยาบช้ำ ใส่ร้ายป้ายสี

โดยพล.ต.จำลองประกาศจุดยืนว่าพรรคพลังธรรมเน้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ

“เหตุที่การเมืองปั่นป่วนวุ่นวายเป็นลำดับมาจนยุบสภาคราวนี้ สาเหตุหนึ่งเป็นเพราะการเมืองไม่มีคุณธรรม นักการเมืองหลายคนใช้วิธีซื้อเสียง เมื่อได้รับเลือกเข้ามาก็แสวงหาผลประโยชน์ บ้างก็แย่งกันเป็นรัฐมนตรี บ้างก็เอาแต่ใส่ร้ายป้ายสีโกหกมดเท็จ จ้วงจาบหยาบช้ำ ล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องขาดคุณธรรมทั้งสิ้น จึงจำเป็นต้องช่วยกันแก้ข้อบกพร่องดังกล่าว ด้วยการช่วยกันตั้งพรรคที่มีคุณธรรมขึ้นมา” แต่พล.ต.จำลอง ศรีเมืองในฐานะหัวหน้าพรรคไม่

ได้ลงสมัครการเลือกตั้งทั่วไปครั้งนี้ยังคงดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครอยู่เช่นเดิม โดยพรรคพลังธรรมส่งผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนมากกว่าพรรคการเมืองอื่น (ชัยวัฒน์ ชื่นโกสุม, 2536 : 57-58) คือ 319 คนทั่วประเทศ แยกเป็น กรุงเทพมหานคร 37 คน ภาคกลาง 76 คน ภาคใต้ 41 คน ภาคเหนือ 46 คน และภาคอีสาน 119 คน ผลการเลือกตั้งปรากฏว่า พรรคพลังธรรมได้รับเลือกแยกเป็นกรุงเทพมหานคร 10 คน ภาคกลาง 3 คน ภาคใต้ 1 คน ส่วนภาคอีสานไม่ได้รับเลือกตั้ง รวมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคพลังธรรมที่ได้รับการเลือกตั้ง 14 คน

หลังการเลือกตั้งทั่วไปวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 ปรากฏว่า พรรคการเมืองที่เคยร่วมเป็นรัฐบาลในชุดรัฐบาลเปรม 5 ได้รับการเลือกตั้งเข้ามารวมกันแล้วเป็นจำนวนมากในสภา โดยพรรคชาติไทย พรรคกิจสังคม พรรคประชาธิปไตย พรรคราษฎร และพรรคสหประชาชาติโดย ร่วมกันจัดตั้งรัฐบาลเสียงข้างมากรวมทั้งสิ้น 210 เสียง ในขณะที่สภาผู้แทนราษฎรมีจำนวนทั้งสิ้น 357 เสียง และพรรคพลังธรรมทำหน้าที่เป็นฝ่ายค้าน มีพล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนที่ 17 ของประเทศไทย

ส่วนที่ 2 : วิเคราะห์และแสดงความถี่ของเนื้อหาทางด้านรูปแบบการนำเสนอ ประเด็นของข่าว บทบาทและบุคลิกภาพ รวมทั้งภาพลักษณ์ที่ปรากฏ ด้วยตารางแสดงค่าร้อยละและอธิบายตารางในเชิงพรรณนา

(1). ผลการวิเคราะห์บทบาทของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่แสดงออกต่อเหตุการณ์และประเด็นของข่าวในรูปแบบการนำเสนอ (ช่วงที่ 2) (หน่วยในการวัด : ชิ้น)
 ตารางที่ 19 เปรียบเทียบการวิเคราะห์บทบาทของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่แสดงออกต่อเหตุการณ์และประเด็นของข่าวในรูปแบบการนำเสนอ (ช่วงที่ 2)

รูปแบบการ ชื่อ นำเสนอ	หัวข้อใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม (ร้อยละ)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ไทยรัฐ	38	4.83	381	48.41	12	1.52	59	7.50	297	37.74	787 (100.00)
มติชน	47	8.16	256	44.44	17	2.95	111	19.28	145	25.17	576 (100.00)

จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ในช่วงที่ 2 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน มีรูปแบบการนำเสนอในส่วนของบทบาทพล.ต.จำลอง ศรีเมือง เรียงตามลำดับจำนวนมาก-น้อยเหมือนกัน คือ ในส่วนของข่าว คอลัมน์วิจารณ์ บทความ/รายงาน หัวข่าวใหญ่ และบทบรรณาธิการ แต่จะเห็นได้ว่าจำนวนชิ้นจากรูปแบบการนำเสนอที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีจำนวนชิ้นมากกว่าหนังสือพิมพ์มติชน แต่มีมากกว่าแค่ 2 รูปแบบการนำเสนอเท่านั้น คือ ข่าวและคอลัมน์วิจารณ์ ในขณะที่หนังสือพิมพ์มติชนมีจำนวนชิ้นจากรูปแบบการนำเสนอมากกว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 3 รูปแบบ คือ หัวข่าวใหญ่ บทบรรณาธิการ และบทความ/รายงาน

(2). ผลการวิเคราะห์จำนวนเนื้อหาที่นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง

(ช่วงที่ 2) (หน่วยในการวัด : BSU)

ตารางที่ 20 เปรียบเทียบการวิเคราะห์จำนวนเนื้อหาที่นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมืองกับรูปแบบการนำเสนอ (ช่วงที่ 2)

รูปแบบการนำเสนอ ชื่อหนังสือพิมพ์	หัวข่าวใหญ่ (BSU)	ข่าว (BSU)	บทบรรณาธิการ (BSU)	บทความ/รายงาน (BSU)	คอลัมน์วิจารณ์ (BSU)
ไทยรัฐ	322.25	3013.25	109	643	2173.5
มติชน	528	2076.75	383	2453	1116.75

จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ช่วงที่ 2 หนังสือพิมพ์มติชนมีจำนวนเนื้อหาที่นำเสนอมากกว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 296.5 BSU โดยเมื่อเทียบกับตารางที่ 19 แล้วจะเห็นว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีรูปแบบการนำเสนอจำนวนชิ้นมากกว่าหนังสือพิมพ์มติชน แต่เมื่อเทียบจำนวนเนื้อหาแล้วปรากฏว่าหนังสือพิมพ์มติชนมีการนำเสนอเนื้อหาที่มากกว่า

(3). ผลการวิเคราะห์ประเด็นของข่าวที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ช่วงที่ 2

ตารางที่ 21 เปรียบเทียบการวิเคราะห์การนำเสนอประเด็นของข่าวที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ช่วงที่ 2 (หน่วยในการวัด : ชิ้น)

ชื่อ หนังสือพิมพ์	การเดินทางของ ชาว		สังคม		ศาสนา		ความสัมพันธ์ กับประชาชน		เศรษฐกิจ		รวม (ร้อยละ)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ไทยรัฐ	437	58.03	232	30.81	13	1.73	46	6.11	25	3.32	753 (100.00)
มติชน	311	58.57	150	28.25	12	2.26	36	6.78	22	4.14	531 (100.00)

จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ช่วงที่ 2 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอประเด็นของข่าวเรียงตามลำดับจำนวนมาก-น้อยเหมือนกับหนังสือพิมพ์มติชน คือ ประเด็นทางการเมือง การปกครองมากที่สุด รองลงมาประเด็นทางสังคม ประเด็นความสัมพันธ์กับประชาชน ประเด็นทางเศรษฐกิจ และประเด็นที่นำเสนอน้อยที่สุดเหมือนกันคือ ประเด็นทางศาสนา โดยที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอประเด็นของข่าวมีจำนวนชิ้นมากกว่าหนังสือพิมพ์มติชนทุกประเด็นของข่าว โดยที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีจำนวนชิ้นมากกว่าหนังสือพิมพ์มติชน 222 ชิ้น

นอกจากนี้ การนำเสนอเนื้อหาข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทต่อประเด็นของข่าวที่หนังสือพิมพ์นำเสนอออกมานี้ มีลักษณะเนื้อหาที่เป็นสาระที่แสดงถึงบทบาทของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ในด้านต่าง ๆ ด้วยภาพที่แตกต่างกันไปในแต่ละด้านและมีลักษณะการนำเสนอบทบาทแต่ละด้านแตกต่างกันไปอีกด้วย ดังนี้

3.1 บทบาทด้านการเมืองการปกครอง (ช่วงที่ 2)

1. พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ลงสมัครเลือกตั้งผู้ว่าฯ กทม. ครั้งแรก

จากการที่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง หวนคืนสู่เวทีทางการเมืองอีกครั้ง หลังจากห่างหายไปเป็นเวลา 4 ปี และกลับเข้ามาลงชิงชัยเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครนั้น พรรคการเมืองและกลุ่มการเมืองต่าง ๆ ต่างก็เปิดศึกถล่มคู่ต่อสู้อย่างดุเดือด รวมทั้งการเปิดตัวทีมรองผู้ว่าฯ ก็เป็นอีกกลเม็ดหนึ่งที่สามารถดึงดูดใจของชาวกรุงเทพฯ ได้ แต่ในผู้สมัคร 10 คนมีเพียงพล.ต.จำลอง ศรีเมือง คนเดียวเท่านั้นที่ไม่ยอมเปิดเผยทีมรองผู้ว่าฯ ของท่าน จนมีหลาย

คนต่างพูดกันว่า พล.ต.จำลอง ไม่พร้อมบ้าง พล.ต.จำลอง รับทพระเอกเรื่อง “ข้ามาคนเดียว” บ้าง เกี่ยวกับเรื่องนี้ พล.ต.จำลอง ได้ตอบข้อซักถามว่า (ข่าว,ไทยรัฐ 7 พฤศจิกายน 2528)

“...ขอยืนยันว่ามีพร้อมอยู่แล้วแต่จะไม่เปิดเผยในขณะนี้ เนื่องจากเคยให้เหตุผลแล้วว่ากฎหมายกำหนดให้เลือกเฉพาะตัวผู้ว่าฯ เท่านั้น ไม่ได้เลือกรองผู้ว่าฯ ด้วย และขอรับรองว่าจะไม่มีคนจากพรรคการเมืองมาเป็นรองผู้ว่าฯ ไม่ได้เอาข้าราชการ กทม.ที่เกษียณแล้ว รวมทั้งไม่มีเพื่อนทหารอดีตยังเติร์ก หรือแม่แต่พ.ต.หญิงสิริลักษณ์ ศรีเมือง มาเป็นรองผู้ว่าฯ อย่างเด็ดขาด...”

การชิงชัยสนามท้องถิ่นในครั้งนี้นักชิงที่ดูจะสูสีกันมากที่สุดจาก 10 คนก็เห็นจะมีอยู่แค่ 2 คนเท่านั้น คือ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง จากกลุ่มรวมพลัง กับนายชนะ รุ่งแสง พรรคประชาธิปัตย์ จนบรรดาสื่อมวลชนต่างให้สมญานามแก่คู่ชิงคู่นี้ว่า “สินค้าแบกะดิน” กับ “สินค้าห้าง” ซึ่งหมายถึงการที่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง บินเดี่ยวสมัครในนามกลุ่มการเมือง ไม่ใช่พรรคการเมืองใหญ่ๆ อย่างพรรคประชาธิปัตย์ที่มีชื่อเสียงมาเป็นเวลานาน และมีเงินทุนหนา ในขณะที่พล.ต.จำลอง ต้องระดมทุนจากที่ต่างๆ มาช่วยในการหาเสียง โดยส่วนใหญ่เงินทุนที่พล.ต.จำลอง ใช้ในการหาเสียงนั้นก็มาจากชาวบ้านที่ชอบและเชียร์พล.ต.จำลอง แทบทั้งสิ้น คอลัมน์ “ขลุกลิง”,ไทยรัฐ 11 พฤศจิกายน 2528 ได้นำคำสัมภาษณ์ของพ.ต.หญิงสิริลักษณ์ ศรีเมือง มาเขียนไว้ดังนี้ “...เมื่อคุณจำลองลงสมัครเราก็ใช้หาเสียงแบบลูกโซ่ โดยบอกปากต่อปากต่อกันไป วิธีนี้ได้ผลมาก เงินก็ไม่เสีย พอข่าวออกไปประชาชนก็บริจาคทั้งเงินและสิ่งของ เงินก็มีตั้งแต่ 5 บาทไปจนถึงแสนบาท แม้แต่หนูน้อยวัย 5-6 ขวบ ก็เอาเงินค่าขนมมาช่วยลุงจำลอง แถมช่วยหาเสียงให้ด้วย ฝ่ายคุณย่าคุณยายอายุ 70-80 ก็อดสำหรับหาเสียงให้...” และนอกจากนั้นก็มาจากกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมชาวอโศก(ชัยวัฒน์ ชื่นโกสุม,2536 : 91)ซึ่งพล.ต.จำลอง เป็นสมาชิกคนหนึ่งของสันติอโศก ก็ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนพล.ต.จำลอง ศรีเมืองหาเสียง อีกทั้งกลุ่มผู้ปฏิบัติธรรมเหล่านี้ มีการกระจายอยู่ในหลากหลายสาขาอาชีพ ทำให้แต่ละคนสามารถที่จะกระจายการพูดคุยหาเสียงช่วยเหลือพล.ต.จำลอง ศรีเมืองได้มาก ประกอบกับกลุ่มบุคคลเหล่านี้มีระดับการศึกษาที่หลากหลาย ทำให้การหาเสียงกระจายไปมาก ทั้งยังทำงานช่วยเหลือพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ในรูปแบบอาสาสมัคร จึงทุ่มเทในการทำงานมากกว่ากลุ่มการเมืองหรือพรรคการเมืองอื่นๆ ที่ใช้การจ้างเป็นตัวแทนเงินมากกว่าอาสาสมัคร ไม่ว่าจะเป็นการทำป้ายโฆษณาหาเสียงต่างๆ ทำหุ่นไล่การูปพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ทำคริวเลี้ยงผู้ที่มาช่วยงาน ทำแข่งเขียนหมายเลขของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ฯลฯ รวมทั้งผู้มียศนิยมชมชอบพล.ต.จำลอง ศรีเมืองก็ได้ร่วมลงมือทำป้ายโฆษณาหาเสียงในครั้งนี้อย่างเต็มที่ คอลัมน์ “ขลุกลิง”,ไทยรัฐ 11 พฤศจิกายน 2528 จากคำสัมภาษณ์ของพ.ต.หญิงสิริลักษณ์ ศรีเมือง “...เราใช้ถูกๆ อย่างไม่ไผ่सानอันละ 4 บาท

ผ้าดิบ สี ไม้อัด ไม้ลวก ซึ่งมีทั้งบริจาคและซื้อ เราก็กินเอง ส่วนป้ายอันโตๆ เราไม่ได้ทำ ประชาชนทำเองปักเอง เราเองไม่รู้ใครทำ หน้าคุณจำลอง จึงดูหนุ่มมั่งแก่มั่ง ต่อมาจู่ๆ ก็มี “หุ่นไล่กา” เป็นรูปคุณจำลอง ปักอยู่เต็มเมือง ประชาชนและเด็กๆ เห็นต่างชอบใจกันใหญ่ เพราะเป็นของแปลก ดิฉันเองก็ไม่ว่าใครเป็นคนทำ มีความหมายดีเสียด้วย...” นอกจากนั้นยังมี พรรคการเมืองบางพรรคก็เป็นผู้อยู่เบื้องหลังในการสนับสนุนครั้งนี้ด้วยวัตถุประสงค์ใดนั้น คอลัมน์ “จอดป้ายประชาชื่น”, มติชน 8 พฤศจิกายน 2528 ได้เขียนเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า

“...ในกรณีที่ปรากฏมีพรรคการเมืองอาทิจึงสังคม ชาติไทย ก้าวหน้า ประกาศ สนับสนุนพลตรีจำลองมีตั้งแต่ติดป้ายหน้าบ้าน เรียกรไกรเงิน ให้สัมภาษณ์...ก็มีใช้ข้อสรุปว่าพลตรี จำลองเหมาะสมที่สุดแล้วสำหรับการเป็นผู้บริหารกทม. ทำไมจึงกล่าวเช่นนั้น? เหตุผลก็คือ... เพราะไม่ต้องการให้พรรคประชาธิปไตยใหญ่ หากพรรคประชาธิปไตยชนะเลือกตั้งย่อมมี โอกาสสร้างผลงานและมีภาวดีดีกว่าพรรคอื่นๆ ซึ่งพรรคการเมืองอื่นคงไม่ยินดีปริตาเป็นแน่...”

และผลการเลือกตั้งก็ปรากฏว่าพล.ต.จำลอง ศรีเมืองได้รับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ด้วยคะแนน 480,233 คะแนน ส่วนนายชนะ รุ่งแสง ได้ 241,001 คะแนน

2. แต่งตั้งอดีตนายทหาร “กลุ่มยังเดิร์ก” ร่วมทีมบริหารกทม.

พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้แต่งตั้งพ.ท.วินัย สมพงษ์ (อดีตนายทหารกลุ่ม “ยังเดิร์ก”) เป็นเลขานุการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร นอกจากนี้พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีคำสั่งแต่งตั้งคณะที่ปรึกษาเมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2528 โดยมีอดีตนายทหารกลุ่ม “ยังเดิร์ก” เข้ามาเป็นประธานและคณะที่ปรึกษาด้วย จำนวน 4 คน คือ พันเอกปราบ โชติกเสถียร เป็นประธานที่ปรึกษา พันเอกกัมปนาท เกษวิริยการ พันเอกบวร งามเกษม พันเอกพัลลภ ปิ่นมณี เป็นคณะที่ปรึกษา เกี่ยวกับเรื่องนี้ก่อให้เกิดข้อข้องใจและพากันบ่นพึมพำให้ ระงมไปทั่วว่า ทำไมพลตรีจำลองถึงได้ตั้งอดีตนายทหารกลุ่ม “ยังเดิร์ก” เข้ามาเป็นคณะที่ ปรึกษาด้วย ทั้งๆ ที่ก่อนจะได้รับเลือกก็เคยประกาศว่าจะไม่เอาอดีตนายทหารเหล่านี้เข้ามายุ่ง เกี่ยว โดยพล.ต.จำลอง ศรีเมืองให้เหตุผลในการแต่งตั้งนายทหารกลุ่ม “ยังเดิร์ก” ว่า “เรื่องนี้ ผมได้ไตร่ตรองแล้วไตร่ตรองอีก เราต้องการคนที่มีเวลามาทำงานอย่างเต็มที่ไม่ว่าแก่เกินไป มีอายุ พอสมควร และมีความรู้ความสามารถคอยต่อหูต่อตาให้กับผม ผมไปอ้อนวอนเขาทั้งนั้น” เกี่ยวกับเรื่องนี้ คอลัมน์ “จอดป้ายประชาชื่น”, มติชน 27 ธันวาคม 2528 หัวเรื่องว่า “เลือก “มหา จำลอง” เท่ากับได้ “ยังเดิร์ก” เข้าไปทำงานในกทม.ได้เขียนในเชิงสนับสนุนว่า “การตัดสินใจ

ของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ในการแต่งตั้ง...เป็นการแสดงให้เห็นถึงความรักพวกรักพ้องอย่างแนบแน่น เพราะพล.ต.จำลอง ศรีเมือง มิได้เอา..เพื่อนพ้องที่เป็น "ยังเติร์ก" ..มาดำรงตำแหน่งรองผู้ว่าราชการ..ความจริงพล.ต.จำลอง ศรีเมือง จะแต่งตั้งคนเหล่านี้เข้ามาก็ไม่ผิดกติกา..เพราะ..ล้วนแล้วแต่มีความสามารถและมีบทเรียนความชัดเจนในการทำงานมาแล้วในระดับที่แน่นอน..."

3. ความขัดแย้งกับนักการเมืองและกลุ่มการเมือง

-ขัดแย้งกับสมาชิกสภาท.และสมาชิกสภาเขตสังกัดพรรคประชาธิปัตย์

อย่างไรก็ตามการเลือกตั้งครั้งนี้มิใช่เลือกผู้ว่าฯท.อย่างเดียวเท่านั้น หากเป็นการเลือกตั้งสมาชิกสภากรุงเทพมหานคร 54 คนจากเขตต่างๆ ตามจำนวนประชากร และสมาชิกสภาเขตอีกรวม 198 คนอีกด้วย นอกจากนี้ข้อกำหนดที่ให้ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครมีอำนาจ ที่จะเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยให้ยุบสภากรุงเทพมหานครได้(โดยเมื่อยุบสภาแล้วตัวผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครก็ต้องพ้นจากตำแหน่งไปด้วย)หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเองก็อาจพ้นตำแหน่งไปได้ ถ้ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นว่ากระทำการเสื่อมเสีย หรือเมื่อการดำเนินงานของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และสภากรุงเทพมหานครเกิดขัดแย้งกันจนไม่อาจแก้ไขได้นั้น ทำให้เห็นได้ง่ายว่าเฉพาะพรรค และกลุ่มการเมืองที่สามารถส่งผู้สมัครได้ครบหมดทั้งสามระดับคือ ตัวผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สมาชิกสภากรุงเทพมหานคร และสมาชิกสภาเขตเท่านั้นที่สามารถอ้างถึงความพร้อมของกลุ่มและพรรคของตน ตลอดจนความสะดวกในการประสานงานของผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และสมาชิกสภากรุงเทพมหานครที่มาจากพรรคหรือกลุ่มการเมืองเดียวกันได้ ส่วนพล.ต.จำลอง และกลุ่มรวมพลังซึ่งส่งสมัครสมาชิกสภา ท.เพียง 18 คน และสมาชิกสภาเขตเพียง 24 คน ใน 7 เขตนั้นดูจะอยู่ในฐานะที่เสียเปรียบเป็นอย่างมาก เพราะไม่อาจหาเสียงได้อย่างถึงความพร้อมและความสะดวกของการประสานงานระหว่างตัวผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และสมาชิกสภากรุงเทพมหานครได้(สมบัติ จันทรวงศ์ : 13-14) เพราะเสียงส่วนใหญ่ของสมาชิกสภาท.และสมาชิกสภาเขตเป็นคนของพรรคประชาธิปัตย์ และปัญหาระหว่างพล.ต.จำลอง ศรีเมือง กับสมาชิกสภาท.กับสมาชิกสภาเขตก็เริ่มขึ้น นับแต่เริ่มเข้าบริหารงานในท. ก็เกิดข่าวว่ามีการแบ่งพรรคแบ่งพวก ฝ่ายหนึ่งเป็นพวกพล.ต.จำลอง ศรีเมือง อีกฝ่ายเป็นพวกของว่าที่ร.ต.เสมอใจ พุ่มพวง ปลัดท.และมีข่าวลือออกมาว่าจะไม่ให้ความร่วมมือกับผู้ว่าฯท. กรณีของสมาชิกสภากรุงเทพมหานครและสมาชิกสภาเขต(ซึ่งเสียงส่วนใหญ่เป็นของ

พรรคประชาธิปัตย์)กับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง(ซึ่งชนะการเลือกตั้งอันดับ 1 ในขณะที่นายชนะ รุ่งแสง แห่งพรรคประชาธิปัตย์ได้อันดับ 2)ในตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครนั้นได้เกิดเรื่องกระทบกระทั่งกันตลอด ดังเห็นได้จากถ้อยแถลงของนายพิชัย รัตตกุล หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ที่ได้กล่าวในที่ประชุมสมาชิกสภาท.ม.ของพรรค เนื้อความโดยรวมระบุให้เหล่าสมาชิกระวังหลุมพรางผู้ว่าฯกท.คนนี้(พล.ต.จำลอง ศรีเมือง) ที่ซุ่มไว้ให้ต้องตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบ พร้อมพาดพิงว่าเหตุที่เกิดขึ้น มาจากความไม่รู้หน้าที่ของผู้ว่าฯ กท.เองซึ่งอาจหาทางออกด้วยการจัดตั้งพรรคการเมืองทางทหารก็เป็นได้ จนทำให้พล.ต.จำลอง ศรีเมือง เกิดความไม่สบายใจและได้ประกาศท้าทายนายพิชัย รัตตกุล ขึ้นเวทีปราศรัยชี้แจงข้อเท็จจริง

-ขัดแย้งกับว่าที่ร.ต.เสมอใจ พุ่มพวง ปลัดกท.

คำสั่งพิพากษาว่าที่ร.ต.เสมอใจ พุ่มพวง ปลัดกท.เมื่อวันที่ 14 กันยายน 2530 จากกรณีการให้เช่าที่ดินทำร้านอาหารครึ่งวงหน้า ซึ่งพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้กล่าวถึงสาเหตุที่ต้องพิพากษาว่าที่ร.ต.เสมอใจ พุ่มพวงว่า (ข่าว,ไทยรัฐ 15 กันยายน 2530) “เนื่องจากกรณีกล่าวหาว่ากระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง ใช้อำนาจหน้าที่ปลัดกท. ทั้งๆ ที่รู้ว่าที่ดินที่ตั้งอาคารสโมสรและอาคารสโมสรพนักงานเทศบาลเป็นทรัพย์สินของกท.แต่ได้ทำหลักฐานให้เห็นว่าที่ดินดังกล่าวเป็นของว่าที่ร.ต.เสมอใจ และนำไปให้บริษัทครึ่งวงหน้าเช่า เพื่อดำเนินกิจการร้านอาหารเป็นเวลา 15 ปี. เป็นการจงใจไม่ปฏิบัติตามระเบียบ กท.ว่าด้วยทรัพย์สิน ... อันเป็นเหตุให้เสียหายกับราชการอย่างร้ายแรง” คอลัมน์ “สะบัดปากกาตีแสบหน้า” .ไทยรัฐ 16 กันยายน 2530 ได้เขียนในเชิงสนับสนุนว่า “...ผมเห็นว่าเป็นการปลุกวิญญาณอันศักดิ์สิทธิ์ของกฎบ้านกฎเมืองให้เป็นหลักปกป้องคนดี ย้ายคนพาล..ถ้าผิดต้องได้รับโทษเสมอเหมือนกัน ถ้าถูก ย่อมได้รับความดีตอบสนองในหน้าที่การงานตามฐานานุรูป...” ฝ่ายว่าที่ร.ต.เสมอใจ ก็ได้ให้สัมภาษณ์ผ่านสื่อมวลชนหลายครั้งว่า ผู้ว่าฯ จำลองทำรุนแรงเกินไป และรู้สึกว่าการรังแกอย่างแรง และได้ทำหนังสือร้องเรียนคัดค้านอีกครั้งหนึ่ง ในระหว่างที่รอการกำหนดวันนัดจากผู้ว่าฯ นี้เองอดีตปลัดเสมอใจ ได้ให้สัมภาษณ์พิเศษแก่ออกล่าวหาที่ถูกสอบสวนทั้งหมดแก่ผู้สื่อข่าวโทรทัศน์ช่องหนึ่ง จนเป็นเหตุให้พล.ต.จำลองออกมาแถลงเรื่องการส่งจดหมาย “นัดพบ” ว่าที่ร.ต.เสมอใจ พุ่มพวง

-ขัดแย้งกับพล.ต.อ.ประมาณ อติเรกสาร รมว.กระทรวงมหาดไทย

กรณีตำแหน่งปลัดทรม.ที่ว่างเว้นมานานนับปี และยังไม่ได้แต่งตั้งใครดำรงตำแหน่งปลัดทรม.เป็นทางการเสียที ทำให้เกิดข้อพิพาทระหว่างพล.ต.จำลอง ศรีเมือง กับ พล.ต.อ.ประมาณ อติเรกสาร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย(รัฐบาลพล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี) โดยพล.ต.จำลอง ศรีเมืองได้แต่งตั้งนายตรี ภาฎตานนท์ รองปลัดทรม. ให้เป็นปลัดทรม. แต่พล.ต.อ.ประมาณ อติเรกสารต้องการแต่งตั้งนายธำรง พัฒนรัฐ ที่ปรึกษาทรม.อาวุโสสูงสุดขึ้นเป็นปลัดทรม.คนใหม่ บทบรรณาธิการ,มติชน 18 สิงหาคม 2532 ได้กล่าวถึงกรณีความขัดแย้งนี้ว่า “...ความขัดแย้งระหว่างพล.ต.จำลอง ศรีเมือง...กับผู้บริหารสูงสุดของกระทรวงมหาดไทย ในตำแหน่งรัฐมนตรียึดเยื่อเรื่อวังมานานพอควร โดยเฉพาะการตั้งต้นเกี่ยวกับการแต่งตั้งปลัดกรุงเทพมหานคร...จากนี้จึงมีคำถามว่า...ใครคือผู้ที่จะชี้ว่าความถูกต้องควรอยู่ตรงไหน ใครคือผู้จะมายุติข้อพิพาทระหว่างบุคคลทั้ง 2...” คอลัมน์ “สำนักข่าวหัวเขียว”,ไทยรัฐ 23 สิงหาคม 2532 ได้เสนอทางออกไว้ว่า “...แต่ถ้าทั้ง มหาจำลอง และ คุณลุงประมาณ ไม่อยากให้ศึกยึดเยื่อเรื่อวัง?? ก็น่าจะใช้วิธีพบกันครึ่งทาง...คือตั้ง “คนกลาง” ที่เข้าได้ทั้งสองฝ่าย เป็นปลัดทรม.คนใหม่...” แล้วผลก็ลงเอยว่าคณะกรรม.มิตติเอกฉันทน์ให้หรือผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครคนใหม่เสนอแต่งตั้งปลัดทรม. โดยอ้างว่าเพื่อความเป็นธรรม ไม่อย่างนั้นแล้ว ขึ้นตั้งตอนนี้ ผู้ว่า กทม.ที่มาใหม่อาจเปลี่ยนอีก จะเป็นทีเสียขวัญกำลังใจข้าราชการเขา โดยคอลัมน์ “ใต้ถุนบางกอก”,ไทยรัฐ 21 กันยายน 2532 ได้วิเคราะห์เกี่ยวกับประเด็นที่นายตรี ภาฎตานนท์ไม่ได้รับการแต่งตั้งว่า “...สำหรับสาเหตุที่คุณตรี ภาฎตานนท์ รองปลัด ขวดตำแหน่งนี้..เป็นเพราะบรรดาพรรคการเมืองต่างๆ ลงความเห็น ว่า หากให้คุณตรี...เป็นปลัดทรม.แล้ว พรรคพลังธรรม ของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง จะมาวิน เข้าป้ายอีกตามเคย...”ซึ่งพล.ต.จำลอง ศรีเมืองจะสิ้นสุดวาระการดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในวันที่ 14 พฤศจิกายน 2532 และกำหนดให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในวันที่ 7 มกราคม 2533 โดยในระหว่างนี้ให้พล.ต.จำลอง ศรีเมือง รักษาการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครไปก่อน

-ขัดแย้งกับนายสมักร สุนทรเวช หัวหน้าพรรคประชากรไทย (พร้อมกับข่าวพล.ต.จำลอง กับ “เหตุการณ์ 6 ตุลา”

และเรื่องกระทบกระทั่งกับนายสมักร สุนทรเวช หัวหน้าพรรคประชากรไทย ที่มีมาตั้งแต่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้รับการเลือกตั้งด้วยคะแนนสูงสุด กลายเป็น “ขวัญใจชาวกทม.” (และถึงขนาดที่สำนักโพลล์ต่างๆ สสำรวจความนิยมว่าใครควรจะขึ้นมาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนต่อไป ก็ปรากฏชื่อพล.ต.จำลอง ศรีเมืองด้วยเสมอทุกโพลล์) และเป็นรูปเป็น

ร่างเมื่อพล.ต.จำลอง ศรีเมืองประกาศตั้งพรรคการเมือง ซึ่งถือกันว่าเป็นการแย่งคะแนนเสียง ชาวกรุงเทพฯ ไปจากพรรคประชากรไทยที่ครองเสียงในกรุงเทพฯมานาน ซึ่งเห็นได้จากในช่วงที่กำลังจะมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 หลังจากมีประกาศยุบสภาวันที่ 29 เมษายน 2531 ซึ่งพล.ต.จำลอง ศรีเมืองไม่ได้ลงสมัครเองในครั้งนั้น แต่ก็ได้ส่งพล.ต.หญิงสิริลักษณ์ ศรีเมือง ภริยาลงในเขตเดียวกับนายสมัคร สุนทรเวช หัวหน้าพรรคประชากรไทย ซึ่งตลอดมาพรรคการเมืองที่ครองเสียงประชาชนชาวกรุงเทพฯ มีอยู่ 2 พรรค คือ พรรคประชาธิปัตย์ และพรรคประชากรไทย แต่เมื่อพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ซึ่งได้ชื่อว่าเป็น “ขวัญใจชาวทอม.” ตั้งพรรคพลังธรรมขึ้นมา พรรคประชากรไทยก็ถือว่าพรรคพลังธรรมเป็นคู่ต่อสู้ทางการเมือง ทันทันี่ ซึ่งคอลัมน์ “สะบัดปากกาตีแสบหน้า” ,ไทยรัฐ 16 พฤษภาคม 2531 เขียนเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า “...พรรคประชากรไทยของนายสมัคร สุนทรเวช ก็ให้เกิดริพรรคพลังธรรมเป็น “คู่ต่อสู้ทางการเมือง” ทันทันี่โดยไม่แยแสพรรคประชาธิปัตย์ซึ่งเป็นผู้ต่อสู้เก่า เห็นได้โดยไมยาก ตลอดเวลาของการเดินเกม นายสมัครจับจ้องพฤติกรรมของพลตรีจำลองและของพรรคพลังธรรมชนิด “ดาไม่กะพริบ” แม้กระทั่งการตั้งพรรคก็หาว่ากระทรวงมหาดไทย “อำนวยความสะดวก”ให้ ...” และที่ถือกันว่าเป็นการเลือกตั้งขิมกลางก่อนการเลือกตั้งจริงระหว่างพรรคประชากรไทยกับพรรคพลังธรรม คือ การเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาทอม. เขตบางเขน เพราะมีผู้สมัครลงชิงชัยแค่ 2 พรรคนั้นเท่านั้น คอลัมน์ “สำนักข่าวหัวเขี้ยว”,ไทยรัฐ 18 พฤษภาคม 2531 ได้เขียนถึงเรื่องนี้ว่า “...ถ้าฝ่ายใดมีชัยชนะการเลือกตั้ง...ก็ย่อมตื่นเตลล์เป็นกึ่งดีดขึ้น เพราะความหวังในการประจัญบานซึ่งเป็นส.ส.ในการเลือกตั้งใหญ่ วันที่ 24 กรกฎาคม ย่อมจะแจ่มใสกว่าอีกฝ่ายหนึ่งเป็นแน่แท้ เพราะฉะนั้น ,ทั้ง บิ๊กหมัก และ บิ๊กลองสองคู่รักคู่แค้น จึงต้องอัดกันเต็มเหนี่ยว...” คอลัมน์ “ข่าวคนคน”,มติชน 17 พฤษภาคม 2531 วิเคราะห์เกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า “หวนกลับมาเวทีการเมือง บรรยากาศ คึกซิงเจ้ายุทธจักรทอม.กำลังสนุกสุดมันระหว่างจำลอง ศรีเมือง กับสมัคร สุนทรเวช ตูๆ แล้ว คนแรกจะเป็นฝ่ายรับ ส่วนคนหลังจะเป็นฝ่ายรุก...” และผลการเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาทอม.เขตบางเขนครั้งนี้ พรรคพลังธรรมเป็นฝ่ายชนะพรรคประชากรไทยเกือบ 10,000 คะแนน ดูโดยภาพรวมแล้วพรรคพลังธรรมจะต้องเป็นฝ่ายชนะพรรคประชากรไทยแน่นอนในการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 24 กรกฎาคม แต่เหตุการณ์ที่ไม่มีคาดคิดมาก่อนก็เกิดขึ้น เมื่อ นางจงกล ศรีกาญจนา ผู้สมัครเขต 7 กรุงเทพมหานครของพรรคพลังธรรม ได้ปราศรัยพาดพิงมาถึงหัวหน้าพรรคของตัวเอง คือ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ในทำนองมีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ 6 ตุลาคม 2519 เกี่ยวกับเรื่องนี้ก็ก่อให้เกิดความฮือฮาอย่างล้นหลาม หลายๆ ฝ่ายออกมากล่าวหาพล.ต.จำลอง ศรีเมืองว่าเป็นผู้อยู่เบื้องหลังและขอให้เปิดเผยข้อเท็จจริง ทั้งจากนักวิชาการ นักศึกษา ญาติผู้เสียชีวิตประชาชนทั่วไป องค์กรต่างๆ อาทิเช่น องค์กรบริหารสโมสรนิสิตจุฬาฯ (อบจ.) องค์กรนัก

ศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (อมธ.) เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ก็ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนในเวลาต่อมา 2 ประการ คือ พรรคพลังธรรมได้กำหนดตัวบุคคลที่จะปราศรัยอย่างเป็นทางการเป็นกิจจะลักษณะพร้อมกับ “สั่งห้าม” นางจงกล ขึ้นเวทีปราศรัยอีกต่อไป และอีกประการหนึ่งคือ การปฏิเสธจากปากของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองไม่น้อยกว่า 5 ครั้งว่าตนไม่ได้เกี่ยวข้อง พร้อมกันนั้นก็ประกาศจะแถลงข้อเท็จจริงในวันปราศรัยที่สนามหลวงในวันที่ 18 กรกฎาคม 2531 (บทบรรณาธิการ, มติชน 14 กรกฎาคม 2531) ภายหลังจากพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้ปราศรัยไปแล้ว กระแสความกดดันต่างๆ ก็เริ่มจางลงไป ซึ่งบางท่านที่ได้ไปฟังก็บอกว่า “ชัดเจนดี” บางท่านก็บอกว่า “ยังคลุมเครือ” และผลการเลือกตั้งทั่วไปปรากฏว่าพรรคพลังธรรมได้ที่นั่ง 14 ที่นั่งทั่วประเทศ โดยกรุงเทพมหานครได้ 10 ที่นั่ง (พ.ต.หญิงสิริลักษณ์ ศรีเมือง ไม่ได้รับการเลือกตั้งในครั้งนี้) ในขณะที่พรรคประชากรไทยได้ที่นั่งจำนวนมากที่สุดในกรุงเทพมหานครถึง 20 ที่นั่ง จากจำนวนที่นั่งในกรุงเทพมหานครทั้งหมด 36 ที่นั่ง แกนนำในการจัดตั้งรัฐบาลนำโดยพรรคชาติไทย พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี พรรคพลังธรรมและพรรคประชากรไทยทำหน้าที่เป็นฝ่ายค้าน

ตารางที่ 22 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทด้านการเมืองการปกครองกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ช่วงที่ 2)

ประเด็นทางการเมืองการปกครอง	หัวข่าวใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1. พรรคการเมือง	1	0.21	20	4.26	2	0.43	3	0.64	33	7.04	59
2. นักการเมือง	16	3.41	94	20.04	4	0.85	16	3.41	102	21.75	232
3. รัฐบาล	3	0.64	8	1.71	-	-	-	-	3	0.64	14
4. เหตุการณ์ไม่สงบ	1	0.21	1	0.21	1	0.21	-	-	10	2.13	13
5. การเลือกตั้งและระบอบการปกครอง	4	0.85	46	9.81	3	0.64	9	1.92	62	13.22	124
6. ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ	-	-	5	1.07	-	-	2	0.43	1	0.21	8
7. ระเบียบกฎเกณฑ์และกฎหมาย	2	0.43	11	2.35	-	-	1	0.21	5	1.07	19
รวม	27	5.75	185	89.45	10	2.13	31	6.61	216	46.06	469 (100.00)

ตารางที่ 23 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทด้านการเมืองการปกครองกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 2)

ประเด็นทางการเมืองการปกครอง	หัวข้อใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.พรรคการเมือง	3	0.87	14	4.07	2	0.58	10	2.91	24	6.98	53
2.นักการเมือง	11	3.20	47	13.67	9	2.62	33	9.59	45	13.08	145
3.รัฐบาล	5	1.45	13	3.78	-	-	1	0.29	1	0.29	20
4.เหตุการณ์ไม่สงบ	2	0.58	2	0.58	1	0.29	3	0.87	2	0.58	10
5.การเลือกตั้งและระบอบการปกครอง	8	2.33	18	5.23	1	0.29	22	6.40	29	8.43	78
6.ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ	1	0.29	2	0.58	-	-	1	0.29	1	0.29	5
7.ระเบียบกฎหมาย	3	0.87	19	5.52	-	-	6	1.75	5	1.45	33
รวม	33	9.59	115	33.43	13	3.78	76	22.10	107	31.10	344 (100.00)

จากผลการเปรียบเทียบการนำเสนอบทบาททางการเมืองการปกครองของ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ช่วงที่ 2 สรุปได้ว่าทั้งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชนมีการนำเสนอในส่วนของบทบาทเรียงตามลำดับมาก-น้อยเหมือนกันนั่นคือ บทบาทความเป็นนักการเมือง บทบาทการเลือกตั้งและระบอบการปกครอง บทบาทด้านพรรคการเมือง บทบาทด้านระเบียบกฎหมายและกฎหมาย บทบาทด้านรัฐบาล บทบาทเกี่ยวกับเหตุการณ์ไม่สงบ และบทบาทความสัมพันธ์กับต่างประเทศ แต่ทั้งนี้หนังสือพิมพ์มีจำนวนชิ้นในการนำเสนอมากกว่าหนังสือพิมพ์เมื่อรวมกันแล้ว 125 ชิ้น ส่วนรูปแบบการนำเสนอที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอในส่วนของคอลัมน์วิจารณ์มากที่สุด ส่วนหนังสือพิมพ์มติชนนั้นนำเสนอในส่วนของข่าวมากที่สุด

3.2 บทบาททางด้านสังคม (ช่วงที่ 2)

งานชิ้นแรกที่ พล.ต.จำลอง ศรีเมืองลงมือทำนั้นก็คือ ความสะอาดของกทม. โดยได้เริ่มต้นที่สวนจตุจักรเป็นแห่งแรกกับศาลาว่าการกทม. ดังจะเห็นได้จากคอลัมน์ “สะอาด

ปากกาตีแสกหน้า” .ไทยรัฐ 27 พฤศจิกายน 2528 หัวเรื่อง “จำลอง” คือใคร ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า “...งานชิ้นแรกที่คุณจำลองพยายามแก้เท่าที่ปรากฏคือ “ความสะอาดของกทม.” นับตั้งแต่สถานที่ทำงานไปจนถึงถนนหนทาง รวมไปถึงความสะอาด ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของนครหลวง...ความสะอาดคือหน้าตาของประเทศชาติ...ถ้าทำได้มีผลมหาศาลต่อสังคม...” คอลัมน์ “จำบ้าน”,มติชน 2 ธันวาคม 2528 หัวเรื่อง “ร่วมมือจริงจึงก็สะอาดได้” กล่าวถึงนโยบายด้านความสะอาดของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ว่า “...พลตรีจำลองบอกไว้ว่า ประการแรกคือสถานที่ราชการของกทม.และสถานที่เกี่ยวข้องต้องสะอาดก่อน เจ้าหน้าที่ทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับความสะอาดต้องปฏิบัติหน้าที่อย่างเคร่งครัด...จากนั้นจะเริ่มขอความร่วมมือกับประชาชนในเขตพื้นที่ขนาดย่อยๆ กันเอาไว้เป็นเขตรักษาความสะอาดแล้วจึงค่อยๆ ขยายตัวขึ้นไปเรื่อยๆ ก่อนจะใช้มาตรการทางกฎหมายเข้ามามีบทบาท...” สำหรับมาตรการรักษาความสะอาด พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้ทำเป็นลำดับขั้นตอนโดยเริ่มจากการเตือนประชาชนที่ทิ้งขยะมูลฝอยในที่สาธารณะและที่สมควร ไปจนถึงการปรับจากน้อยๆ ไปจนถึงปรับมากถึง 2,000 บาท โดยมีเป้าหมายว่าจะลดตำแหน่งกรุงเทพฯที่เป็นเมืองที่สกปรกอันดับ 6 ของโลกให้ได้ “ถึงเวลาแล้วที่เราจะช่วยฝึกตัวเองให้เป็นรักษาความสะอาด...เมื่อกทม.สะอาดจะได้ลดตำแหน่งเมืองสกปรกอันดับ 6 ของโลกเสียที...” แล้วได้ริเริ่มโครงการ “ตลาดปลอดขยะ” ขึ้นเพื่อให้ทุกๆ ฝ่ายร่วมมือกันโดยกำหนดให้เป็นตลาดตัวอย่างจำนวน 1 แห่งในทุกเขต ภายใน 4 เดือน คือ มีนาคม-มิถุนายน 2529 และมีตลาดปลอดขยะในตลาดทุกแห่งในพื้นที่เขตภายใน 6 เดือน คือเดือนกรกฎาคม-ธันวาคม 2529 นโยบายให้ออกชนมารับจ้างขนขยะที่เหลือนำออกไปฝังกลบในที่ต่างๆ อย่างถูกสุขลักษณะ เป็นต้น และในปี 2532 คำประกาศของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองที่จะทำให้กทม.เป็นเมืองที่สะอาดให้ได้ก็บังเกิดผล โดยทบพรรคณาธิการ,ไทยรัฐ 16 กันยายน 2532 ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า “...มองย้อนไปในอดีต สิ่งที่ได้สร้างความไว้นือเชื่อใจในตัวผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครคนปัจจุบัน อยู่ที่การขจัดปัญหาน้ำท่วมและทำให้กรุงเทพฯ เมืองติดอันดับนครสุดโสโครกอันดับ 6 ของโลก ให้กลายมาเป็นเมืองที่ค่อนข้างสะอาดแปลกหูแปลกตาไปกว่าเดิม จนสิงคโปร์เมืองที่ได้ชื่อว่าสะอาดและเป็นระเบียบที่สุด..ไม่อาจจะชมกรุงเทพฯลงไปได้อีกต่อไป...”

นโยบายด้านปัญหาชุมชนแออัดนั้น พล.ต.จำลอง ศรีเมืองก็เริ่มดำเนินการโดยเร่งด่วน เช่น การก่อสร้างและปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้มีรายได้น้อยในกทม.โดยร่วมกับการเคหะแห่งชาติ หรือเรื่องการปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดในกทม.จำนวน 1,020 แห่งโดยการเคหะแห่งชาติร่วมมือกับกทม.ดำเนินการตามเงื่อนไขที่รัฐบาลวางไว้ คือ เคหะออกเงิน 2

ใน 3 และกทม.ออกอีก 1 ใน 3 เป็นต้นและอีกหลายๆ โครงการแต่ปัญหาใหญ่ที่โครงการบางโครงการไม่สามารถดำเนินการลุล่วงไปได้เป็นเพราะปัญหาด้านงบประมาณของกทม.

ปัญหาน้ำท่วมกทม. พล.ต.จำลอง ศรีเมืองก็ได้เตรียมการเอาไว้แต่เนิ่นๆ ตั้งแต่เข้ารับหน้าที่เป็นผู้ว่าฯ กทม. ชาว,ไทยรัฐ 10 มกราคม 2529 ได้เสนอเรื่องนี้ เนื้อความโดยรวมคือ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้เข้าพบอธิบดีกรมชลประทาน เพื่อปรึกษาวางแผนประสานงานป้องกันน้ำท่วมที่จะมีในปี 2529 อาทิเช่น การระบายน้ำฝนออกจากท้องที่ การป้องกันน้ำเหนือและน้ำในกรุง การกำจัดผักตบชวา การบำรุงรักษาคลองให้ระบายน้ำได้ดีขึ้น และแผนการบรรเทาภาวะน้ำเน่าเสียในฤดูแล้ง แนวความคิดโครงการชุดเจ้าพระยาสาย 2 โครงการชุดลอกคูคลองแสนแสบ โครงการชุดลอกคลองลาดพร้าว เป็นต้น แต่ผลปรากฏว่าปี 2529 ฝนตกเพียงข้ามวันข้ามคืน กทม.ก็ต้องกลายเป็นเมืองบาดาล พล.ต.จำลอง ศรีเมือง กล่าวว่า “เป็นฝนที่ตกหนักที่สุดในรอบ 1 พันปี” คำตอบของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ก็กลายเป็นที่ฮือฮาของบรรดาสื่อมวลชน และนำไปเขียนหรือเผยแพร่ในทางล้อเลียนกันบ่อยครั้ง เช่น คอลัมน์ “บุคลิกในข่าว”,ไทยรัฐ 11 พฤษภาคม 2529 เขียนว่า “ไอ้โฮ...ท่านพล.ต.มหาจำลอง ศรีเมือง ที่ชาวเมืองหลวง เทศะแนนเลือกตั้งให้เป็นผู้ว่าฯกทม.อย่างถล่มทลาย ไม่ต้องถึงขนาด ประกาศว่า ปริมาณน้ำฝนที่ตกลงมาครั้งนี้ มากที่สุดในรอบ 1 พันปี ชาวบ้านก็เห็นใจว่า มันเหนียวกว่าแรง แล้วครับ...” คอลัมน์ “เหะเหพาที”โดย ชุม,ไทยรัฐ 12 พฤษภาคม 2529 “...เล่นยกตัวเลขมาแถลงกันจะๆ อย่างนี้ ชาวบ้านก็ได้แต่อ้าปากค้างกับสถิติของมหาจำลอง...กรุงเทพมหานครเพ็งจะฉลอง 200 ปีเมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมาเนี่ยเอง ...สถิติของมหาจำลองย้อนหลังไปถึง 500 ปีและพันปีซึ่งสมัยนั้นกรมอุตุฯ คงจะยังไม่เกิด เราเลยไม่รู้ว่ ตัวเลขของมหาจำลองจริงเท็จแค่ไหน ใครรู้วานบอกทีเถอะ...” คอลัมน์ “จดหมาย”,มติชน 29 พฤษภาคม 2529 จากบุคลิกทั่วไปที่ไม่ใช่คอลัมนิสต์ ได้เขียนถึงเรื่องดังกล่าวโดยใช้หลักปรัชญาประกอบ ดังนี้ “...ที่ผมเกิดความสงสัยขึ้นมาก็คือว่าท่านมหาจำลองนั้นมีอำนาจถึงกับทำให้ดวงดาราและหมู่ดาวนักชดถุภษโคจรจนผิดทิศผิดทางอันเป็นต้นเหตุให้เกิดดินฟ้าอากาศอาเพศวิปริตจนฝนตกหนักในรอบ 1,000 ปีจริงละหรือ ทั้งนี้มิได้หมายความว่าผมจะได้แย้งหลักปรัชญาแบบนิเวศวิทยาที่ว่า “จักรวาลเป็นสภาพข่ายใยอันซับซ้อน...”...ถ้าจริงก็สมควรเสนอให้เลื่อนยศให้พลตรีจำลอง ศรีเมืองจากผู้ว่าราชการจังหวัดไปเป็นผู้ว่าราชการภาค โดยให้ไปดำรงตำแหน่งที่ภาคอีสาน..จะได้ไม่แห้งอีกต่อไป” อย่างไรก็ตามปัญหาน้ำท่วมกรุงเทพฯนี้ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ก็ได้รับสั่งการให้เจ้าหน้าที่รีบจัดการแก้ไขโดยเร็ว น้ำก็เริ่มลดลงอย่างรวดเร็ว และในปี 2532 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของการดำรงตำแหน่งผู้ว่าฯกทม.ของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ปรากฏว่าน้ำที่เคยท่วมและกทม.กลายเป็นเมืองบาดาลอย่างฉับพลันนั้นก็สามารกลี้คลายได้อย่างเหลือเชื่อเนื่องจากพล.ต.จำลอง ศรี

เมือง ได้ดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องนี้มาโดยตลอดทำให้รับรู้ปัญหาและจุดแก้ไข โดยทบ
บรรณาธิการ,ไทยรัฐ 16 กันยายน 2532 เขียนชมเชยพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ในเรื่องดังกล่าวว่า
“พลตรีจำลอง ศรีเมือง ได้รับความนิยมจากประชาชนมากยิ่งขึ้น มากกว่าเมื่อครั้งได้รับความไว้วางใจจากชาวกรุงให้เข้ามาเป็นผู้ว่า...ก็เพราะฝีมือในการขจัดน้ำท่วมเพียงฝนตกไม่นานอันเป็นปัญหาเรื้อรังมานานของกทม.ด้วยการแก้ไขระบบการระบายในกรุงเสียใหม่อย่างชนิดทุ้มเทด้วยชีวิตและวิญญาณ จนไม่กลายมาเป็นปัญหาที่หนักหน่วงที่สุดของกรุงเทพมหานครอีกต่อไป...ส่งผลทำให้ฝน 1,000 ปีเมื่อปี 2529 ไม่อาจทำให้กรุงเทพฯ เป็นเมืองจมน้ำไปได้...”

นอกจากจะเตรียมการที่จะช่วยเหลือประชาชนแล้ว ความเป็นผู้ที่เคร่งครมธรรมโม เป็นผู้ที่มิใช่กุศล พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ยังได้แผ่ไปถึงสุนัขนัขจรจัดทั่วกรุงเทพฯ โดยตั้งโครงการเมตตาสุนัขนัขจรจัดที่หวังว่าจะเลี้ยงดูไปจนอายุขัยนั้น พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้กล่าวถึงแนวคิดนี้ว่า “...คำพูดที่ว่าจะรับเลี้ยงดูสุนัขนัขจรจัดให้อยู่ไปจนแก่ตายตามอายุขัยนั้น เป็นเพียงแนวความคิดที่หวังว่าวันหนึ่งตนจะทำได้ และไม่ได้หมายความว่าจะทำโดยใช้งบประมาณของกทม.อย่างที่เข้าใจกัน...” (ข่าว,ไทยรัฐ 23 มกราคม 2529)อย่างไรก็ตามก็มีผู้ที่แย้งเกี่ยวกับแนวความคิดนี้พอสมควร อาทิเช่น ส่วนทางกองควบคุมโรคสัตว์ทำนหนึ่งไม่เห็นด้วยกับความคิดของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง เพราะต้องใช้งบประมาณมากพอสมควร โดยกล่าวว่า งบประมาณได้มาปีละ 5 ล้านบาทไม่พอ ถ้าไม่ฆ่าจะต้องใช้งบถึง 45 ล้านบาทต่อปี , จดหมายจากประชาชนที่ผ่านมายังหนังสือพิมพ์มติชน,12 พฤศจิกายน 2529 เขียนว่า, ยังมีคนจนๆ อยู่อีกมากมายทั่วประเทศ และมากกว่าสุนัขด้วยซ้ำไป และได้ต่อพ้อต่อว่าพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ว่าไม่คิดจะตั้งฟาร์มเลี้ยงมนุษย์บ้างหรือ แต่อย่างไรก็ตามผู้ที่ไม่เห็นด้วยก็มีบางส่วน ผู้ที่เห็นด้วยก็มีบางส่วน ส่วนผู้ที่เห็นด้วยก็ได้ช่วยเหลือพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ให้สามารถแก้ปัญหาตรงจุดนี้ได้ โดยผู้ที่เห็นด้วยบางคนได้บริจาคที่ดินให้สร้างฟาร์มสุนัข บางคนบริจาคเงิน บางคนบริจาคเศษอาหารที่คนไม่รับประทานให้กับสุนัขเพื่อเป็นการผ่อนภาระของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง จากข้อครหาต่างๆ

ด้านจรรยาบรรณ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้เริ่มดำเนินการโดยมอบรถจักรยานยนต์ พร้อมไซเรน ไฟวาม และวิทยุสื่อสารประจำรถ ให้กรมตำรวจในฐานะที่กรุงเทพฯ และกรมตำรวจรับผิดชอบร่วมกันเกี่ยวกับการจราจรในเขตกทม.และกรมตำรวจก็มีหน้าที่ให้การจราจรคล่องตัวและปลอดภัยแก่ประชาชน นอกจากนี้ยังมีความคิดดำเนินโครงการหลายโครงการทั้งที่ดำเนินการแล้วและยังไม่ได้ดำเนินการ อาทิเช่น แบ่งเลนส์ถนนให้ชัดเจนขึ้น ซ่อมถนนที่ชำรุด สร้างสะพานลอยคนข้ามถนน สร้างสะพานลอยระยะยาวสำหรับรถวิ่ง การ

ปรับปรุงทางแยก การใช้คอมพิวเตอร์ควบคุมการจราจร การตัดถนนยกระดับ เสนอสร้างที่จอดรถใต้ดินที่สวนจตุจักร ทั้งนี้ยังได้จัดทำแนวทางแก้ไขที่เสนอแก่พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรี 7 ข้อ คือ ให้อำนาจระดับทางรถไฟ ทำโครงการส่งน้ำมันทางท่อไปยังซานเมือง เร่งโครงการระบบขนส่งมวลชนโดยเร็ว จำกัดจำนวนรถ กวดขันวินัยการใช้รถใช้ถนน ตั้งศูนย์บริหารปัญหาจราจร และจัดตั้งสถานีขนส่งสินค้าซานเมืองทั้งสายเหนือ ได้ ตะวันออก เกี่ยวกับปัญหาการจราจรถือได้ว่าพล.ต.จำลอง ศรีเมือง เป็นบุคคลผู้หนึ่งที่ทุ่มเทให้กับปัญหานี้อย่างแท้จริง โดยจะเห็นได้จากบทบรรณาธิการ,ไทยรัฐ 5 มกราคม 2532 หัวเรื่อง“นักการจราจรแห่งชาติ” ได้กล่าวสนับสนุนข้อความข้างต้นพร้อมทั้งเสนอแนะว่า “ชาวพลตรีจำลอง ศรีเมือง ...ตัดสินใจประกาศปีนี้เป็นปีแห่งการรณรงค์เพื่อการจราจรไปฝ่ายเดียว ทั้งที่มีหน่วยงานรับผิดชอบ...อยู่กว่าสิบแห่ง การรวบหน่วยงานขึ้นเป็นปีกแผ่นเพียงหน่วยเดียว...ยังเป็นเรื่องที่ต้องทำ น่าสรรเสริญ พลตรีจำลอง ศรีเมือง ที่ตัดสินใจทำงานอย่างไม่รีรอ รัฐบาลควรถือโอกาสนี้ร่วมหน่วยงานจราจรตามไปด้วยก็จะเป็นการดี”

นโยบายด้านความเป็นระเบียบเรียบร้อยของกทม. เกี่ยวกับปัญหาหาบเร่แผงลอยบนทางเท้าสร้างปัญหาให้กับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ไม่เว้นแต่ละวัน เพราะหลายฝ่ายมองว่าหาบเร่แผงลอยมีมานานแล้ว และก็เป็นอาชีพสุจริตที่ผู้ที่มีรายได้น้อยพึ่งพามาหากินเลี้ยงปากท้องและครอบครัว อีกฝ่ายก็คำนึงถึงความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมืองเป็นสิ่งสำคัญ เพราะปัญหาไม่ได้อยู่แค่นั้นยังก่อให้เกิดปัญหาที่ตามมาอีกหลากหลาย อาทิเช่น ขยะ น้ำเน่าเสีย อันตรายจากรถยนต์ คอลัมน์ “สวัสดิเวลาเช้า”โดยมังกร ห้าเล็บ,ไทยรัฐ 5 มีนาคม 2529 ได้เขียนถึงเรื่องนี้ว่า “...กฎหมาย หรือพระราชบัญญัติต่างๆ เกี่ยวกับหาบเร่ แผงลอยวางบนทางเท้าไม่ได้นั้น ไม่ใช่เพิ่งจะมาเขียนขึ้นในยุคสมัย พล.ต.จำลอง เป็นผู้ว่าฯ แต่เขียนขึ้นมา 26 ปีแล้ว...แต่ข้าราชการผู้รับนโยบาย..มิได้ทำจริงจึงตั้งแต่นั้น ก็เลยเป็นช่องทางหากิน เสียงสวดจากพ่อค้าแม่ขาย..ระคนมากับเสียงลำเลิกบุญคุณ ว่าเสียงแรงที่อุทิศส่ำห์เลือกผู้ว่าฯ จำลอง ศรีเมือง ให้ขึ้นมาเป็นผู้ว่าฯ กรุงเทพมหานคร พอเป็นก็หวนกลับมาจับแม่ค้า...” จากคำกล่าวของพ่อค้าแม่ค้าบางคนก็พ้องต่อว่าพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ว่าเสียงแรงที่ไปเลือกกลับมาจับตนนั้นพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้เปิดใจเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยเขียนเป็นบทความลงในหนังสือพิมพ์มติชน,18 มกราคม 2530 ว่า “...“เสียงแรงที่ไปเลือก” แม่ค้าบางแห่งตะโกนดังๆ ให้ผมได้ยินชัดเจน... “มันใหม่ละ ไปเลือกมันเข้ามา มันเอาแต่ จับ จับ จับ”... “เรื่องหาบเร่แผงลอย เป็นความผิดของเจ้าหน้าที่มาตั้งแต่ไหนแต่ไร เพราะไม่หาที่ให้แก่ค้าขายพอ”ก็เป็นอีกเหตุผลหนึ่งที่บั่นให้เราฟังบ่อยๆ เรียนว่าทำแล้วครับ แต่แม่ค้าอ้างว่าทำเลไม่ดีเท่าเก่า จะให้ดีเท่าเก่าได้อย่างไรครับ ที่ที่

ซื้อถ่ายขายคล่อง ซื้อปั๊บนครเมล์ปั๊ไม่ต้องเดินให้เมื่อย มีอยู่ที่เดียว คือ บนทางเท้า..ที่อื่นไม่มี
 เชื่อมเกาะ...บ้านนี้เมืองนี้ไม่ใช่เป็นของเจ้าหน้าที่กรม.และตำรวจเท่านั้น แต่เป็นของทุกคน
 กรุณาช่วยออกความคิดเห็นด้วยครับ ประชาชนส่วนใหญ่เห็นอย่างไร เราพร้อมใจกันทำอย่าง
 นั้น นั่นคือประชาธิปไตย...” นอกจากจะดำเนินกฎหมายกับพ่อค้าแม่ค้าหาบเร่แล้ว พล.ต.
 จำลอง ศรีเมือง ยังได้กล่าวถึงกรณีผู้ซื้อของหาบเร่ด้วยว่า มีกฎหมายให้อำนาจจับผู้ซื้อของหาบ
 เร่บนทางเท้า การทำเช่นนี้เพราะห่วงสวัสดิภาพและความปลอดภัยของประชาชนผู้ที่ยืนรอรถที่
 จะต้องลงไปรอนถนนอาจเป็นอันตรายได้

ตารางที่ 24 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอพบาตด้านสังคมกับรูปแบบการนำเสนอของ
 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ช่วงที่ 2)

ประเด็นทางสังคม	หัวข้อใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.การศึกษา	-	-	2	0.84	-	-	1	0.42	1	0.42	4
2.สิ่งแวดล้อม	1	0.42	38	15.97	-	-	2	0.84	14	5.88	55
3.สตรี	-	-	2	0.84	-	-	1	0.42	1	0.42	4
4.โฆษณาประชาสัมพันธ์	-	-	8	3.35	-	-	1	0.42	2	0.84	11
5.อบายมุข	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.ปัจจัย 4	-	-	4	1.68	-	-	1	0.42	3	1.26	8
7.โสเภณี	-	-	1	0.42	-	-	-	-	-	-	1
8.สวัสดิการและบริการสังคม	4	1.68	62	26.05	2	0.84	8	3.36	19	7.98	95
9.สื่อมวลชน	-	-	2	0.84	-	-	6	2.52	16	6.73	24
10.เยาวชน	-	-	5	2.11	-	-	3	1.26	-	-	8
11.ชนชั้นบุคคลและองค์กร	-	-	4	1.68	-	-	-	-	-	-	4
12.แรงงาน	2	0.84	14	5.88	-	-	-	-	8	3.36	24
รวม	7	2.94	142	59.67	2	0.84	23	9.66	64	26.89	238 (100.00)

ตารางที่ 25 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอพบาตด้านสังคมกับรูปแบบการนำเสนอของ
 หนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 2)

ประเด็นทางสังคม	หัวข้อใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.การศึกษา	1	0.65	2	1.30	-	-	-	-	-	-	3
2.สิ่งแวดล้อม	2	1.30	20	12.99	1	0.65	3	1.95	3	1.95	29

(ต่อ)

ประเด็นทางสังคม	ห้าขวับใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
3.สตรี	-	-	1	1.30	-	-	2	1.30	1	0.65	4
4.โฆษณาประชาสัมพันธ์	-	-	3	1.95	-	-	-	-	-	-	3
5.อบายมุข	-	-	1	0.65	-	-	-	-	1	0.65	2
6.ปัจจัย 4	-	-	2	1.30	-	-	1	0.65	-	-	3
7.โสเภณี	-	-	1	0.65	-	-	-	-	-	-	1
8.สวัสดิการและ บริการสังคม	3	1.95	45	29.22	2	1.30	13	8.44	13	8.44	76
9.สื่อมวลชน	-	-	4	2.59	2	1.30	4	2.59	2	1.30	12
10.เยาวชน	-	-	5	3.25	-	-	-	-	4	2.59	9
11.ชนชนบดและ องค์กร	-	-	1	0.65	-	-	-	-	-	-	1
12.แรงงาน	1	0.65	9	5.84	-	-	1	0.65	-	-	11
รวม	7	4.55	94	61.04	5	3.25	24	15.58	24	15.58	154 (100.00)

จากผลการเปรียบเทียบการนำเสนอบทบาทด้านสังคมของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ช่วงที่ 2 สรุปได้ว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชนมีการนำเสนอบทบาทเรียงตาม 3 ลำดับแรกเหมือนกัน คือบทบาททางด้านสวัสดิการและบริการสังคม บทบาททางด้านสิ่งแวดล้อม และบทบาททางด้านสื่อมวลชน (ซึ่งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอบทบาทด้านสื่อมวลชนเท่ากับบทบาทด้านแรงงาน) ทั้งนี้หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีการนำเสนอบทบาททั้งหมดรวมกันจำนวนชิ้นมากกว่าหนังสือพิมพ์มติชน 84 ชิ้น แต่หนังสือพิมพ์มติชนมีการนำเสนอบทบาทครบถ้วนทุกบทบาทในขณะที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐไม่มีการนำเสนอบทบาทด้านอบายมุข ส่วนรูปแบบการนำเสนอทั้งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชนมีการนำเสนอเรียงตาม 2 ลำดับแรกเหมือนกันอีก คือ ข่าว และคอลัมน์วิจารณ์ (ซึ่งหนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอรูปแบบของคอลัมน์วิจารณ์และบทความ/รายงานจำนวนชิ้นเท่ากัน)

3.3 บทบาทด้านศาสนา (ช่วงที่ 2)

1. กรณีสันตติอศอก

บทบาทด้านศาสนาของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองในช่วงที่ 2 นี้ส่วนใหญ่จะเป็นความคิดเห็นเกี่ยวกับกรณีของสำนักสันตติอศอกที่พล.ต.จำลอง ศรีเมืองเป็นสาธุศิษย์ โดย

กรมการศาสนาได้ฟ้องสำนักสันตโตโคกว่าเป็นสำนักเถื่อนที่ไม่ขึ้นกับคณะสงฆ์ไทยและมหาเถรสมาคม ทำวิปริตจากพระธรรมวินัยและทำให้พระธรรมวินัยวิปริต ซึ่งเป็นอันตรายใหญ่หลวงต่อพุทธศาสนา เกี่ยวกับสำนักสันตโตโคกนั้นบรรดาคอลัมน์นิสต์ต่างก็ได้วิพากษ์วิจารณ์กันไปต่าง ๆ นานา บ้างก็เห็นว่าสำนักสันตโตโคกก็ไม่ได้เลวร้ายอะไรมากมาย บางทีจะมีวัตรปฏิบัติเคร่งกว่าพระสงฆ์บางรูปด้วยซ้ำ บทธรรณการ,ไทยรัฐ 19 สิงหาคม 2531 ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า “...สำนักสันตโตโคกเป็นสำนักสงฆ์ที่กล่าวขวัญทั้งด้านดีและด้านเสียกันมาตลอดนั้นเป็นที่ยอมรับทั้งในและต่างประเทศว่าสำนักสงฆ์แห่งนี้ประพฤติปฏิบัติอย่างเคร่งครัด นำเลื่อมใสศรัทธาในวัตรปฏิบัติ...ลักษณะเด่นของผู้นำสำนักของพระโพธิรักษ์คือ การตีเตียนความประพฤติ คุณวิสัย และความบกพร่องหย่อนยานที่เกิดขึ้นแพร่หลายในวงการพระศาสนา...” บ้างก็เห็นว่าควรจะดำเนินการให้อยู่ในกรอบของกฎระเบียบ จากข่าว,ไทยรัฐ 24 พฤษภาคม 2532 กล่าวว่าทางมหาเถรสมาคมและทางราชการได้ประชุมและมีมติให้ดำเนินการกับสันตโตโคก 4 ประการคือ ให้สั่งสึกพระโพธิรักษ์ฐานละเมิดพระธรรมวินัย บุคคลอื่นที่เป็นบริวารซึ่งพระโพธิรักษ์ทำให้เหมือนพระให้ประกาศว่าไม่ใช่พระภิกษุ ให้ประกาศให้สาธารณชนทราบว่า สันตโตโคกไม่ใช่พระเหมือนพระพุทธเจ้าประกาศมาแล้วกรณีพระเทวทัต ให้กรมการศาสนาแจ้งให้พระทั่วประเทศทราบและห้ามคบหาให้ความร่วมมือแก่พระโพธิรักษ์และคณะ(ซึ่งน่าจะหมายรวมถึงพล.ต.จำลอง ศรีเมืองด้วยคนหนึ่ง) จากข่าวนี้พล.ต.จำลอง ศรีเมืองกล่าวว่า “ผมไม่เดือดร้อน การนับถือศาสนาเป็นสิทธิเสรีภาพส่วนตัว บังคับกันไม่ได้ เพราะฉะนั้นสำหรับผม ผมไม่เดือดร้อน เคยไปโบสถ์ไปวัด ไปมัสยิด ไปทุกวัดรวมทั้งสันตโตโคกผมก็จะไปเหมือนเดิม...สำหรับคนชื่อจำลองไม่สามารถบังคับได้ เพราะการที่เราไม่ทำลายความเรียบร้อย ความสงบสุขของบ้านเมือง ไม่ผิดกฎหมาย เรายังปฏิบัติเหมือนเดิมตลอดไป...” ปัญหาที่ทำให้คณะเถรสมาคมต้องจัดการกับสำนักสันตโตโคกทั้ง ๆ ที่ก่อตั้งมานานแต่เพิ่งเข้ามาจัดการอย่างจริงจัง สาวกของสันตโตโคกเชื่อว่าสาเหตุน่าจะมาจากการที่สันตโตโคกเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมืองมากเกินไปจากครั้งที่พล.ต.จำลอง ศรีเมืองลงสมัครชิงตำแหน่งผู้ว่าฯกทม.รวมทั้งภาพที่ตีพิมพ์ในหน้า 1 ของหนังสือพิมพ์ต่างๆ เมื่อทราบผลว่าชนะการเลือกตั้งเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครนั้น ก็ปรากฏให้เห็นโดยส่วนรวมว่าพล.ต.จำลอง ศรีเมืองได้พักผ่อนอย่างสบายใจอยู่ที่ปฐมมอโคก ซึ่งเป็นสาขาหนึ่งของสันตโตโคก จากบทความ,มติชน 24 พฤษภาคม 2532 หัวเรื่อง “อวสานสันตโตโคก” ได้เขียนถึงประเด็นข้างต้นว่า “...ปัจจุบัน “แดนอโคก”...ได้ขยายสาขาไปตั้งในจังหวัดต่าง ๆ เชื่อกันว่าครบทุกจังหวัดของประเทศไทย...การขยายตัวอย่างแพร่หลายนี้เอง ทำให้หลายฝ่ายจับตามอง...ฝ่ายพระสงฆ์ในสังกัด พระมหาเถรสมาคมเริ่มมีปัญหาคะทบกระทั่งออกมาชี้ให้เห็นสิ่งไม่ดีไม่งามของกันและกัน ระหว่างพระฝ่ายมหาเถรบางรูป กับพระโพธิรักษ์...แต่ปัญหาเริ่มปะทุแรงขึ้นเมื่อพล.ต.จำลอง ศรีเมือง สาวกสำคัญของ “สันตโตโคก” ลงสมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุง

เทพมหานคร และพระโพธิ์ริศได้ประกาศสนับสนุนอย่างออกหน้าออกตา...วันได้รับเลือกตั้ง พล.ต.จำลอง ไปพักผ่อนที่ปฐมอโคกอย่างสบายอารมณ์มีภาพแพร่ไปทั่วประเทศ หลังจากนั้นเอง ฝ่ายต่อต้านสันตอโคกได้เริ่มทำงานอย่างจริงจังและเป็นกระบวนการ...ทำให้กระแสการต่อต้าน “สันตอโคก” ลุกฮือขึ้น จนพล.ต.จำลองต้องถอยจากกันตัวเองออกจากสำนักนี้ เพราะ “ชาวอโคก” เชื่อว่าปัญหาที่เกิดขึ้นเพราะ “สันตอโคก” เอาตัวเข้ายุ่งกับการเมืองมาก...” ชาวที่ว่า ปัญหาของสันตอโคกใสตอนนี้เกิดจากพล.ต.จำลอง ศรีเมืองนั้นพล.ต.จำลอง ศรีเมืองก็ได้ให้คำตอบว่า(ข่าว,มติชน 29 พฤษภาคม 2532) “...มิได้พยายามที่จะดีตัวออกห่าง มิฉะนั้น คงไม่มาปฐมอโคกในวันนี้ ...อะไรจะเกิดก็ต้องเกิดตนไม่ได้เป็นผู้ชักศึกเข้าบ้าน...” จากกรณีที่พล.ต.จำลอง ศรีเมืองท่านเป็นสานุศิษย์สันตอโคกคนหนึ่งนั้น หลายคนที่ยพยายามด้านและถล่มพล.ต.จำลอง ศรีเมืองในด้านการเมืองนั้นต่างก็พยายามโยงมหาจำลองกับสำนักสันตอโคกเข้ามาถล่ม เช่น ก่อนจะถึงวันเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ 24 กรกฎาคม 2531 หลายคนที่เป็นคู่ต่อสู้ทางการเมืองก็นำประเด็นนี้มาถล่มพล.ต.จำลอง ศรีเมือง เกี่ยวกับเรื่องนี้คอลัมน์ “เหะเหะพาที”,ไทยรัฐ 6 กรกฎาคม 2531 หัวข้อเรื่อง “ยิ่งเตะยิ่งดัง” กล่าวในเชิงสนับสนุน พล.ต.จำลอง ศรีเมืองว่า “...หลายๆ คนอุตส่าห์เหยียบยกรประเด็นเรื่องศาสนาเข้ามาถล่ม..มหาจำลอง...ซึ่งมีบางคนบอกว่าไม่ใช่วัด และพระของสำนักนี้ไม่ใช่พระ นึกว่าจะได้คะแนน...ที่ไหนได้คนกลับเห็นใจ และเชียร์มหาจำลองหนักเข้าไปอีก ...พวกที่เล่นงานสันตอโคก หรือมหาจำลองนั้นดูตัวเองบ้างหรือเปล่าว่าบริสุทธิ์ผุดผ่องแค่ไหน...ผ่ามาเล่นงานท่านมหาจำลอง ซึ่งตั้งหน้าปฏิบัติธรรมอย่างจริงจัง...ครึบ ยิ่งเตะยิ่งดัง จริงจริง !..”

2. การเผยแพร่ธรรมะและการประพฤติปฏิบัติ

ทางด้านการเผยแพร่ธรรมะและการประพฤติปฏิบัติพล.ต.จำลอง ศรีเมืองก็ได้ทำหน้าที่โดยการแสดงธรรมในสถานที่ต่างๆ ที่ได้รับเชิญไม่ว่าจะในหัวข้อเรื่องใดพล.ต.จำลอง ศรีเมืองก็จะสอดแทรกหลักธรรมให้ผู้รับฟังบรรยายอยู่เรื่อยๆ โดยเฉพาะเรื่องการทานอาหารมังสวิรัตที่ถือเป็นวัตรปฏิบัติของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง เช่น การไปบรรยายเรื่องอาหารมังสวิรัตกับโรงพยาบาล ในงานฉลองครบรอบ 88 ปีของโรงพยาบาลกลาง เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2529 (บทความ,ไทยรัฐ 1 มีนาคม 2529 หน้า 13) ท่านได้สอดแทรกไว้ในบางตอน ดังนี้ “...ก่อนที่จะมากินมังสวิรัตแรกๆ ใช้วิธีเจเชี่ยก่อน โดยเชี่ยเนื้อสัตว์ออกนอกจาน หลังจากนั้นจึงมากินบริสุทธิ์ จนกินมือเดียว...และยืนยันว่าถ้ากินมังสวิรัตและเคร่งครัดธรรมแล้วได้ผลทางจิตใจด้วยว่าสามารถลดความเห็นแก่ตัวและความโลภได้” การจัดงานพระราชพิธีต่างๆ เช่น วันเฉลิมพระชนมพรรษา 5 รอบของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว (ข่าว,มติชน 16 สิงหาคม 2530) ก็

ได้เชิญชวนให้ประชาชนชาวกรุงเทพฯ งดเว้นกินเนื้อสัตว์ทุกชนิดและหันมากินมังสวิรัตในวันดังกล่าว นอกจากจะสอดแทรกในการบรรยายตามสถานที่ต่างๆ แล้วพล.ต.จำลอง ศรีเมืองยังได้เขียนบทความเกี่ยวกับพุทธศาสนาลงตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ต่างๆ อีกด้วย เช่น บทความ เรื่อง “ปฏิวัติแล้ว” ,มติชน 15 พฤษภาคม 2530 เขียนโดยพล.ต.จำลอง ศรีเมือง เนื้อหาพูดถึงการจัดงานวันวิสาขบูชาที่ทางกรุงเทพมหานครได้จัดปฏิบัติกันนั้นเป็นการถูกหรือไม่ โดยมีใจความบางส่วนดังนี้ “...วันวิสาขบูชาปีที่แล้ว หน่วยงานที่ชื่อว่ากรุงเทพมหานครได้จัดรถบุปผชาติเข้าขบวนแห่กว่า 20 คัน แต่ละคันใช้เงินไม่ต่ำกว่า 30,000 บาท คิดเป็นเงินทั้งหมดก็หลายแสนบาท...นอกจากต้องใช้เงินเป็นอันมากแล้ว ยังต้องใช้ครูบาอาจารย์จากโรงเรียนในสังกัดอีกไม่น้อย ...เป็นการลงทุนลงแรงที่มากมายใหญ่โต เพื่อบูชาพระพุทธเจ้าด้วยอามิสบูชา...หากพระพุทธองค์ทรงทราบคงจะเสียดพระทัย ทั้งๆ ที่ได้ตรัสกันไว้แล้ว...ผมขอเรียนคณะกรรมการ เสียเนิ่นๆ ตั้งแต่วันนี้ว่า ปีหน้าจะให้ดีที่สุดกรุณาอย่าจัดเลยครับ...พระพุทธองค์ไม่ทรงสรรเสริญความคงอยู่ หรือความเสื่อมในกุศลธรรมแต่ทรงสรรเสริญความเจริญในกุศลธรรม...”

ตารางที่ 26 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทด้านศาสนากับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ช่วงที่ 2)

ประเด็นทางศาสนา	หัวข้อใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.การปฏิบัติศาสนกิจ	-	-	-	-	-	-	-	-	3	27.27	3
2.การเป็นผู้เผยแพร่ศาสนา	-	-	3	27.27	-	-	1	9.09	1	9.09	5
3.การแสดงความคิดเห็น	-	-	3	27.27	-	-	-	-	-	-	3
รวม	-	-	6	54.54	-	-	1	9.09	4	36.36	11

*99.99~100.00

ตารางที่ 27 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทด้านศาสนากับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 2)

ประเด็นทางศาสนา	หัวข้อใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.การปฏิบัติศาสนกิจ	-	-	1	8.33	-	-	2	16.67	1	8.33	4
2.การเป็นผู้เผยแพร่ศาสนา	-	-	1	8.33	-	-	2	16.67	1	8.33	4
3.การแสดงความคิดเห็น	-	-	3	25.00	-	-	1	8.33	-	-	4
รวม	-	-	4	41.66	-	-	5	41.67	2	16.66	12 (99.99)*

*99.99-100.00

จากผลการเปรียบเทียบการนำบทความด้านศาสนาของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ช่วงที่ 2 สรุปได้ว่า หนังสือพิมพ์มติชนมีการนำเสนอจำนวนชิ้นเมื่อรวมกันแล้วมากกว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 1 ชิ้น ส่วนรูปแบบการนำเสนอทั้งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอบทความด้านศาสนาของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองเหมือนกันนั่นคือในส่วนของข่าว บทความ/รายงาน คอลัมน์วิจารณ์ และในส่วนของหัวข้อใหญ่กับบทบรรณาธิการไม่มีการนำเสนอ

3.4 บทบาทด้านความสัมพันธ์กับประชาชน (ช่วงที่ 2)

บทบาทด้านความสัมพันธ์กับประชาชนนั้นส่วนใหญ่ จะเกี่ยวข้องกับภารกิจหน้าที่ของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่จะต้องออกตรวจเยี่ยมพบปะประชาชน ซึ่งการออกตรวจเยี่ยมพบปะประชาชนนั้นพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้ดำเนินการตั้งแต่วันที่ 18 มกราคม 2529 เป็นต้นมา โดยใช้ชื่อว่า “โครงการเขตเคลื่อนที่” โดยจะออกเยี่ยมประชาชนตามเขตต่างๆ ทุกสุดสัปดาห์ เพื่อรับทราบปัญหาความเป็นอยู่ของประชาชน พร้อมเปิดให้ประชาชนได้ซักถามปัญหาต่างๆ นอกจากนี้ในการไปพบปะประชาชนในแต่ละครั้งพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ก็มักจะมีบริการต่างๆ บริการแก่ประชาชนอยู่เสมอๆ ไม่ว่าจะเป็น ตรวจสุขภาพฟรี ฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า แต่งผม ตัดผมฟรี (ข่าว,ไทยรัฐ 22 มีนาคม 2529 หน้า 7) จัดตลาดนัดแรงงานเพื่อรับสมัครพนักงาน(ข่าว,ไทยรัฐ 19 เมษายน 2529 หน้า 7) เป็นต้น ส่วนการรับเรื่องราวร้องทุกข์จากประชาชนรวมถึงการยื่นมือเข้าไปช่วยเหลือในปัญหาต่างๆ ก็มีอยู่เสมอ อาทิ เช่น ปัญหาเรื่องแมลงวันเนื่องจากกองขยะที่ทับถมกันไม่มีการทำลายให้ดี ปัญหาการสร้างถนนเอกมัย-รามอินทราเป็นผลให้ชาวบ้าน 13 หมู่บ้านไม่มีที่อยู่อาศัย(โดยเริ่มแรกเป็นโครงการขอ

งกท.ต่อมามีปัญหาพล.ต.จำลอง ศรีเมือง เลยกให้การทางพิเศษรับไปดำเนินการ) ปัญหาเรื่องพ่อค้า-แม่ค้า หาบเร่แผงลอย ปัญหาเกี่ยวกับเทศกาลซับริดโล่แม่ค้าทำให้มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บถึงกับทำให้พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ประกาศจะลาออกเพื่อความรับผิดชอบ ปัญหาเกี่ยวกับอาคารศูนย์การค้าที่สร้างผิดแบบ เป็นต้น

ในด้านความนิยมและความศรัทธาที่ประชาชนมีต่อพล.ต.จำลอง ศรีเมือง นั้นจะเห็นได้ตั้งแต่ที่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง สมัครชิงชัยตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และได้รับคัดเลือกเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร จากคอลัมน์ “ขลุ่ยขลุ่ย” ,ไทยรัฐ 30 พฤศจิกายน 2528 ได้สัมภาษณ์นพ.วรวิทย์ เลิศนาค ผู้อำนวยการกองอนามัยสิ่งแวดล้อมกท. ถึงความคิดเห็นต่อผู้ว่าฯ กท.คนใหม่ “...เรื่องมีว่าก่อนจะถึงวันเลือกตั้งซักรี่สัปดาห์หนึ่ง...ผมได้แวะคุยกะพ่อค้าอาหารเร่หลายราย มีรายหนึ่ง..หน้ารถของแกมีสติ๊กเกอร์มหาจำลองโดยไม่แคร์ประชาชนที่ค้านิยมผู้สมัครหมายเลข 8 หาร 2 หรือเบอร์ใด ๆ ทั้งสิ้น ผม..ถามว่า..ไม่กลัวลูกค้าที่ชอบเบอร์อื่นเค้าไม่อุดหนุนหรือ แกตอบหัวเราะๆ ว่าที่ไหนได้กลับขายดีกว่าเดิมซะอีก เพราะมีผู้อุดหนุนมากกว่ายังไม่ได้ติดป้ายเชียร์...” ไม่เฉพาะความนิยมและความศรัทธาต่อพล.ต.จำลอง ศรีเมืองจากประชาชนในกท.เท่านั้น ต่างจังหวัดก็เช่นเดียวกัน เช่น คอลัมน์ “ที่นี่ประเทศไทย”,มติชน 11 พฤศจิกายน 2528 หัวเรื่อง “จากเชียงใหม่ถึงกรุงเทพฯ หนุนเลือก “จำลอง”เป็นผู้ว่าฯ กท. “...ผมได้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาเทศบาลนครเชียงใหม่...ผมมีความศรัทธาและเห็นใจพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่อาสาสมัครรับเลือกตั้งตำแหน่งผู้ว่าฯ กท... คิดเอาที่โฆษณา...เพื่อให้ประชาชนอ่าน ผมก็ได้มีเนื้อที่เชิญชวนให้ชาวกท.ที่มาเที่ยวเชียงใหม่ สนับสนุนเลือกพล.ต.จำลอง ศรีเมือง เพื่อให้ทราบว่าคนเชียงใหม่ส่วนหนึ่งก็สนับสนุนพล.ต.จำลอง ศรีเมือง...” ความนิยมและความศรัทธาจากผลการสำรวจประชามติต่างๆ อาทิเช่น ศูนย์พัฒนาบุคลิกภาพได้ทำการหยั่งเสียงบุคคลที่สมควรเป็น “บุคคลแห่งปี”2529 และผลการหยั่งเสียงประชามติก็ได้แก่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร(ข่าว,ไทยรัฐ 12 กรกฎาคม 2529,หน้า 3) ผลสำรวจประชามติคนในกรุงเทพมหานคร เห็นว่านายกรัฐมนตรีควรมาจากการเลือกตั้ง แต่พอให้เลือกผู้ที่เหมาะสมที่จะเป็นนายกรัฐมนตรี กลับยกให้ พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ และชื่อของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ก็อยู่ในอันดับที่จะเป็นนายกรัฐมนตรีด้วยโดยมีคะแนนเท่ากับ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช(ข่าว,ไทยรัฐ 14 กรกฎาคม 2526 ,หน้า 1) รางวัล “สังข์เงิน”ประจำปี 2529 จากสมาคมนักประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย เป็นรางวัลที่ให้กับบุคคลหรือสถาบันที่มีผลงานดีเด่นทางด้านการประชาสัมพันธ์สาขาต่างๆ ซึ่ง

พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้รับในสาขาการบริหารและการปกครอง(ข่าว,มติชน 11 มกราคม 2530,หน้า 5) เป็นต้น

ตารางที่ 28 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทด้านความสัมพันธ์กับประชาชนกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ช่วงที่ 2)

ประเด็นความสัมพันธ์กับประชาชน	หัวข่าวใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1. ความนิยมและความศรัทธาจากประชาชน	1	2.00	5	10.00	-	-	1	2.00	3	6.00	10
2. การไปตรวจราชการและพบปะประชาชน	1	2.00	19	38.00	-	-	-	-	1	2.00	21
3. เป็นประธานงาน	1	2.00	3	6.00	-	-	-	-	1	2.00	5
4. รับเรื่องราวร้องทุกข์จากประชาชน	1	2.00	8	16.00	-	-	-	-	5	10.00	14
รวม	4	8.00	35	70.00	-	-	1	2.00	10	20.00	50 (100.00)

ตารางที่ 29 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทด้านความสัมพันธ์กับประชาชนกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 2)

ประเด็นความสัมพันธ์กับประชาชน	หัวข่าวใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1. ความนิยมและความศรัทธาจากประชาชน	1	2.50	4	10.00	-	-	3	7.50	5	12.50	13
2. การไปตรวจราชการและพบปะประชาชน	2	5.00	7	17.50	-	-	1	2.50	2	5.00	12
3. เป็นประธานงาน	-	-	1	2.50	-	-	1	2.50	1	2.50	3
4. รับเรื่องราวร้องทุกข์จากประชาชน	1	2.50	7	17.50	-	-	2	5.00	2	5.00	12
รวม	4	10.00	19	47.50	-	-	7	17.50	10	25.00	40 (100.00)

จากผลการเปรียบเทียบการนำเสนอบทบาทด้านความสัมพันธ์กับประชาชนของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ช่วงที่ 2 สรุปได้ว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอบทบาทการตรวจราชการและพบปะประชาชนมากที่สุด ในขณะที่หนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอบทบาทด้านความนิยมและความศรัทธาจากประชาชนมากที่สุด ส่วนบทบาทด้านการไปเป็นประธานในงานต่างๆ นั้น ทั้งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชนมีการนำเสนอเป็นจำนวนน้อยที่สุดเหมือนกัน ส่วนรูปแบบการนำเสนอทั้งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชนมีการนำเสนอในส่วนของข่าวและคอลัมน์วิจารณ์เรียงตามลำดับเหมือนกัน แต่ในส่วนของหัวข่าวใหญ่และบทความ/

รายงานนั้น หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชนมีการนำเสนอสลับกัน นั่นคือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอหัวข้อใหญ่มากกว่าบทความ/รายงาน ในขณะที่หนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอบทความ/รายงานมากกว่าหัวข้อใหญ่ ส่วนบทบรรณาธิการนั้นทั้งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชนไม่มีการนำเสนอ

3.5 บทบาทด้านเศรษฐกิจ (ช่วงที่ 2)

บทบาทในด้านเศรษฐกิจของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง นั้นส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับ การเงิน การธนาคารและการลงทุน ในช่วงแรกของการรับตำแหน่งผู้ว่าฯ กทม.นั้นพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้เสนอให้ออนเงินฝากของกทม.ออกมาจากธนาคารพาณิชย์เข้าธนาคารของรัฐ จากมติกรม. ตั้งแต่ปี 2526 ที่กำหนดให้หน่วยราชการฝากเงินได้เฉพาะธนาคารของรัฐ ทั้งนี้ เพราะพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้กล่าวว่าทำอย่างนี้เพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับเงินค่าปากถุงและ เพื่อนำผลประโยชน์ที่กทม.จะได้รับจากธนาคารไปเอื้อประโยชน์ต่อกทม.ด้านต่างๆ โดยได้ตั้ง เงื่อนไขว่าถ้าธนาคารของรัฐทั้ง 5 แห่งคือ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ธนาคาร สยาม ธนาคารออมสิน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ จะต้องยื่นข้อเสนอและผล ประโยชน์ที่ดีที่สุดต่อกรุงเทพมหานครก็จะนำเงินฝากกับธนาคารนั้นๆ (ข่าว,ไทยรัฐ 24 ธันวาคม 2528,หน้า 7)เกี่ยวกับเรื่องนี้ คอลัมน์ “ขลุ่ยขลุ่ย”,ไทยรัฐ 13 มกราคม 2529 ซึ่ง ร.ท.หญิงหรรษา แก้วบัณฑิต รองผู้ว่าฯ ฝ่ายการคลัง ได้ให้สัมภาษณ์เกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า “...เวลานี้เงินฝากของกทม.ที่ฝากอยู่ตามธนาคารพาณิชย์มีทั้งหมดอยู่ 4 พันกว่าล้าน...ย้ายมาฝาก ธนาคารของรัฐแล้ว 2 พันกว่าล้าน...เราให้ธนาคารของรัฐ 5 แห่ง...เขียนโครงการมาว่าจะช่วย เหลือสวัสดิการแก่ข้าราชการกทม.ยังไงมั่ง ถ้าใครให้ประโยชน์มากที่สุดเราก็จะเอาเงินฝาก ธนาคารนั้น...” เกี่ยวกับนโยบายดังกล่าวข้างต้นนี้ คอลัมน์ “ข่าวคนคน”,มติชน 9 มกราคม 2529 ได้ให้ความเห็นในเชิงสนับสนุนแนวคิดของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองว่า “...ขอชื่นชมกับพล ต.จำลอง ศรีเมือง กับความเฉียบแหลมจัดการโอนเงินฝากเป็นพันๆ ล้านบาทจากธนาคาร พาณิชย์ มาไว้กับธนาคารของรัฐ สาธุ...” นอกจากเงินฝากของกทม.แล้ว บทบาทด้านการเงิน การธนาคารและการลงทุนยังรวมถึงงบประมาณของกทม. ในการดำเนินการตามโครงการต่างๆ ของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ไม่ว่าจะเป็นโครงการขจัดน้ำเสีย โครงการป้องกันน้ำท่วม โครงการ ด้านโยธาและระบบการจราจร และอื่นๆ เช่น การเปิดประมูลโครงการขุดลอกคูคลองระบายน้ำ 2 โครงการ คือ โครงการขุดลอกคูคลองแสนแสบ โครงการขุดลอกคลองลาดพร้าว(ข่าว,ไทยรัฐ 18 เมษายน 2529,หน้า 7) เป็นต้น

ในส่วนการเกษตรกรรมนั้น ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับราคาข้าวและราคาสินค้าเกษตรกรรม ซึ่งจะเห็นได้จากช่วงที่ 1 ว่าพล.ต.จำลอง ศรีเมือง มีส่วนเหลือข้าวไร่ ข้าวนาเกษตรกรอยู่เนืองๆ โดยพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ให้เหตุผลในการยื่นมือช่วยเหลือ ข้าวไร่ ข้าวนาเกษตรกรว่า เพราะ “เป็นอาชีพที่มีบุญคุณแก่คนทั้งประเทศ แต่กลับกลายเป็นคนที่ยากแค้นกว่าอาชีพใดๆ หากไม่มีชาวเขาก็ไม่มีใครอยู่ได้...” (ข่าว,ไทยรัฐ 29 เมษายน 2529, หน้า 7) และได้ริเริ่มโครงการเพื่อช่วยเหลือชาวนาในกทม. ในฐานะผู้ว่าฯ กรุงเทพมหานคร โดยใช้ชื่อว่า “โครงการช่วยเหลือชาวนา”ของกทม. มีเป้าหมายเพื่อที่จะให้ผู้ขาย ผู้ผลิต ผู้บริโภคอยู่ร่วมกันได้(ข่าว,มติชน 22 เมษายน 2529, หน้า 2) ความช่วยเหลือในด้านต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเกษตรกรรมนั้น เช่น นโยบายให้กองปกครองและทะเบียนร่วมกับเขตที่เกี่ยวข้องศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดสรรงบประมาณหรือดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อช่วยเหลือชาวนาในแถบชานเมือง(ข่าว,ไทยรัฐ 22 เมษายน 2529, หน้า 7) การระงับสั่งซื้อข้าวชวานากทม.ไว้ชั่วคราว เนื่องจากต้องการปรับขบวนการผลิต การขนส่งและอื่นๆ โดยได้มีขบวนการจากพ่อค้าคนกลางฉวยโอกาสนำข้าวสารยี่ห้ออื่นๆ เช่น ข้าวสารจากแปดริ้ว จากสระบุรี โดยอ้างว่าเป็นข้าวของกทม.(คอลัมน์ “รอบถนนเมืองกรุง” ,ไทยรัฐ 20 กันยายน 2529) เกี่ยวกับเรื่องนี้พล.ต.จำลอง ศรีเมือง จึงได้กำหนดให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ซื้อสังเกตให้ดีว่า ได้ซื้อข้าวสารที่ผลิตจากโครงการช่วยเหลือชาวนากทม.อย่างแท้จริง ตาม “โครงการช่วยเหลือชาวนา”ของกทม. โดยให้สังเกตดูสำหรับบรรจุข้าวสารจะต้องมีลักษณะสำคัญ ดังนี้ ในวงกลมเป็นรูปชวานาหญิง-ชาย มีอักษรอยู่ด้านบนว่า “ข้าวสารกรุงเทพฯ” ด้านล่าง “ทุกบาทถึงมือชาวนา” ฯลฯ เป็นต้น

ทางด้านภาษีอากรนั้น การนำเสนอข่าวส่วนใหญ่จะเป็นกรณีที่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้เปิดร้าน “ทึ่ง” ที่สวนจตุจักร ในเดือนมกราคม 2531 ซึ่งเป็นร้านขายของเก่า เสื้อผ้าใช้แล้วจากผู้มีจิตศรัทธาที่บริจาคให้ ในราคาถูกบริการแก่ผู้มีรายได้น้อย และนำเงินรายได้เพื่อการกุศลต่างๆ ในการช่วยเหลือประชาชนนั้นได้ก่อปัญหาให้กับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง นั่นคือ ภาษีอากรรายได้ที่ถูกเรียกเก็บจากกรมสรรพากรประมาณ 2 ใน 3 ของรายได้ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้กล่าวถึงเรื่องนี้ว่า “...ผมยืนยันได้ว่า ร้านที่ยังคงต้องเปิดกิจการเพื่อช่วยคนยากคนจนต่อไป แม้ว่าจะต้องเสียภาษีที่ค่อนข้างสูง แต่ถ้าเจ้าหน้าที่ได้เข้าใจในวัตถุประสงค์ของกิจการนี้ จะยกเว้นการชำระภาษี ก็จะเป็นเรื่องที่ดีมาก ถือเสียว่าช่วยการกุศล” เกี่ยวกับเรื่องนี้ก็มีข่าวดังๆ นานา ซึ่งบ้างก็บอกว่ากรมสรรพากรส่งเจ้าหน้าที่ไปราววิพล.ต.จำลอง ศรีเมืองถึงสวนจตุจักรขอให้แจ้งเสียภาษีให้ถูกต้อง บ้างก็ว่าทุกอย่างลงเอยด้วยดีแล้วกรมสรรพากรเข้าใจใน

เจตนารมณ์ คอลัมน์ “เหะเหพาที”,ไทยรัฐ 22 กุมภาพันธ์ 2531 ได้เขียนถึงข่าวลือต่างๆ นานานี้ว่า “...ผมไม่ทราบว่าจะเชื่อข่าวไหนดี แต่ผมเชื่ออยู่อย่างว่า กรมสรรพากรไทยคงไม่โหดร้ายถึงขนาดนั้น ถ้าได้รู้ข้อเท็จจริง...แหม! ก็รู้ว่าร้านที่เขามีจุดมุ่งหมายเพื่อการกุศลยังจะฟันแหลกก็รู้สึกจะมากเกินไปหน่อยละ...”

ตารางที่ 30 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทด้านเศรษฐกิจกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ช่วงที่ 2)

ประเด็นทางเศรษฐกิจ	หัวข่าวใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.การเงิน การลงทุน และการธนาคาร	-	-	12	48.00	-	-	1	4.00	5	20.00	18
2.การเกษตรกรรม	-	-	4	16.00	-	-	-	-	-	-	4
3.ภาษากร	-	-	2	8.00	-	-	-	-	1	4.00	3
รวม	-	-	18	72.00	-	-	1	4.00	6	24.00	25 (100.00)

ตารางที่ 31 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทด้านเศรษฐกิจกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 2)

ประเด็นทางเศรษฐกิจ	หัวข่าวใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.การเงิน การลงทุน และการธนาคาร	2	8.00	16	64.00	-	-	-	-	2	8.00	20
2.การเกษตรกรรม	-	-	3	12.00	-	-	-	-	-	-	3
3.ภาษากร	-	-	2	8.00	-	-	-	-	-	-	2
รวม	2	8.00	20	84.00	-	-	-	-	2	8.00	25 (100.00)

จากผลการเปรียบเทียบการนำเสนอบทบาทด้านเศรษฐกิจของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ในช่วงที่ 2 จะเห็นได้ว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มีการนำเสนอเนื้อหาเรียงลำดับตามจำนวนมาก-น้อย เหมือนกันนั่นคือ ด้านการเงิน การลงทุนและการธนาคาร ด้านการเกษตรกรรม และด้านภาษากร โดยมีจำนวนชิ้นในการนำเสนอเท่ากันคือ 25 ชิ้น ส่วนรูปแบบการนำเสนอทั้งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐไม่มีการนำเสนอในส่วนของหัวข่าวใหญ่และบทบรรณาธิการ ส่วนหนังสือพิมพ์มติชนไม่มีการนำเสนอในส่วนของบทบรรณาธิการและบทความ/รายงาน

(4). ผลการวิเคราะห์คำหรือข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่พบในการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ที่ใช้ในการศึกษา (ช่วงที่ 2)

ตารางที่ 32 แสดงคำหรือข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองที่พบในการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 2)

คำ/ข้อความ				
แสดงลักษณะนิสัย	แสดงรูปร่างหน้าตาท่าทาง	แสดงกิจปฏิบัติ	แสดงสิ่งที่ชอบ	ฉายา/สรรพนาม
1.ใจกุศล,ชอบช่วยเหลือ 2.สมกะ,ประหยัด 3.เป็นคนดี 4.ใจเย็น,สุขุม 5.ตรงไปตรงมา 6.เคร่งในศีลในธรรม 7.ซื่อสัตย์สุจริต,ใจซื่อ มือสะอาด 8.ขยันขันแข็ง,จริงจัง และจริงจัง 9.เป็นคนมีระเบียบ 10.มีมนุษยสัมพันธ์ 11.นอบน้อมถ่อมตน 12.ดีอรัน,ถืออดดา 13.ลึงเล,ไม่แน่นอน	1.พูดไปยิ้มไป 2.พูดจาอ่อนหวาน 3.หูทาง,หมกเกเรียน, ลูกกระเดือกแหลม 4.คารมเฉียบขาด	1.ถือศีล 8 2.ทานอาหารมังสวิรัต 3.นอนพื้นกระดาน 4.ทานอาหารวันละมื้อ 5.เลิกปฏิบัติกิจฉันท สามิภรรยา 6.นั่งสมาธิ 7.นั่งมอเตอร์ไซด์	1.เสื้อม่อฮ่อม,กางเกง ทรงลุง 2.เข้าวัดเป็นประจำ	1.ท่านมหาจำลอง/ มหาจำลอง 2.ขรัวจำลอง/ เกรจำลอง 3.ผู้ว่าฯ จำลอง/ ผู้ว่าแบกะดิน 4.กระบี่มือเดียว/ มหามือเดียว 5.อื่น ๆ*

*ฉายา/สรรพนามอื่น ๆ หมายถึง จำนวนชิ้นที่นำเสนอไม่ถึง 4 ชิ้น

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอคำหรือข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพของ พล.ต.จำลอง ศรีเมืองกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ที่ใช้ในการศึกษา

ตารางที่ 33 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอคำหรือข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ช่วงที่ 2)

คำ/ข้อความ	หัวข่าวใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1 แสดงลักษณะนิสัย											
ใจกุศล ชอบช่วยเหลือ	-	-	-	-	-	-	1	0.20	4	0.79	5
สมณะ ประหยัด	-	-	-	-	1	0.20	1	0.20	3	0.60	5
ใจเย็น สุขุม	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.20	1
แต่งในสื่อโดยรวม	-	-	1	0.20	1	0.20	1	0.20	14	2.78	17
เป็นคนดี	-	-	-	-	-	-	-	-	19	3.78	19
ซื่อสัตย์สุจริต ใจซื่อมือสะอาด	-	-	3	0.60	1	0.20	2	0.40	11	2.19	17
ตรงไปตรงมา	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0.40	2
ขยันขันแข็ง จริงจังและจริงจัง	-	-	1	0.20	-	-	1	0.20	4	0.79	6
นอนน้อยก่อนนอน	-	-	-	-	-	-	1	0.20	2	0.40	3
ดีเอ็น ถืออดตา	-	-	-	-	-	-	2	0.40	18	3.58	20
สิงเฮ ไม่นั่นนอน	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0.40	2
เป็นคนมีระเบียบ	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0.40	2
2 แสดงรูปร่างหน้าตาท่าทาง											
худไปยิ้มไป	-	-	3	0.60	-	-	4	0.79	7	1.39	14
худจาอ่อนหวาน	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.20	1
ความเฉยชขาด	-	-	-	-	-	-	1	0.20	-	-	1
หูกาง หมกแกรียน กระตือกรแหมม	-	-	-	-	-	-	2	0.40	4	0.79	6
3 แสดงกิจปฏิบัติ											
ถือศีล 8	-	-	-	-	-	-	1	0.20	6	1.19	7
ทานอาหารมังสวิรัต	-	-	1	0.20	-	-	2	0.40	6	1.19	9
ทานอาหารวันละมื้อ	-	-	-	-	-	-	2	0.40	5	0.99	7
เลิกปฏิบัติกิจวัตรสามัญกรบมา	-	-	-	-	-	-	2	0.40	1	0.20	3
นอนหันกระดาน	-	-	-	-	-	-	1	0.20	1	0.20	2
นั่งสมาธิ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4 ลักษณะการแต่งกาย/สิ่งทีชอบ											
เสื้อม่อฮ่อม กางเกงทรงสูง	-	-	1	0.20	-	-	3	0.60	3	0.60	7
เขี้ยวดี	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.20	1
กินไอศกรีม	-	-	-	-	-	-	1	0.20	-	-	1
นมมอเตอริไซด์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5 ฉายา/สรรพนาม											
ท่านมหาจำลอง/มหาจำลอง	4	0.79	67	13.32	-	-	29	5.76	173	34.39	273
ขร่าจำลอง/เกรจำลอง	-	-	-	-	-	-	-	-	4	0.79	4
ผู้ว่าจำลอง/ผู้ว่านบกะดิน	-	-	1	0.20	-	-	-	-	7	1.39	8
กระบี่มือเดียว/มหามือเดียว	-	-	1	0.20	-	-	4	0.79	21	4.17	26
อื่นๆ	-	-	4	0.79	-	-	2	0.40	28	5.56	34
รวม	4	0.79	83	16.51	3	0.60	63	12.54	350	69.56	503 (100.00)

ตารางที่ 34 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอคำหรือข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 2)

คำ/ข้อความ	หัวข้อใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1 แสดงลักษณะนิสัย											
-ใจกล้า ชอบช่วยเหลือ	-	-	-	-	-	-	1	0.28	3	0.84	4
-สมณะ ประหยัด	-	-	-	-	-	-	5	1.40	5	1.40	10
-ใจเย็น สุขุม	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.28	1
-เคร่งในศีลในธรรม	-	-	-	-	-	-	13	3.64	7	1.96	20
-เป็นคนดี	-	-	2	0.56	-	-	7	1.96	11	3.08	20
-ซื่อสัตย์สุจริต ใจซื่อมือสะอาด	-	-	2	0.56	-	-	7	1.96	6	1.69	15
-ตรงไปตรงมา	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0.56	2
-ซื่อซื่อซื่อจริงใจและจริงใจ	-	-	2	0.56	1	0.28	3	0.84	3	0.84	9
-นอนน้อยก่อนนอน	-	-	-	-	-	-	-	-	3	0.84	3
-ตื่นก่อนคนอื่น	-	-	-	-	5	1.40	4	1.12	4	1.12	13
-สิ่งเส ไม่แน่นอน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-เป็นคนมีระเบียบ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2 แสดงรูปร่างหน้าตาท่าทาง											
-พูดไปมีมีไป	-	-	1	0.28	-	-	3	0.84	-	-	4
-พูดจาอ่อนหวาน	-	-	-	-	-	-	1	0.28	-	-	1
-ความเรียบร้อย	-	-	1	0.28	-	-	1	0.28	-	-	2
- نگاه ผมเกรียน กระตือกร่นหอม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 แสดงกิจวัตร											
-ถือศีล 8	-	-	1	0.28	3	0.84	6	1.69	3	0.84	13
-ทานอาหารมังสวิรัต	-	-	2	0.56	1	0.28	8	2.24	1	0.28	12
-ทานอาหารวันละมื้อ	-	-	1	0.28	-	-	3	0.84	1	0.58	5
-เลิกปฏิบัติกิจอันสามัญ การยา	-	-	-	-	-	-	2	0.56	-	-	2
-นอนพื้นกระดาน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-ไม่สมาธิ	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.28	1
4 ลักษณะการแต่งกาย/สิ่งที่ชอบ											
-เสื้อม่อฮ่อม กางเกงทรงสูง	-	-	-	-	-	-	4	1.12	3	0.84	7
-เข้าวัด	-	-	-	-	-	-	1	0.28	-	-	1
-กินไอศกรีม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-นั่งมอเตอร์ไซด์	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.28	1
5 ฉายา/สรทนาม											
-ท่านหาเจ้าออง/มหาเจ้าออง	4	1.12	50	14.00	1	0.28	29	8.12	67	18.77	151
-ขัวเจ้าออง/เกรเจ้าออง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-ผู้ว่าเจ้าออง/ผู้ว่าแบกคะดิน	-	-	-	-	-	-	9	2.52	6	1.69	15
-กระบี่มือเดียว/มหามือเดียว	-	-	-	-	-	-	7	1.96	24	6.72	31
-อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	9	2.52	5	1.40	14
รวม	4	1.12	62	17.36	11	3.08	123	34.45	157	43.99	357 (100.00)

จากผลการเปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอคำ/ข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพ ในช่วงที่ 2 จะเห็นได้ว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอจำนวนชิ้นมากกว่าหนังสือพิมพ์มติชน 146 ชิ้น โดยนำเสนอแทบจะทุกคำ/ข้อความที่ปรากฏในตาราง เว้นแต่คำ/ข้อความที่แสดงกิจปฏิบัติ คือ นั่งสมาธิ และคำ/ข้อความที่แสดงสิ่งที่ชอบ คือ นั่งมอเตอร์ไซค์ ที่ในส่วนเหล่านี้ หนังสือพิมพ์มติชนมีการนำเสนอ และในส่วนรูปแบบการนำเสนอ นั้น เรียงตาม 3 ลำดับแรก แล้วจะเห็นได้ว่าทั้งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชนมีการนำเสนอคำ/ข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพในรูปแบบของคอลัมน์วิจารณ์มากที่สุดเหมือนกัน รองลงมาทางหนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอในส่วนของข่าว แต่หนังสือพิมพ์มติชนเป็นการนำเสนอในรูปแบบของบทความ/รายงาน และลำดับ 3 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอในส่วนของบทความ/รายงาน ในขณะที่หนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอในรูปแบบของข่าว

(5). ผลการวิเคราะห์ภาพลักษณ์ของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองจากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์ที่ใช้ในการศึกษา (ช่วงที่ 2)

ตารางที่ 35 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอภาพลักษณ์ของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองจากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ช่วงที่ 2)

ส่วนความคิดเห็น ภาพลักษณ์	บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม (ร้อยละ)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
บวก	5	1.36	13	3.53	149	40.49	167
ลบ	-	-	3	0.82	76	20.65	79
กลาง	7	1.90	43	11.68	72	19.57	122
รวม	12	3.26	59	16.03	297	80.71	368 (100.00)

ตารางที่ 36 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอภาพลักษณ์ของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองจากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 2)

ส่วนความคิดเห็น ภาพลักษณ์	บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม (ร้อยละ)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
บวก	2	0.73	30	10.99	62	22.71	94
ลบ	6	2.20	13	4.76	30	10.99	49
กลาง	9	3.30	68	24.91	53	19.41	130
รวม	17	6.23	111	40.66	145	53.11	273 (100.00)

จากผลการเปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอภาพลักษณ์ของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองจากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของความคิดเห็น ช่วงที่ 2 จะเห็นได้ว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอภาพลักษณ์เรียงตามลำดับ ดังนี้ คือ นำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นบวกมากที่สุด รองลงมา เป็นภาพลักษณ์ที่เป็นลบ และภาพลักษณ์ที่เป็นกลาง ส่วนหนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอภาพลักษณ์เรียงตามลำดับ ดังนี้คือ นำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นกลางมากที่สุด รองลงมาเป็นภาพลักษณ์ที่เป็นบวกและภาพลักษณ์ที่เป็นลบ ซึ่งสรุปได้ว่าหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ชื่อฉบับนำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นลบน้อยที่สุดเหมือนกันในช่วงที่ 2 ส่วนรูปแบบการนำเสนอในส่วนของความคิดเห็นนั้น หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอเรียงตามลำดับเช่นเดียวกับหนังสือพิมพ์มติชน คือ ในรูปแบบของคอลัมน์วิจารณ์มากที่สุด รองลงมาในรูปแบบของบทความ/รายงาน และในรูปแบบของบทบรรณาธิการ

ช่วงที่ 3 ลงสมัครผู้ว่าฯกทม.ครั้งที่ 2 (1 มกราคม 2533 - 10 กุมภาพันธ์ 2535)
แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 : เหตุการณ์สำคัญทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง

1. พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ลงสมัครเลือกตั้งผู้ว่าฯกทม.ครั้งที่ 2

ภายหลังจากที่พล.ต.จำลอง ศรีเมืองได้รับการเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการการกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2528 จึงทำให้ครบวาระในการดำรงตำแหน่งสี่ปี เมื่อวันที่ 14 พฤศจิกายน 2532 จึงมีการกำหนดให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในวันที่ 7 มกราคม 2533 และพล.ต.จำลอง ศรีเมืองหัวหน้าพรรคพลังธรรมได้ลงสมัครรับเลือกตั้งด้วย โดยมีจำนวนผู้สมัครรับเลือกตั้งจากพรรคการเมืองและกลุ่มการเมืองรวมทั้งสิ้น 16 คน ผลการเลือกตั้งปรากฏว่าพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้รับการเลือกตั้งให้กลับมาดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครอีกครั้ง ด้วยคะแนนเสียงท่วมท้นกว่าครั้งแรก ถึง 703,671 คะแนน ขนาดที่ว่าคะแนนของผู้สมัครทุกคนรวมกันยังได้น้อยกว่าพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ศรีเมือง ถือเป็นการทำลายสถิติการเลือกตั้งครั้งที่แล้ว

นอกจากนี้ยังนำพลพรรคพลังธรรมเข้ามาเป็นสมาชิกสภากทม.ได้อีกถึง 50 เสียงจาก 57 เสียงทั่วกทม. โดยพรรคประชากรไทยได้ 5 เสียง พรรคประชาธิปไตยได้ 1 เสียง

(แชมป์คราวที่แล้ว) และกลุ่มอิสระได้ 1 เสียงและสมาชิกสภาเขตจำนวนทั้งหมด 278 คน พรรคพลังธรรมได้ทั้งหมด 230 คน

2. นายกษชาติชาย ย้ายพล.ต.อ.ประมาณ อติเรกสาร ไปเป็นรมว.อุตสาหกรรม

ผลจากการที่พล.ต.จำลอง ศรีเมืองได้กลับมาเป็นผู้ว่าฯ กทม. อีกครั้งหนึ่งนั้นก็ทำให้พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรี ต้องเปลี่ยนพล.ต.อ.ประมาณ อติเรกสาร รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ไปเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม และให้นายบรรหาร ศิลปอาชา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม มาเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ทั้งนี้เนื่องจากข้อขัดแย้งเรื่องการแต่งตั้งปลัดกท.ที่ยืดเยื้อมาตั้งแต่พล.ต.จำลอง ศรีเมืองเป็นผู้ว่าฯ กทม. ครั้งแรก (โดยที่พล.ต.จำลอง ศรีเมืองต้องการแต่งตั้งนายตรี ภาณุदानนท์ รองปลัดกท.ให้เป็นปลัดกท. แต่พล.ต.อ.ประมาณ อติเรกสารต้องการให้นายธำรง พัฒนรัฐ ที่ปรึกษาฯ อว.โสสูงที่สุดขึ้นเป็นปลัดกท.คนใหม่ แต่ก็ตกลงกันไม่ได้ ดังนั้นจึงมีการประชุมคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับเรื่องการแต่งตั้งปลัดกท. ผลก็ให้ชะลอการแต่งตั้งไว้ก่อน โดยให้รอผลการเลือกตั้งในวันที่ 7 มกราคม 2533 ให้ผู้ว่าฯ กทม.คนใหม่เป็นผู้แต่งตั้ง) และเหมือนพล.ต.อ.ประมาณ อติเรกสาร จะรู้ว่าผลการเลือกตั้งจะออกมาอย่างไร พล.ต.อ.ประมาณ อติเรกสาร รมว.มหาดไทย ได้ลงนามในหนังสือด่วนที่สุด เมื่อวันที่ 3 มกราคม 2533 แต่งตั้งให้นายเสนาะ เทียนทอง รมช.มหาดไทย รักษาราชการแทนระหว่างวันที่ 5-7 มกราคม 2533 โดยให้เหตุผลว่าเพื่อเดินทางไปเยือนประเทศมาเลเซีย อย่างไม่เป็นทางการ และเมื่อผลการเลือกตั้งพล.ต.จำลอง ศรีเมืองได้กลับมาเป็นผู้ว่าฯ กทม. อีกครั้ง ก็ได้ดำเนินการตามเดิมคือแต่งตั้งนายตรี ภาณุदानนท์ เป็นปลัดกท. โดยไม่มีข้อขัดแย้งใดๆ อีก

3. พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ลาออกจากตำแหน่งผู้ว่าฯ กทม. ก่อนครบวาระเพื่อลงส.ส.

และในวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 รัฐบาลภายใต้การนำของพล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ ก็ต้องสิ้นสุดบทบาทเนื่องมาจากการยึดอำนาจของคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ(รสช.) ภายใต้การนำของพลเอกสุนทร คงสมพงษ์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด พลเอกสุจินดา คราประยูร ผู้บัญชาการทหารบก พลอากาศเอกเกษร โจนินิล ผู้บัญชาการทหารอากาศ และพลเรือเอกวิเศษฐ การุณยนิช ผู้บัญชาการทหารเรือ จากนั้นได้จัดตั้งรัฐบาลภายใต้การนำของนายอานันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรี และได้กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในวันที่ 22 มีนาคม 2535 ซึ่งการเลือกตั้งครั้งนี้พรรคพลังธรรม ได้ส่งสมาชิกเข้ารับสมัครลงเลือกตั้งทั่วประเทศจำนวน 194 คน รวมทั้งตัวพล.ต.จำลอง ศรีเมืองเองด้วยที่ตัดสินใจลาออกจากตำแหน่งผู้ว่าฯ กทม. ในวันที่ 14 มกราคม 2535 ก่อนครบวาระอีก 2 ปีข้าง

หน้า โดยมีความตั้งใจที่จะรับใช้ประชาชนทั้งประเทศได้กว้างขึ้น โดยลงสมัครในเขต 2 อันประกอบด้วย เขตพระนคร, ป้อมปราบฯ, ปทุมวัน, สัมพันธวงศ์และบางรัก

ส่วนที่ 2 : วิเคราะห์และแสดงความถี่ของเนื้อหาทางด้านรูปแบบการนำเสนอ ประเด็นของข่าว บทบาทและบุคลิกภาพ รวมทั้งภาพลักษณ์ที่ปรากฏ ด้วยตารางแสดงค่าร้อยละและอธิบายตารางในเชิงพรรณนา

(1). ผลการวิเคราะห์บทบาทของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่แสดงออกต่อเหตุการณ์และประเด็นของข่าวในรูปแบบการนำเสนอ (ช่วงที่ 3)

ตารางที่ 37เปรียบเทียบการวิเคราะห์บทบาทของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่แสดงออกต่อเหตุการณ์และประเด็นของข่าวในรูปแบบการนำเสนอ (ช่วงที่ 3)

รูปแบบการ ชื่อ หนังสือพิมพ์	หัวข่าวใหญ่		ข่าว		บทบาทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม (ร้อยละ)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ไทยรัฐ	8	2.30	182	52.45	2	0.58	56	16.14	99	28.53	347 (100.00)
มติชน	7	4.00	90	51.43	1	0.57	28	16.00	49	28.00	175 (100.00)

จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ในช่วงที่ 3 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน มีรูปแบบการนำเสนอในส่วนของบทบาทพล.ต.จำลอง ศรีเมือง เรียงตามลำดับจำนวนมาก-น้อยเหมือนกัน คือ ในส่วนของข่าว คอลัมน์วิจารณ์ บทความ/รายงาน หัวข่าวใหญ่ และบทบาทบรรณาธิการ แต่ทั้งนี้หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีจำนวนชิ้นในการนำเสนอมากกว่าหนังสือพิมพ์มติชน 172 ชิ้น

(2). ผลการวิเคราะห์จำนวนเนื้อหาที่นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง (ช่วงที่ 3)

ตารางที่ 38 เปรียบเทียบการวิเคราะห์จำนวนเนื้อที่ที่นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมืองกับรูปแบบการนำเสนอ (ช่วงที่ 3)

รูปแบบการนำเสนอ ชื่อหนังสือพิมพ์	หัวข่าวใหญ่ (BSU)	ข่าว (BSU)	บทบรรณาธิการ (BSU)	บทความ/รายงาน (BSU)	คอลัมน์วิจารณ์ (BSU)
ไทยรัฐ	104	1295.25	32	1252.5	986.75
มติชน	96	759.5	24	616	472.5

จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ช่วงที่ 3 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีจำนวนเนื้อที่ที่นำเสนอมากกว่าหนังสือพิมพ์มติชน 1666.5 BSU โดยทั้งนี้หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน มีรูปแบบการนำเสนอในส่วนของบทบาทพล.ต.จำลอง ศรีเมือง เรียงตามลำดับจำนวนมาก-น้อยเหมือนกัน คือ ในส่วนของข่าว คอลัมน์วิจารณ์ บทความ/รายงาน หัวข่าวใหญ่ และบทบรรณาธิการ

(3).ผลการวิเคราะห์ประเด็นของข่าวที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ช่วงที่ 3

ตารางที่ 39 เปรียบเทียบการวิเคราะห์การนำเสนอประเด็นของข่าวที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ช่วงที่ 3

ประเด็นของ ชื่อ ข่าว หนังสือพิมพ์	การเมือง การปกครอง		สังคม		ศาสนา กับประชาชน		ความสัมพันธ์		เศรษฐกิจ		รวม (ร้อยละ)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ไทยรัฐ	216	63.72	91	26.84	1	0.30	18	5.31	13	3.83	339 (100.00)
มติชน	91	54.17	62	36.90	2	1.19	7	4.17	6	3.57	168 (100.00)

จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ช่วงที่ 3 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอประเด็นของข่าวเรียงตามลำดับจำนวนมาก-น้อยเหมือนกับหนังสือพิมพ์มติชน คือ ประเด็นทางการเมือง การปกครองมากที่สุด รองลงมาประเด็นทางสังคม ประเด็นความสัมพันธ์กับประชาชน ประเด็นทางเศรษฐกิจ และประเด็นที่นำเสนอน้อยที่สุดเหมือนกันคือ ประเด็นทางศาสนา โดยที่

หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีการนำเสนอประเด็นของข่าวจำนวนมากว่าหนังสือพิมพ์มติชน 171
ชั้น

นอกจากนี้ การนำเสนอเนื้อหาข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทต่อประเด็นของข่าวที่หนังสือพิมพ์นำเสนอออกมานี้ มีลักษณะเนื้อหาที่เป็นสาระที่แสดงถึงบทบาทของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ในด้านต่าง ๆ ด้วยภาพที่แตกต่างกันไปในแต่ละด้านและมีลักษณะการนำเสนอบทบาทแต่ละด้านแตกต่างกันไปอีกด้วย ดังนี้

3.1 บทบาทด้านการเมืองการปกครอง (ช่วงที่ 3)

1. ลงสมัครเลือกตั้งผู้ว่าฯกทม.ครั้งที่ 2

โพลล์ทุกโพลล์ในการสำรวจประชามติการเลือกผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครของคนกทม.จะต้องมีชื่อพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ปรากฏในอันดับ 1 เสมอ อาทิเช่น “มติชนโพลล์” ร่วมกับคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง สำรวจกลุ่มตัวอย่าง 1,100 ตัวอย่าง ร้อยละ 69 เลือกพล.ต.จำลอง ศรีเมือง..., “มีเดียโพลล์” โดยบริษัทเวอร์เทกมาร์เก็ตรีเสิร์ช จำกัด กลุ่มตัวอย่าง 1,260 ตัวอย่าง สำรวจพนักงานการเมืองขอดนิม ปรากฏว่าคะแนนพล.ต.จำลอง ศรีเมือง มาลิว(คอลัมน์ “โค้งสุดท้ายเลือกตั้งผู้ว่าฯกทม.,มติชน 5 มกราคม 2533) และประเด็นที่ว่าทำไมประชาชนถึงมีความต้องการให้พล.ต.จำลอง ศรีเมือง กลับมาเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครอีกครั้ง หนังสือพิมพ์ไทยรัฐร่วมกับมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ได้ทำการสำรวจความนิยมของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง (ไทยรัฐ, 1 มกราคม 2533) “ผู้ที่ตอบว่าจะเลือกพล.ต.จำลอง ศรีเมือง เป็นผู้ว่าฯกทม.ในการเลือกตั้งครั้งนี้ 50.3% เลือกพล.ต.จำลอง เพราะชอบในตัวบุคคล และคุณสมบัติส่วนตัวของพล.ต.จำลองเอง และอีก 41.3% ตอบว่าเลือก..เพราะชอบนโยบายและผลงาน... 1.8% เลือก...เพราะชอบพรรคการเมือง...3.4% เลือกเพราะชอบในทีมผู้บริหาร คุณสมบัติส่วนบุคคล ผลงานในอดีต และนโยบายการทำงานของพล.ต.จำลอง คือปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งส่วนใหญ่ตัดสินใจเลือกพล.ต.จำลอง เป็นผู้ว่าฯกทม.คนต่อไป...” และผลจากการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในวันที่ 7 มกราคม 2533 พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ก็ได้รับคะแนนอย่างท่วมท้นให้ดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครอีกวาระ ได้คะแนนถึง 703,671 คะแนน (ครั้งที่แล้วได้ 480,233 คะแนน) เมื่อคิดคะแนนของผู้สมัครเทียบกับคะแนนที่ผู้สมัครทุกคนทั้ง 16 คนรวมกันแล้ว พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้คะแนนถึง 64.04% ของคะแนนทั้งหมด ในขณะที่ประชากรไทยมีคะแนนนิยม 25.83% มวลชนถึงคะแนนตัวเองจะเพิ่มขึ้นกว่าร้อยละเปอร์เซ็นต์ แต่ก็เพียง

2.34% ของคะแนนทั้งหมด ในขณะที่พรรคประชาธิปัตย์นั้นต้องนำตาเซ็ดหัวเข่ามากกว่าใคร เพราะคะแนนนิยมลดลงจากเดิมถึง 74.69% และคงเหลือในหัวใจของผู้ลงคะแนนเสียงเพียง 5.55%(บทวิเคราะห์ โดย “ทีมข่าวการเมือง”,ไทยรัฐ 8 มกราคม 2533)

2. นายภย่ายพล.ต.อ.ประมาณ อติเรกสาร ไปเป็นรมว.อุตสาหกรรม

เมื่อผลการเลือกตั้งปรากฏดังนั้นสิ่งที่แรกที่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ก็ต้องเผชิญกับกระทรวงมหาดไทยไม่ว่าจะเป็นเรื่องการแต่งตั้งปลัดกท.ที่ยึดเยื้อจากเมื่อครั้งดำรงตำแหน่งผู้ว่ากท.ครั้งแรก การสร้างโรงงานกำจัดขยะหรืออื่นๆ ซึ่งอื้อฉาวกรีกโครม และนำไปสู่ข้อถกเถียงในประเด็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของแต่ละฝ่าย หลายฝ่ายมองว่าการเลือกตั้งครั้งนี้ของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง เป็นการตัดสินใจของชาวกรุงเทพฯที่จะให้ความไว้วางใจฝ่ายไหนมากกว่ากันระหว่างกท.กับกระทรวงมหาดไทย ดังนั้นจึงไม่ใช่การแข่งขันระหว่างพล.ต.จำลอง กับ นายเดโช หรือนายประวิทย์ หรือนายนิยม คู่แข่งขันของพล.ต.จำลอง และนี่ก็เป็นชนวนที่ถูกจุดขึ้นมาเพื่อกระตุ้นคนกรุงเทพฯ ออกมาใช้สิทธิกันอย่างล้นหลาม(ไทยรัฐ,8 มกราคม 2533) และการลงสมัครรับเลือกตั้งอีกครั้งหนึ่งของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง แสดงออกอย่างเด่นชัดว่าคุณต่อสู้อย่างเต็มที่ของผู้สมัคร 15 คน หากแต่เป็นกระทรวงมหาดไทย ยิ่งพล.ต.อ.ประมาณ อติเรกสาร แต่งตั้งนายธำรง พัฒนรัฐเป็นรักษาการผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร และรุกคืบอย่างรวดเร็ว เสนอนายธำรง พัฒนรัฐเป็นปลัดกรุงเทพมหานครเป็น “วาระลอย” ยิ่งก่อความไม่พอใจอย่างสูง และทำให้เกิดความรู้สึกที่กระทรวงมหาดไทยตั้งเรื่องการแต่งตั้งปลัดกรุงเทพมหานครเอาไว้เนิ่นนานนั้นก็เพราะต้องการให้นายธำรง พัฒนรัฐ เป็น คะแนนของร.ต.ท.เชาวริน ลัทธศักดิ์ศิริ ซึ่งเป็นเสมือน “ร่างทรง” ของกระทรวงมหาดไทยที่ได้น้อยกว่าผู้สมัครอิสระคนอื่นๆ เป็นรูปธรรมอันเด่นชัดยิ่งของความไม่พอใจของประชาชนต่อพฤติกรรมของพล.ต.อ.ประมาณ อติเรกสารและกระทรวงมหาดไทย การจึงกลายเป็นว่าพล.ต.อ.ประมาณ อติเรกสารและนายธำรง พัฒนรัฐ และร.ต.ท.เชาวริน ลัทธศักดิ์ศิริ กลับเป็นคนช่วยเพิ่มคะแนนเสียงให้พล.ต.จำลอง ศรีเมือง โดยไม่ได้เจตนา (บทวิเคราะห์,มติชน 8 มกราคม 2533) “ปฏิเสธไม่ได้ นี่คือการยอมรับผลงานที่ผ่านมา สี่ปีของ กระบี่มือเดียว ปฏิเสธไม่ได้ว่า พลังปฏิภริยาโต้ตอบ ผู้ใช้อำนาจไม่เป็นธรรมและปฏิเสธไม่ได้ว่านี่คือ คะแนนเห็นใจ ที่ได้จากการรุมโจมตี ทุกรูปแบบทุกวิธีก่อนเลือกตั้ง...”(คอลัมน์ “บุคคลในข่าว”,ไทยรัฐ 9 มกราคม 2533)

จากผลการเลือกตั้งทำให้พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรี ปลดพล.ต.อ.ประมาณ อติเรกสาร รมว.มหาดไทย พี่เขยไปเป็นรมว.อุตสาหกรรม แล้วนำนายบรรหาร ศิลปอาชา รมว.อุตสาหกรรม มาเป็นรมว.มหาดไทย “...เบื้องหลังเรื่องนี้เล่าให้ฟังกัน

ตรงๆ เลยก็ได้ ผมตัดสินใจว่าต้องสลับตำแหน่งพี่มาณ เมื่อเวลา 6 โมงเย็น วันที่ 7 มกราคม หลังจากทราบผลเลือกตั้งผู้ว่าฯ กทม.และพลตรีจำลอง ได้คะแนนเสียงถึง 7 แสน ผมคิดแล้วก็เก็บเอาไว้ 2 วัน ถึงได้บอกพี่มาณ เพราะบอกก่อนนานๆ ไม่ได้...”(บทวิเคราะห์ โดย “ทีมข่าวการเมือง” หัวเรื่อง “น้ำชาติเปิดใจ ทำไมต้องปลดพี่เขย...” ,ไทยรัฐ 10 มกราคม 2533)และ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ผู้ว่าฯ กทม.ก็แต่งตั้งนายตรี ภาวภูตานนท์ รักษาการปลัดกทม. เป็นปลัดกทม.ตามความตั้งใจเดิมโดยไม่มีข้อขัดแย้งใดๆ แต่ได้ดำรงตำแหน่งแค่ 9 เดือนก็ต้องพ้นจากตำแหน่งในเดือนตุลาคม 2533 เพราะเกษียณอายุราชการพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ก็ได้แต่งตั้งนายทองต่อ กล้วยไม้ ณ อยุรยา รองปลัดกทม.เป็นปลัดกทม.แทน และแต่งตั้งพ.อ.ฤกษ์ดีชาติอุทิศ นายทหารในสังกัดกองบัญชาการทหารสูงสุด เป็นเลขานุการผู้ว่าฯกทม.(แทนอดีตเลขานุการผู้ว่าฯกทม.พ.ท.วินัย สมพงษ์ เมื่อครั้งเป็นผู้ว่าฯกทม.ครั้งแรกของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ซึ่งย้ายมาเป็นรองผู้ว่าฯกทม.ฝ่ายบริหารและการคลังในครั้งนี้)

3. ในตำแหน่งหัวหน้าพรรคพลังธรรม และการคัดค้านลูกพรรคเข้าร่วมคณะรมต.

นอกจากพล.ต.จำลอง ศรีเมือง จะดำรงตำแหน่งเป็นผู้ว่าฯกทม.แล้วยังต้องดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคพลังธรรมอีกตำแหน่ง และย้าต่อลูกพรรคเสมอๆ ในการประชุมพรรคถึงกฎข้อที่ 3 ของพรรคคือ ไม่หวังและไม่แย่งตำแหน่งกัน แต่แล้วเมื่อเดือนสิงหาคม 2533 ในช่วงที่รัฐบาลกำลังคลอนแคลนกับการที่ฝ่ายค้านเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจ อีกทั้งรัฐมนตรีจากพรรคร่วมรัฐบาลก็มีข่าวอื้อฉาว ทั้งเรื่อง “ตุ้มมา” เรื่อง “ถนนควายเดิน” และผลการอภิปรายก็ทำให้รัฐบาลต้องปรับคณะรัฐมนตรี และก็มีข่าวลือออกมาว่ารัฐบาลจะให้ตำแหน่งรัฐมนตรีถึง 5 ตำแหน่งสำหรับพรรคพลังธรรม ซึ่งมี 14 เสียง ซึ่งลูกพรรคพลังธรรม 9 คนได้พากันไปเปิดแถลงข่าวที่สภา และยืนยันว่าจะเข้าร่วมรัฐบาลแน่ๆ ทำให้ต้องมีการเปิดประชุมพรรคระหว่างกรรมการบริหารกับส.ส.และเสียงออกมาว่า 7-4 ให้ร่วมรัฐบาล และงดออกเสียง 3 เสียง โดย 9 คนที่ยืนยันจะร่วมรัฐบาลได้แก่ 1.พล.ร.อ.ศิริ ศิริรังษี ส.ส.กรุงเทพฯ รองหัวหน้าพรรค 2.น.พ.อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม ส.ส.กรุงเทพฯ 3.นายโกเมศ ขวัญเมือง ส.ส.สุราษฎร์ธานี 4.นายอาจอง ชุมสาย ณ อยุรยา ส.ส.กรุงเทพฯ 5.นายสุเทพ วงศ์กำแหง ส.ส.กรุงเทพฯ 6.นายไพโรจน์ ท่งทอง ส.ส.อุทัยธานี 7.นายพินิจ จันท์สมบุรณ์ ส.ส.กาญจนบุรี 8.นายประพันธ์ หุตะสิงห์ ส.ส.กรุงเทพฯ และ 9.พ.อ.อุบลศักดิ์ โพธิเจริญ ส.ส.สิงห์บุรี โดยที่ส่วนใหญ่เป็นส.ส.หน้าใหม่ยกเว้นนายสุเทพ วงศ์กำแหงเคยเป็นส.ส.ปี 2522 และพ.อ.อุบลศักดิ์ โพธิเจริญ เคยเป็นส.ส.ปี 2529 และ 8 ใน 9 คนไม่เคยเป็นรัฐมนตรีมาก่อน ยกเว้น พ.อ.อุบลศักดิ์ โพธิเจริญ เคยเป็นเลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรฯ พล.อ.หาญ ลีลานนท์(บทความ หัวเรื่อง “พลังธรรม ยุคมารผจญเพียงผักไม่พอแล้ว?”,มติชน 24 สิงหาคม 2533) ท่าทีของพล.ต.

จำลอง ศรีเมืองเกี่ยวกับเรื่องนี้แสดงอาการคัดค้านอย่างเต็มที่โดยกล่าวว่า “ผมก็คือผม จำลอง ศรีเมือง ถ้ารัฐบาลประกาศชื่อ ส.ส.ของพรรคพลังธรรมเป็นรัฐมนตรีเมื่อไหร่ แม้จะประกาศแค่เพียงคนเดียว ผมก็จะลาออกจากหัวหน้าพรรคพลังธรรมทันที”และกล่าวเดือนส.ส.ที่อยากเป็นรัฐมนตรีว่า “ให้ระวังไว้นะจะถูกเขาหลอกเอาไปหลงลงเขาเนะ” และกล่าวเน้นคำว่า “อายุเขาใหม่” (ข่าว,ไทยรัฐ 23 สิงหาคม 2533) ส่วนลูกพรรคพลังธรรมมองการดำเนินการทางการเมืองในครั้งนี้ว่าเป็น “เผด็จการ” โดยคอลัมน์ “นอกประเด็น”,มติชน 24 สิงหาคม 2533 กล่าวว่ามีคนตั้งสมญานาม พล.ต.จำลอง ศรีเมืองว่า “ฮิตเลอร์ 2” “...ประเด็นความขัดแย้งคือการเข้าร่วมรัฐบาล...โดยเฉพาะพรรคชาติไทย...ต้องการให้พรรคพลังธรรมเข้าร่วมเพื่อให้คะแนนเสียงสนับสนุนหนาแน่นและเพื่อใช้เงื่อนไขของพรรคพลังธรรมมาเป็นยาล้างภาพพจน์ให้รัฐบาล...พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ไม่เห็นด้วย และประกาศว่าหากร่วมรัฐบาล...จะลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคทันที...จนมีการตั้งสมญานาม “มหาจำลอง”ว่า “ฮิตเลอร์ 2” อันเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป...” ปฏิกริยาของลูกพรรคพลังธรรมที่กระสันอยากเป็นรัฐมนตรีนั้นหลายฝ่ายมีความคิดเห็นที่ไม่ควรกระทำโดยเห็นได้จากข่าว,ไทยรัฐ 24 สิงหาคม 2533 ที่เสนอข่าวว่ามีบรรดาสมาชิกพรรคพลังธรรม สมาชิกสภาท. และสมาชิกสภาเขต รวมทั้งประชาชนที่ศรัทธาพรรคพลังธรรมจำนวนมากได้หลังไหลไปที่ทำการพรรค และก็ได้มีคนโทรศัพท์เข้ามาที่พรรคจำนวนมากเพื่อแสดงความคิดเห็นในเรื่องนี้ และทุกคนสนับสนุนพล.ต.จำลอง ที่จะไม่ร่วมรัฐบาล รวมทั้งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชนหลายๆ คอลัมน์ก็ได้เขียนสนับสนุน พล.ต.จำลอง ศรีเมืองในเรื่องนี้ อาทิเช่น บทวิเคราะห์ โดย “ทีมข่าวการเมือง” หัวเรื่อง “วิกฤติศรัทธาประชาธิปไตย”,ไทยรัฐ 24 สิงหาคม 2533 “...การสำแดงออกของกลุ่ม ส.ส.พรรคพลังธรรมประกาศจะเข้าร่วมรัฐบาล โดยที่ยังไม่มีการเชื่อเชิญอย่างชัดเจนนั้น ไม่ได้แสดงถึงความอ่อนหัดทางการเมืองมากไปกว่าความอยากเป็นรัฐมนตรี เพราะทั้งๆ ที่บทบาทการดำเนินงานในสภา ในฐานะฝ่ายค้านอิสระของพรรคพลังธรรม ตลอดสองปีที่ผ่านมา นั้น พอจะเรียกศรัทธาจากคนที่กำลังเบื่อหน่ายเอือมระอา กับสภาพการเมือง...ได้รู้สึกว่าจะมีความหวังใหม่เกิดขึ้นมาบ้าง...จนท้ายที่สุด พล.ต.จำลอง ศรีเมือง หัวหน้าพรรค ถึงกับต้องยื่นคำขาดด้วยการประกาศจะลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรค ที่พล.ต.จำลองสร้างขึ้นมาจาก ก็ยังไม่อาจทำให้บรรดา ส.ส.เหล่านี้ หายจากอาการหน้ามืดตามัว จากความอยากเป็นรัฐมนตรีได้...” คอลัมน์ “ข่าวคนคน”,มติชน 25 สิงหาคม 2533 “แผนทำลายพรรคพลังธรรม ที่จัดอยู่ในอันดับได้เปรียบทางศรัทธามากกว่าใครในขณะนี้ก็เกือบทรุด เพราะส.ส.ไร้เตียงสภาการเมือง เป็นโรคอ้วน กระสันเป็นรัฐมนตรี...” และจากการที่หลายฝ่ายไม่เห็นด้วยที่จะให้พรรคพลังธรรมเข้าร่วมรัฐบาลนั้นก็คงเอยว่าพรรคพลังธรรมยังคงเป็นพรรคฝ่ายค้านต่อไป

4. ปลต.น.พ.ชิตพงษ์ ไชยวสุ ออกจากตำแหน่งรองผู้ว่าฯกทม.ฝ่ายสาธารณสุข

และข่าวใหญ่เกี่ยวกับการดำเนินงานในฐานะผู้ว่าฯกทม.อีกข่าว ที่มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวางในศาลา กทม.ยุค “จำลอง 2” นั่นคือคำสั่งปลต.น.พ.ชิตพงษ์ ไชยวสุ รองผู้ว่าฯกทม.ฝ่ายสาธารณสุข ในเดือนมิถุนายน 2534 จากกรณีมีความสัมพันธ์ชู้สาวกับเลขาฯหน้าห้อง น.ส.พร้อมบุญ ชูธง ข้าราชการระดับ 2 สังกัดสำนักสวัสดิการและสังคม กรุงเทพมหานคร โดยก่อนหน้านั้น.พ.ชิตพงษ์ ได้ให้สัมภาษณ์ว่าพล.ต.จำลอง พยายามกดดันให้ตนลาออกจากตำแหน่งอย่างหนักมาหลายวันแล้ว โดยส่งบุคคลสำคัญของพรรคทยอยมาเกลี้ยกล่อมด้วยการสาเหตุว่าตนมีปัญหาด้านสุขภาพ แต่.พ.ชิตพงษ์ ยืนยันมาตลอดว่าไม่ลาออก จากเรื่องราว ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างกระชั้นชิดภายในพรรคพลังธรรมระหว่างพล.ต.จำลอง ศรีเมือง กับสมาชิกพรรค นักเขียนหลายท่านก็ชี้แจงว่านั่นเป็นเพราะโครงสร้างพรรคที่พัฒนามาจากกลุ่มบุคคลถึง 3 กลุ่มใหญ่ และอีก 1 พวกไม่สามารถประสานกันได้ กลุ่มหนึ่งนำโดยน.พ.อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม อดีตเลขาธิการพรรค ที่มีเสียงค่อนข้างมากในกลุ่มส.ส.ซึ่งมีบทบาทในสภา กลุ่มสองนำโดยนายสุเทพ อัดถากร มีบทบาทฐานะผู้นำสมาชิกวิศวกรการเมืองของพรรค กลุ่มสามรู้จักในนามสายสันติอโศก หรือสายวัดนำโดยนายไชยวัฒน์ สินสุวงศ์ กุมบบทบาทสำคัญสายสันติอโศก และอีก 1 พวกเรียกว่า สายข้างวัด นำโดยพ.ญ.กัลยา บำรุงผล มีบทบาทในรูปที่ปรึกษาผู้ว่าฯกทม. ซึ่งช่วงแรกพล.ต.จำลอง ศรีเมืองสามารถกุมบทบาทในแต่ละกลุ่มได้อย่างหมดจด ลอยตัวอยู่เหนือความขัดแย้งและเป็นตัวประสานแต่ละกลุ่มได้อย่างลงตัว จนเกิดเหตุการณ์แตกแยกเมื่อกลุ่มน.พ.อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม พร้อมส.ส. 9 คนขัดแย้งกับพล.ต.จำลอง ศรีเมืองอย่างหนัก จนกลุ่มนี้ลาออกจากพรรค(บทความ,มติชน 16 มิถุนายน 2534 , หน้า 3) และจากกรณีที่พล.ต.จำลอง ศรีเมืองสั่งปลต.สายฟ้าแลบ.พ.ชิตพงษ์ ไชยวสุ หลายฝ่ายเริ่มกังขาว่า พล.ต.จำลอง ศรีเมืองปลต.เพราะเรื่องชู้สาวแน่หรือ? จากรายงาน โดย เชิง เสาชิงช้า ,ไทยรัฐ 19 มิถุนายน 2534 ได้วิเคราะห์เกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า “...หลังคำสั่งปลต.แพร่ออกไป ทุกคนตั้งคำถามแล้วว่า “มหาจำลอง” ปลต.น.พ.ชิตพงษ์ เพราะเรื่องชู้สาวแน่หรือ??? คำตอบนี้ทุกคนตอบไม่ได้ คงได้แค่วิเคราะห์คาดเดากันเท่านั้นว่า น่าจะมาจากความไม่ลงรอยกันในพรรคบ้าง การขัดแย้งขัดขากันบ้าง หรือความขัดแย้งส่วนตัวของทั้ง 2 คนบ้าง แต่สิ่งที่ทุกคนพูดตรงกันไม่ว่าจะเป็นผู้สื่อข่าว ข้าราชการกทม. ทั่วไปก็คือ ข้อสงสัยหรือข่าวลือขนาดนี้ เพียงพอที่จะพิพากษาลงโทษแล้วหรือ...อันนี้ “มหาจำลอง” รู้ดีครับ...” กระนั้นคำตอบที่ทุกคนคาดเดาก็ยังไม่เป็นที่กระจ่างแจ้ง นอกจากตัวพล.ต.จำลอง ศรีเมืองเองที่เป็นผู้ที่รู้อยู่ในใจดี และพล.ต.จำลอง ศรีเมืองก็ได้ทาบทามน.พ.กระแส ชนะวงศ์ มาเป็นรองผู้ว่าฯฝ่ายสาธารณสุขแทน.พ.ชิตพงษ์ ไชยวสุที่ถูกปลดกลางอากาศ

5. ล่าออกจากตำแหน่งผู้ว่าฯ กทม. ก่อนครบวาระเพื่อลงสมัครส.ส.

ภายหลังจากที่รัฐบาลพล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ นายกรัฐมนตรีถูกคณะรสช. ยึดอำนาจ มีผลทำให้ต้องเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรใหม่ทั่วประเทศในวันที่ 22 มีนาคม 2535 นั้น ท่าทีของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองก็ไม่มีใครคาดเดาได้ว่าจะล่าออกจากตำแหน่งผู้ว่าฯ ระดับท้องถิ่น มาลงสมัครเลือกตั้งชิงชัยในสนามใหญ่หรือไม่ จนกระทั่งในวันที่ 14 มกราคม 2535 พล.ต.จำลอง ศรีเมืองก็ตัดสินใจล่าออกจากตำแหน่งผู้ว่าฯ กทม. ก่อนครบวาระ มาลงชิงชัยในตำแหน่งส.ส. โดยได้จัดทำถ้อยแถลงของตนเรื่องการลาออกชี้แจงต่อประชาชน ชาวกรุงเทพมหานคร และชาวต่างจังหวัด สรุปได้ใจความถึงเหตุผลในการออกและยังได้ฝากฝัง ร.อ.กฤษฎา อรุณวงษ์ รองผู้ว่าฯ กทม. ที่พล.ต.จำลอง ศรีเมืองปลุกปั้นให้เป็นผู้ว่าฯ กทม. สืบทอดตำแหน่งคนต่อไปด้วยว่า “วันนี้เป็นวันที่ผมบริหารครบสองปีพอดี...ผมขอถือเอาวันนี้เรียนให้พี่น้อง...ทราบ ว่า ผมได้ไตร่ตรองอย่างรอบคอบแล้ว เพื่อที่จะทำประโยชน์ให้แก่ส่วนรวมมากที่สุด ผมมีความจำเป็นต้องขอล่าออกจากตำแหน่งผู้ว่าฯ กทม. สมัครรับเลือกตั้งเป็นส.ส. ในการเลือกตั้งที่จะมีขึ้น...โดยสมัครรับเลือกตั้งในเขต 2...จะยื่นใบลาออกหลังจากมีพระราชกฤษฎีกาเลือกตั้งและไม่ก่อนวันที่ 20 มกราคมนี้ผมและชาวพรรค...จะไม่ทิ้งกม. จะสานต่อโครงการใหญ่โดยรองผู้ว่าฯ กฤษฎา อรุณวงษ์ จะสมัครรับเลือกตั้งเป็นผู้ว่าฯ กทม. ต่อ...การตัดสินใจครั้งนี้ ผมฟังข้อมูลจากประชาชน...แล้วตัดสินใจเองโดยปราศจากการคาดคั้นจากบุคคลใดหรือกลุ่มใด...” (มติชน 15 มกราคม 2535, หน้า 2) หลังจากมีข่าวการลาออกของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองแล้วก็ทำให้บรรยากาศการเลือกตั้งส.ส. เริ่มตึกคักขึ้นมา ดังเห็นได้จาก คอลัมน์ “ข่าวคนคน” ,มติชน 16 มกราคม 2535 “การเมือง บรรยากาศเริ่มตึกคักหนักขึ้น เมื่อพล.ต.จำลอง ศรีเมือง หัวหน้าพรรคพลังธรรมประเมินสถานการณ์รอบคอบแล้ว ล่าออกจากตำแหน่งผู้ว่าฯ กทม. เพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขต 2...” และมีการคาดการณ์ถึงขั้นขนาดที่ว่าพล.ต.จำลอง ศรีเมืองอาจจะได้รับเลือกตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ 19 ดังที่มีการสำรวจประชามติอยู่เสมอๆ ที่ประชาชนต้องการให้พล.ต.จำลอง ศรีเมืองเป็นนายกฯ ดังเห็นได้จาก คอลัมน์ “หมายเหตุประเทศไทย”, ไทยรัฐ 17 มกราคม 2535 “...ผมต้องขอขอบคุณและแสดงความชื่นชมกับการตัดสินใจของพล.ต.จำลอง ในครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง การโดดเข้าร่วมวงยุทธหัตถีทางการเมืองของพล.ต.จำลอง ครั้งนี้ ผมเชื่อว่าคงจะส่งผลเป็นคลื่นกระทบทางการเมืองมากมายหลายประการทีเดียว เพราะพล.ต.จำลอง ไม่ใช่คนตัวเปล่าเล่าเปลือย แต่เป็นหัวหน้าพรรคพลังธรรมที่มีฐานคะแนนเสียงชาวกรุงเทพฯ ถึง 700,000 คะแนน สนับสนุนอยู่ข้างหลัง มีหน้าซ้ำยังเป็น “ตัวเก็ง” นายกรัฐมนตรีคนที่ 19 คนหนึ่งเสียด้วย...”

ตารางที่ 40 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทด้านการเมืองการปกครองกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ช่วงที่ 3)

ประเด็นทางการเมืองการปกครอง	หัวข่าวใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.พรรคการเมือง	3	1.35	41	18.39	-	-	6	2.69	16	7.17	66
2.นักการเมือง	1	0.45	29	13.00	-	-	10	4.48	21	9.42	61
3.รัฐบาล	1	0.45	12	5.38	-	-	3	1.35	5	2.24	21
4.เหตุการณ์ไม่สงบ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.การเลือกตั้งและระบอบการปกครอง	3	1.35	11	4.93	-	-	4	1.79	27	12.11	45
6.ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ	-	-	10	4.48	-	-	6	2.69	1	0.45	17
7.ระเบียบกฎหมาย	-	-	13	5.83	-	-	-	-	-	-	13
รวม	8	3.60	116	52.01	-	-	29	13.00	70	31.39	223 (100.00)

ตารางที่ 41 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทด้านการเมืองการปกครองกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 3)

ประเด็นทางการเมืองการปกครอง	หัวข่าวใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.พรรคการเมือง	2	2.04	3	3.06	-	-	8	8.17	14	14.28	27
2.นักการเมือง	2	2.04	15	15.31	-	-	9	9.18	11	11.22	37
3.รัฐบาล	-	-	3	3.06	-	-	1	0.29	2	2.04	6
4.เหตุการณ์ไม่สงบ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.การเลือกตั้งและระบอบการปกครอง	3	3.06	8	8.17	1	1.02	3	3.06	8	8.17	23
6.ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ	-	-	1	1.02	-	-	-	-	1	1.02	2
7.ระเบียบกฎหมาย	-	-	3	3.06	-	-	-	-	-	-	3
รวม	7	7.14	23	33.68	1	1.02	21	21.43	36	36.73	98 (100.00)

3.2 บทบาททางด้านสังคม (ช่วงที่ 3)

บทบาททางด้านสังคมในช่วงนี้ “จำลอง 2” ส่วนใหญ่จะเป็นแนวนโยบายที่ดำเนินต่อเนื่องมาจากช่วงที่ 2 หรือ “จำลอง 1” เน้นหนักปัญหาด้านสิ่งแวดล้อมและสวัสดิการบริการสังคมเป็นหลัก การดำเนินงานด้านสิ่งแวดล้อมนั้น ไม่ว่าจะเป็นปัญหาขยะ แม่น้ำลำคลองเน่าเสีย มลพิษทางอากาศ มลพิษทางเสียง เป็นต้น การดำเนินงานด้านสวัสดิการและบริการสังคม ไม่ว่าจะเป็นปัญหาจราจรติดขัด ชุมชนแออัด เป็นต้น พล.ต.จำลอง ศรีเมืองก็เริ่มดำเนินงานทันทีที่รับมอบหมายงานในตำแหน่งผู้ว่าฯ กทม. แบ่งได้ดังนี้

ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้รื้อฟื้น โครงการชุมการเวก หลังจากที่เคยล้มจนถูกบริษัทเอกชนฟ้องคดียังตกค้างอยู่ในศาล โดยได้เรียกประชุมผู้เเนวการเขตทั้ง 36 เขตเพื่อประสานงานหาจุดปลูกไม้ดอกไม้ประดับเป็นการเร่งด่วน(ข่าว,มติชน 15 มกราคม 2533) และได้สานต่อการดำเนินงานด้านขยะตกค้างในกทม. โดยได้เรียกประชุมคณะผู้บริหารกทม.เพื่อพิจารณาเรื่องขยะตกค้างในกทม. เพื่อพิจารณาจัดซื้อรถขยะขนาดเล็กประมาณ 380 คัน และซื้อรถเก็บขยะขนาดใหญ่อีกจำนวนหนึ่งตามปริมาณที่จำเป็น (ข่าว,มติชน 12 มกราคม 2533) และในวันที่ 10 กรกฎาคม 2533 ที่ประชุมคณะผู้บริหารกทม.มีมติให้ทำสัญญาจัดซื้อจัดจ้างบริษัทพีแอนด์ซี วุสท์แอลพาย จอยเวนเจอร์ จำกัด สร้างโรงกำจัดขยะ ที่ซอยอ่อนนุชในราคา 369.8 ล้านบาท (ครั้งนี้ถือเป็นการประกวดราคาครั้งที่ 3 หลังจากที่มีการประมูลรายการนี้ยึดเยื่อมาเป็นเวลา 2 ปีซึ่งก่อนหน้านี้ประมาณ 2 ปี กทม.เคยเปิดประมูลซื้อมาแล้ว 1 ครั้งแต่กทม.ได้ยกเลิกการประมูล เนื่องจากเห็นว่าเสาเข็มและลานบ่มขยะไม่ได้มาตรฐาน ต่อมาบริษัทได้ร้องเรียนขอความเป็นธรรมจากกระทรวงมหาดไทย ในสมัย พล.ต.อ.ประมาณ อติเรกสาร เป็นรมว.มหาดไทย ซึ่งทางมหาดไทยมีคำสั่งให้กทม.เซ็นสัญญากับบริษัทดังกล่าว กทม.ไม่ยอมเซ็น อ้างว่าจะเสียประโยชน์ เรื่องจึงยึดเยื่อมา จนกระทั่ง พล.ต.จำลอง ศรีเมือง หมดวาระเป็นผู้ว่าฯ กทม. พอสมัยที่สอง พล.ต.จำลองได้เปิดประมูลใหม่โดยยึดเงื่อนไขเดิม บริษัทพีแอนด์ซีฯ เสนอราคาต่ำสุดเช่นเดิม กทม.ได้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการกฤษฎีกาตีความถึง 2 ครั้ง เกี่ยวกับการยกเลิกการประมูล และบริษัทได้ยื่นฟ้องกทม.ให้ชดเชยค่าเสียหายประมาณ 40 ล้านบาท ในที่สุด การจัดซื้อโรงงานกำจัดขยะแห่งนี้ก็ลงตัว) และในเดือนมกราคม 2535 พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้จัดโครงการ “หิ้วตะกร้า ถุงผ้าสวย ไปจ่ายตลาด” เพื่อรณรงค์ให้ลด ละ เลิก การใช้โฟมและพลาสติก เนื่องจากปัญหาขยะมูลฝอยในแต่ละวันเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก และถุงพลาสติกก็เป็นขยะมูลฝอยที่เพิ่มปริมาณอย่างรวดเร็วเป็นอันดับ

3 รองจากขยะมูลฝอยกระดาษและเศษผักผลไม้ อีกทั้งยังเป็นวัสดุที่ย่อยสลายยาก ต้องใช้อุณหภูมิสูงในการทำลาย ก่อให้เกิดมลภาวะทางอากาศ และเกิดปัญหาท่อระบายน้ำอุดตัน ทำให้น้ำท่วมขัง ทางกรุงเทพมหานครจึงได้ร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ จัดกิจกรรมและนิทรรศการนี้ขึ้นมาโดยรณรงค์ให้ใช้ตะกร้าหรือถุงผ้าแทน(บทความ,ไทยรัฐ 2 มกราคม 2535)

ด้านสวัสดิการและบริการสังคมนั้นงานแรกภายหลังจากที่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง เข้ารับมอบหมายงานในตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ก็คือการดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาจราจรติดขัดในกรุงเทพฯ โดยได้พิจารณาก่อสร้างสะพานลอยรถยนต์ข้ามในถนนสายต่างๆ ที่มีการจราจรหนาแน่นจำนวน 15 ทางแยก และทางแยกอื่นๆ ที่มีส่วนสัมพันธ์กับการก่อสร้างสะพาน โดยในวันที่ 26 กันยายน 2533 สำนักการโยธา กทม.ได้เซ็นสัญญาก่อสร้างสะพานข้ามทางแยก 10 แห่งกับกลุ่มบริษัทอิตาเลียนไทย จำกัด ,ทำการประมูลโครงการก่อสร้างทางต่างระดับถนนรัชดาภิเษก ถนนวิภาวดีรังสิต โดยได้ผู้รับเหมาคือ บริษัทซีวิล เอ็นจิเนียริ่ง จำกัด นอกจากนี้ยังดำเนินโครงการก่อสร้างสะพานข้ามทางแยก บนถนนพระรามที่ 4 เป็นการให้ความช่วยเหลือแบบให้เปล่าขององค์การความร่วมมือระหว่างประเทศญี่ปุ่น เป็นต้น นอกจากการจราจรทางบกแล้วพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ยังให้ความสำคัญกับจราจรทางเรืออีกด้วย โดยในวันที่ 1 ตุลาคม 2533 ได้ริเริ่มโครงการทดลองเดินเรือในคลองแสนแสบเป็นระยะทาง 18 กิโลเมตร เส้นทางจากวัดสี่บุญเรือง-สะพานผ่านฟ้าลีลาศ โดยพล.ต.จำลอง ศรีเมือง กล่าวถึงการเดินเรือในคลองแสนแสบว่า “เพื่อช่วยแก้ปัญหาจราจรทางหนึ่ง ซึ่งในสมัยโบราณคนได้ใช้ทางน้ำสัญจรไป-มาอยู่แล้ว ในช่วงแรกที่กทม.ประกาศเดินเรือ มีหลายคนไม่เห็นด้วย เพราะสภาพคลองและน้ำเน่าเหม็นมาก บริษัทจะไม่กล้าลงทุน แต่กทม.ก็เริ่มทดลองเดินเป็นผลสำเร็จ ในอนาคตถ้าคนนิยมมากจะขยายการเดินเรือไปในคลองอื่นด้วย” (มติชน 31 ธันวาคม 2523) และในช่วง 1 ปีการเดินเรือในคลองแสนแสบของกทม.ปรากฏว่ามีผู้นิยมใช้บริการเพิ่มขึ้นจำนวนมาก ในช่วงปีเดียวกันกทม.ก็ได้ประกาศเชิญชวนบริษัทเอกชนมาเดินเรือเพิ่มอีก 4 คลอง คือ 1.คลองเปรมประชากร 2.คลองผดุงกรุงเกษม 3.คลองภาษีเจริญ และ 4.คลองลาดพร้าว นอกจากปัญหาการจราจรทางบกและทางน้ำแล้ว ในวันที่ 8 มกราคม 2524 กรุงเทพมหานครได้เปิดชี้แจงโครงการระบบขนส่งมวลชนกรุงเทพมหานคร(รถไฟฟ้ากทม.) เพื่อแก้ปัญหาจราจรติดขัดอีกหนทางหนึ่งด้วย(มติชน 2 มกราคม 2535) ทางด้านปัญหาน้ำท่วม นั้น พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ก็ได้ดำเนินโครงการต่างๆ เพื่อรับปัญหาน้ำท่วม เช่น จัดทำศูนย์ระบบป้องกันน้ำท่วมซึ่งเป็นโครงการที่องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศญี่ปุ่น(ไจก้า) ให้ความช่วยเหลือ แบบให้เปล่า เป็นต้น(มติชน 31 ธันวาคม 2523) นอกจากนี้พล.ต.จำลอง

ศรีเมือง ยังพยายามที่จะหาสร้างสวนหย่อมและสวนสาธารณะเพิ่มขึ้นอีก เพื่อให้ชาวเมือง หลวงได้หลบมลภาวะ หาทึ่คลายเครียดเพื่อเสริมสุขภาพจิตที่อยู่ในความคุ้มครองของกทม. ทั้ง ที่มีอยู่แล้วถึง 8 แห่ง คือ สวนลุมพินี ย่านถนนพระราม 4 ,สวนจตุจักร ถนนกำแพงเพชร , สวนพระนคร บ้านลาดกระบัง ,สวนสราญรมย์ อยู่ระหว่างถนนเจริญกรุงกับถนนราชินี ,สวน ธนบุรีรมย์ ถนนประชาอุทิศ ,สวนหลวง ร.9 ถนนสุขุมวิท ,สวนหนองจอก ถนนเลียบบวารี , และสวนน้ำบึงกุ่ม ถนนสุขาภิบาล และสวนหย่อมอีกประมาณ 100 แห่ง ซึ่งสวนสาธารณะที่ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง จะดำเนินการขั้นเร่งด่วนนั้น ก็มีที่รามอินทรา ซึ่งเดิมที่เป็นกองขยะของ เก่าที่หมดสภาพแล้วของกทม. และตรงบริเวณอนุสาวรีย์ชัยต่อเชื่อมกับถนนรางน้ำ คืออาคาร สงเคราะห์เก่า โดยการเข้าสัญญา 30 ปีกับทรัพย์สินส่วนพระองค์(คอลัมน์ “คุณภาพสังคม ”,ไทยรัฐ 11 มกราคม 2533) ส่วนปัญหาหาบเร่-แผงลอยนั้น พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้ขอ แก้กฏหมายขอให้มี 2 ข้อคือ 1.ให้กทม.มีอำนาจ ทั้งจำ ทั้งปรับผู้ที่ทำความผิด 2.ให้กทม.มี อำนาจในการตั้งวางทางเท้าได้ในจุดที่เหมาะสม อีกทั้งยืนยันว่าจะให้พ่อค้าแม่ค้าหยุดขายของ บนทางเท้าในวันพุธ 1 วันเหมือนเดิม เพื่อให้กทม.ได้มีโอกาสทำความสะอาดบ้าง อีกทั้งเพื่อคืน ทางเท้าให้กับประชาชนวันหนึ่ง และยังได้กำหนดนโยบายย้ายเจ้าหน้าที่เทศกิจทุก 2 ปี เพื่อ ป้องกันการหาประโยชน์จากพ่อค้าแม่ค้าอีกด้วย ด้านบริการสังคมนั้นพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ก็ ได้จัดตั้ง “บริษัทเท่าทูน จำกัด” ขึ้นมาเพื่อจำหน่ายสินค้าให้กับผู้มีรายได้น้อย โดยจัดซื้อสิน ค้าโดยตรงจากแหล่งผลิต และนำมาจำหน่ายในราคาที่ซื้อมาโดยไม่รวมค่าขนส่งและแรงงาน ต่างๆ ทำให้ราคาสินค้าของบริษัทถูกกว่าท้องตลาด โดยมีการขายหุ้นละ 1,000 บาท ซึ่งหุ้นนี้ จะขายต่อไม่ได้ และไม่มีเงินปันผล และการซื้อสินค้านั้นต้องซื้อเฉพาะที่จะพอใช้ใน 1 สัปดาห์ หรือ 1 เดือน แล้วแต่รถขายสินค้าเคลื่อนที่จะเข้าไปขาย เพื่อไม่ให้มีการกักตุนสินค้า หรือนำไป ขายต่อ (ข่าว,ไทยรัฐ 26 กุมภาพันธ์ 2533) นอกจากจะไปซื้อสินค้าในราคาถูกจากโรงงาน แล้ว ในความเป็นจริงพบว่า บริษัทเท่าทูนยังมีความสัมพันธ์อันดีกับ “สันติอโศก” โดยบริษัท เท่าทูนได้ซื้อสินค้าราคาถูกจาก “บริษัทพลังบุญ”ของสันติอโศกมาขายให้กับประชาชน ซึ่งนาย สุทิน นพเกตุ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กทม.เขต 5 พรรคพลังธรรมให้สัมภาษณ์ว่า “บริษัท พลังบุญ ริเริ่มที่บางกะปิ เป็นของมูลนิธิสันติอโศก ซึ่งพวกเราไม่เกี่ยวข้อง แต่เราไปอาศัย บริการ โดยไปตัดยอดสินค้ามาขาย เช่นไปเหมามาสองหมื่นบาท ขายสินค้าที่จำเป็นแก่ ประชาชน ขายได้เท่าไรก็เอาเงินไปคืน เราไม่ขาดทุน ไม่ได้กำไร เพราะขายในราคาเท่าทูน เราเสียแค่เวลาเท่านั้น แถมขายไม่หมดก็คืนสินค้าได้” ทั้งบริษัทเท่าทูน จำกัด และร้านที่ ต่าง ก็มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน คือช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย แต่ต่างกันที่ร้านที่รับมอบสิ่งของจาก ประชาชนที่มีจิตศรัทธาโดยการให้เปล่า ส่วนบริษัทเท่าทูนซื้อสินค้าในราคาถูกจากโรงงานมา

จำหน่ายในราคาเท่าทุน โดยกิจกรรมของร้านทิ้งและบริษัทเท่าทุนนั้น พล.ต.จำลอง ศรีเมือง มีความต้องการให้เป็นกิจกรรมส่วนตัวของ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง เพื่อที่จะมีส่วนช่วยเหลือสังคมบ้าง โดยไม่เกี่ยวข้องกับพรรคหลังกรรมแต่อย่างใด (ชัยวัฒน์ ชื่นโกสุม, 2536:189-190)

ตารางที่ 42 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทด้านสังคมกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ช่วงที่ 3)

ประเด็นทางสังคม	หัวข้อใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.การศึกษา	-	-	1	1.10	-	-	-	-	1	1.10	2
2.สิ่งแวดล้อม	-	-	6	5.49	-	-	7	7.69	1	1.10	13
3.สตรี	-	-	1	1.10	-	-	1	1.10	1	1.10	3
4.โฆษณาประชาสัมพันธ์	-	-	4	4.39	-	-	1	1.10	1	1.10	6
5.อบายมุข	-	-	-	-	-	-	1	1.10	-	-	1
6.ปัจจัย 4	-	-	2	2.20	-	-	1	1.10	-	-	3
7.โสเภณี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8.สวัสดิการและบริการสังคม	-	-	36	39.56	1	1.10	7	7.69	12	13.19	56
9.สื่อมวลชน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10.เขาวชน	-	-	1	3.22	-	-	-	-	-	-	1
11.ชื่นชมบุคคลและองค์กร	-	-	1	3.22	-	-	-	-	-	-	1
12.แรงงาน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	3	9.68	11	35.47	1	3.22	3	9.69	13	41.94	31 (100.00)

ตารางที่ 43 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทด้านสังคมกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 3)

ตารางที่ 45 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทด้านศาสนากับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 3)

ประเด็นทางศาสนา	หัวข่าวใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.การปฏิบัติศาสนกิจ	-	-	-	-	-	-	1	50.00	1	50.00	2
2.การเป็นผู้เผยแพร่ศาสนา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.การแสดงความคิดเห็น	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	-	-	-	-	-	-	1	50.00	1	50.00	2 (100.00)

จากตารางผลการเปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ด้านศาสนากับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน ช่วงที่ 3 จะเห็นได้ว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอบทบาทด้านศาสนาบทบาทเดียวคือบทบาทการเป็นผู้เผยแพร่ศาสนาซึ่งมีจำนวนเพียง 1 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 100.00 เป็นการนำเสนอในรูปแบบของข่าวเกี่ยวกับการเผยแพร่พระพุทธศาสนาของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองเนื่องในวันวิสาขบูชา เรียกร้องให้ประชาชนลด ละ เลิกอบายมุขต่างๆ อีกทั้งอธิบายด้วยว่าในวันนี้มีความสำคัญอย่างไรในพระพุทธศาสนา เช่น เป็นวันประสูติ ตรัสรู้ และปรินิพพานของพระพุทธเจ้า เป็นต้น(ข่าว,ไทยรัฐ 27 พฤษภาคม 2534) (ตารางที่ 44)

ส่วนหนังสือพิมพ์มติชน พบว่านำเสนอบทบาทด้านศาสนาของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองเพียงบทบาทเดียวเช่นกัน แต่เป็นบทบาทด้านการปฏิบัติศาสนกิจจำนวน 2 ชิ้น ซึ่งอยู่ในส่วนของบทความ/รายงาน 1 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 50.00 และในส่วนของคอลัมน์วิจารณ์ 1 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 50.00 ซึ่งในส่วนของบทความนั้นเป็นการกล่าวถึงกิจปฏิบัติของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ยกตัวอย่างจากบางตอนเช่น "...บุคคลที่ผมเห็นว่ามึลัษณะการแสดงออกทางคุณธรรม และศาสนาที่ชัดเจนโดยมิได้โฆษณาประชาสัมพันธ์ตัวเอง ก็คือ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง มีเพียงคนเดียว สำหรับนักการเมืองชั้นหัวหน้าพรรค...ความจริงนักการเมืองทุกคน ถ้ามีหลักธรรมพื้นฐานของศาสนาในหัวใจและแสดงออกมาเป็นรูปธรรมจนกลายเป็นนิสัยถาวรของตนเองมิใช่เสแสร้ง หรือทำเป็นกิจกรรมเฉพาะกิจในช่วงหาเสียง ผมก็ว่านักการเมืองจะได้รับความนิยมไม่น้อยหน้าพล.ต.จำลอง..."(บทความ หัวเรื่อง "ศาสนากับการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร",มติชน 22 มกราคม 2533)และในส่วนของคอลัมน์วิจารณ์ 1 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ

50.00 จากคอลัมน์ “มาดเฉลา”, มติชน 11 ธันวาคม 2534 ที่พูดถึงกิจปฏิบัติของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองดังนี้ “...“มหามือเดียว” พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ผู้ประกาศไม่กินเนื้อสัตว์ รับประทานแต่อาหารมังสวิรัตินกลายเป็น “มหาผัก” ...” (ตารางที่ 45)

3.4 บทบาทด้านความสัมพันธ์กับประชาชน (ช่วงที่ 3)

บทบาทด้านความสัมพันธ์กับประชาชนในช่วงที่ 3 นี้ทั้งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชนจะนำเสนอบทบาทด้านความนิยมและความศรัทธาจากประชาชนต่อพล.ต.จำลอง ศรีเมือง เป็นส่วนใหญ่ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากผลการเลือกตั้งผู้ว่าฯกทม.ที่ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้รับคะแนนเสียงจากการเลือกตั้งสูงถึงกว่า 700,000 คะแนน นั่นเป็นเพราะประชาชนมีความนิยมและความศรัทธาต่อพล.ต.จำลอง ศรีเมือง นั่นเอง ดังจะเห็นได้จากคอลัมน์ “เหะเหพาที” หัวเรื่อง “ทำไมถึงเลือกจำลอง”, ไทยรัฐ 15 มกราคม 2533 ที่เขียนไว้ในด้านนี้ว่า “ตลอดสัปดาห์ที่แล้ว ผมลองทำตัวเป็นโหรคอมพิวเตอร์ สุ่มตัวอย่างสอบถามผู้คนจำนวนหนึ่ง ด้วยความอยากรู้ว่าทำไมเขาถึงเลือกพล.ต.จำลอง ศรีเมือง เป็นผู้ว่าฯกทม. ... อันตบหนึ่งตอบว่า เลือกเพราะรักและศรัทธาในตัวท่านมหาจำลอง รวมทั้งสิ้น 32 เปอร์เซนต์ ในรายละเอียดนั้นแยกได้เป็นความศรัทธาในการทำงาน ศรัทธาในความซื่อสัตย์ และศรัทธาในความจริงจังจริงจัง...” ในกระแส “จำลองฟีเวอร์” นี้สื่อมวลชนแขนงต่างๆ ก็ได้ทำการสำรวจประชามติว่าต้องการใครเป็นนายกรัฐมนตรีคนต่อไป และพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ก็เป็นหนึ่งในนั้น อยู่เสมอๆ ดังจะเห็นได้จากบทความ หัวเรื่อง “นายกษโพล ตลอดกาล จำลอง ศรีเมือง”, มติชน 27 กันยายน 2534 “นี่ถ้าพล.ต.จำลอง ศรีเมือง หัวหน้าพรรคพลังธรรม ไม่ได้ถือศีล 8 แบบเคร่งสุดขีด...คงมีสิทธิ์ที่จะเกิดอาการเพ้อพกและฝันหวาน-หวาน..เป็นแน่...เพราะเมื่อมีการสำรวจประชามติว่าใครจะเป็นนายกรัฐมนตรีคราวใด ชื่อของพล.ต.จำลอง โผล่พรวดออกมาเป็นนายกรัฐมนตรี เสียทุกทีไป! จนใครต่อใครบอกว่า เลิกสำรวจกันได้แล้ว เพราะสำรวจที่ไร พล.ต.จำลองคว้าตำแหน่งนายกรัฐมนตรีไปครองทุกที...” นอกจากความนิยมและความศรัทธาที่ประชาชนมีต่อพล.ต.จำลอง ศรีเมือง จะแสดงออกมาในทางการเมืองแล้ว ยังแสดงออกมาในด้านการให้ความร่วมมือและช่วยเหลือพล.ต.จำลอง ศรีเมือง อีกด้วย เช่น เมื่อสื่อมวลชนเสนอข่าวว่าพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ยังไม่มีบ้านเป็นหลักเป็นแหล่ง ยังต้องใช้บ้านพักของดร.เรื่อนสมณะ นายทุนพรรคอาศัยเป็นที่พักพิงชั่วคราว และมีความต้องการที่ดินบริจาค เพื่อสร้างบ้านอยู่ พอข่าวนี้แพร่หลายออกไป ประชาชนที่ศรัทธาพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ต่างก็มีความประสงค์จะมอบที่ดินให้พล.ต.จำลอง ศรีเมือง เป็นที่ปลูกสร้างบ้านทันที ดังจะเห็นได้จาก คอลัมน์ “ลานอเนกประสงค์”, มติชน 7 กุมภาพันธ์ 2533 “ขวัญใจคนกรุงเทพฯอย่างครอบครัว “มหา”มีหรือ

ใครจะปล่อยให้ตกอับ คนใจบุญในกทม.แจ้งความประสงค์จะมอบและให้ยืมที่ดินสร้างบ้านแก่ผู้
ว่าฯ 6-7 รายแล้ว ล่าสุดศรีภรรยา พ.ต.หญิงศิริลักษณ์ ศรีเมือง ถูกพาไปดูที่ดิน 17 ไร่ ย่าน
บางพลัดใกล้ๆ สำนักงานเขตคลองชันให้อยู่ฟรี พร้อมไม้กระดานเพื่อสร้างจวนอีกจำนวนหนึ่ง...”

บทบาทด้านความสัมพันธ์กับประชาชนในช่วงที่ 3 นั้นนอกจากความนิยมและ
ความศรัทธาที่ประชาชนมีต่อพล.ต.จำลอง ศรีเมือง แล้วบทบาทด้านการไปตรวจเยี่ยมและ
พบปะประชาชนของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ในวันสุดสัปดาห์ที่เป็นนโยบายจาก “จำลอง 1” ก็
ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอรวมทั้งการรับเรื่องราวร้องทุกข์จากประชาชนไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดย
ผ่านสื่อมวลชนก็มีอยู่เนืองๆ เช่น ชาวที่ประชาชนร้องเรียนผ่านสื่อมวลชนแขนงต่างๆ เพื่อนำ
เสนอพล.ต.จำลอง ศรีเมือง เกี่ยวกับปัญหาเรื่องรถบรรทุกวัสดุก่อสร้าง เช่น ดิน หิน เหล็ก ฯลฯ
ได้สร้างความเดือดร้อนให้กับชาวบ้าน เพราะทำให้ถนนทรุดชอกชอยเป็นหลุมเป็นบ่อไปทั่ว
และทำเสียงดังในเวลากลางคืน เกี่ยวกับเรื่องนี้พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ก็ได้รับดำเนินการโดยมี
หนังสือถึง พล.ต.อ.แสวง ธีระสวัสดิ์ อธิบดีกรมตำรวจให้ช่วยสั่งการให้ตำรวจนครบาลทุกสถานี
ได้กวดขันจับกุมบรรดาสิบล้อที่บรรทุกวัสดุก่อสร้างเกินน้ำหนัก และทำให้ถนนชำรุดเสียหายจน
ใช้การไม่ได้นอกจากนั้นพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ยังได้วิฑูไปยังผู้อำนวยการเขตทุกเขตให้รีบ
ประสานงานกับตำรวจท้องที่ในเรื่องดังกล่าวอีกด้วย (ข่าว,ไทยรัฐ 14 กรกฎาคม 2533)
เป็นต้น หรือแม้กระทั่งการไปเป็นประธานในงานต่างๆ ที่ประชาชนเรียนเชิญมาอยู่เสมอๆ ก็มี
ไม่ขาดสาย เช่น 10 โมงเช้าวันนี้พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ผู้ว่าฯกทม.เป็นประธานเปิดงาน “เพียง
เศษเสี้ยวของความเป็นไทย...(คอลัมน์ “บุคคลในข่าว”,ไทยรัฐ 25 กุมภาพันธ์ 2533), 10.30
น. วันนี้พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ผู้ว่าราชการจังหวัดกทม.เป็นประธานเปิดงานนิทรรศการการรณ
รงค์ “ลตออุบัติเหตุเนื่องจากรถและยาม้า...”(คอลัมน์ “บุคคลในข่าว”,ไทยรัฐ 5 เมษายน
2534) เป็นต้น

ตารางที่ 46 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทด้านความสัมพันธ์กับประชาชนกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์
ไทยรัฐ (ช่วงที่ 3)

ประเด็นความ สัมพันธ์กับประชาชน	หัวข้อใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1. ความนิยมและ ความศรัทธาจาก ประชาชน	-	-	1	5.55	-	-	1	5.55	3	16.68	5
2. การไปตรวจราชการ และพบปะ ประชาชน	-	-	1	5.55	-	-	2	11.11	-	-	3
3. เป็นประธานงาน	-	-	1	5.55	-	-	1	5.55	3	16.68	5
4. รับเรื่องราวร้อง ทุกข์จากประชาชน	-	-	1	5.55	-	-	1	5.55	3	16.68	5
รวม	-	-	4	22.20	-	-	5	27.76	9	50.04	18 (100.00)

ตารางที่ 47 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทด้านความสัมพันธ์กับประชาชนกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 3)

ประเด็นความสัมพันธ์กับประชาชน	หัวข้อใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1. ความนิยมและความศรัทธาจากประชาชน	-	-	2	28.57	-	-	1	14.28	3	42.86	6
2. การไปตรวจราชการและพบปะประชาชน	-	-	-	-	-	-	-	-	1	14.28	1
3. เป็นประธาน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. รับเรื่องราวร้องทุกข์จากประชาชน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	-	-	2	28.57	-	-	1	14.28	4	57.14	7 (100.00)

จากผลการเปรียบเทียบการนำเสนอบทบาทด้านความสัมพันธ์กับประชาชนของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ช่วงที่ 3 สรุปได้ว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอบทบาทด้านความสัมพันธ์กับประชาชนทุกบทบาท ในขณะที่หนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอเพียง 2 ด้านคือด้านความนิยมและความศรัทธาจากประชาชน และด้านการไปตรวจราชการและพบปะประชาชน ส่วนรูปแบบการนำเสนอทั้งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและมติชนมีการนำเสนอ 3 รูปแบบเหมือนกัน แต่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอในส่วนของบทความ/รายงานมากกว่าในส่วนของข่าว ในขณะที่หนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอในส่วนของข่าวมากกว่าบทความ/รายงาน และหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและมติชนไม่มีการนำเสนอในส่วนของหัวข้อใหญ่และบทบรรณาธิการเหมือนกัน

3.5 บทบาทด้านเศรษฐกิจ (ช่วงที่ 3)

บทบาทด้านเศรษฐกิจในยุค “จำลอง 2” นี้ส่วนใหญ่จะเป็นการสานต่อกรดำเนินงานตามนโยบายในยุค “จำลอง 1” และจะเน้นด้านการเงิน การธนาคารและการลงทุนเป็นส่วนใหญ่ ในด้านการใช้เงินเพื่อการลงทุนในโครงการต่างๆ เช่น โครงการสร้างอุโมงค์ลอดใต้สะพาน ซึ่งต้องใช้งบผูกพัน 3 ปีคือ งบปี 35-37 จำนวน 400 ล้านบาท เป็นต้น และปัญหาทางการเงิน การธนาคารและการลงทุนที่ยืดเยื้อมาจากการบริหารงานในช่วงของการเป็นผู้ว่าฯ กทม. ครั้งแรกเมื่อปี 2528 นั้น ก็คือปัญหาที่ พล.ต.จำลอง ศรีเมืองได้ทิ้งเงินสะสมเอาไว้ถึง 4,800 ล้าน หลายฝ่ายมองว่าเป็นเพราะพล.ต.จำลอง ศรีเมืองไม่นำไปใช้ประโยชน์บ้างหรืออย่างไร หรือว่าใช้เงินไม่เป็น เกี่ยวกับปัญหานี้คือลัทธิ “กสิณไม่เข้า คายไม่ออก” โดย

ทเกล้า ภูเกล้า,ไทยรัฐ 5 มกราคม 2533 เขียนในเชิงแก้ข้อกล่าวหาให้พล.ต.จำลอง ศรีเมือง และอธิบายถึงสาเหตุที่แท้จริงว่า “...อ้อฮ้อ...! ทำไมถึงเงินจมเอาไว้ ไม่เอาไปทำประโยชน์หลายคนอูทานให้ผมได้ยื่นเพื่อที่จะชี้ให้เห็นความไม่เอาไหนที่เขาคิดว่าเขาเห็น...คำถามคงมีว่า มหาจำลอง ใช้เงินไม่เป็นจริงๆ อย่างที่เขาว่าหรือ?... “มหา”คูลว่าเพราะจัดระบบเก็บภาษีรัดกุมขึ้น ได้เงินมาเป็นก้อนเป็นกำ พอจะเอาไปทำประโยชน์ให้ประชาชนได้มากมายหลายอย่าง แต่ระเบียบบริหารราชการกม.ระบุไว้ว่า คณะผู้บริหารจะจ่ายเงินก้อนนี้ได้ก็ต่อเมื่อสภาท.อนุมัติ...มหาคณนี้...มีความพยายามที่จะใช้เงินอย่างเต็มที่...เมื่อถึงปัญหาขยะจะท่วมเมือง เพราะรถขนขยะไม่พอ เป็นเรื่องเร่งด่วน มหาก็เสนอขออนุมัติต่อสภา ขอเงินสะสมก้อนนี้เอามาใช้ แต่สภาท.ครับ! ขออย่า สภาท.ซึ่งพรรคพลังธรรมมีเสียงอยู่แค่ 9 เสียงไม่อนุมัติ นี่คือข้อจำกัดในการทำงานบริหารกม.อย่างหนึ่ง...” และเมื่อพล.ต.จำลอง ศรีเมืองบริหารงานในฐานะผู้ว่าชกท.มา 6 ปีปรากฏว่ามีเงินสะสมอยู่ในคลังกว่า 1,000 ล้านบาท และก็ไม่มีโอกาสนำเงินสะสมมาใช้มากขึ้น โดยพล.ต.จำลอง ศรีเมืองได้บอกถึงที่ไปที่มาว่า “แต่ก่อนเราได้ใช้น้อย เพราะไม่มีมีพรรคพลังธรรมอย่างเดียว มีพรรคอื่นร่วมอยู่ด้วย ซึ่งก็ขัดกันไปขัดกันมา แต่ก็มีการนำออกมาใช้..อีกอย่างหนึ่งต้องผ่านกระทรวงมหาดไทยความเห็นก็ไม่ตรงกันอีก เพราะต้องผ่านคณะกรรมการกลั่นกรอง..” และเมื่อปัญหาของการใช้เงินต้องผ่านกระทรวงมหาดไทยอีกชั้นหนึ่ง หลังจากที่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ชนะการเลือกตั้งและเข้ามาดำรงตำแหน่งผู้ว่าฯ อีกครั้งหนึ่งนั้นจะขอแก้กฎหมายการใช้เงินสะสมไม่ผ่านกระทรวงมหาดไทย ผ่านสภาท.เพียงอย่างเดียว พล.ต.จำลอง ศรีเมืองได้กล่าวถึงการดำเนินงานนี้ว่า “...เราสัญญากับประชาชนว่า ถ้าเลือกเราเข้ามีเสียงข้างมากในสภาท.เราจะขอแก้กฎหมายการใช้เงินสะสมไม่ต้องผ่านกระทรวงมหาดไทย ผ่านสภาท.เพียงแห่งเดียวเป็นใช้ได้ และเราก็ได้ทำ...” สาเหตุหนึ่งที่ทำให้ท.มีเงินสะสมเยอะพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ก็ได้อธิบายว่า “เราได้รับเงินบริจาคด้วยซึ่งมีอยู่ 4 ประเภท คือ 1)เงินบริจาคผ่านผม... 2)เงินโครงการที่มีคนตั้งขึ้นมา... 3)บริจาคให้ผมเป็นการส่วนตัว แล้วแต่ว่าจะเอาไปใช้อะไร... 4)เงินฝากปากถุงเงินที่ท.เอาเข้าฝากธนาคาร เวลานี้มีถึง 14 ล้านบาท...เงินจำนวนนี้ จนกระทั่งบัดนี้ผมไม่ได้แตะต้องเลย...”(บทสนทนา ,มติชน 12 สิงหาคม 2534,หน้า18)

นอกจากด้านการเงิน การธนาคารและการลงทุนแล้ว ด้านการเกษตรกรรม และด้านภาษีอากรพล.ต.จำลอง ศรีเมืองก็ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เช่น ด้านภาษีอากร จากกรณีที่เทศบาลทั่วประเทศเรียกร้องต่อนายบรรหาร ศิลปอาชา รมว.มหาดไทย ขอให้แบ่งอัตราส่วนรายได้จากภาษีการค้าใหม่ จากเดิมกท.ได้ประมาณ 70% เทศบาล 30% โดยเรียกขอให้

เป็น 50% เท่ากัน แต่รวม.มหาดไทยเห็นว่าน่าจะให้เพิ่มเป็น 60% ต่อ 40% นั้นด้านพล.ต.จำลอง ศรีเมืองก็กล่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า ให้รวม.มหาดไทยศึกษาข้อมูลให้ดี หากพิจารณาตามข้อมูลทั้งหมดในเรื่องการเก็บภาษีการค้าขณะนี้กรม.เก็บได้มากกว่าเดิมก็น่าจะได้ส่วนแบ่งนี้เพิ่มขึ้น(ข่าว, ไทยรัฐ 1 มีนาคม 2533) เป็นต้น ส่วนด้านการเกษตรกรรม เช่น พล.ต.จำลอง ศรีเมืองได้เดินทางไปศึกษาปัญหาการทำนาเกลือบริเวณลำน้ำเสี้ยว จ.มหาสารคาม (ข่าว,มติชน 11 กรกฎาคม 2533,หน้า 18) เป็นต้น

ตารางที่ 48 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทด้านเศรษฐกิจกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ช่วงที่ 3)

ประเด็นทางเศรษฐกิจ	หัวข่าวใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.การเงิน การลงทุน และการธนาคาร	-	-	8	61.54	-	-	1	7.70	2	15.38	11
2.การเกษตรกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.ภาษีอากร	-	-	2	15.38	-	-	-	-	-	-	2
รวม	-	-	10	75.92	-	-	1	7.70	2	15.38	13 (100.00)

ตารางที่ 49 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทด้านเศรษฐกิจกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 3)

ประเด็นทางเศรษฐกิจ	หัวข่าวใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.การเงิน การลงทุน และการธนาคาร	-	-	4	66.66	-	-	1	16.67	-	-	5
2.การเกษตรกรรม	-	-	1	16.67	-	-	-	-	-	-	1
3.ภาษีอากร	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	-	-	5	83.33	-	-	1	16.67	-	-	6 (100.00)

จากผลการเปรียบเทียบการนำเสนอบทบาทด้านเศรษฐกิจของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ในช่วงที่ 3 จะเห็นได้ว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชนมีการนำเสนอเนื้อหาด้านเศรษฐกิจซึ่งฉบับละ 2 ด้าน นั่นคือหนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอด้านการเงิน การธนาคาร การลงทุน และด้านภาษีอากร ส่วนหนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอด้านการเงิน การธนาคาร การลง

ทุน และด้านเกษตรกรรม ส่วนรูปแบบการนำเสนอในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐไม่มีการนำเสนอใน ส่วนของหัวข่าวใหญ่ และบทบรรณาธิการ ส่วนหนังสือพิมพ์มติชนไม่มีการนำเสนอในส่วนของ หัวข่าวใหญ่ บทบรรณาธิการและคอลัมน์วิจารณ์

(4). ผลการวิเคราะห์คำหรือข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่พบใน การนำเสนอของหนังสือพิมพ์ที่ใช้ในการศึกษา (ช่วงที่ 3)

ตารางที่ 50 แสดงคำหรือข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองที่พบในการ นำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 3)

คำ/ข้อความ				
แสดงลักษณะนิสัย	แสดงรูปร่างหน้าตาท่าทาง	แสดงกิจปฏิบัติ	ลักษณะการแต่งกาย/สิ่งที่ชอบ	ฉายา/สรรพนาม
1.ใจกุศล,ชอบช่วยเหลือ 2.มีอารมณ์ขัน 3.สมถะ,ประหยัด 4.ใจเย็น,สุขุม 5.ประนีประนอม 6.เคร่งในศีลในธรรม 7.เป็นคนดี 8.ซื่อสัตย์สุจริต,ใจซื่อ มือสะอาด 9.ตรงไปตรงมา 10.ขยันขันแข็ง,จริงจัง และจริงใจ 11.นอบน้อมถ่อมตน 12.มีมนุษยสัมพันธ์	1.พูดไปยิ้มไป 2.สีหน้าเรียบเฉย 3.หูกาง,ผมเกรียน,	1.ถือศีล 8 2.ทานอาหารมังสวิรัต 3.ทานอาหารวันละมื้อ 4.เลิกปฏิบัติกิจฉันท สามิภรรยา 5.นอนพื้นกระดาน 6.นั่งสมาธิ 7.อาบน้ำครึ่งละ 5 ชั้น	1.เสื้อม่อฮ่อม 2.เข้าวัด 3.ออกกำลังกาย 4.นั่งมอเตอร์ไซด์	1.ท่านมหาจำลอง/ มหาจำลอง 2.กระบี่มือเดียว/ มหามือเดียว 3.ผู้ว่าฯ จำลอง 4.ผู้ว่าฯ มังสวิรัต/ มหามังสวิรัต 5.อื่น ๆ*

*ฉายา/สรรพนามอื่น ๆ หมายถึง จำนวนชิ้นที่นำเสนอไม่ถึง 3 ชิ้น

จากตาราง จะเห็นได้ว่า คำ/ข้อความโดยรวมที่หนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ชื่อฉบับนำ เสนอในช่วงที่ 3 นั้นส่วนใหญ่จะเป็นภาพลักษณ์ในเชิงบวกมากกว่าเชิงลบ ฉะนั้นคำหรือ ข้อความที่หนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ชื่อฉบับใช้ ได้ทำให้บุคลิกภาพของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่มีความ ซัดเจนขึ้นมาภาพหนึ่ง และหากพิจารณาประกอบกับบริบทที่คำหรือข้อความเหล่านั้นปรากฏอยู่ ก็จะทำให้ได้ภาพบุคลิกภาพที่มีน้ำหนักไปในด้านใดด้านหนึ่งหรือลักษณะบุคลิกภาพที่เป็น

ความเฉพาะตัวชัดเจนมากขึ้นต่างกันไปอีกด้วย และภาพบุคลิกภาพที่หนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ชื่อฉบับให้ไว้พบว่า มีการใช้คำหรือข้อความที่ใกล้เคียงกันอย่างมาก ดังจะได้เปรียบเทียบในตารางต่อไป

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอคำหรือข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพของ พล.ต.จำลอง ศรีเมืองกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ที่ใช้ในการศึกษา

ตารางที่ 51 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอคำหรือข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ช่วงที่ 3)

คำ/ข้อความ	หัวข่าวใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1 แสดงลักษณะนิสัย											
-ใจกุศล ชอบช่วยเหลือ	-	-	-	-	-	-	3	0.85	1	0.29	4
-มีอารมณ์ขัน	-	-	-	-	-	-	1	0.28	-	-	1
-สมณะ ประหยัด	-	-	-	-	-	-	4	1.14	1	0.28	5
-ใจเย็น สุขุม	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.28	1
-ประณีตประหม่อม	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.28	1
-เคร่งในศีลในธรรม	-	-	-	-	-	-	1	0.28	2	0.57	3
-เป็นคนดี	-	-	-	-	-	-	3	0.85	8	2.26	11
-ซื่อสัตย์สุจริต ใจซื่อมือสะอาด	-	-	-	-	-	-	1	0.28	16	4.52	17
-ตรงไปตรงมา	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0.57	2
-ขยันขันแข็ง จริงจังและจริงจัง	-	-	-	-	-	-	1	0.28	2	0.57	3
-นอนน้อยก่อนนอน	-	-	-	-	-	-	1	0.28	-	-	1
-มีมนุษยสัมพันธ์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2 แสดงรูปร่างหน้าตาท่าทาง											
-ชุดไปขี้มโป	-	-	-	-	-	-	6	1.69	3	0.85	9
-สีหน้าเรียบเฉย	-	-	-	-	-	-	1	0.28	-	-	1
-หูกาง ผมเกรียน	-	-	-	-	-	-	1	0.28	-	-	1
3 แสดงกิจวัตรนิสัย											
-ถือศีล 8	-	-	-	-	-	-	1	0.28	7	1.98	8
-ทานอาหารมังสวิรัต	-	-	-	-	-	-	4	1.14	6	1.69	10
-ทานอาหารวันละมื้อ	-	-	-	-	-	-	4	1.14	1	0.28	5
-เลิกปฏิบัติกิจฉันทามิ ภารรยา	-	-	-	-	-	-	1	0.28	1	0.28	2
-นอนพื้นกระดาน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-ไม่สมาธิ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-อาบน้ำครึ่งละ 5 ชั้น	-	-	-	-	-	-	1	0.28	3	0.85	4
4 ลักษณะการแต่งกาย/สิ่งที่ชอบ											
-เสื้อมือช่อม	-	-	-	-	-	-	2	0.57	-	-	2
-เข้าวัด	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.28	1
-ออกกำลังกาย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-เน้นเอาใจใส่	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5 ฉายา/สรพทาน											
-ท่านมหาจำลอง/มหาจำลอง	2	0.57	102	28.81	-	-	35	9.89	64	18.08	205
-พระขี้มือเดียว/มหาขี้มือเดียว	-	-	1	0.28	-	-	10	2.82	20	5.64	31
-ผู้เฒ่าจำลอง	-	-	-	-	-	-	8	2.26	5	1.41	13
-ผู้เฒ่ามังสวิรัต/มหามังสวิรัต	-	-	-	-	-	-	6	1.69	2	0.57	8
-อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	2	0.57	5	1.41	7
รวม	2	0.57	103	29.09	-	-	97	27.41	152	42.93	354 (100.00)

ตารางที่ 52 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอคำหรือข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพกับรูปแบบ
การนำเสนอของหนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 3)

คำ/ข้อความ	หัวข่าวใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1 แสดงลักษณะนิสัย											
ใจกุศล ชอบช่วยเหลือ	-	-	-	-	-	-	1	0.73	-	-	1
มีอารมณ์ขัน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
สมถะ ประหยัด	-	-	-	-	-	-	1	0.73	2	1.44	3
ใจเย็น สุขุม	-	-	-	-	-	-	1	0.73	-	-	1
ประนีประนอม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เคร่งในศีลในธรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1.44	2
เป็นคนดี	-	-	-	-	-	-	1	0.73	3	2.17	4
ซื่อสัตย์สุจริตใจซื่อมือสะอาด	-	-	-	-	-	-	2	1.44	4	2.89	6
ตรงไปตรงมา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ขยันขันแข็ง จริงจังและจริงจัง	-	-	-	-	-	-	1	0.73	1	0.73	2
น้อยน้อถ่อมตน	-	-	-	-	-	-	2	1.44	-	-	2
มีมนุษยสัมพันธ์	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.73	1
2 แสดงรูปร่างหน้าตาท่าทาง											
พูดไปยิ้มไป	-	-	-	-	-	-	1	0.73	1	0.73	2
สีหน้าเรียบเฉย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
นุภาพ นมเกรียน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 แสดงกิจวัตรปฏิบัติ											
ถือศีล 8	-	-	-	-	-	-	1	0.73	1	0.73	2
ทานอาหารมังสวิรัต	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2.17	3
ทานอาหารวันละมื้อ	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.73	1
เลิกปฏิบัติกิจอันสามัคยา	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.73	1
นอนพื้นกระดาน	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.73	1
นุ่งสมาธิ	-	-	1	0.73	-	-	-	-	-	-	1
อาบน้ำครั้งละ 5 วัน	-	-	-	-	-	-	1	0.73	1	0.73	2
4 ลักษณะการแต่งกาย/สิ่งที่ชอบ											
เสื้อม่อฮ่อม	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2.17	3
เขี้ยวดี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ออกกำลังกาย	-	-	1	0.73	-	-	-	-	-	-	1
เพิ่มเตอริซติ	-	-	-	-	-	-	1	0.73	1	0.73	2
5 ฉายา/สรรพนาม											
ท่านมหาจำลอง/มหาจำลอง	1	0.73	41	29.71	-	-	3	2.17	20	14.49	65
กระษัตริย์มเหศวร/มหาหม่อมเฉีย	-	-	2	1.44	-	-	2	1.44	14	10.14	18
ผู้ว่าเจ้าลอม	-	-	3	2.17	-	-	2	1.44	4	2.89	9
ผู้ว่ามังสวิรัต/มหามังสวิรัต	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	5	3.62	5
รวม	1	0.73	48	34.78	-	-	20	14.50	69	49.99	138

(100.00)

จากผลการเปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอคำ/ข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพ ในช่วงที่ 3 จะเห็นได้ว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอจำนวนชิ้นมากกว่าหนังสือพิมพ์มติชน 216 ชิ้น โดยนำเสนอแทบจะทุกคำ/ข้อความที่ปรากฏในตาราง เว้นแต่คำ/ข้อความที่แสดง ลักษณะนิสัยมีมนุษยสัมพันธ์ คำ/ข้อความที่แสดงกิจปฏิบัติบนพื้นกระดานและนั่งสมาธิ และ คำ/ข้อความที่แสดงสิ่งที่ชอบออกกำลังกายและนั่งมอเตอร์ไซค์ ที่ในส่วนเหล่านี้หนังสือพิมพ์มติชนมีการนำเสนอ และในส่วนรูปแบบการนำเสนอ นั้น เรียงตาม 3 ลำดับแรกแล้วจะเห็นได้ว่าทั้ง หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชนมีการนำเสนอคำ/ข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพเรียง ตาม 3 ลำดับแรกเหมือนกัน คือในรูปแบบการนำเสนอในส่วนของคอลัมน์วิจารณ์ ในส่วนของ ข่าว และการนำเสนอในรูปแบบของบทความ/รายงาน และทั้งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและ หนังสือพิมพ์มติชนไม่มีการนำเสนอในส่วนของบทบรรณาธิการเหมือนกันอีกด้วย

(5). ผลการวิเคราะห์ภาพลักษณ์ของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองจากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของ ความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์ที่ใช้ในการศึกษา (ช่วงที่ 3)

ตารางที่ 53 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอภาพลักษณ์ของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองจากรูป แบบการนำเสนอในส่วนของความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ช่วงที่ 3)

จำนวนความคิดเห็น ภาพลักษณ์	บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม (ร้อยละ)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
บวก	-	-	15	9.55	50	31.85	65
ลบ	-	-	1	0.64	18	11.46	19
กลาง	2	1.27	40	25.48	31	19.75	73
รวม	2	1.27	56	35.67	99	63.06	157 (100.00)

ตารางที่ 54 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอภาพลักษณ์ของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองจากรูป แบบการนำเสนอในส่วนของความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 3)

จำนวนความคิดเห็น ภาพลักษณ์	บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม (ร้อยละ)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
บวก	1	1.28	4	5.13	19	24.36	24
ลบ	-	-	-	-	8	10.26	8
กลาง	-	-	24	30.77	22	28.20	46
รวม	1	1.28	28	35.90	49	62.82	78 (100.00)

จากผลการเปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอภาพลักษณ์ของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองจากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของความคิดเห็น ช่วงที่ 3 จะเห็นได้ว่า ทั้งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นกลางมากที่สุดเหมือนกัน รองลงมาเป็นภาพลักษณ์ที่เป็นบวก และนำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นลบน้อยที่สุดเหมือนกัน ส่วนรูปแบบการนำเสนอในส่วนของความคิดเห็นนั้น หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอเรียงตามลำดับเช่นเดียวกับหนังสือพิมพ์มติชน คือ ในรูปแบบของคอลัมน์วิจารณ์มากที่สุด รองลงมาในรูปแบบของบทความ/รายงาน และในรูปแบบของบทบรรณาธิการ

ช่วงที่ 4 ลงสมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (1 มีนาคม 2535-30 เมษายน 2535)

แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1: เหตุการณ์สำคัญทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง

1. พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ลงสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรก

หลังจากที่คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) ซึ่งนำโดยพล.อ.สุนทร คงสมพงษ์ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ทำการรัฐประหารยึดอำนาจจากคณะรัฐบาลที่มี พล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี ในวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2534 และได้แต่งตั้งนาย อานันท์ ปันยารชุน อดีตนักการทูตและนักธุรกิจที่ได้รับการยอมรับจากภายในและนอกประเทศ ให้เข้ามาดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ 18 (ครั้งที่ 1) ในวันที่ 2 มีนาคม 2534 และได้กำหนดให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในวันที่ 22 มีนาคม 2535

ก่อนการเลือกตั้งเดือนมีนาคม 2535 ได้มีพรรคการเมืองพรรคใหม่เกิดขึ้นชื่อว่า พรรคสามัคคีธรรม ซึ่งเชื่อกันว่า เป็นพรรคที่ได้รับการสนับสนุนจากทหารในคณะรสช. โดยมีสมาชิกพรรคมาจากส.ส.ของพรรคต่าง ๆ และมีนายณรงค์ วงศ์วรรณเป็นหัวหน้าพรรค

จากผลการเลือกตั้งพรรคสามัคคีธรรม ได้เป็นแกนกลางในการจัดตั้งรัฐบาลผสม ซึ่งประกอบด้วยสามัคคีธรรม พรรคชาติไทย พรรคกิจสังคม พรรคประชากรไทย และพรรคราษฎร โดยทั้ง 5 พรรคได้เสนอชื่อ นายณรงค์ วงศ์วรรณ หัวหน้าพรรคสามัคคีธรรมเป็นนายกรัฐมนตรี แต่ปรากฏว่านายณรงค์ วงศ์วรรณ ต้องเผชิญกับข่าวที่สหรัฐอเมริกาไม่ยอมออก

วีซ่าให้ เนื่องจากถูกกล่าวหาว่ามีส่วนพัวพันกับการค้ายาเสพติด ซึ่งทำให้เป็นกระแสดันไม่ให้นายณรงค์ วงศ์วรรณ เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีได้

ในวันที่ 7 เมษายน 2535 ได้มีคำสั่งแต่งตั้งพล.อ.สุจินดา คราประยูร ผู้บัญชาการทหารบก เป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ 19 การเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของพล.อ.สุจินดา คราประยูรนั้นก็ก่อให้เกิดกระแสดต่อต้านอย่างหนักทั้งของพรรคฝ่ายค้าน ซึ่งประกอบด้วยพรรคความหวังใหม่ พรรคประชาธิปไตย พรรคพลังธรรม และพรรคเอกภาพ และกลุ่มประชาธิปไตย ซึ่งชูประเด็นนายกฯ ต้องมาจากการเลือกตั้งและเน้นให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ ข

ส่วนที่ 2 : วิเคราะห์และแสดงความถี่ของเนื้อหาทางด้านรูปแบบการนำเสนอ ประเด็นของข่าว บทบาทและบุคลิกภาพ รวมทั้งภาพลักษณ์ที่ปรากฏ ด้วยตารางแสดงคำร้อยละและอธิบายตารางในเชิงพรรณนา

(1).ผลการวิเคราะห์บทบาทของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่แสดงออกต่อเหตุการณ์และประเด็นของข่าวในรูปแบบการนำเสนอ (ช่วงที่ 4) (หน่วยในการวัด : ชิ้น)

ตารางที่ 55 เปรียบเทียบการวิเคราะห์บทบาทของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่แสดงออกต่อเหตุการณ์และประเด็นของข่าวในรูปแบบการนำเสนอ (ช่วงที่ 4)

รูปแบบการนำเสนอ	หัวข่าวใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม (ร้อยละ)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ไทยรัฐ	1	11.11	4	44.44	-	-	-	-	4	44.44	9 (99.99)*
มติชน	4	28.57	6	42.86	-	-	4	28.57	-	-	14 (100.00)

*99.99 ~ 100.00

จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ในช่วงที่ 4 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน มีรูปแบบการนำเสนอในส่วนของบทบาทพล.ต.จำลอง ศรีเมือง เพียง 3 รูปแบบเหมือนกัน คือ รูปแบบการนำเสนอในส่วนของหัวข่าวใหญ่และข่าว แต่ต่างกันที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอในรูปแบบของคอลัมน์วิจารณ์ ในขณะที่หนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอในรูปแบบของบท

ความ/รายงาน ส่วนรูปแบบที่ไม่มีการนำเสนอเหมือนกันนั้นคือบทบรรณาธิการ แต่ทั้งนี้ หนังสือพิมพ์มติชนมีจำนวนชิ้นในการนำเสนอมากกว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 5 ชิ้น

(2). ผลการวิเคราะห์จำนวนเนื้อหาที่นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง (ช่วงที่ 4) (หน่วยในการวัด : BSU)

ตารางที่ 56 เปรียบเทียบการวิเคราะห์จำนวนเนื้อหาที่นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมืองกับรูปแบบการนำเสนอ (ช่วงที่ 4)

รูปแบบการนำเสนอ ชื่อหนังสือพิมพ์	หัวข้อใหญ่ (BSU)	ข่าว (BSU)	บทบรรณาธิการ (BSU)	บทความ/รายงาน (BSU)	คอลัมน์วิจารณ์ (BSU)
ไทยรัฐ	4	48	-	-	44
มติชน	62	77	-	94	-

จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ช่วงที่ 4 หนังสือพิมพ์มติชนมีจำนวนเนื้อหาจากรูปแบบการนำเสนอมากกว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 137 BSU

(3). ผลการวิเคราะห์ประเด็นของข่าวที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ช่วงที่ 4

ตารางที่ 57 เปรียบเทียบการวิเคราะห์การนำเสนอประเด็นของข่าวที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ช่วงที่ 4 (หน่วยในการวัด : ชิ้น)

ประเด็นของ ชื่อ ข่าว หนังสือพิมพ์	การเมือง การปกครอง		สังคม		ศาสนา กับประชาชน		ความสัมพันธ์		เศรษฐกิจ		รวม (ร้อยละ)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ไทยรัฐ	6	75.00	2	25.00	-	-	-	-	-	-	8 (100.00)
มติชน	10	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	10 (100.00)

การนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองต่อประเด็นต่างๆ ในช่วงที่ 4 นี้จากตารางที่ 57 จะเห็นได้ว่าทั้งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน

มีการนำเสนอประเด็นของข่าวหลัก คือการเมืองการปกครอง ทั้งนี้เนื่องจากช่วงระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาในช่วงนี้มีจำนวนแค่ 1 เดือนและเนื้อหาส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งทั่วไป ในวันที่ 22 มีนาคม 2535 ฉะนั้นประเด็นที่ได้ในการศึกษาจะเป็นประเด็นทางการเมืองการปกครองเป็นหลัก อีกทั้งบทบาททางด้านอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นทางสังคม ความสัมพันธ์กับประชาชน ทางเศรษฐกิจ ก็ไม่มีการนำเสนออีกเพราะพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้ลาออกจากการดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครแล้ว ฉะนั้นหน้าที่อื่นๆ ในช่วงนี้จึงยังไม่มีนอกจากการหาเสียงเพื่อการดำรงตำแหน่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ฉะนั้นในช่วงนี้จะขอเขียนถึงบทบาทด้านการเมืองการปกครองเพียงบทบาทเดียว ส่วนบทบาททางด้านสังคมที่มีการนำเสนอในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐจำนวน 2 ชิ้นนั้นจะเขียนแทรกไว้ในการอธิบายท้ายตารางประเด็นทางสังคมของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

บทบาทด้านการเมืองการปกครอง (ช่วงที่ 4)

1. ลงสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรครั้งแรก

หลังจากที่พล.ต.จำลอง ศรีเมืองลาออกจากตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครก่อนครบวาระอีก 2 ปี เพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขต 2 สัมพันธวงศ์-บางรัก ในฐานะหัวหน้าพรรคพลังธรรม เมื่อวันที่ 22 มีนาคม 2535 นั้นพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ชูประเด็นหลักในการหาเสียง คือ การประกาศตัวเองว่าพร้อมแล้วที่จะเป็นนายกฯ และได้ นำจดหมายซึ่งเขียนด้วยลายมือตัวเองถึงประชาชนเรื่อง “ขออาสาเป็นนายกรัฐมนตรี” มาแจกจ่ายต่อสื่อมวลชน โดยมีใจความว่า “ขณะนี้มีความสำคัญยิ่งของชาติ แม้จะไม่ใช่วiệcที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาปากท้องของประชาชนโดยตรงก็ตาม แต่ถ้าประชาชนตัดสินใจผิดพลาด จะเกิดความปั่นป่วนขึ้นในบ้านเมืองจนไม่สามารถแก้ปัญหาอื่นใดได้ นั่นก็คือ เรื่องการจะเอาคนกลางมาเป็นนายกรัฐมนตรี คนกลางที่ไม่ได้ผ่านการเลือกตั้งส.ส.ซึ่งฝืนกับความรู้สึกส่วนใหญ่ของประชาชน...ถ้าเอาคนกลางมาเป็นนายกรัฐมนตรีประชาชนจะลุกฮือต่อต้านเหมือนเหตุการณ์วันมหาวิปโยค 14 ตุลาคมอย่างแน่นอน...พรรคพลังธรรมได้ประชุมปรึกษาหารือกันเห็นว่า วิธีนี้เป็นวิธีเดียวที่เป็นทางรอดของชาติบ้านเมือง เพื่อหลีกเลี่ยงการที่รัฐบาลต้องเปลี่ยนแปลง หลีกเลี่ยงการปฏิวัติของทหาร และหลีกเลี่ยงการลุกฮือต่อต้านของประชาชน พรรคพลังธรรม เห็นว่าผู้ที่จะมาเป็นนายกรัฐมนตรีคนต่อไปนั้นสำคัญมาก จะต้องมีความรู้ความสามารถ มีความซื่อสัตย์ เสียสละ 2) ประชาชนจำนวนมากให้การสนับสนุน 3) รู้จักทหารเป็นอย่างดี แต่ไม่ประจบสอพลอทหาร และขณะเดียวกันก็ไม่เกลียด ไม่ทำลายทหาร 4) มีความรู้ ความสามารถ มี

ประสบการณ์ในการบริหารอย่างดี 5) เป็นนักแก้ปัญหา กล้าตัดสินใจ ไม่ว่านิติผลใดๆ มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักทั้งในและนอกประเทศ คณะกรรมการพรรคเห็นว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผมจะต้องคิดให้จงหนักว่าจะช่วยชาติบ้านเมืองได้อย่างไร ในสถานการณ์เช่นนี้ ผมได้ตัดสินใจแล้วขออาสาเป็นนายกรัฐมนตรีสุดแท้แต่ประชาชนจะกรุณา”(ข่าว,มติชน 12 มีนาคม 2535) และผลการเลือกตั้งปรากฏว่าพรรคพลังธรรมได้รับเลือกตั้งทั่วประเทศ 41 คน (ดูเหตุการณ์สำคัญทางการเมือง หน้า 221-223 ประกอบ) แยกเป็น

-กรุงเทพมหานคร	32	คน(จากจำนวนส.ส.ทั้งหมด 35 คน)
-ภาคกลาง	6	คน
-ภาคเหนือ	2	คน
-ภาคใต้	1	คน
-ภาคอีสานไม่ได้รับเลือกตั้ง		

จะเห็นได้ว่าในกรุงเทพมหานครนั้นพรรคพลังธรรมได้รับเลือกตั้งถึง 32 คน จากจำนวนส.ส.ทั้งหมด 35 คน โดยเหลือให้พรรคประชากรไทย 2 คน คือ คุณสมิคร สุนทรเวช และคุณลลิตา ฤกษ์สำราญ และพรรคประชาธิปัตย์ 1 คน คือ ร.ต.อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ และจากการที่พรรคพลังธรรมได้รับเลือกเข้ามาถึง 32 คนนี้ หลายฝ่ายมองว่าเป็นกระแส “จำลองฟิวเจอร์” เหมือนกับอดีตที่เคยมีกระแส “ประชาธิปัตย์ฟิวเจอร์” หรือ “สมิครฟิวเจอร์” เมื่อปี 2522 เช่นกัน โดย คอลัมน์ “หมายเหตุประเทศไทย”,ไทยรัฐ 24 มีนาคม 2535 โดยได้เขียนเปรียบเทียบพรรคพลังธรรมกับพรรคประชากรไทยไว้ว่า “...การเติบโตอย่างพรวดพราดของพรรคจำลองในกรุงเทพฯ ก็เหมือนกับการเติบโตแบบพรวดพราดของพรรคประชากรไทยเมื่อปี 2522 ที่พรรคสมิครชนะพรรคประชาธิปัตย์แบบถล่มทลายมาแล้ว...ใครอยู่พรรคจำลอง ก็เลือกหมด โดยไม่จำเป็นต้องรู้จักชื่อเสียง หน้าคำตา หรือภูมิหลัง...เป็น “จำลองฟิวเจอร์” เหมือนกับที่เคยเป็นประชาธิปัตย์ฟิวเจอร์ สมิครฟิวเจอร์มาแล้ว...”เช่นเดียวกัน คอลัมน์ “กล้าได้กล้าเสีย”,ไทยรัฐ 24 มีนาคม 2535 ก็กล่าวในประเด็นเดียวกันนี้และเขียนถึงสาเหตุว่าทำไมคนจนกทม.ถึงได้หลังไหลไปลงคะแนนให้พรรคพลังธรรมถึงขนาดนี้ “...ผลออกมาเช่นนี้จะเรียกว่าพลิกพลิกก็ไม่ใช่ เพราะเป็นที่ทราบกันดีว่าความนิยมในตัวพล.ต.จำลองของคนเมืองหลวงนั้น วัดได้จากการเลือกตั้งผู้ว่าฯกท.ครั้งหลังสุดที่คนกรุงเทพฯ เทคะแนนให้คุณจำลองถึง 7 แสนคะแนน รวมไปถึงโพลล์ความนิยมที่หลายสำนักเคยทำกันมาเกี่ยวกับตัวนายกรัฐมนตรี ...หรือจะว่าคนกรุงเทพฯ กำลังเข้าสู่ยุค “จำลองฟิวเจอร์” ก็ว่าได้ การเลือกตั้งในกรุงเทพฯ นั้น เคยมีปรากฏการณ์เช่นนี้ให้เห็นมาแล้ว ก่อนหน้านั้นพรรคประชาธิปัตย์สามารถชนะคนเมืองหลวงมาโดยตลอด...จนกระทั่งเมื่อปี 2522 ...พรรคประชากรไทยชนะการเลือกตั้งแบบชนิดที่เรียกว่า “ล็อก

ถล่ม” เพราะกวาดที่นั่งได้เกือบหมด...ชัยชนะของพรรคพลังธรรมคราวนี้ หากพูดกันไปแล้วคงมีเหตุจูงใจหลายๆ อย่างประกอบกัน ประเด็นแรกน่าจะมาจากความนิยมในตัวพล.ต.จำลอง ที่มีภาพของความซื่อสัตย์ สุจริตถือศีลกินเจ ประเด็นต่อมา น่าจะเกี่ยวกับผลงานของพล.ต.จำลองที่ดำรงตำแหน่งผู้ว่าฯ กทม.มาถึง 6 ปี...แต่ที่สำคัญน่าจะอยู่ในประเด็นที่พล.ต.จำลอง ยืนอยู่ฝ่ายประชาธิปไตยต่อต้านเผด็จการ ที่เห็นเด่นชัด คือการประกาศตัวเองว่าต้องการเป็นนายกฯ ซึ่งเป็นนายกฯที่มาจาก การเลือกตั้ง ไม่ใช่ นายกฯ ที่มาจาก “คนกลาง”...”

2. การจัดตั้งรัฐบาลผสมของพรรคสามัคคีธรรม (พรรคพลังธรรมเป็นฝ่ายค้าน)

เมื่อผลการเลือกตั้งทั่วประเทศปรากฏผลว่า พรรคสามัคคีธรรมได้รับคะแนนเสียงมากที่สุด นั่นก็หมายความว่าพรรคสามัคคีธรรม ที่มีนายณรงค์ วงศ์วรรณเป็นหัวหน้าพรรค ได้เป็นแกนกลางในการจัดตั้งรัฐบาลผสม ทางด้านพล.ต.จำลอง ศรีเมือง หัวหน้าพรรคพลังธรรม ได้ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้งรัฐบาลว่า “ขณะนี้ยังมีการติดต่อบริเวณพรรคการเมืองกันอยู่ ซึ่งพรรคพลังธรรมได้รับการติดต่อจากทั้งสองฝ่าย ส่วนใหญ่เป็นการติดต่อในระดับผู้ประสานงาน ระดับของหัวหน้าพรรคยังไม่มีการพูดคุยกัน...ทุกพรรคการเมืองจะต้องช่วยกันจัดตั้งรัฐบาลให้ได้ ซึ่งไม่อยากให้ประชาชนเข้าใจผิดว่าการจัดตั้งรัฐบาลเป็นการแย่งชิงกัน...พรรคชาติไทยจะเข้าร่วมด้วยนั้น ก็เป็นไปได้และเป็นไปไม่ได้ทั้งนั้น แต่ถ้าเอาคนกลางเป็นนายกรัฐมนตรี พรรคคงยอมไม่ได้...พรรคพลังธรรมไม่อาจจะบ่อนายณรงค์ วงศ์วรรณ เหมาะสมกับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีหรือไม่ อยู่ที่ประชาชนเป็นคนตัดสิน”(ข่าว,มติชน 31 มีนาคม 2535) และผลการจัดตั้งรัฐบาลผสมก็ประกอบด้วย 5 พรรคได้แก่พรรคสามัคคีธรรม 79 คน พรรคชาติไทย 74 คน พรรคกิจสังคม 31 คน พรรคประชากรไทย 7 คน และพรรคราษฎร 4 คน โดยทั้ง 5 พรรคได้เสนอชื่อนายณรงค์ วงศ์วรรณเป็นนายกรัฐมนตรี แต่จากกระแสข่าวที่กดดันไม่ให้ นายณรงค์ วงศ์วรรณ เป็นนายกรัฐมนตรีนั้นคือข่าวที่สหรัฐอเมริกาไม่ยอมออกวีซ่าให้ เนื่องจากกล่าวหาว่ามีส่วนพัวพันกับการค้ายาเสพติด

3. พรรคฝ่ายค้านคัดค้านนายกรัฐมนตรีที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง

เมื่อหาผู้ที่จะมาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีไม่ได้ พล.อ.สุนทร คงสมพงษ์ ประธานสภารสช.จึงได้เสนอชื่อพล.อ.สุจินดา คราประยูร ผู้บัญชาการทหารบก ให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และในวันที่ 7 เมษายน 2535 ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าแต่งตั้งพล.อ.สุจินดา คราประยูร เป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ 19

จากกรณีนี้เองทำให้พรรคฝ่ายค้านซึ่งประกอบด้วยพรรคความหวังใหม่ พรรคประชาธิปัตย์ พรรคพลังธรรม และพรรคเอกภาพ และองค์กรกลุ่มประชาธิปไตยต่างๆ คัดค้านอย่างรุนแรงและเริ่มเปิดปราศรัยนอกสภาโดยชูประเด็นนายกฯต้องมาจากการเลือกตั้งและเน้นให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ โดยพล.ต.จำลอง ศรีเมือง หัวหน้าพรรคพลังธรรม ได้กล่าวว่า “พรรคพลังธรรมจะทำดีที่สุดที่จะชี้ให้เห็นภัยที่จะตามมาในการเอาคนกลางมาเป็นนายกฯ ซึ่งก็คือการที่ประชาชนลุกมาคัดค้านมากขึ้น แต่พรรคพลังธรรมนั้นยอมรับที่จะเป็นฝ่ายค้าน และเห็นว่ารัฐบาลจะอยู่ได้ช่วงแรก ตอนหลังจะลำบาก เพราะมีคนค้านมากขึ้น รวมกับปัญหาต่างๆ ซึ่งตนบอกไม่ได้ว่าจะรุนแรงขนาดไหน แต่จะเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ”

และในวันที่ 14 เมษายน 2535 พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้เขียนจดหมายถึง พล.อ.สุจินดา คราประยูร ซึ่งถือเป็นจดหมายที่เขียนถึง พล.อ.สุจินดา คราประยูรเป็นฉบับที่ 2 หลังเกิดวิกฤตการณ์รัฐธรรมนูญเมื่อเดือนตุลาคม-พฤศจิกายน 2534 โดยให้ พล.อ.สุจินดา คราประยูร ออกมาแถลงว่า จะไม่เป็นนายกฯ อย่างเด็ดขาด แต่เมื่อวันที่ 7 เมษายน 2535 พล.อ.สุจินดา คราประยูร ก็ประกาศรับตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรี โดยพูดถึงความจำเป็นที่ต้อง “เสียสัจย์เพื่อชาติ” พล.ต.จำลอง ศรีเมือง จึงเขียนจดหมายอีกฉบับเพื่อคัดค้าน พล.อ.สุจินดา คราประยูร อีกครั้ง โดยมีใจความรวมๆ ดังนี้ “...วันเปิดประชุมสภา 16 เมษายนนี้ ผมแต่งชุดดำแน่ๆ ไม่ได้แต่งเพื่อไว้ทุกข์พีหรือแข่งชกหักกระดูกให้พีที่ต้องล้มหายตายจากไปก็เปล่า...ผมต้องการจะแสดงความเศร้าที่ศีลธรรมถูกย่ำยี โดยการรุกร้าวของคนใกล้ตัวพีจนทำให้พีประกาศคำนิยมใหม่ขึ้นมาในสังคมไทย “เสียสัจย์เพื่อชาติ” ซึ่งขัดต่อหลักศาสนาอย่างรุนแรงโดยเฉพาะศาสนาพุทธ ผมต้องคัดพระไตรปิฎกมาเขียนด้านหลังเสื้อ “คนพูดเท็จไม่ทำบาป ย่อมไม่มี” ส่วนด้านหน้าก็เป็นคำขวัญที่จำได้ตั้งแต่สมัยเด็กๆ จำไปจนตาย “เสียชีพอยาเสียสัจย์”...รายชื่อรัฐมนตรีที่เผยแพร่มาส่วนใหญ่เป็นคนที่ชาวบ้านเขาเบื่อ แล้วยังมีข่าวว่าพีจะเอาคนถูกยึดทรัพย์มาเป็นรัฐมนตรีอีก ...ประชาชนไม่ศรัทธา เอือมระอา ตั้งแต่ตอนตั้งรัฐบาลเสียแล้ว ลำบากครับ... “พีหาทางถอนตัวเถิดครับ” ไม่ใช่เพื่อตัวพีเองแต่เพื่อชาติ...” (บทความ หัวเรื่อง “จม.กระแทกใจฉบับที่ 2 จาก “น้องจำลอง” ถึง “พีสุ” พีที่เป็นนายกฯ !!” , มติชน 15 เมษายน 2535)

ตารางที่ 58 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทด้านการเมืองการปกครองกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ช่วงที่ 4)

ประเด็นทางการเมือง การปกครอง	หัวหน้าใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.พรรคการเมือง	-	-	1	14.29	-	-	-	-	-	-	1
2.นักการเมือง	-	-	1	14.29	-	-	-	-	-	-	1
3.รัฐบาล	1	14.29	1	14.29	-	-	-	-	-	-	2
4.เหตุการณ์ไม่สงบ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.การเลือกตั้งและ ระบอบการปกครอง	-	-	-	-	-	-	-	-	3	42.85	3
6.ความสัมพันธ์กับ ต่างประเทศ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.ระเบียบกฎเกณฑ์ และกฎหมาย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	1	14.29	3	28.57	-	-	-	-	3	42.85	7

*100.01-100.00

ตารางที่ 59 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทด้านการเมืองการปกครองกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 4)

ประเด็นทางการเมือง การปกครอง	หัวหน้าใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.พรรคการเมือง	1	7.14	2	14.28	-	-	2	14.28	-	-	5
2.นักการเมือง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.รัฐบาล	2	14.28	2	14.28	-	-	1	7.14	-	-	5
4.เหตุการณ์ไม่สงบ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.การเลือกตั้งและ ระบอบการปกครอง	1	7.14	2	14.28	-	-	1	7.14	-	-	4
6.ความสัมพันธ์กับ ต่างประเทศ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.ระเบียบกฎเกณฑ์ และกฎหมาย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	4	28.56	6	42.84	-	-	4	28.56	-	-	14

*100.01-100.00

จากตารางผลการเปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองด้านการเมืองการปกครองกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน ช่วงที่ 4 จะเห็นได้ว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอบทบาททางการเมืองการปกครองของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง 4 บทบาท คือบทบาททางด้านการเลือกตั้งและระบอบการปกครอง บทบาททางด้านรัฐบาล บทบาทด้านพรรคการเมือง ด้านความเป็นนักการเมือง ส่วนรูปแบบการนำเสนอนั้นมีเพียง 3 รูปแบบ คือรูปแบบการนำเสนอในส่วนของข่าว คอลัมน์วิจารณ์ และรูปแบบการนำเสนอในส่วนของหัวข้อใหญ่ ส่วนหนังสือพิมพ์มติชน พบว่านำเสนอเพียง 3 บทบาทคือ บทบาทเกี่ยวกับพรรคการเมือง บทบาทด้านรัฐบาล และบทบาทด้านการเลือกตั้งและระบอบการปกครอง ส่วนรูปแบบการนำเสนอที่มีการนำเสนอเพียง 3 รูปแบบ คือรูปแบบการนำเสนอในส่วนของข่าว หัวข้อใหญ่และบทความ/รายงาน

ผลการวิเคราะห์สัดส่วนการนำเสนอประเด็นทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง กับรูปแบบการนำเสนอ*

*ในช่วงที่ 4 นี้ประเด็นทางสังคมมีการนำเสนอในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเท่านั้น และมีการนำเสนอเพียงบทบาทเดียว นั่นคือ บทบาทด้านสวัสดิการและบริการสังคม ฉะนั้นจะเขียนแทรกในตารางเพียงบทบาทเดียว เพื่อให้เห็นว่านำเสนอในรูปแบบการนำเสนอใดบ้าง ตารางที่ 60 การนำเสนอบทบาทด้านสังคมกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ช่วงที่ 4)

ประเด็นทางสังคม	หัวข้อใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
สวัสดิการและบริการสังคม	-	-	1	50.00	-	-	-	-	1	50.00	2
รวม	-	-	1	50.00	-	-	-	-	1	50.00	2 (100.00)

ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วว่าประเด็นทางสังคมในช่วงที่ 4 มีการนำเสนอเพียงหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเท่านั้น ซึ่งนำเสนอเพียงบทบาทเดียวคือ บทบาทด้านสวัสดิการและบริการสังคม แบ่งเป็นจากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของข่าวจำนวน 1 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 50.00 คือข่าว,ไทยรัฐ 31 มีนาคม 2535 ในหัวข้อข่าว “มหา” จับมือทหารแก้ภัยแล้ง” เป็นข่าวที่เสนอเกี่ยวกับปัญหาการขาดแคลนน้ำดื่มโดยเฉพาะประชาชนชาวทอม.ที่พบมากเมื่อย่างเข้าสู่ฤดูร้อน พล.ต.จำลอง ศรีเมือง หัวหน้าพรรคพลังธรรม จึงได้มอบหมายให้พ.อ.วินัย สมพงษ์ ส.ส.

กทม.เขต 1 เป็นผู้ไปประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การประสานครหลวง กรมชลประทานกทม. กระทรวงมหาดไทย เพื่อหาทางจัดหาน้ำดื่มไปบริการให้ประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อน และรูปแบบการนำเสนอในส่วนของคอลัมน์วิจารณ์จำนวน 1 ชิ้น คิดเป็นร้อยละ 50.00 จากคอลัมน์วิจารณ์ “บุคคลในข่าว”,ไทยรัฐ 10 มีนาคม 2535 คอลัมน์สตีได้เขียนทวงถามถึงนโยบายในการแก้ไขปัญหาจระจกจากพล.ต.จำลอง ศรีเมือง มีใจความว่า “...ขอถาม พล.ต.มหาจำลอง ศรีเมือง สักข้อว่า ตอนที่มหาอยู่ในตำแหน่งผู้ว่าฯกทม. สองสมัย 6 ปี ท่านมหาแม้แต่ไปประชุมมะงาหราทำอะไรอยู่มีทราบ จึงไม่รับรู้ถึงทุกข์ยากของกทม.ในปัญหาจระจกจนพรรคอื่นหยิบยกขึ้นมาหาเสียง จึงได้เล่นมั้ง...ยุคสมัยมหาจำลอง เป็นผู้ว่าฯกทม. นั้นเป็นยุคสมัยที่มีการแก้ไขปัญหาจระจกในกรุงเทพฯน้อยที่สุด ขนาดสะพานยกระดับ...ยังประมูลกันตั้ง 4 ครั้งเสียเวลาไปหลายปี นี่ยังไม่นับปัญหาจระจกที่หมักหมมเพิ่มขึ้นต่างหาก...” (ตารางที่ 60)

(4).ผลการวิเคราะห์คำหรือข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่พบในการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ที่ใช้ในการศึกษา (ช่วงที่ 4)*

*เนื่องจากช่วงระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาในช่วงที่ 4 นี้มีระยะเวลาแค่ 1 เดือน ฉะนั้นคำ/ข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองนั้นจึงมีไม่มาก มีเพียงคำ/ข้อความที่แสดงลักษณะนิสัย คำ/ข้อความที่แสดงกิจปฏิบัติ และฉายา/สรรพนามเท่านั้น ซึ่งคำ/ข้อความที่เห็นส่วนใหญ่จะเป็นคำ/ข้อความในแง่บวก ดังจะเห็นได้จากตาราง ตารางที่ 61 แสดงคำหรือข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองที่พบในการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 4)

คำ/ข้อความ		
แสดงลักษณะนิสัย	แสดงกิจปฏิบัติ	ฉายา/สรรพนาม
1.ใจกุศล,ชอบช่วยเหลือ	1.ถือศีล 8	1.ท่านมหาจำลอง/มหาจำลอง
2.ซื่อสัตย์สุจริต,ใจซื่อมือสะอาด	2.ทานอาหารมังสวิรัต	2.จำลองพีเวอร์
3.เป็นคนดี		3.ผู้ว่าฯจำลอง

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอคำหรือข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพของ พล.ต.จำลอง ศรีเมืองกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ที่ใช้ในการศึกษา ตารางที่ 62 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอคำหรือข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ช่วงที่ 4)

คำ/ข้อความ	หัวข้อใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1 แสดงลักษณะนิสัย											
ใจกุศล ชอบช่วยเหลือ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เป็นคนดี	-	-	-	-	-	-	-	-	1	8.33	1
ซื่อสัตย์สุจริต ใจซื่อมือสะอาด	-	-	-	-	-	-	-	-	1	8.33	1
2 แสดงกิจปฏิบัติ											
ถือศีล 8	-	-	-	-	-	-	-	-	2	15.67	2
ทานอาหารมังสวิรัติ	-	-	-	-	-	-	-	-	2	15.67	2
3 ฉายา/สรรพนาม											
ท่านมหาจำลอง/มหาจำลอง	-	-	2	16.67	-	-	-	-	1	8.33	3
จำลองพี่เวอร์	-	-	-	-	-	-	-	-	3	25.00	3
ผู้ว่าจำลอง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม			2	16.67					10	83.33	12 (100.00)

ตารางที่ 63 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอคำหรือข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 4)

คำ/ข้อความ	หัวข้อใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1 แสดงลักษณะนิสัย											
ใจกุศล ชอบช่วยเหลือ	-	-	-	-	-	-	1	14.29	-	-	1
เป็นคนดี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ซื่อสัตย์สุจริต ใจซื่อมือสะอาด	-	-	-	-	-	-	1	14.29	-	-	1
2 แสดงกิจปฏิบัติ											
ถือศีล 8	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ทานอาหารมังสวิรัติ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 ฉายา/สรรพนาม											
ท่านมหาจำลอง/มหาจำลอง	-	-	2	28.57	-	-	2	28.57	-	-	4
จำลองพี่เวอร์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ผู้ว่าจำลอง	-	-	-	-	-	-	1	14.29	-	-	1
รวม			2	28.57			5	71.44			7 (100.01)*

*100.01~100.00

จากผลการเปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอคำ/ข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพ ในช่วงที่ 4 จะเห็นได้ว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีการนำเสนอคำ/ข้อความในสัดส่วนที่มากกว่า หนังสือพิมพ์มติชน 5 ครั้ง ซึ่งนำเสนอแทบทุกคำ/ข้อความเว้นแต่คำ/ข้อความที่แสดงลักษณะนิสัยใจกุศล,ชอบช่วยเหลือ และฉายา/สรรพนาม “ผู้ว่าฯจำลอง” ที่ไม่มีการนำเสนอ ส่วนหนังสือพิมพ์มติชนนั้นไม่มีการนำเสนอคำ/ข้อความที่แสดงกิจปฏิบัติเลย ส่วนรูปแบบการนำเสนอหนังสือพิมพ์ไทยรัฐไม่มีการนำเสนอในส่วนของหัวข้อใหญ่ บทบรรณาธิการ และบทความ/รายงาน ในขณะที่หนังสือพิมพ์มติชนไม่มีการนำเสนอในส่วนของหัวข้อใหญ่และบทบรรณาธิการเช่นกัน แต่มีการนำเสนอในส่วนของบทความ/รายงาน ในขณะที่ไม่มีการนำเสนอในส่วนของคอลัมน์วิจารณ์

(5) ผลการวิเคราะห์ภาพลักษณ์ของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองจากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์ที่ใช้ในการศึกษา (ช่วงที่ 4)

ตารางที่ 64 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอภาพลักษณ์ของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองจากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ช่วงที่ 4)

ส่วนความคิดเห็น ภาพลักษณ์	บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม (ร้อยละ)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
บวก	-	-	-	-	2	50.00	2
ลบ	-	-	-	-	1	25.00	1
กลาง	-	-	-	-	1	25.00	1
รวม	-	-	-	-	4	100.00	4 (100.00)

ตารางที่ 65 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอภาพลักษณ์ของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองจากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 4)

ส่วนความคิดเห็น ภาพลักษณ์	บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม (ร้อยละ)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
บวก	-	-	-	-	-	-	-
ลบ	-	-	-	-	-	-	-
กลาง	-	-	4	100.00	-	-	4
รวม	-	-	4	100.00	-	-	4 (100.00)

จากตารางผลการเปรียบเทียบภาพลักษณ์ของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองจากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน ช่วงที่ 4 จะเห็นได้ว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นบวกมากที่สุด ส่วนภาพลักษณ์ที่เป็นลบและภาพลักษณ์ที่เป็นกลางถูกนำเสนอเท่ากัน รูปแบบการนำเสนอที่มีเพียงรูปแบบเดียวคือรูปแบบการนำเสนอในส่วนของคอลัมน์วิจารณ์ ส่วนหนังสือพิมพ์มติชน พบว่าการนำเสนอภาพลักษณ์ของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองจากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของความคิดเห็นนั้น นำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นกลางเพียงภาพลักษณ์เดียว โดยนำเสนอในรูปแบบของบทความ/รายงาน

ช่วงที่ 5 แก่นนำประชาชนเหตุการณ์“พฤษภาทมิฬ”(5พฤษภาคม2535-31สิงหาคม 2535) แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 : เหตุการณ์สำคัญทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง

1. เหตุการณ์ “พฤษภาทมิฬ”

กระแสการต่อต้านการเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของพล.อ.สุจินดา คราประยูร ทั้งของฝ่ายค้าน 4 พรรค คือพรรคความหวังใหม่ พรรคประชาธิปัตย์ พรรคพลังธรรม และพรรคเอกภาพ รวมทั้งองค์กรกลุ่มประชาธิปไตยต่างๆ มีปริมาณเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และกลางดึกของคืนวันที่ 4 พฤษภาคม 2535 พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ขึ้นเวทีปราศรัยที่ท้องสนามหลวง และประกาศอดอาหารอย่างเคร่งครัด โดยกินแต่น้ำอย่างเดียว พร้อมๆ กับเขียนจดหมายลาตายภายใน 7 วัน และก็เริ่มอดอาหารประท้วงหน้ารัฐสภาตั้งแต่วันที่ 6 พฤษภาคม 2535 โดยมีประชาชนหลังไหลมาให้กำลังใจอย่างไม่ขาดสาย นายปิยะฉัตร วัชรภากรณ์ รมต.ประจำสำนักนายกรัฐมนตรีได้ให้สัมภาษณ์ถึงกรณีที่พล.ต.จำลอง ศรีเมืองประกาศอดอาหารว่า “ไม่เห็นด้วยที่พล.ต.จำลองอดอาหารเพื่อเรียกร้องให้นายกฯลาออก ส.ส.พรรคพลังธรรมมี 41 คน สามารถเรียกร้องทางการเมืองประท้วงเป็นการกระทำเกินขอบเขต เป็นการปลุกเร้าให้ประชาชนต่อต้านรัฐบาล จนอาจเกิดความไม่สงบเรียบร้อย การเปลี่ยนแปลงรัฐบาลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขในรัฐธรรมนูญ การเมืองมีกติกา ไม่ใช่เอาตัวเองเป็นใหญ่แล้วใช้วิธีนี้”(ข่าว,ไทยรัฐ 5 พฤษภาคม 2535)

ในคืนวันที่ 7 พฤษภาคม 2535 เวลา 20.50 น. พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้ย้ายที่ชุมนุมจากหน้ารัฐสภามาสนามหลวง โดยชี้แจงเหตุผล 5 ข้อ คือ

- 1.ผู้มาชุมนุมหน้าสภามีความแออัด
- 2.การเข้า-ออก หน้าสภาตำรวจปิดกั้นได้
- 3.อากาศหน้าสภาไม่มีจะหายใจ
- 4.หน้ารัฐสภาใครมาซาก็เข้าไม่ได้แล้ว
- 5.สนามหลวงไป-มา สะดวก ใครอยากนอนดังก็นอนได้สบาย อยากให้นอนกันมาก ๆ

ในคืนวันที่ 8 พฤษภาคม 2535 เวลาประมาณ 20.45 น. พล.ต.จำลอง ศรีเมือง เคลื่อนมืออีกครั้ง เนื่องจากรัฐบาลอ้างว่าต้องใช้สนามหลวงจัดงานสัปดาห์ส่งเสริมพระพุทธศาสนา ดังนั้นพล.ต.จำลอง ศรีเมือง จึงนำฝูงชนกว่าครึ่งแสนย้ายการชุมนุมจากสนามหลวง เคลื่อนตัวไปยังบริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย เพื่อเดินทางไปยังลานพระบรมรูปทรงม้า แต่หัวขบวนของฝ่ายผู้ประท้วงไม่สามารถผ่านสะพานผ่านฟ้าไปได้ เพราะมีเครื่องกีดขวางพร้อมด้วยกำลังเจ้าหน้าที่ จึงอยู่ที่ถนนราชดำเนินกลาง

วันที่ 9 พฤษภาคม 2535 พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ประกาศเลิกอดอาหารประท้วง หลังจากขอมติจากมวลชนที่เข้าร่วมชุมนุมในตอนสาย เพื่อเปลี่ยนแนวต่อสู้มาเป็นผู้นำการชุมนุมประท้วงเต็มตัว และได้ประกาศลาออกจากการเป็นหัวหน้าพรรคพลังธรรม(กิตติยวดี นิลวรรณ, 2537 : 15-16)

13 พฤษภาคม 2535 มีการประชุมสมาชิกพรรคร่วมรัฐบาล 5 พรรค ปรากฏว่า พรรคการเมืองใหญ่อย่างพรรคสามัคคีธรรม และพรรคชาติไทยมีมติให้ตั้งคณะทำงานขึ้นมาศึกษาข้อดี-ข้อเสีย ในการแก้ไขรัฐธรรมนูญในแต่ละประเด็นและดูว่าควรแก้ไขในประเด็นใดบ้าง ทำให้ไม่มีความแน่นอนว่า พรรครัฐบาลจะเสนอร่างแก้ไขรัฐธรรมนูญเข้ารัฐสภาทันตามที่นายอุกฤษ มงคลนาวิน ประธานรัฐสภากำหนดไว้ในวันที่ 22 พฤษภาคม 2535 หรือไม่ สถานการณ์การเมืองในช่วงนี้ยิ่งตึงเครียดมากยิ่งขึ้น เพราะพรรคฝ่ายค้านและกลุ่มเรียกร้องประชาธิปไตยมองว่า พรรครัฐบาลเบี่ยงแก้ไขรัฐธรรมนูญ ในช่วงนี้กลุ่มต่อต้าน พล.อ.สุจินดา ได้รวมตัวกันขึ้นในนาม “สมาพันธ์ประชาธิปไตย” มีแกนนำ 7 คน ประกอบด้วย พล.ต.จำลอง ศรีเมือง, น.พ.เหวง โตจิราการ, น.พ.สันต์ หัตถิรัตน์, นางประทีป อึ้งทรงธรรม ฮาตะ, นายปริญญา เทวานฤมิตรกุล, น.ส.จิตราวดี วรรณจิตร, นายสมศักดิ์ โกศัยสุข

17 พฤษภาคม 2535 เวลาประมาณ 21.00 น. พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ประกาศย้ายการชุมนุมจากท้องสนามหลวงไปยังทำเนียบรัฐบาลแต่ขบวนผู้ชุมนุมถูกสกัดไว้ที่

สะพานผ่านฟ้าจนเกิดการปะทะกันระหว่างผู้ชุมนุมและเจ้าหน้าที่ตำรวจ เหตุการณ์บานปลายมากยิ่งขึ้นเมื่อมีฝูงชนกลุ่มหนึ่งบุกเข้าทำลายและเผาสน.นางเลิ้ง กองกำกับสวัสดิภาพเด็กและเยาวชน เผารถดับเพลิงของสถานีตำรวจดับเพลิงภูเขาทอง ขณะที่ผู้ชุมนุมส่วนใหญ่ซึ่งมีสมาพันธ์ฯเป็นแกนนำยังคงชุมนุมอย่างสงบอยู่ที่สะพานผ่านฟ้าถึงอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย

18 พฤษภาคม 2535 พล.อ.สุจินดา คราประยูร ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน พร้อมทั้งประกาศเตือนให้ประชาชนอย่าออกจากบ้าน และกล่าวหาว่าผู้ชุมนุมประท้วงภายใต้การนำของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง และสมาพันธ์ประชาธิปไตยได้ก่อความวุ่นวาย มีความจำเป็นที่จะต้องใช้กำลังทหารในการสลายการชุมนุม โดยช่วงเช้ามีดกำลังทหารเริ่มเข้าเคลียร์พื้นที่ด้วยการยิงปืนขึ้นฟ้าอย่างถี่ยับ เวลาประมาณ 15.00 น. ทหารเริ่มเข้าสลายการชุมนุมที่สะพานผ่านฟ้าโดยการยิงปืนขึ้นฟ้าและเดินแถวหน้ากระดานไปตามถนนราชดำเนินทำให้ผู้ชุมนุมแตกฮือจากนั้นเจ้าหน้าที่ได้เข้าควบคุมตัวพล.ต.จำลอง ศรีเมือง และผู้ชุมนุมหลายร้อยคนไปคุมขังไว้ที่โรงเรียนพลตำรวจบางเขน อย่างไรก็ตามสถานการณ์ไม่ได้คลี่คลายลง ตลอดคืนวันที่ 18 พฤษภาคม ต่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2535 มีการใช้อาวุธปราบปรามประชาชนหลายจุด โดยเฉพาะบริเวณโรงแรมรัตนโกสินทร์จับกุมประชาชนทำให้มีผู้เสียชีวิตและบาดเจ็บจำนวนมาก ตอนบ่ายนักศึกษาชนกัณถอนตัวไปตั้งในบริเวณมหาวิทยาลัยรามคำแหง และเริ่มมีการชุมนุมของประชาชนที่หน้ามหาวิทยาลัยรามคำแหงหลายหมื่นคน

20 พฤษภาคม 2535 การชุมนุมที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงหนาแน่นขึ้น ที่ราชดำเนินเริ่มน้อยลง เวลาประมาณ 19.00 น. รัฐบาลได้ประกาศ “เคอร์ฟิว” ห้ามออกนอกเคหสถานตั้งแต่เวลา 21.00-04.00 น. ต่อมาเวลา 21.00 น. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ องคมนตรีและรัฐบุรุษ อัญเชิญพระกระแสราชดำรัสให้ พล.อ.สุจินดา คราประยูร และ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง เข้าเฝ้ารับกระแสพระราชดำรัสให้หันหน้าเข้าหากันเพื่อฟื้นฟูบ้านเมือง เวลา 24.00 น. สถานีโทรทัศน์รวมการเฉพาะกิจแห่งประเทศไทย แพร่ภาพการเข้าเฝ้า จากนั้น พล.อ.สุจินดา คราประยูร และพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ร่วมกันแถลงว่าจะมีการแก้ไขรัฐธรรมนูญ

21 พฤษภาคม 2535 สถานการณ์ต่าง ๆ เริ่มผ่อนคลายลง เช้ามีผู้ชุมนุมที่มหาวิทยาลัยรามคำแหงประกาศสลายตัวพร้อมกับนัดชุมนุมกันใหม่วันที่ 25 พฤษภาคม 2535 หารัฐสภาเพื่อรอดูผลการแก้ไขรัฐธรรมนูญ วันที่ 23 พฤษภาคม 2535 พล.อ.สุจินดา คราประยูร ได้ประกาศพระราชกำหนดนิรโทษกรรม และในวันที่ 24 พฤษภาคม 2535 เวลา

ประมาณ 11.30 น. พล.อ.สุจินดา คราประยูร ได้แถลงลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีทางโทรทัศน์ต่อหน้าประชาชนทั่วประเทศ ให้เหตุผลลาออกเพื่อรับผิดชอบทางการเมือง ต่อการเกิดเหตุปะทะระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ จนมีผู้ตายและบาดเจ็บจำนวนมาก และเพื่อให้การแก้ไขรัฐธรรมนูญเป็นไปอย่างอิสระ เป็นอันสิ้นสุดรัฐบาล “พล.อ.สุจินดา คราประยูร” ที่มีอายุการบริหารเพียง 48 วัน

2. การจัดตั้งรัฐบาลภายหลังเหตุการณ์ “พฤษภาทมิฬ”

25 พฤษภาคม 2535 มีการประชุมรัฐสภาเพื่อแก้ไขรัฐธรรมนูญ ปรากฏว่ารัฐสภามีมติอย่างท่วมท้นให้แก้ไขรัฐธรรมนูญใน 4 ประเด็น ในวาระ 1 และวาระ 2 และผ่านวาระ 3 ในวันที่ 10 มิถุนายน 2535 ภายหลังพล.อ.สุจินดา คราประยูร ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้ว 5 พรรคร่วมรัฐบาลยังคงยืนยันที่จะจัดตั้งรัฐบาลต่อไป โดยพยายามผลักดันให้ พล.อ.อ.สมบุญ ระหงษ์ หัวหน้าพรรคชาติไทยเป็นนายกรัฐมนตรีท่ามกลางเสียงคัดค้านของประชาชนว่าขาดความชอบธรรม แม้จะได้รับเสียงข้างมากในสภา ขณะที่ 4 พรรคฝ่ายค้านได้พยายามจัดตั้งรัฐบาลขึ้นมาเช่นเดียวกัน โดยเปลี่ยนตัวว่าที่นายกรัฐมนตรีจากพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ หัวหน้าพรรคความหวังใหม่ เป็นนายชวน หลีกภัย หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ แต่ไม่สำเร็จ

และในวันที่ 10 มิถุนายน 2535 นายอาทิตย์ อุไรรัตน์ ประธานสภาผู้แทนราษฎรได้พยายามชะลอการนำชื่อนายกรัฐมนตรีขึ้นกราบบังคมทูล จนกระทั่งเย็นวันเดียวกันนี้ นายอาทิตย์ อุไรรัตน์ ได้นำชื่อนายอานันท์ ปันยารชุน ขึ้นกราบบังคมทูลเป็นนายกรัฐมนตรีครั้งที่ 2 ขณะที่ 5 พรรคร่วมรัฐบาล พร้อมพล.อ.อ.สมบุญ ระหงษ์ เตรียมรอรับพระบรมราชโองการที่บ้านพัก(สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย, 2535 : 203-208) และก็ได้กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วประเทศในวันที่ 13 กันยายน 2535

ส่วนที่ 2 : วิเคราะห์และแสดงความถี่ของเนื้อหาทางด้านรูปแบบการนำเสนอ ประเด็นของข่าว บทบาทและบุคลิกลักษณะ รวมทั้งภาพลักษณ์ที่ปรากฏ ด้วยตารางแสดงคำร้อยละ และอธิบายตารางในเชิงพรรณนา

(1). ผลการวิเคราะห์บทบาทของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่แสดงออกต่อเหตุการณ์และประเด็นของข่าวในรูปแบบการนำเสนอ (ช่วงที่ 5)(หน่วยในการวัด : ชิ้น)

ตารางที่ 66 เปรียบเทียบการวิเคราะห์บทบาทของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่แสดงออกต่อเหตุการณ์และประเด็นของข่าวในรูปแบบการนำเสนอ (ช่วงที่ 5)

ชื่อ หนังสือพิมพ์	หัวข้อใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม (ร้อยละ)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ไทยรัฐ	6	13.33	15	33.33	-	-	4	8.90	20	44.44	45 (100.00)
มติชน	12	26.67	14	31.11	2	4.44	11	24.45	6	13.33	45 (100.00)

จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ในช่วงที่ 5 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐไม่มีการนำเสนอรูปแบบในส่วนของบทบรรณาธิการ ในขณะที่หนังสือพิมพ์มติชนมีรูปแบบการนำเสนอครบทุกรูปแบบการนำเสนอ ซึ่งทั้งนี้หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอในรูปแบบของคอลัมน์วิจารณ์มากที่สุด ในขณะที่หนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอในรูปแบบของข่าวมากที่สุด แต่หนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ชื่อฉบับก็มีจำนวนรูปแบบการนำเสนอในส่วนของบทบาทพล.ต.จำลอง ศรีเมือง รวมแล้ว 45 ชิ้นเท่ากัน

(2). ผลการวิเคราะห์จำนวนเนื้อหาที่นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง

(ช่วงที่ 5)(หน่วยในการวัด : BSU)

ตารางที่ 67 เปรียบเทียบการวิเคราะห์จำนวนเนื้อหาที่นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมืองกับรูปแบบการนำเสนอ (ช่วงที่ 5)

รูปแบบการนำเสนอ ชื่อหนังสือพิมพ์	หัวข้อใหญ่ (BSU)	ข่าว (BSU)	บทบรรณาธิการ (BSU)	บทความ/รายงาน (BSU)	คอลัมน์วิจารณ์ (BSU)
ไทยรัฐ	73	211	-	42	207
มติชน	192	132	24	259.5	66.5

จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ช่วงที่ 5 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอจำนวนเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง เรียงตามลำดับรูปแบบการนำเสนอในตารางที่ 66 ส่วนหนังสือพิมพ์มติชนนั้น พบว่า จำนวนเนื้อหาที่นำเสนอมากที่สุดนั้นจากรูปแบบการนำเสนอใน

ส่วนของบทความ/รายงาน รองลงมาหัวข้อใหญ่ และข่าว ในขณะที่จำนวนชิ้นจากรูปแบบการนำเสนอในตารางที่ 66 นั้นเรียง 3 ลำดับแรกคือ ข่าว หัวข้อใหญ่และบทความ/รายงาน ส่วนจำนวนเนื้อที่จากรูปแบบการนำเสนอในส่วนคอลัมน์วิจารณ์และบทบรรณาธิการยังคงเรียงตามลำดับในตารางที่ 66

(3).ผลการวิเคราะห์ประเด็นของข่าวที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ช่วงที่ 5 ตารางที่ 68 เปรียบเทียบการวิเคราะห์การนำเสนอประเด็นของข่าวที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ช่วงที่ 5 (หน่วยในการวัด : ชิ้น)

ประเด็นของ ชื่อ ข่าว หนังสือพิมพ์	การเมือง การปกครอง		สังคม		ศาสนา กับประชาชน		ความสัมพันธ์		เศรษฐกิจ		รวม (ร้อยละ)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ไทยรัฐ	39	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	39 (100.00)
มติชน	33	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	33 (100.00)

การนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองต่อประเด็นต่าง ๆ ในช่วงที่ 5 นี้จากตารางที่ 68 จะเห็นได้ว่าทั้งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชนมีการนำเสนอประเด็นของข่าวเพียงประเด็นเดียว คือประเด็นการเมืองการปกครอง ทั้งนี้เนื่องจากช่วงระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาในช่วงนี้เป็นการศึกษาช่วงระยะเวลาที่เกิดเหตุการณ์ “พฤษภาทมิฬ” เท่านั้นทำให้เนื้อหาส่วนใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง จะเป็นเนื้อหาทางการเมืองการปกครอง ดังนั้นประเด็นอื่นๆ ในช่วงนี้จึงไม่มีการนำเสนอ ฉะนั้นในช่วงที่ 5 นี้จะขอเขียนถึงบทบาทที่ถูกนำเสนอเพียงบทบาทเดียวนั้นคือบทบาทด้านการเมืองการปกครอง

บทบาทด้านการเมืองการปกครอง (ช่วงที่ 5)

1. เหตุการณ์ “พฤษภาทมิฬ”

นับตั้งแต่วันที่ 9 เมษายน 2535 เวลา 01.00 น. ที่ร.ต.ฉลาด วรจักร อดอาหารประท้วงนายกษที่ ไม่ได้มาจากการเลือกตั้ง กระแสการคัดค้านจากองค์กรกลุ่มประชาธิปไตย

โดย จากพรรคฝ่ายค้าน และประชาชนก็มีเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ และวันที่ 4 พฤษภาคม 2535 เวลา 15.00 น. พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ก็ได้เชิญบรรดาสื่อมวลชนมาพบกันที่รัฐสภาเพื่อจะแถลงข่าว และก็ได้ขึ้นปราศรัยในฐานะหัวหน้าพรรคการเมืองเป็นคนสุดท้าย และประกาศว่าจะประท้วงด้วยการอดอาหาร พร้อมทั้งอ่าน “จดหมายฉบับสุดท้ายขอแลกด้วยชีวิตหากประท้วงไม่สำเร็จ ตายภายใน 7 วัน”(ข่าว,ไทยรัฐ 5 พฤษภาคม 2535) โดยสรุปใจความสำคัญ ๆ ดังนี้

...เพื่อให้การคัดค้านเป็นผลอย่างจริงจัง เราขอเรียนเชิญชวนทุกท่านที่มีความห่วงใยในบ้านเมือง ได้โปรดสละวันทำงานของท่าน 1 วัน ไปชุมนุมกันอย่างสงบในวันที่ 6 พ.ค. 08.00 น. เพื่อช่วยกันขอร้องวิงวอนให้ พล.อ.สุจินดาลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี นัดพบกันที่หน้ารัฐสภา ซึ่งพล.อ.สุจินดาจะไปที่นั่น

...ผมได้คัดค้านในฐานะสมาชิกพรรคการเมืองมานานแล้ว แต่ไม่เกิดผลคราวนี้ ผมขอคัดค้านในฐานะส่วนตัว ในฐานะประชาชนคนหนึ่งไม่ผูกติดกับพรรคการเมือง ผมได้ไตร่ตรองมานาน พินิจพิจารณาอย่างรอบคอบ ผมขอเอาชีวิตเข้าแลก อดอาหารตั้งแต่วันนี้ (4 พ.ค.) เป็นต้นไป อดโดยไม่ยอมรับอะไรทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นกัญชากัญชง กัญชง กัญชง การตรวจร่างกายหรือการรักษาใด ๆ การอดอาหารโดยวิธีนี้จะอยู่ได้ประมาณไม่เกิน 7 วัน ผมจะอดจนกว่าพล.อ.สุจินดาจะลาออกหรือผมตายไป

การคัดค้านของผมนั้นไม่ได้เป็นการทวงอำนาจ หากการคัดค้านในครั้งนี้นำให้ผมมีโอกาสเป็นรัฐมนตรี เป็นรองนายกรัฐมนตรี หรือเป็นนายกรัฐมนตรี ผมจะไม่ยอมรับตำแหน่งใด ๆ ทั้งสิ้น ผมจะไม่ยอมเสียสัจเป็นอันขาด ท่านพี่น้องประชาชนครับ ถ้าการประชุมในวันที่ 6 พ.ค.นี้ เหตุการณ์เป็นไปในทำนองที่น่าน้อยยอมแพ้ไฟลัก็ ผมขอถือโอกาสนี้กล่าวคำอำลาท่าน โดยเฉพาะท่านที่กรุณาสนับสนุนผมตลอดมา ทั้งท่านที่อยู่ในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด ผมภูมิใจที่ได้เกิดมาเป็นคนไทย ได้พบพระศาสนา ได้อยู่ใต้ร่มพระบารมีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระบรมราชินีนาถ ได้มีโอกาสรู้จักพี่น้องประชาชนหลายๆ ท่านที่เป็นคนดี แม้ผมจะต้องจากโลกนี้ไปในเวลาอีกไม่กี่วัน ผมก็ไม่เสียดาย...

จากกรณีที่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ประกาศประท้วงโดยการอดอาหาร และขอลาตายภายใน 7 วัน คอลัมนิสต์หลายๆ ท่านก็ได้ให้ความคิดเห็นไปต่างๆ นานามีทั้งคัดค้านและเห็นด้วย เช่น คอลัมน์ “ชายคาหน้า 3” โดย ฉลามเขียว,ไทยรัฐ 7 พฤษภาคม 2535 ให้ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ในลักษณะคัดค้านว่า “...ทุกคนล้วนแต่ไม่สบายใจ ต่อสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ถึงขั้นกำหนดจุดสุดท้ายออกมาว่า ต้องพันกันไปข้างอย่างนี้ นับจากวันที่ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ประกาศอดอาหาร 4 พ.ค. ไปจนถึงกำหนด 7 วัน 10 พ.ค. หลายคนเชื่อว่าจะเป็น 7

วันในนครสำหรับประเทศไทย เพราะต้องใจหายใจคว่ำทรวงดูสถานการณ์ว่า อะไรจะเกิดขึ้น บางคนก็ว่า การเรียกหาประชาธิปไตยที่สมบูรณ์ เป็นสิ่งที่ถูกต้องแล้ว บางคนก็ว่า พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ทำเลยเถิดไปแล้วเพราะในระยะที่ผ่านมา การที่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ตัดสินใจลาออก จากตำแหน่งผู้ว่าราชการ กทม.ลงเลือกตั้งสนามใหญ่ ลงสมัครเป็นส.ส. และได้เป็นส.ส.นั้น เวที ของพล.ต.จำลอง ในวันที่คือ รัฐสภา...บางคนก็ว่า พล.ต.จำลอง ทำไม่ผิด มันเป็นสิทธิที่จะต่อสู้ เรียกร้องได้ บางคนก็ว่า พล.อ.สุจินดา คราประยูร ก็ไม่ผิด แม้จะขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรีโดยไม่ ได้เป็นส.ส.เข้ามา ก็หาได้ผิดรัฐธรรมนูญไม่...ผมก็ขอใช้สิทธิอันนี้แสดงท่าทีออกมาอย่างเปิดเผย ต่อการกระทำของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ในขณะนี้ว่า...อาจจะได้รับการสรรเสริญเยินยอว่าเป็น มหาบุรุษ...แต่ในขณะเดียวกัน หากมีความวุ่นวายเกิดขึ้นในบ้านเมือง...จะรับผิดชอบต่อความ หายนะของบ้านเมืองที่อาจเกิดขึ้นอย่างไร...” บทบรรณาธิการ,มติชน 6 พฤษภาคม 2535 หัว เรื่อง “อย่าหลงยุค” ได้ให้ความคิดเห็นในเกี่ยวกับเรื่องนี้ในลักษณะเห็นด้วยว่า “...เมื่อพลตรี จำลอง ศรีเมือง ประกาศอดข้าวขึ้นมาอีกคนหนึ่ง นับเป็นการเพิ่มอุณหภูมิทางการเมืองให้ร้อน แรงแย่งขึ้นและเป็นการเพิ่มดีกรีของวิกฤติการณ์แห่งศักราชที่นายกรัฐมนตรีไม่ได้มาจากการ เลือกตั้ง การต่อสู้โดยอหิงสาและสันติวิธีของพลตรีจำลอง จะผนึกกระแสของประชามติให้แผด กระแสแรงกล้ายิ่งขึ้น ซึ่งผู้นำรัฐบาลจะต้องพิจารณารับฟังเสียงของประชาชนโดยไม่ดูหมิ่นและ ไม่ดูแคลน...ยุคสมัยนี้ต้องการนายกรัฐมนตรีที่มาจาก การเลือกตั้ง ไม่ใช่มาจากการลากตั้งหรือ การยัดอำนาจ”

การประชุมคัดค้านนายกรัฐมนตรีที่มาจากคนกลางของประชาชน โดยมีพรรค ฝ่ายค้านและองค์กรนักศึกษาเป็นแกนนำ ยังคงปักหลักอย่างเหนียวแน่นอยู่ที่ท้องสนามหลวง ภายหลังจากย้ายมาจากหน้ารัฐสภา โดยทยอยกันมาอย่างหนาแน่นในตอนเย็นถึงดึก และบาง ส่วนก็มาแวะเวียนเยี่ยมพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ซึ่งอดอาหารมาเป็นวันที่ 4 พร้อมกันนั้นพล.ต. จำลอง ศรีเมือง ได้เขียนจดหมายลาตายอีกฉบับเป็นฉบับที่สอง โดยเขียนในทำนองว่าขอให้ผู้ ใดอย่าขอร้องให้ตนเลิกล้มความตั้งใจ และในวันที่ 9 พฤษภาคม 2535 พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้ ขึ้นปราศรัยบนเวทีใหญ่กับประชาชนพร้อมทั้งประกาศลาออกจากการเป็นหัวหน้าพรรคพลัง ธรรมและขอมติจากประชาชนในการเลิกอดอาหารโดยสรุปใจความสำคัญๆ ดังนี้ “...ผมต้อง เสี่ยงด้วยจึงประกาศด้วยความสัตย์จริงไปว่า ผมจะเอาชีวิตเข้าแลกและได้ปฏิบัติการอดอาหาร อย่างเคร่งครัด...และมาตรงนี้ ผมได้ออดอาหารอย่างเคร่งครัด แต่เหตุการณ์เปลี่ยนไปก่อนที่จะ มาที่นี้...มีบางพรรคอยากให้ผมตาย...เพราะหากผมไม่ตายพรรคผมจะแข็งแรงขึ้น...ผมคิดไว้ แล้วว่าจะต้องลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคพลังธรรม และก็ได้แจ้งให้สมาชิกพรรคทราบ แล้ว เพื่อเห็นกับส่วนรวมผมขอลาออกจากตำแหน่งนี้ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป...” และพล.ต.จำลอง

ก็ขึ้นปราศรัยบนหลังคารถอีกครั้งหนึ่ง เพื่อขอมติจากประชาชนในการเปลี่ยนแนวการต่อสู้มาเป็นผู้นำการชุมนุมประท้วงเต็มตัวโดยกล่าวว่า เราต่อสู้อย่างสันติแต่ถูกขับไล่จนไม่มีที่อยู่ มีผู้ใหญ่มากพูดกับตนว่า เร็วร้อนอย่างนี้จะอดอาหารได้อย่างไร ตนจึงจะขอมติจากประชาชนในที่นี้ว่าจะให้ออดอาหารต่อไปจน พล.อ.สุจินดาลาออกหรือว่ารีบกินอาหารแล้วไปสู้ต่อ ขอให้ประชาชนลงมติดำเนินการประบมือ ตนนั้นตั้งใจจะอดอาหารจนตาย หรือไม่พล.อ.สุจินดาก็ต้องลาออก แต่เขากลับมาทำอย่างนี้ ถ้าทหารใช้กำลังตนจะอดจนตาย จากนั้น พล.ต.จำลอง ได้ขอมติจากที่ประชุม โดยญัตติข้อ 1.ถามว่าจะให้ออดจนตายหรือไม่ ปรากฏว่าคนเงียบกริบ ญัตติที่ 2.ถามว่าขณะนี้สถานการณ์เปลี่ยนไปแล้ว จะให้รีบกินอาหารแล้วไปสู้หรือไม่ ประชาชนประบมติดังสนั่นจากกรณีที่พล.ต.จำลอง ศรีเมืองประกาศเลิกอดอาหารนั้น คอลัมน์ “บุคคลในข่าว” ,ไทยรัฐ 11 พฤษภาคม 2535 ได้ให้ความเห็นในการเลิกอดอาหารของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองว่า “สถานการณ์การเมืองพลิกผันทุกวินาที เช้าวาน อยู่ๆ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ก็ประกาศรับประทานอาหารเป็นปกติ เพื่อขอต่อสู้ศึกประท้วงต่อไป...●มองใน 2 แง่ มีระดับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง จะเปลี่ยนเกมไว น่าจะมีอะไรเบื้องหลัง แต่มองในแง่สันติ เมื่อมหาจำลองไม่ตาย ก็เป็นการดีแก่ชาติบ้านเมือง ความขัดแย้งของคน 2 กลุ่ม จะไม่เพิ่มความรุนแรงขึ้น...” คอลัมน์ “จุด پای ประชาชน” ,มติชน 15 พฤษภาคม 2535 ได้ให้ความเห็นในประเด็นเดียวกันนี้ว่า “...“จำลอง จะตายภายใน 7 วัน ถ้าสุจินดาไม่ลาออก!!!...ทุกคนเชื่อว่า พล.ต.จำลอง เกร็งครัดในธรรม หากประกาศว่า “ตาย” ก็คงจะตายแน่ๆ ถ้าพ่อแม่ไม่ช่วย ประชาชนแห่กันมาช่วยพล.ต.จำลอง พร้อมกับแสดงเจตจำนงต้องการนายกรัฐมนตรีที่มาจากทางเลือกตั้ง แต่พอหมากเกมนี้เข้าจุดอับ “สุจินดา” ไม่ยอมลาออกทำเด็ดขาด อ่างเจตจำนงของประชาชนผ่านทางส.ส. 195 เสียงซึ่งเลือกเขาขึ้นมาเป็น “นายกรัฐมนตรี” พล.ต.จำลองก็มีความจำเป็นต้องเปลี่ยน “เกม” อ่างความจำเป็นที่จะต้องขึ้นมาเป็น “ผู้นำฝูงชน” พล.ต.จำลองขอประขามติจาก “มือบ” และอ้างว่าเป็นเจตจำนงของประชาชนให้ตัวเอง “เลิกอดอาหารประท้วง”...แท้ที่จริงพล.ต.จำลองก็เสียสัจย์ แต่ผมรู้สึกเห็นใจเพราะไม่เช่นนั้น “จำลอง” คงตายแน่ๆ และยังไม่รู้ว่าอะไรจะเกิดขึ้นกับประเทศนี้...”

และในกลางดึกคืนวันที่ 10 พฤษภาคม 2535 แกนนำส่วนใหญ่เห็นควรว่าควรสลายการชุมนุมชั่วคราว เพื่อรอฟังผลการแก้ไขรัฐธรรมนูญที่นายอาทิตย์ อุไรรัตน์ ประธานสภาผู้แทนราษฎรให้สัญญาว่าจะนำเข้าที่ประชุมสภาในวันที่ 18 พฤษภาคม 2535 และพล.ต.จำลอง ศรีเมืองได้นัดหมายให้มาชุมนุมใหญ่อีกครั้งในวันที่ 17 พฤษภาคม 2535 ที่ท้องสนามหลวง และเมื่อพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ประกาศสลายการชุมนุม หลายฝ่ายต่างก็โล่งอกที่ไม่เกิดเหตุการณ์ร้ายแรงเกิดขึ้น ดังเช่น คอลัมน์ “สำนักข่าวหัวเขียว”,ไทยรัฐ 12 พฤษภาคม 2535 ที่

เขียนว่า “...นาทีนี้,มหาจำลอง ศรีเมือง ผู้นำกลุ่มต่อต้านได้ประกาศสลายมือที่ยึดเยื้อมากกว่า อาทิตย์ลงแล้ว เมื่อเป็นฉะนี้,เหตุด่วนเหตุร้าย เหตุหวาดเสียวทั้งหลายที่จะเกิดก็คงไม่เกิด ความสงบ ความสันติ รู้รักสามัคคี ก็กลับคืนสู่บ้านเมืองของเราอีกครั้งหนึ่ง ก็ดีค่ะ,ทั้งสองฝ่าย ผ่อนสายป่านกันมาคนละครึ่งทาง คนไทยกับคนไทยจะได้ไม่ต้องประหัดประหารกันเอง เลือด ไทยจะได้ไม่ไหลนองแผ่นดิน...” หรือคอลัมน์ “จอดป้ายประชาชื่น”,มติชน 12 พฤษภาคม 2535 เขียนในทำนองเดียวกันว่า “การประชุมประชาชนที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตยเพื่อคัดค้าน การเป็นนายกรัฐมนตรีคนนอก...สลายตัวไปแล้วอย่างเบ็ดเสร็จเมื่อตี 4 เศษๆ ของวันจันทร์ที่ 11 พฤษภาคม...พล.ต.จำลอง ได้ประกาศบนเวทีปราศรัยนัดให้ประชาชนมาชุมนุมกันใหม่ใน เย็นวันอาทิตย์ที่ 17 พฤษภาคม ณ ท้องสนามหลวง...การสลายมือครั้งนี้นับว่าเป็นการลง อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ ...เคราะห์ดีที่การประชุมตลอดมาไม่มีเหตุร้ายใดๆ เกิดขึ้น...การที่ทุกอย่างคลี่คลายไปโดยเรียบร้อยและฝ่ายผู้ชุมนุมประสบผลสำเร็จในระดับที่น่า พอใจนี้ สิ่งที่ต้องยอมรับก็คือ เพราะความสามารถของพล.ต.จำลอง เป็นประการสำคัญ...” ใน เรื่องการแก้ไขรัฐธรรมนูญนั้น พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้ให้ความคิดเห็นว่า “การแก้ไขรัฐธรรมนูญ ให้เกิดความเป็นประชาธิปไตยนั้น ควรจะแล้วเสร็จใน 1 เดือน มีผลใช้บังคับตั้งแต่วัน ประกาศโดยไม่มีบทเฉพาะกาล ซึ่งนายกฯ จะต้องลาออกด้วย โดยไม่ต้องรักษาการ เพราะรอง นายกฯ สามารถรักษาการณ์แทนได้ การแก้ไขรัฐธรรมนูญต้องกระทำอย่างเชื่องช้าได้ มิใช่เรียก สื่อมวลชนมาสัมภาษณ์ว่าจะแก้ไขแล้วก็มีได้ดำเนินการอย่างไร เพราะคราวที่แล้วท่านนายกฯ ไม่รักษาคำพูดและสัจวาจา”

คำแถลงการณ์ของนายอาทิตย์ อุไรรัตน์ ประธานสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ 9 พฤษภาคม 2535 ว่าพรรคการเมืองทั้งหมด 9 พรรคที่ได้ร่วมประชุมได้มีมติเป็นเอกฉันท์ว่าจะ ต้องแก้ไขรัฐธรรมนูญใน 4 เรื่องด้วยกัน และพร้อมที่จะเสนอเข้าสู่การพิจารณาของสภาผู้แทน ราษฎรในวันที่ 15 พฤษภาคม 2535 จนกระทั่งมีการสลายมือการประชุมเพื่อรอฟังผลการ พิจารณา แต่ปรากฏว่าพอวันที่ 11 พฤษภาคม 2535 หัวหน้าพรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลทั้ง 5 พรรค ได้มีหนังสือถึงราชเลขาธิการแจ้งว่าพรรคการเมืองทั้ง 5 พรรคยังไม่ได้มีการประชุม ปรีกษาหารือกัน ประธานสภาผู้แทนราษฎรอาจจะมีความหวังดีเพื่อให้สถานการณ์ชุมนุมคลี่ คลายจึงได้รวบรัดเช่นนั้น การที่พรรคการเมืองฝ่ายรัฐบาลทั้ง 5 พรรคแถลงออกมาเช่นนั้นได้ สร้างความไม่พึงพอใจให้กับประชาชนมากยิ่งขึ้น และเป็นเหตุให้มีการชุมนุมกันที่ท้องสนาม หลวงอีกครั้งในวันที่ 17 พฤษภาคม 2535 ตามนัดหมาย และจำนวนผู้ที่มาชุมนุมได้เพิ่มขึ้น จนล้นท้องสนามหลวง เพราะคราวนี้ไม่ใช่มีแต่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง เป็นผู้นำมือคนเดียว เหมือนครั้งแรก แต่ยังมีสมาพันธ์ประชาธิปไตย และเพื่อเป็นการกดดันให้นายกรัฐ มนตรีลาออกผู้ชุมนุมจึงได้เคลื่อนย้ายจากสนามหลวงไปสู่บริเวณทำเนียบรัฐบาล แต่ก็ถูกสกัด

กันโดยกำลังตำรวจและทหารที่บริเวณสะพานผ่านฟ้า กลุ่มผู้ชุมนุมไม่สามารถเคลื่อนย้ายผ่านจุดสกัดของตำรวจและทหารได้ จึงได้ชุมนุมอยู่ในบริเวณถนนราชดำเนิน ต่อมาได้เกิดการขย้ำและมีการปะทะกันขึ้นระหว่างผู้มาชุมนุมบางส่วน กับตำรวจ และในวันที่ 18 พฤษภาคม 2535 เหตุการณ์ก็เริ่มตึงเครียดเมื่อทหารเริ่มจัดแถวเป็นหน้ากระดานเดินเรียงหน้าเข้าสู่ฝูงชนพร้อมอาวุธสงครามครบมือ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ประกาศผ่านโทรโข่งให้ทุกคนยืนขึ้นและร่วมร้องเพลงสรรเสริญพระบารมี เสียงเพลงก้องกระหึ่มไปทั่วท้องถนนราชดำเนินกลาง พลันเสียงเพลงจบลงก็มีเสียงนกหวีดตามด้วยเสียงกร็วกราดของกระสุนเหล็กที่พุ่งตรงสู่ร่างผู้ร่วมประท้วงและเหตุการณ์ก็รุนแรงขึ้นเรื่อยๆ (สมาคมนักข่าวแห่งประเทศไทย, 2535 : 52) เมื่อเหตุการณ์เป็นเช่นนั้น นายกรัฐมนตรีได้ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน พล.ต.จำลอง ศรีเมืองได้เรียกประชุมกรรมการสมาพันธ์ประชาธิปไตย โดยมีประชาชนมานั่งล้อมล้อมอยู่กลางท้องถนนราชดำเนินกว่า 3,000 คน

และในวันที่ 19 พฤษภาคม 2535 เวลา 04.00 น. ทหารได้เข้าสลายการชุมนุม และเข้าจับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง กับผู้ชุมนุมนับพันคนไปคุมขังที่พลตำรวจบางเขน และบางส่วนไปคุมขังที่เรือนจำลาดยาว และเหตุการณ์รุนแรงก็ได้สงบลงหลังจากที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้พล.อ.เปรม ติณสูลานนท์ องคมนตรีและรัฐบุรุษ อันเชิญกระแสพระราชดำรัสให้พล.อ.สุจินดา คราประยูร และพล.ต.จำลอง ศรีเมือง เข้าเฝ้ารับกระแสพระราชดำรัสให้เป็นตัวแทนของทุกฝ่ายที่เผชิญหน้ากัน ให้หันหน้าเข้าหากันเพื่อช่วยชาติบ้านเมืองให้เกิดความสงบสุข ในวันที่ 20 พฤษภาคม 2535

หลังจากที่พล.อ.สุจินดา คราประยูร ได้แถลงการณ์ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2535 แล้ว ในวันที่ 25 พฤษภาคม 2535 ทางรัฐสภาได้ประชุมลงมติรับหลักการแก้ไขเพิ่มเติมรัฐธรรมนูญ ในวาระแรก และพิจารณาแปรญัตติด้วยการมาธิการเต็มสภาในวาระสอง โดยทั้ง 4 ประเด็นผ่านการแก้ไขด้วยคะแนนเสียงท่วมท้น และในวันที่ 10 มิถุนายน 2535 ดร.อาทิตย์ อุไรรัตน์ ประธานสภาผู้แทนราษฎร ทูลเกล้าฯ ให้โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งนายอานันท์ ปันยารชุน เป็นนายกรัฐมนตรี และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกผู้แทนราษฎรทั่วประเทศในวันที่ 13 กันยายน 2535 และก็เป็นจุดเริ่มต้นของพรรคการเมืองในการใช้ยุทธวิธีในการหาเสียง โดยพรรคพลังธรรมก็มีการเคลื่อนไหวตลอดเวลา และมีการประชุมกันแทบทุกวัน ดังเช่น คอลัมน์ “มาดเจลา” มติชน 20 กรกฎาคม 2535 เขียนไว้ในทำนองนี้ว่า “พรรคพลังธรรมของ “มหาจำลอง” เวลานี้ เคลื่อนไหวแบบสุด-สุด ประชุมกันแทบทุกวี่ทุกวัน เลือกเฟ้นตัวผู้สมัครลงทำศึกมั่ง ปรับเปลี่ยนนโยบายพรรคมั่ง...” ถึงแม้ว่าพล.ต.จำลอง ศรีเมือง

ไม่ได้นั่งในตำแหน่งหัวหน้าพรรค โดยให้พล.ร.อ.ศิริ ศิริรังษี นั่งตำแหน่งรักษาการหัวหน้าพรรค พลังธรรมก็ตาม แต่หลายคนก็มองว่า จำลองคือ พลังธรรม และพลังธรรม คือจำลอง อยู่เสมอๆ ดังจะเห็นได้จาก บทความ หัวเรื่อง “แกะรอยพลตรีจำลอง ศรีเมือง...”,มติชน 8 กรกฎาคม 2535 ที่เขียนไว้ว่า “...ถึงแม้ว่าปัจจุบันนี้ “มหาจำลอง”จะเป็นเพียงสมาชิกพรรคธรรมดา แต่ก็เป็นที่ทราบกันดีว่า “กระบี่มือเดียว” ผู้นี้เป็นหัวหน้าพรรคพลังธรรมโดย “พฤษิตนัย” ...เมื่อใกล้ถึงวันเลือกตั้งครั้งล่าสุด พลตรีจำลอง ศรีเมือง อาจจะกลับใจรับตำแหน่งหัวหน้าพรรคพลังธรรมอีกครั้งก็ได้...”

3. พล.ต.จำลอง ศรีเมือง กับรางวัล “แม็กไซไซ”

คณะกรรมการพิจารณาคัดเลือกผู้รับรางวัลของมูลนิธิแม็กไซไซ ซึ่งเปรียบเสมือนรางวัลโนเบลแห่งเอเชีย ได้ประกาศที่กรุงมะนิลาว่า พล.ต.จำลอง ศรีเมือง อดีตหัวหน้าพรรคพลังธรรมและอดีตผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร คือผู้ที่ได้รับการคัดเลือกเป็นบุคคลดีเด่นในสาขาปฏิบัติราชการ(GOVERNMENT SERVICE) ประจำปี 2535 โดยให้เหตุผลว่าเนื่องมาจากสมัยที่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ยังดำรงตำแหน่งเป็นผู้ว่าฯกทม.อยู่นั้นเป็นผู้ที่ได้รับการกล่าวขวัญถึงในการทำแม่น้ำลำคลองของกรุงเทพมหานครสะอาดขึ้น รวมถึงในถนนหนทางสายต่างๆ และตลาดที่อยู่ในความควบคุมดูแลของกรุงเทพมหานครเองด้วย นอกจากนี้ ยังเป็นผู้นำในการแก้ปัญหาน้ำท่วม การจราจรที่ติดขัด เป็นตัวอย่างในการมีกน้อยในความเป็นอยู่ การใช้ชีวิตประจำวัน การทำให้คอร์รัปชันในแวดวงข้าราชการกม.ลดน้อยลง ทำให้มีเงินเก็บสะสมเพิ่มมากขึ้น และนำมาใช้ในงานบริการชุมชนเมืองได้มากขึ้น นอกจากนี้ ยังเป็นผู้นำในการยืนยันให้นายกรัฐมนตรีต้องมาจากการเลือกตั้ง อันเป็นหนทางการก้าวสู่อำนาจทางการเมืองอย่างชอบธรรมเพียงทางเดียวอีกด้วย(ข่าว,มติชน 21 กรกฎาคม 2535) และการที่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้รับรางวัลแม็กไซไซนี้เอง หลายคนมองว่าจะทำให้คะแนนนิยมของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง และพรรคพลังธรรมเพิ่มขึ้น โดยเห็นได้จาก คอลัมน์ “เดินหน้าชน”,มติชน 22 กรกฎาคม 2535 ที่เขียนว่า “...นักการเมืองอย่างคุณชวน หลีกภัย หัวหน้าพรรคประชาธิปัตย์ ยอมรับว่าการได้รับรางวัล “แม็กไซไซ” ของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง มีส่วนต่อการตัดสินใจของชาวกทม.ในการเลือกผู้สมัครของพรรคพลังธรรมมาก นักวิเคราะห์การเมืองระดับธรรมดาก็มองเห็นตรงกันว่า นอกจากจะทำให้คะแนนนิยมของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองและพรรคพลังธรรมเพิ่มขึ้นแล้ว การประกาศให้รางวัลที่ชาวโลกยอมรับนี้เป็นการช่วยแก้ข้อกล่าวหาโจมตีเรื่อง พาคนไปตายโดยปริยาย...” และทุกครั้งเมื่อมีการเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นสนามเล็กหรือสนามใหญ่ สิ่งที่ขาดไม่ได้ นั่นคือ การสำรวจประชามติ และบุคคลที่มีคะแนนนิยมจากประชาชนเพิ่มมากขึ้นทุกวัน ไม่ใช่ใครที่

ไหนด นั่นคือ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ดังข้อเขียนจาก คอลัมน์ “ชายคาหน้า 3”, ไทยรัฐ 22 สิงหาคม 2535 เขียนไว้ในประเด็นนี้ว่า “...การสำรวจความคิดเห็นความอ่านของชาวบ้าน โดยสุ่มถามหรือที่เขาเรียกกันว่าโพลล์นั้น เมื่อสถานการณ์ใกล้วันเลือกตั้งเข้ามาก็เห็นชัดเจนกันแล้วว่า พล.ต.จำลอง ศรีเมือง หัวหน้าพรรคพลังธรรมตัวจริง มีคะแนนนิยมจากประชาชนเพิ่มมากขึ้นทุกวัน ...และโพลล์ก็กลับ ที่ผู้สำรวจไม่เปิดเผยตัวเอง...ว่าคนของพรรคพลังธรรมจะได้เป็น ส.ส. เข้าไปนั่งในสภาถึง 80 คน ซึ่งบังเอิญผมก็ไปได้ยืนทหารพูดถึงตัวเลขนี้มาเหมือนกัน ถ้าตัวเลขนี้เป็นจริง และหากผลออกมาในขั้นสุดท้ายพรรคพลังธรรมของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้เสียงมากที่สุด ฝ่ายเทพก็ย่อมหมายความว่า นายกรัฐมนตรีคนใหม่ของประเทศสไทยต้องมีชื่อว่า พล.ต.จำลอง ศรีเมือง อย่างแน่นอน...”

ตารางที่ 69 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทด้านการเมืองการปกครองกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ช่วงที่ 5)

ประเด็นทางการเมืองการปกครอง	หัวข่าวใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.พรรคการเมือง	-	-	3	6.67	-	-	1	2.22	3	6.67	7
2.นักการเมือง	-	-	-	-	-	-	1	2.22	5	11.12	6
3.รัฐบาล	2	4.44	2	4.44	-	-	-	-	-	-	4
4.เหตุการณ์ไม่สงบ	3	6.67	7	15.56	-	-	1	2.22	11	24.45	22
5.การเลือกตั้งและระบบการปกครอง	-	-	-	-	-	-	-	-	3	42.85	3
6.ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ	1	2.22	1	2.22	-	-	-	-	-	-	2
7.ระเบียบกฎเกณฑ์และกฎหมาย	-	-	1	2.22	-	-	-	-	-	-	1
รวม	6	13.33	15	33.33	-	-	4	8.88	20	44.46	45 (100.00)

ตารางที่ 70 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทด้านการเมืองการปกครองกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 5)

ประเด็นทางการเมือง การปกครอง	หัวข่าวใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.พรรคการเมือง	1	2.22	2	4.44	-	-	-	-	1	2.22	4
2.นักการเมือง	-	-	-	-	-	-	1	2.22	3	6.67	4
3.รัฐบาล	-	-	-	-	-	-	2	4.44	-	-	2
4.เหตุการณ์ไม่สงบ	3	6.67	3	6.67	1	2.22	7	15.56	2	4.44	16
5.การเลือกตั้งและ ระบอบการปกครอง	7	15.56	8	17.79	-	-	1	2.22	-	-	16
6.ความสัมพันธ์กับ ต่างประเทศ	1	2.22	1	2.22	1	2.22	-	-	-	-	3
7.ระเบียบกฎเกณฑ์ และกฎหมาย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	12	25.67	14	31.12	2	4.44	11	24.44	6	13.33	45 (100.00)

จากผลการเปรียบเทียบการนำเสนอประเด็นด้านการเมืองการปกครองของ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ช่วงที่ 5 สรุปได้ว่า ทั้งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชนมีจำนวนชิ้นในการนำเสนอเท่ากัน ดังนั้นการคิดเป็นร้อยละในแต่ละชิ้นจึงมีร้อยละเท่ากัน ทางด้านหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีการนำเสนอบทบาทด้านการเมืองการปกครองครบทุกบทบาท แต่ใน ส่วนรูปแบบการนำเสนอหนังสือพิมพ์ไทยรัฐไม่มีการนำเสนอในส่วนของบทบรรณาธิการ ในขณะที่หนังสือพิมพ์มติชนมีการนำเสนอในส่วนจากรูปแบบการนำเสนอครบทุกรูปแบบการนำเสนอ แต่ในประเด็นด้านการเมืองการปกครอง หนังสือพิมพ์มติชนไม่มีการนำเสนอบทบาทด้านระเบียบกฎเกณฑ์และกฎหมาย

(4). ผลการวิเคราะห์คำหรือข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่พบในการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ที่ใช้ในการศึกษา (ช่วงที่ 5)

ตารางที่ 71 แสดงคำหรือข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองที่พบในการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 5)

คำ/ข้อความ				
แสดงลักษณะนิสัย	แสดงรูปร่างหน้าตาท่าทาง	แสดงกิจปฏิบัติ	ลักษณะการแต่งกาย/สิ่งที่ชอบ	ฉายา/สรรพนาม
1. สมกะ, ประหยัด 2. เป็นคนดี 3. ซื่อสัตย์ สุจริต, ใจซื่อ มือสะอาด 4. ตรงไปตรงมา 5. เครื่องในศีลในธรรม 6. นอบน้อมถ่อมตน 7. ดีอรัน, ถืออดตา	- ใบหน้ายิ้มแย้ม	1. ทานอาหารมังสวิรัต 2. ทานอาหารวันละมื้อ	- เสื้อม่อฮ่อม	1. ท่านมหาจำลอง/ มหาจำลอง 2. กระบี่มือเดียว/ มหามือเดียว 3. จอมเซอร์ไพรส์ 4. อื่น ๆ*

*ฉายา/สรรพนามอื่น ๆ หมายถึง จำนวนชิ้นที่นำเสนอไม่ถึง 3 ชิ้น

จากตาราง จะเห็นได้ว่า คำ/ข้อความโดยรวมที่หนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ชื่อฉบับนำเสนอในช่วงที่ 5 นั้นส่วนใหญ่จะเป็นภาพลักษณ์ในเชิงบวกมากกว่าเชิงลบ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่ามีคำ/ข้อความเดียวที่แสดงภาพลักษณ์ในเชิงลบ คือ คำหรือข้อความที่แสดงลักษณะนิสัยดีอรัน, ถืออดตา

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอคำหรือข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพของ พล.ต.จำลอง ศรีเมืองกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ที่ใช้ในการศึกษา ตารางที่ 72 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอคำหรือข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ช่วงที่ 5)

คำ/ข้อความ	หัวข่าวใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1 แสดงลักษณะนิสัย											
สมณะประภค	-	-	-	-	-	-	-	-	2	4.76	2
เด่งในศีลในธรรม	-	-	-	-	-	-	1	2.38	-	-	1
เป็นคนดี	-	-	-	-	-	-	1	2.38	1	2.38	2
ข้อดีขงชีวิตใจซื่อมือสะอาด	-	-	1	2.38	-	-	1	2.38	2	4.76	4
ตรงไปตรงมา	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2.38	1
นอนยิ้มก่อนคน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
คือวันถืออดตา	-	-	1	2.38	-	-	1	2.38	1	2.38	3
2 แสดงรูปร่างหน้าตาท่าทาง											
ใบหน้ายิ้มแย้ม	-	-	-	-	-	-	2	4.76	-	-	2
3 แสดงกิจวัตร											
ทานอาหารมังสวิรัต	-	-	-	-	-	-	1	2.38	-	-	1
ทานอาหารวันละมื้อ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4 ลักษณะการแต่งกาย/สิ่งที่ชอบ											
เสื้อม่อต้อม	-	-	-	-	-	-	1	2.38	2	4.76	3
5 ฉายา/สรทนาม											
ท่านมหาจำลอง/มหาจำลอง	2	4.76	5	11.91	-	-	2	4.76	8	19.06	17
กระบี่มือเดียว/มหามือเดียว	-	-	-	-	-	-	1	2.38	1	2.38	2
อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	2	4.76	2	4.76	4
รวม	2	4.76	7	16.67	-	-	13	30.94	20	47.62	42 (99.99)*

*99.99~100.00

ตารางที่ 73 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอคำหรือข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 5)

คำ/ข้อความ	หัวข้อใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1 แสดงลักษณะนิสัย											
สมณะ ประหยัด	-	-	-	-	-	-	1	4.54	-	-	1
แต่งในสื่อในธรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เป็นคนดี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ข้อสัจสูงจรัดใจซื่อม่อสะอาด	-	-	-	-	-	-	1	4.54	-	-	1
ตรงไปตรงมา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
นอนหม่อมก่อนคน	-	-	-	-	-	-	1	4.54	-	-	1
ดีอิ่น กืออ็ดตา	-	-	-	-	-	-	1	4.54	-	-	1
2 แสดงรูปร่างหน้าตาท่าทาง											
ใบหน้ายิ้มแย้ม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 แสดงกิจปฏิบัติ											
ทานอาหารมังสวิรัต	-	-	-	-	-	-	1	4.54	-	-	1
ทานอาหารวันละมือ	-	-	-	-	-	-	1	4.54	-	-	1
4 ลักษณะการแต่งกาย/สิ่งที่ชอบ											
เสื้อม่ออ่อม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5 ฉายา/สรรพนาม											
ท่านมหาจำเอง/มหาจำเอง	4	18.19	3	13.65	-	-	3	13.65	1	4.54	11
กระบี่มือเดียว/หมามือเดียว	-	-	-	-	-	-	2	9.09	1	4.54	3
จอมเซอร์ไพรส์	-	-	-	-	-	-	2	9.09	-	-	2
รวม	4	18.19	3	13.65	-	-	13	59.07	2	9.08	22 (99.99)*

*99.99~100.00

จากผลการเปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอคำ/ข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพในช่วงที่ 5 จะเห็นได้ว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอคำ/ข้อความจำนวนครั้งมากกว่าหนังสือพิมพ์มติชน 20 ชิ้น โดยนำเสนอแทบจะทุกคำ/ข้อความที่ปรากฏในตาราง เว้นแต่คำ/ข้อความที่แสดงลักษณะนิสัยนอนหม่อมก่อนคน และคำ/ข้อความที่แสดงกิจปฏิบัติทานอาหารวันละมือ ส่วนฉายา/สรรพนาม “จอมเซอร์ไพรส์” ไม่มีปรากฏในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐจึงไม่ได้นำไปใส่ไว้ในตาราง ซึ่งมีปรากฏเฉพาะในหนังสือพิมพ์มติชนเท่านั้น และคำ/ข้อความในส่วนรูปแบบการนำเสนอบทบรรณาธิการนั้น ทั้งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชนไม่มีการนำเสนอเหมือนกัน

(5). ผลการวิเคราะห์ภาพลักษณ์ของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองจากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์ที่ใช้ในการศึกษา (ช่วงที่ 5)

ตารางที่ 74 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอภาพลักษณ์ของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองจากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ช่วงที่ 5)

ส่วนความคิดเห็น ภาพลักษณ์	บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม (ร้อยละ)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
บวก	-	-	-	-	6	25.00	6
ลบ	-	-	1	4.16	7	29.17	8
กลาง	-	-	3	12.50	7	29.17	10
รวม	-	-	4	16.66	20	83.34	24 (100.00)

ตารางที่ 75 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอภาพลักษณ์ของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองจากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 5)

ส่วนความคิดเห็น ภาพลักษณ์	บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม (ร้อยละ)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
บวก	2	10.53	-	-	3	15.79	5
ลบ	-	-	1	5.26	1	5.26	2
กลาง	-	-	10	52.63	2	10.53	12
รวม	2	10.53	11	57.89	6	31.58	19 (100.00)

จากผลการเปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอภาพลักษณ์ของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองจากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของความคิดเห็น ช่วงที่ 5 จะเห็นได้ว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นกลางเป็นอันดับแรกเช่นเดียวกับหนังสือพิมพ์มติชน แต่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นลบมากกว่าภาพลักษณ์ที่เป็นบวก ส่วนหนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นบวกมากกว่าภาพลักษณ์ที่เป็นลบ

ช่วงที่ 6 ลงสมัครส.ส.ครั้งที่ 2 (3 กันยายน 2535-31 พฤษภาคม 2538)

แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 : เหตุการณ์สำคัญทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง

1. ลงสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ 2

ภายหลังเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ สถานการณ์ทางการเมืองได้เปลี่ยนแปลงไปตามทิศทางที่โอนอ่อนตามความต้องการของประชาชนผู้เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ให้ใช้อำนาจนั้นแสดงประชามติ รัฐบาลภายใต้การนำของนายอานันท์ ปันยารชุน นายกรัฐมนตรี ได้กำหนดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั่วประเทศเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535 (โดยเมื่อวันที่ 12 กันยายน 2535 ได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 4 ให้นายกรัฐมนตรีมาจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร) ท่ามกลางกระแสเทพ - มาร ซึ่งมีการแบ่งขั้วเป็นฝักเป็นฝ่าย โดยนับเอา 5 พรรครัฐบาลที่เคยสนับสนุนคณะรสช. ซึ่งประกอบด้วย พรรคสามัคคีธรรม(สลายพรรค) พรรคชาติไทย พรรคกิจสังคม พรรคประชากรไทย และพรรคราษฎร เป็นพรรคฝ่ายมาร ส่วน 4 พรรคฝ่ายค้าน อันประกอบด้วย พรรคความหวังใหม่ พรรคประชาธิปัตย์ พรรคพลังธรรม และพรรคเอกภาพ เป็นพรรคฝ่ายเทพ นอกจากนี้ยังมีพรรคการเมืองที่เกิดขึ้นใหม่ชื่อ พรรคชาติพัฒนา นำโดยพล.อ.ชาติชาย ชุณหะวัณ ซึ่งรวบรวมอดีตส.ส.จากพรรคสามัคคีธรรมไว้จำนวนมาก เป็นฝ่ายมารจำแลง(สมเกียรติ รุ่งเรืองวิริยะ, 2539 : 180)

จากผลการเลือกตั้งพรรคประชาธิปัตย์ ได้เป็นแกนกลางในการจัดตั้งรัฐบาลผสม แต่เมื่อรวมเสียงกับพรรคความหวังใหม่ พลังธรรม และเอกภาพแล้ว ยังไม่มากพอที่จะทำให้อำนาจของรัฐบาลมั่นคง จึงมีการทาบทามขั้วฝ่ายตรงข้าม คือพรรคกิจสังคมเข้าร่วมรัฐบาล พรรคร่วมรัฐบาลจึงประกอบด้วย 5 พรรค ได้แก่ พรรคประชาธิปัตย์ พรรคความหวังใหม่ พรรคพลังธรรม พรรคกิจสังคม และพรรคเอกภาพ รวม 207 เสียง นายชวน หลีกภัย ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2535 ให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนที่ 20 ของประเทศไทย

ในจำนวนคณะรัฐมนตรีภายใต้การนำของนายชวน หลีกภัย ทั้งหมด 49 คน ส.ส.พรรคพลังธรรม มีชื่ออยู่ในคณะรัฐมนตรี 11 คน ดังนี้

1. นายบุญชู โรจนเสถียร รองนายกรัฐมนตรี

2. พ.อ.ชินวุธ สุนทรสีมะ	รมต.ประจำสำนักฯ
3. พล.ต.สมบัติ รอดโพธิ์ทอง	รมช.กลาโหม
4. น.ต.ประสงค์ สุ่นศิริ	รมว.ต่างประเทศ
5. นายถวิล จันท์ประสงค์	รมช.เกษตรฯ
6. พ.อ.วินัย สมพงษ์	รมว.คมนาคม
7. นายจรัส พัวช่วย	รมช.คมนาคม
8. นายธานี ศักดิ์เศรษฐ์	รมช.มหาดไทย
9. นายอดิศร เพียงเกษ	รมช.ศึกษาฯ
10. น.พ.อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม	รมช.สาธารณสุข
11. นายสุเทพ อัดถากร	รมว.ทบวงมหาวิทยาลัย
- (เกลืออม เศวตะดุล, 2535 : 63-66)

2. เสถียรภาพที่สั่นคลอนของรัฐบาลชวน

บรรยากาศประชาธิปไตย เสรีภาพที่เปิดกว้างหลังการเลือกตั้งและบุคลิก ประณีประนอมของนายกรัฐมนตรี นายชวน หลีกภัย น่าจะเหมาะสมกับสถานการณ์เผชิญหน้า แบ่งฝักแบ่งฝ่าย ให้หันมาสามัคคีปรองดองพัฒนาชาติ แต่ทว่าความขัดแย้งระหว่างพรรคร่วม รัฐบาลเอง ได้กลายเป็นจุดเริ่มต้นให้ถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนัก โดยเฉพาะจากหนังสือพิมพ์ใน เรื่องความล่าช้าในการตัดสินใจ ยึดระเบียบกฎหมายเกณฑ์มากเกินไป

เพียงหนึ่งปีหลังเข้ารับบริหารประเทศ ก็ถูกฝ่ายค้านเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจใน เดือนพฤศจิกายน 2536 ช่วงเวลาดังกล่าว รอยร้าวได้ปรากฏชัดเจนขึ้นจากท่าทีความอึดอัดใจ ในการร่วมรัฐบาล โดยเฉพาะในส่วนของพรรคความหวังใหม่ มีกระแสข่าวว่าหลังจากการ อภิปรายฯ พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ซึ่งถูกอภิปรายด้วย จะไป อยู่ร่วมกับฝ่ายค้าน ทำให้รัฐบาลกลายเป็นเสียงข้างน้อย(สมเกียรติ รุ่งเรืองวิริยะ, 2539 : 180) โดยพากันประณามหัวหน้าพรรคความหวังใหม่ที่ไปพบผู้นำพรรคฝ่ายค้านเมื่อวันพฤหัสบดีที่ 4 พฤศจิกายน 2536 ก่อนการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในสภาผู้ แทนราษฎร โดยผู้นำพรรคฝ่ายค้านพากันกล่าวหาว่า พล.อ.ชวลิตหักหลังที่มีได้ลาออกจาก ตำแหน่งตามคำมั่นสัญญา พร้อมทั้งลำดับเหตุการณ์ว่า พล.อ.ชวลิตนัดให้ผู้นำฝ่ายค้านไปพบ ประสนทนา ณ บ้านอดีตประธานวุฒิสภา ในการพบปะตามวันเวลาดังกล่าว พล.อ.ชวลิตปรารถนา ถึงความเบื่อน่ายในการทำงานร่วมกับรัฐบาลชวน หลีกภัย เพราะการผลักดันนโยบายต่าง ๆ

เป็นไปด้วยความเชื่อซำและตกลงที่จะประกาศลาออกในรัฐสภาภายหลังจากการอภิปรายไม่ไว้วางใจสุดสิ้นลงแล้ว ข้อตกลงดังกล่าวนี้มีนัยว่า พรรคความหวังใหม่จะย้ายฟากมาเข้าร่วมกับฝ่ายค้าน โดยพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ได้ปฏิเสธข้อกล่าวหาดังกล่าวว่า ตนมิได้เป็นผู้นัดพบผู้นำพรรคฝ่ายค้าน หากแต่ร.ต.ท.วรรณ ชันชื้อ อดีตประธานวุฒิสภาเป็นผู้นัดหมาย อีกทั้งปฏิเสธด้วยว่าตนมิได้ตกลงกับพรรคฝ่ายค้านว่าจะลาออกจากตำแหน่ง หากมีข้อตกลงเช่นนี้จริง เหตุใดฝ่ายค้านจึงอภิปรายโจมตีในสภาอย่างรุนแรง พร้อมทั้งอ้างอิงนายอำนาจ วีรวรรณ เป็นพยานซึ่งนายอำนาจให้การยืนยันข้างหัวหน้าพรรคความหวังใหม่(รังสรรค์ ณะพรพันธุ์, 2538: 27-28)

แต่กลับกลายเป็นว่าพรรคที่ถอนตัวจากการร่วมรัฐบาลนายชวน หลีกภัย เป็นพรรคแรก คือ พรรคกิจสังคม ดังนั้นพรรคประชาธิปไตยจึงตั้งพรรคเสรีธรรมของดร.อาทิตย์ อุไรรัตน์ มาเข้าร่วมรัฐบาลแทนพรรคกิจสังคม

3. ผลักดันร่างกฎหมายการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด

วิวาทะว่าด้วยการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด กลายเป็นความขัดแย้งในคณะรัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งระหว่างพรรคพลังธรรมกับพรรคประชาธิปไตย โดยพรรคพลังธรรมเรียกร้องให้รัฐบาลผลักดันกฎหมายการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อให้เป็นไปตามคำมั่นสัญญาที่ให้ไว้กับประชาชน นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรีโต้แย้งว่า การเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นนโยบายของพรรคการเมืองหาใช่นโยบายของรัฐบาลไม่(รังสรรค์ ณะพรพันธุ์, 2538 : 86-87) กลุ่มพลังประชาธิปไตยหลายกลุ่มเรียกตัวเองในชื่อแตกต่างกัน รวมทั้งกลุ่มพลังต่างๆ ได้มีการเคลื่อนไหวในเรื่องนี้เมื่อเห็นว่าพรรคร่วมรัฐบาล คือพรรคประชาธิปไตย และความหวังใหม่ มีทีท่าไม่เห็นด้วยในการเลือกตั้งผู้ว่าฯ และเริ่มออกมาเคลื่อนไหวสอดผสานกับการเคลื่อนไหวของพรรคการเมืองบางพรรค หลังจากที่ มีพรรคร่วมรัฐบาลบางพรรคได้เสนอร่างพ.ร.บ.นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.)แทน ซึ่งมีคำอธิบายทางการเมืองว่า เป็นการคุ้มครองข้าราชการประจำ และผู้มีอำนาจในจังหวัดจะมีจำนวนเพิ่มขึ้น 1 คน ขณะที่พรรคพลังธรรมประกาศทำที่ว่า ผู้บริหารสูงสุดในจังหวัดต้องมีเพียงคนเดียว โดยคนนั้นต้องมาจากการเลือกตั้ง จากกระแสดังกล่าวหลายฝ่ายต่างร่วมแสดงออกเกี่ยวกับเรื่องนี้ ทำให้กระแสการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด แพร่กระจายออกไปอย่างกว้างขวาง อาทิเช่น ในจังหวัดเชียงใหม่ มีการจัดตั้ง คณะกรรมการรณรงค์เลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ เมื่อเดือนธันวาคม 2536 ,จังหวัดภูเก็ต ร่วมมือกับกลุ่มองค์กรเอกชนต่างๆ ในจังหวัดให้มีการจัดเสวนาเรื่อง “ภ

เกิดพร้อมใหม่ ถ้าผู้ว่าฯมาจากการเลือกตั้ง”เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2537 ,ในช่วงใกล้เคียงกันองค์กรประชาชนในพื้นที่จังหวัดต่างๆ อาทิ นครศรีธรรมราช,ศรีสะเกษ,นครราชสีมา รวมทั้งพื้นที่ของนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ในจังหวัดตรังเองก็มีกระแสเรียกร้องการเลือกตั้งผู้ว่าฯ เกิดขึ้นด้วย เหล่านี้เป็นต้น

4. กรณีสปก.4-01

นอกเหนือจากปัญหาต่างๆ ดังกล่าวแล้ว รัฐบาลนายชวน หลีกภัย ยังตกต่ำลงไปอีกเมื่อปรากฏว่ามีความไม่ชอบมาพากลเกี่ยวกับโครงการปฏิรูปที่ดิน หรือ สปก.4-01 ที่เป็นหนึ่งในนโยบายหลักของรัฐบาลชวน ในการแก้ปัญหาความยากจน ที่ชูขึ้นมาเป็นนโยบายขึ้นโบแดงของพรรคประชาธิปัตย์ควบคู่กันมาตลอด โดยผ่านกระบวนการทางสภาผู้แทนราษฎรมีนายสุเทพ เทือกสุบรรณ รองเลขาธิการพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งผูกติดตัวเองไว้กับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากมีตำแหน่งเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นั่นคือ นโยบายปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกร ในรูปแบบของสปก.4-01 แนวคิดแห่งนโยบายนี้ได้สะท้อนเจตนารมณ์แห่งรัฐ ในอันที่จะช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากไร้ให้มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง ไม่ต้องเช่าที่ดินของผู้อื่น เพื่อจะได้มีกำลังใจมีความตั้งใจทำมาหาเลี้ยงชีพและมีรายได้เหลือพอที่จะพัฒนาการผลิตของตนเอง(ประเวศน์ มหารัตน์สกุล , 2538 : 81) สภาพการณ์ที่ปรากฏในขณะนั้นเป็นที่คาดหมายกันโดยทั่วไปว่า รัฐบาลชวนจักต้องลาออกหรือมิฉะนั้นต้องยุบสภา โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพรรคความหวังใหม่ถอนตัวจากรัฐบาล แต่รัฐบาลชวนเลือกที่จะเป็นรัฐบาลเสียงข้างน้อยเพื่อซื้อเวลา การณ์ปรากฏต่อมาว่า การซื้อเวลานั้นคุ้มค่า (รังสรรค์ ธนะพรพันธุ์,2538 : 34) เนื่องจากพรรคชาติพัฒนาซึ่งเพิ่งลงนามในสัตยาบันฝ่ายค้านว่าไม่มีพรรคใดเข้าร่วมรัฐบาล โดยให้เหตุผล “เสียบเพื่อชาติ” ในการแถลงข่าวเข้าร่วมรัฐบาลอย่างทางการเมื่อเดือนธันวาคม 2537

แต่ถึงแม้จะเปลี่ยนสูตรรัฐบาลใหม่แล้วก็ตาม เสถียรภาพรัฐบาลกลับไม่กระเตื้องขึ้น การวิพากษ์วิจารณ์คัดค้านรัฐบาลมีอยู่เช่นเดิม ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการกระจายอำนาจและการแก้ไขรัฐธรรมนูญ โดยเฉพาะโครงการปฏิรูปที่ดิน หรือสปก.4-10 ที่พรรคประชาธิปัตย์ ในฐานะแกนนำของรัฐบาลผสม ได้ชูธงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรและตั้งเป้าหมายการจัดสรรที่ดินให้เกษตรกร พร้อมแจกเอกสารสิทธิ สปก.4-01 ถึงปีละ 4 ล้านไร่ นั้น รัฐบาลชวนถูกสื่อมวลชนแขนงต่างๆ โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์โจมตีอย่างมาก เพราะเมื่อนำไปปฏิบัติกลับบิดเบือนเจตนารมณ์แห่งรัฐ โดยนำที่ดินป่าสงวนเสื่อมสภาพออกเอกสารสิทธิ สปก.4-01 แจกให้เกษตรกร

กรปลอมผู้ถือครองที่ดิน เศรษฐี คหบดีผู้มีอันจะกินและบริวารคนใกล้ชิดตักการเมืองในจังหวัดภูเก็ต จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดอื่นๆ ได้รับการจัดสรรที่ดินพร้อมเอกสารสิทธิ สปก.4-01 ไปคนละหลายสิบลไร่ถ้วนหน้า โดยหวัคະແນ่นใหญ่ๆ อ้างเหตุผลว่าเคยถือครองมาก่อน (ประเวศน์ มหารัตน์สกุล, 2538 : 82) ทำให้ความชอบธรรมทางการเมืองของรัฐบาลนายชวน หลีกภัย รวมทั้งความนิยมที่มีต่อนายกรัฐมนตรีตกต่ำอย่างที่สุด กลายเป็นชนวนให้ฝ่ายค้านเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลในวันที่ 17 พฤษภาคม 2538 และจะมีการลงมติ ในอีก 3-4 วันต่อมา ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางความคิดในประเด็นเรื่องมารยาทกับความชอบธรรมทางการเมือง ภายหลังจากที่มีการอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลสิ้นสุดลง พรรคพลังธรรมหนึ่งในพรรคร่วมรัฐบาล ตัดสินใจขอถอนตัวจากการร่วมรัฐบาล ด้วยเหตุผลเดียวคือ เรื่องสปก.4-01 ผู้นำพรรคประชาธิปัตย์พยายามทาบตามพรรคความหวังใหม่เข้าร่วมรัฐบาลแต่ก็ไร้ผล จึงประกาศยุบสภาในวันที่ 19 พฤษภาคม 2538 โดยที่ยังไม่ทันลงมติ

ส่วนที่ 2 : วิเคราะห์และแสดงความถี่ของเนื้อหาทางด้านรูปแบบการนำเสนอ ประเด็นของข่าว บทบาทและบุคลิกภาพ รวมทั้งภาพลักษณ์ที่ปรากฏ ด้วยตารางแสดงคำร้อยละ และอธิบายตารางในเชิงพรรณนา

(1).ผลการวิเคราะห์บทบาทของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่แสดงออกต่อเหตุการณ์และประเด็นของข่าวในรูปแบบการนำเสนอ (ช่วงที่ 6)(หน่วยในการวัด : ชิ้น)

ตารางที่ 76 เปรียบเทียบการวิเคราะห์บทบาทของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่แสดงออกต่อเหตุการณ์และประเด็นของข่าวในรูปแบบการนำเสนอ (ช่วงที่ 6)

รูปแบบการนำเสนอ	หัวข้อใหญ่		ข่าว		บทบาทนาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม (ร้อยละ)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ไทยรัฐ	16	4.47	41	11.45	4	1.12	61	17.04	236	65.92	358 (100.00)
มติชน	31	11.19	44	15.88	11	3.97	89	32.14	102	36.82	277 (100.00)

จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ในช่วงที่ 6 หนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน มีรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาการวิเคราะห์บทบาทพล.ต.จำลอง ศรีเมือง เรียงตามลำดับมาก-น้อยเหมือนกัน นั่นคือ คอลัมน์วิจารณ์ บทความ/รายงาน ข่าว หัวข่าวใหญ่ และบทบรรณาธิการ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีจำนวนชิ้นในการนำเสนอมากกว่าหนังสือพิมพ์มติชนเพียงรูปแบบเดียวคือ คอลัมน์วิจารณ์ และมีอัตราส่วนจำนวนชิ้นถึง 2 ใน 3 ของจำนวนชิ้นทั้งหมดที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอ ส่วนอีก 4 รูปแบบการนำเสนอหลังคือ บทความ/รายงาน ข่าว หัวข่าวใหญ่ และบทบรรณาธิการนั้น หนังสือพิมพ์มติชนมีจำนวนชิ้นในการนำเสนอมากกว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ แต่ทั้งนี้เมื่อรวมจำนวนชิ้นในการนำเสนอในช่วงที่ 6 แล้วพบว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีจำนวนชิ้นในการนำเสนอมากกว่าหนังสือพิมพ์มติชน 81 ชิ้น

- (2). ผลการวิเคราะห์จำนวนเนื้อหาที่นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง
(ช่วงที่ 6)(หน่วยในการวัด : BSU)

ตารางที่ 77 เปรียบเทียบการวิเคราะห์จำนวนเนื้อหาที่นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมืองกับรูปแบบการนำเสนอ (ช่วงที่ 6)

รูปแบบการนำเสนอ ชื่อหนังสือพิมพ์	หัวข่าวใหญ่ (BSU)	ข่าว (BSU)	บทบรรณาธิการ (BSU)	บทความ/รายงาน (BSU)	คอลัมน์วิจารณ์ (BSU)
ไทยรัฐ	191	353.5	40	2149.5	3149
มติชน	419.5	327	198	2295.5	1120

จากตารางผลการวิเคราะห์จำนวนเนื้อหาที่นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ช่วงที่ 6 จะเห็นได้ว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอเนื้อหาที่เรียงตามลำดับจำนวนมาก-น้อยเหมือนกับรูปแบบการนำเสนอในตารางที่ 76 ส่วนหนังสือพิมพ์มติชนมีจำนวนเนื้อหาที่ไม่เหมือนกับรูปแบบการนำเสนอในตารางที่ 76 เนื่องจากมีจำนวนเนื้อหาในรูปแบบการนำเสนอในส่วนของบทความ/รายงานมากกว่าคอลัมน์วิจารณ์ที่มีจำนวนชิ้นมากกว่า อีกทั้งจำนวนเนื้อหาในรูปแบบการนำเสนอในส่วนของหัวข่าวใหญ่มากกว่ารูปแบบการนำเสนอในส่วนของข่าวที่มีจำนวนชิ้นมากกว่า แต่จำนวนเนื้อหาในรูปแบบการนำเสนอในส่วนของบทบรรณาธิการยังคงมีจำนวนเนื้อหาน้อยที่สุดตามจำนวนชิ้นที่หนังสือพิมพ์มติชนนำเสนอ

(3).ผลการวิเคราะห์ประเด็นของข่าวที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ช่วงที่ 6

ตารางที่ 78 เปรียบเทียบการวิเคราะห์การนำเสนอประเด็นของข่าวที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ช่วงที่ 6 (หน่วยในการวัด : ชิ้น)

ประเด็นของ ชื่อ ข่าว หนังสือพิมพ์	การเมือง การปกครอง		สังคม		ศาสนา กับประชาชน		ความสัมพันธ์		เศรษฐกิจ		รวม (ร้อยละ)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ไทยรัฐ	326	95.32	15	4.39	1	0.29	-	-	-	-	342 (100.00)
มติชน	235	94.38	3	1.22	-	-	-	-	1	0.40	249 (100.00)

จากการวิเคราะห์สรุปได้ว่า ทั้งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชนมีการนำเสนอประเด็นของข่าว 2 ลำดับแรกเหมือนกัน นั่นคือ ประเด็นทางการเมืองการปกครอง โดยมีจำนวนชิ้นในการนำเสนอมากกว่าประเด็นอื่น อีกทั้งเมื่อคิดเป็นร้อยละ ยังมีความใกล้เคียงกันอีกด้วย ถึงแม้ว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐจะมีจำนวนชิ้นในการนำเสนอมากกว่าก็ตาม และประเด็นทางสังคม ส่วนประเด็นอื่นๆ นั้น หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีการนำเสนอประเด็นทางศาสนา และหนังสือพิมพ์มติชนนั้นมีการนำเสนอประเด็นทางเศรษฐกิจซึ่งมีร้อยละ 1 ชิ้นเหมือนกัน

การนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองต่อประเด็นต่างๆ ในช่วงที่ 6 นี้จากตารางที่ 78 จะเห็นได้ว่าทั้งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชนมีจำนวนชิ้นในการนำเสนอประเด็นของข่าวมากเพียง 2 ประเด็น คือประเด็นทางการเมืองการปกครอง และประเด็นทางสังคม ทั้งนี้เนื่องจากช่วงที่ 6 นี้เป็นช่วงระยะเวลาที่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง มีบทบาททางการเมืองในฐานะสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรคนหนึ่งเท่านั้นโดยไม่มีตำแหน่งใดๆ ในคณะรัฐมนตรี ถึงแม้ว่าในช่วงหลังจะมีตำแหน่งเป็นรองนายกรัฐมนตรีก็ตาม แต่ก็ในช่วงระยะเวลาสั้นๆ เท่านั้นและมีบทบาทเฉพาะในส่วนของปัญหาการจราจรในประเด็นทางสังคม โดยไม่เกี่ยวข้องกับประเด็นของข่าวในด้านอื่นๆ มากนัก ฉะนั้นในช่วงที่ 6 นี้จะขอกล่าวถึงเพียงแค่ 2 ประเด็นคือ ประเด็นทางการเมืองการปกครอง และประเด็นทางสังคม ส่วนประเด็นทางศาสนาที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอ และประเด็นทางเศรษฐกิจที่หนังสือพิมพ์มติ

ชนนำเสนอชื่อฉบับละ 1 ชื่อนั้นจะเขียนแทรกไว้ในตอนท้ายตารางในแต่ละชื่อฉบับที่มีการนำเสนอประเด็นนั้นๆ

บทบาทด้านการเมืองการปกครอง (ช่วงที่ 6)

เนื่องจากช่วงที่ 6 ถือได้ว่าเป็นช่วงผันผวนบทบาททางการเมืองการปกครองของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ประกอบกับในช่วงนี้เนื้อหาที่นำเสนอที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ในหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ชื่อฉบับมีการนำเสนอมากกว่าในช่วงอื่น ฉะนั้นผู้วิจัยจึงแบ่งประเด็นการศึกษามากกว่าช่วงอื่นๆ โดยแบ่งเป็น 11 ประเด็น ดังนี้

1. ลงสมัครเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ 2

ก่อนการเลือกตั้งทั่วไปวันที่ 13 กันยายน 2535 หลายฝ่ายเก็งกันว่าพรรคพลังธรรมนำโดยพล.ต.จำลอง ศรีเมือง จะสามารถนำพรรคเข้าสู่สภาได้มากกว่าคราวที่แล้ว ดังเห็นได้จาก บทบรรณาธิการ หัวเรื่อง “โพลพลังธรรมนำ” ,มติชน 4 กันยายน 2535 ได้เขียนถึงผลการสำรวจประชามติเกี่ยวกับความคิดเห็นของประชาชนต่อการเลือกตั้ง โดยนายนิยม ปุราคำ ในนามศูนย์สำรวจและวิจัย กลุ่มบริษัทชินวัตร คอมพิวเตอร์ แอนด์คอมมิวนิเคชั่นส์ ว่า “...ได้สร้างความฮือฮาให้กับผู้สนใจการเลือกตั้งเป็นอย่างมาก เพราะ พรรคพลังธรรมที่ทุกครั้งที่ผ่านมาไม่ว่าจะเป็นสำนักไหนสำรวจออกมาแล้วจะได้ที่นั่งมาอยู่อันดับ 4-5 จำนวนส.ส.ก็อยู่ในระดับ 50-60 ที่นั่ง คราวนี้กลับมาเป็นเสียงข้างมาก ได้รับเลือกตั้ง 72-74 ที่นั่ง...สะท้อนให้เห็นว่า กระแสความนิยมของประชาชนโดยทั่วไปที่มีต่อพรรคพลังธรรม หรือกล่าวอย่างตรงไปตรงมาก็คือ ความนิยมต่อตัวพล.ต.จำลอง ศรีเมืองนั้นมีเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว...พรรคการเมืองอย่างพลังธรรมที่ประกาศไม่ชื่อเสียง ไม่แย่งกันเป็นรัฐมนตรี และยึดหลักคุณธรรมนำประชาธิปไตยกำลังเป็นที่ต้อนรับสนับสนุนจากประชาชนอย่างกว้างขวาง...” นอกจากนี้พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ยังให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนอีกว่า หากผลการเลือกตั้งพรรคของตนไม่ได้เสียงข้างมากในสภา พล.ต.จำลอง ศรีเมือง จะประกาศวางมือทางการเมือง โดยเขียนเป็นจดหมายแจกจ่ายประชาชน (มติชน 12 กันยายน 2535 : 2)สรุปใจความสำคัญได้ดังนี้

...ผมและพี่น้องประชาชนส่วนหนึ่ง ได้ร่วมกันตั้งกลุ่มการเมืองขึ้นมา ภายหลังได้ก่อตั้งเป็นพรรคการเมือง ดำเนินมาจนถึงปัจจุบันนี้เพื่อ

“ทำการเมืองให้มีคุณธรรม จะได้นำประชาให้ผาสุก”

ผมทำเพราะเป็นหน้าที่ และต้องการใช้หนี้แผ่นดินเกิด ผมไม่ได้ทำเพื่อหวังเป็นใหญ่เป็นโตในบ้านเมือง หรือเพื่อกอบโกยผลประโยชน์แต่อย่างใด...

...ความสกปรกทางการเมืองนั้นทำกันทุกรูปแบบ โกงการเลือกตั้ง ชื้อเสียง ลอบทำร้าย ผู้สนับสนุน ไล่ร้ายทำลายชื่อเสียง ไปปดมดเท็จจ้วงจาบหยาบช้ำ ทั้ง ๆ ที่ตลอดชีวิตผมไม่ได้ทำอะไรชั่ว แต่ถูกตั้งข้อหาอย่างรุนแรงมาโดยตลอด เช่น พากันไปตาย สร้างศาสนาใหม่ และไม่เทิดทูนสถาบันสูงสุด เป็นต้น...

...คำกล่าวที่ว่า “นักการเมืองนึกถึงการเลือกตั้งครั้งต่อไป แต่รัฐบุรุษนึกถึงอนาคตของคนรุ่นใหม่” นั้น ผมไม่ได้หวังจะเป็นรัฐบุรุษ แต่อยากจะมีส่วนร่วมช่วยเสริมสร้างเยาวชนอีก 30 ปี เราอาจจะมีคนที่มีคุณธรรมจำนวนเพียงพอที่จะแก้ปัญหาของชาติได้ แม้ววันนี้ผมจะไม่ได้อยู่ดูผลแล้วก็ตาม...

...การเลือกตั้งคราวนี้จะเป็นโอกาสสุดท้ายของผม ถ้า मैंพลังธรรม แพ้พลังสกปรกซ้ำอีก ผมจะต้องถอยออกมาเป็นเพียงส.ส.ทำหน้าที่ส.ส.อีกสมัยเดียว และหันกลับไปสู่การสร้างเยาวชน สร้างผู้นำที่มีคุณธรรมเพื่อความสำเร็จในอีกหลายสิบปีข้างหน้า...

จากการที่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง เขียนจดหมายตัดสินใจวางมือทางการเมือง หากไม่ได้รับเสียงข้างมากนั้น คอลัมน์ “เดินหน้าชน” หัวเรื่อง “ต๋อรองเพื่อ” มติชน 12 กันยายน 2535 ได้แสดงความคิดเห็นในเชิงคัดค้านต่อการกระทำของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองในเรื่องนี้ว่า “...การใช้วิธีการต๋อรองเพื่อให้ได้คะแนนเสียงมามากที่สุดเป็นลักษณะทิ้งไฟสุดท้ายแบบนี้ เป็นเรื่องของเทคนิคเพื่อผูกมัดจิตใจของคนที่ยึดถือศรัทธา หรือคนที่ยังไม่แน่ใจให้ตัดสินใจเด็ดขาดอย่างใดอย่างหนึ่งลงไป มองได้ไม่ยาก เป็นสิทธิ เสรีภาพ ส่วนตัว ที่สามารถทำได้ เพื่อเป้าหมายทางการเมือง ซึ่งไม่ได้ไปล่วงละเมิดหรือทำความเดือดร้อนเสียหายให้แก่ใคร ข้อนั้นก็ไม่มีปัญหา แต่สิ่งที่ต้องคิดควบคู่กันไปกับการใช้เทคนิคอย่างนี้คือว่า มีความจำเป็นถึงขั้นต้องทำอย่างนี้เขี้ยวหรือ การที่จะได้รับคะแนนเสียงสนับสนุนนั้น จำเป็นต้องได้มาด้วยการต๋อรองแลกเปลี่ยนตลอดเวลาโดยไม่มีเงื่อนไขอย่างใดก็อย่างหนึ่งอย่างนั้นหรือ การเมืองเป็นเรื่องของการต่อสู้เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนส่วนรวมที่ต้องดำเนินต่อไปอย่างต่อเนื่อง การที่นักการเมืองอาสาเข้ามารับใช้ประชาชนจึงไม่ควรที่จะตั้งเงื่อนไขใดๆ อย่างที่ว่า ต้องเลือกเข้า ถ้าไม่เลือก เข้าเลิกเล่นแน่ อะไรทำนองนั้น...เลิกเสียที่เกิดครับ วิธีการเล่นการเมืองแบบนี้มีข้อต๋อรองกับชาวบ้านอยู่เรื่อย”

และผลการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 13 กันยายน 2535 ปรากฏว่าคะแนนเสียงของพรรคประชาธิปไตยได้เป็นอันดับหนึ่งโดยคราวที่แล้ว 44 ที่นั่งเป็น 77 ที่นั่งในคราวนี้ เพิ่มขึ้น

35 ที่นั่ง และได้เป็นแกนกลางในการจัดตั้งรัฐบาล ส่วนพรรคพลังธรรมได้รับคะแนนเสียงในการเลือกตั้งเป็นอันดับที่ 5 ได้ 47 ที่นั่ง แบ่งเป็น กรุงเทพมหานคร 23 คน ภาคเหนือ 6 คน ภาคอีสาน 9 คน ภาคกลาง 6 คน และภาคใต้ 3 คน โดยเพิ่มขึ้นจากการเลือกตั้งครั้งที่แล้ว 6 ที่นั่ง ซึ่งคราวที่แล้วได้ 41 ที่นั่งเป็น 47 ที่นั่ง ครั้งที่แล้วพรรคพลังธรรมถือว่าเป็นแชมป์กม. เพราะสามารถครองที่นั่งได้ถึง 32 ที่นั่งจากทั้งหมด 35 ที่นั่ง แต่คราวนี้พรรคพลังธรรมได้ที่นั่งในกม.เพียง 23 ที่นั่ง ลดลงจากคราวที่แล้วถึง 9 ที่นั่ง เสียให้แก่พรรคประชาธิปัตย์ซึ่งคราวก่อนได้เพียง 1 ที่นั่ง แต่คราวนี้เพิ่มขึ้นมาเป็น 9 ที่นั่ง และบางเขตพรรคประชาธิปัตย์ชนะทั้งเขต ซึ่งจากผลคะแนนที่พรรคพลังธรรมนำโดยพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้รับในคราวนี้ คอลัมน์ “เดินหน้าชน” หัวเรื่อง “ไหนว่า..พาคคนไปตาย”,มติชน 15 กันยายน 2535 ได้ให้เหตุผลว่า “...การที่ประชามติจากคนต่างจังหวัดและกรุงเทพฯออกมาในลักษณะนี้ จึงไม่ใช่เรื่องที่พรรคพลังธรรมจะต้องเสียอกเสียใจอะไรกันนักหนา...ตรงกันข้ามกลับน่าจะดีใจเสียด้วยซ้ำ และต้องชื่นชมคนที่ออกมาลงคะแนนเสียงอย่างนี้ เพราะแสดงให้เห็นว่า คำกล่าวหาโจมตีทั้งหลายทั้งปวงของพวกไดโนเสาร์เต่าล้านปีที่ว่า พาคคนไปตาย มีคนมากมายหลงเชื่อยอมทำตามนั้น ไม่เป็นความจริงโดยสิ้นเชิง จากผลการเลือกตั้งที่ออกมาอย่างนี้ เป็นคำแก้ตัวแทนพล.ต.จำลองได้อย่างดีที่สุดในที่นี้ว่า ชาวบ้านเขาเป็นตัวของตัวเอง มีความคิดวิจารณ์ญาณแยกแยะได้ว่าอะไรถูก อะไรผิด อะไรควรหรือไม่ควร...ปรากฏการณ์เช่นนี้แสดงถึงความมีคุณภาพที่เพิ่มขึ้นของประชาชน ซึ่งมีคุณค่ามากที่สุด แม้พล.ต.จำลองและพรรคพลังธรรมจะเสียคะแนนนิยมลงไปเท่าไร ไม่สำคัญ トラบใดที่ทำให้ความตื่นตัว ความเป็นตัวของตัวเองของผู้คนเพิ่มมากขึ้น...” บทความ หัวเรื่อง “กม.เวทีปราบเซียน” โดย ลิขิต วีระเวทิน ,มติชน 22 กันยายน 2535 หน้า 9 ได้ให้ความคิดเห็นไว้ 5 ประการต่อผลคะแนนที่พรรคพลังธรรมได้รับในการเลือกตั้งคราวนี้ว่า “1. ...พรรคพลังธรรมและพรรคประชาธิปัตย์อยู่ในค่ายเดียวกัน คือกลุ่มประชาธิปัตย์ ทำให้คนลงคะแนนเสียงอิสระและเป็นธรรมชาติขึ้น 2.เหตุการณ์ 17-20 พฤษภาคม ไม่ใช่เหตุการณ์ที่มองได้ในมุมเดียว..มองได้ทั้งแง่บวกและแง่ลบ..มีคนที่เห็นด้วยกับการมีบทบาทของพรรคพลังธรรม โดยเฉพาะพลตรีจำลองในเหตุการณ์พฤษภาคม แต่ก็ยังมีบางกลุ่มที่ไม่เห็นด้วย ซึ่งย่อมกระทบต่อคะแนนนิยม...3.การเลือกตั้งคราวนี้เป็นการเลือกตั้งตัวนายกรัฐมนตรีไปด้วยในตัว...ท่าทีที่ไม่สุดโต่งและอ้อมขอมของนายชวน ทำให้เกิดความรู้สึกว่าน่าจะเหมาะสมกับตำแหน่งที่สุด...4.คงจะปฏิเสธไม่ได้ การทิ้งไฟใบสุดท้ายของพลตรีจำลองก่อนการเลือกตั้งสองวันว่า อาจจะมีมือทางการเมืองถ้าแพ้พลังสปรก...เท่ากับเป็นการยับยั้งการยื่นคำขาด พลตรีจำลองเองเคยพูดปฎิญาณว่าจะอดอาหารจนตาย แต่ก็เลิกอดอาหาร ความน่าเชื่อถือของคำพูดย่อมลดลงไป...5.ต้องรับความจริงว่า ผู้สมัครพรรคประชาธิปัตย์มีคุณภาพดี ๆ

หลายคน...เมื่อจำลองพีเวอร์อ์อ่อนลง คนก็เริ่มมองที่ตัวบุคคลและที่คุณสมบัติ...ส่วนผู้สมัครพรรคพลังธรรมอาจมีความเชื่อมั่นและนิ่งนอนใจ จนผลอโผล่ไป...”

2. พล.ต.จำลอง ศรีเมือง กับการร่วมฟอร์มรัฐบาลชวน

พรรคประชาธิปัตย์ได้เป็นแกนกลางในการจัดตั้งรัฐบาล และมีพรรคร่วมรัฐบาลอีก 4 พรรค ประกอบด้วย พรรคความหวังใหม่ พรรคพลังธรรม พรรคกิจสังคม และพรรคเอกภาพ แต่การจัดตั้งรัฐบาลก็มีที่ท่าว่าจะล้มเหลวไม่เป็นท่า ตั้งแต่การประชุมเพื่อฟอร์มรัฐบาลของ 5 พรรคการเมืองในวันแรก เพราะ 2 หัวหน้าพรรคคือพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ พรรคความหวังใหม่ ที่ตั้งเป้าว่าจะได้คะแนนเสียงในครั้งนี้อย่างน้อย 80 เสียงขึ้นไป แต่กลับได้เข้ามาจริงๆ แค่ 51 เสียง ในขณะที่การเลือกตั้งคราวก่อนได้ถึง 72 ที่นั่ง และพล.ต.จำลอง ศรีเมือง พรรคพลังธรรม ไม่ยอมเข้าร่วมประชุมด้วย โดยพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ขอลาป่วย และพล.ต.จำลอง ศรีเมือง กล่าวหาว่าติดนัดสำคัญ พร้อมทั้งมีการประกาศออกมาว่า จะไม่รับตำแหน่งใดๆ ในรัฐบาลที่มีนายชวน หลีกภัย เป็นนายกรัฐมนตรี ทีมข่าวการเมืองไทยรัฐ หัวเรื่อง “อย่างสร้าง ผันร้าย” ,ไทยรัฐ 20 กันยายน 2535 ได้วิเคราะห์ท่าทีของ 2 หัวหน้าพรรค คือ พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ และพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ว่า “...ทั้งหมดนี้ “ทีมการเมืองไทยรัฐ” ขอบอกว่า มันคือกันขึงของหัวใจของหัวหน้า 2 พรรคการเมืองต่อภาวะการณ์กลืนไม่เข้าคายไม่ออกที่เกิดขึ้นตอนนี้ แม้วันรุ่งขึ้นจะลากกันมาได้ครบ 4 หัวหน้าพรรค แต่เราก็เห็นชัดเจนว่าเป็นแค่การโชว์ เพราะเอามาปรากฏตัวแค่ 20 นาทีเท่านั้น... “บิกจิว” กำลังอยู่ในสภาพอึดอัดมากกว่าใครเพื่อน...เพียงแต่เขาปลีกตัวออกจาก 4 พรรคพันธมิตรไปร่วมรัฐบาลกับชาติไทย ชาติพัฒนา กิจสังคม เท่านั้นก็ได้เป็นนายกรัฐมนตรีแล้ว แต่เขาก็ทำไม่ได้ เพราะ 1. สัจจะที่เขาลั่นเอาไว้แล้ว 2. กระแสสังคมที่รุมเร้าเขาอยู่ มันรุนแรงจนกระดิกตัวไม่ออก 3. เขาหาเหตุผลยังไม่ได้ที่จะติดตัวออกมา...พล.ต.จำลอง ศรีเมือง...ขมขื่นไม่น้อยไปกว่า “บิกจิว” เพราะเขามั่นใจว่า ในการเลือกตั้งครั้งล่าสุด สายน้ำทุกสายมันไหลมาทางเขา การชูภาพวีรบุรุษในเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ...และรางวัลแมกไซไซ ก็ยิ่งขับความโดดเด่นของเขาให้สูงพุ่งพรวดขึ้นไปอีก แต่ร้ายที่สุดคือ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ไม่เคยคาดคิดเลยว่า ผลการเลือกตั้งจะออกมาอย่างนี้...พล.ต.จำลอง ศรีเมือง เชื่ออย่างที่ว่าพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ เชื่อว่าหลังการเลือกตั้งคราวนี้แล้ว เขาจะได้เป็นนายกรัฐมนตรี โดยไม่มีพลังอำนาจอะไรมาขวางอยู่...เขาเชื่อมั่นขนาดเขียนจดหมายเปิดผนึกด้วยลายมือตัวเองเมื่อ 2 วันก่อนการเลือกตั้ง ถึงคนไทยทั้งชาติให้ช่วยกันเลือกพรรคพลังธรรมให้มากที่สุด มิฉะนั้นเขาจะวางมือ

ทางการเมือง มันเป็นไฟโอบิสสุดท้ายที่เขาทิ้งออกมา แต่ผลการเลือกตั้งกลับมาเป็นความชอกช้ำยับเยิน...”

การจัดตั้งรัฐบาล รวมถึงการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีจบจนถึงวันที่ 22 กันยายน 2535 นั้น มีความคืบหน้ามาก พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ มีท่าทีโอนอ่อนโดยยอมรับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแล้ว ทางด้าน พล.ต.จำลอง ศรีเมือง นั้นหลายฝ่ายต้องการให้รับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม แต่ท่าทีของ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง นั้นยังคงยืนกรานเหมือนเดิม นั่นคือไม่รับตำแหน่งใดๆ ในรัฐบาล หลายฝ่ายต่างมีความเห็นตรงกันว่า พล.ต.จำลอง ศรีเมือง น่าจะรับตำแหน่งในรัฐบาลตำแหน่งใดตำแหน่งหนึ่งไม่ใช่มานั่งอยู่ในสภานิติบัญญัติ ส.ส.ธรรมดาคนหนึ่งเท่านั้น เพราะไม่สมกับฐานะท่าน เกี่ยวกับเรื่องนี้ คอลัมน์ “ชายคาหน้า 3” หัวเรื่อง “ถึงมหาจำลอง” ,ไทยรัฐ 22 กันยายน 2535 เขียนไว้ในทำนองข้างต้นว่า “...รับตำแหน่งรัฐมนตรีเถอะครับ ซึ่งหากรับจะมีแต่ประโยชน์ 1.ท่านเป็นคนดี ไม่โกงไม่กิน และจะทำให้งานของกระทรวงนี้ ซึ่งมีผลประโยชน์หลายแสนล้านพลอยสะอาดตามไปด้วย 2. จะทำให้การบังคับบัญชา ส.ส.ของพรรคในสภาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ 3. หากท่านไม่เป็นรัฐมนตรี คนก็ระแวงอยู่ตลอดเวลาว่าจะมาไม่ไหน หรือว่ามีแผนจะชิงออกไปเป็นนายกรัฐมนตรีเอง บ้านเมืองเรายุคนี้หากคนดียากเหลือเกินครับ ท่านมหาจำลอง ตัดสินใจช่วยชาติบ้านเมือง และช่วยคุณชน หลีกภัยที่เถอะ ช่วยกันทำให้รัฐบาลชุดนี้มีประสิทธิภาพพุดที่สุด...” หลายๆ ท่านได้ให้ทรรศนะต่อพฤติกรรมและท่าทีของ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ในการไม่ยอมรับตำแหน่งใดๆ ในรัฐบาลต่างๆ นานากันไป อาทิเช่น พล.ต.จำลอง น่าจะมีอะไรเคลือบแฝงในการไม่ยอมรับตำแหน่งใดๆ หรือเป็นเพราะเกิดปัญหาการเมืองขึ้นภายในพรรคพลังธรรมกันแน่ หรือเป็นเพราะต้องการจะรักษาคำพูดที่ได้ประกาศออกไปก่อนหน้าเลือกตั้ง หรือเพราะเมื่อพรรคพลังธรรมไม่ได้เสียงข้างมากจนไม่ได้ตำแหน่งหัวหน้ารัฐบาล พล.ต.จำลอง จึงไม่ปรารถนาตำแหน่งอื่นที่รองลงมา เป็นต้น บทบรรณาธิการ หัวเรื่อง “อย่าอ้อมพะนำ” ,มติชน 23 กันยายน 2535 มองว่า พล.ต.จำลอง กำลังสร้างความคับข้องใจให้กับสาธารณชนต่อการที่ไม่แสดงท่าทีออกมาให้ชัดเจน โดยได้แสดงความคิดเห็นว่า “...พลตรีจำลองทำเหมือนกับกำลังทำสงครามยุทธการภูผาที่ต้องปิดลับและอ้อมพะนำ ทั้งๆ ที่การเมืองในช่วงขณะนี้เป็นเรื่องที่ต้องทำให้เกิดความโปร่งใส ต้องทำให้เกิดความชัดเจนซึ่งจะเป็นความพอใจของประชาชนมากกว่าการปิดลับ ความอึกทึกที่เกิดขึ้นจะส่งผลเสียต่อพลตรีจำลองได้...ทำไมพลตรีจำลองจึงไม่สร้างความชัดเจนในการเข้าร่วมเป็นรัฐมนตรี...การเข้าเป็นรัฐมนตรีคมนาคมจะเป็นโอกาสให้พลตรีจำลองพิสูจน์ความสามารถของตัวเองได้อย่างดี และจะเป็นเครื่องชื้ออนาคตทางการเมืองของพลตรีจำลองด้วย

ว่าจะมีความสามารถในตำแหน่งที่สูงกว่านี้หรือไม่...ความพีเวอร์นั้นเกิดได้และหายได้...ผลการเลือกตั้งครั้งล่าสุดเป็นดัชนีชี้ว่าโรคจำลองพีเวอร์ได้ลดลงแล้ว...”

3. พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ปฏิเสธไม่รับตำแหน่งใดๆ ทางการเมือง

ก่อนการประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคพลังธรรมในวันที่ 23 กันยายน 2535 แกนนำของพรรคพลังธรรมซึ่งทำหน้าที่เป็นกรรมการประสานงานจัดตั้งรัฐบาล อันประกอบด้วย พ.อ.วินัย สมพงษ์, น.ต.ประสงค์ สุ่นศิริ, นายบุญชู โรจนเสถียร, พ.อ.ชินวุธ สุนทรสีมะ, น.พ.อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม ได้เดินทางไปพบพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่บ้านพักราชวัตรเมื่อเย็นวันที่ 21 กันยายน 2535 เพื่อปรึกษาหารือในเรื่องการเข้าดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง และพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ยังยืนยันในความคิดเดิม คือ “จะไม่ขอรับตำแหน่งอย่างเด็ดขาด” โดยให้เหตุผลว่า ต้องการงานให้พรรค เพราะหากเข้าไปเป็นรัฐมนตรีคมนาคม ซึ่งก็ต้องบริหารงานอย่างเต็มที่ ทำให้ไม่มีเวลาดูแลพรรค “การเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา ที่พรรคพลังธรรมไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ก็เพราะไม่มีใครทุ่มให้กับพรรคอย่างเต็มที่ ทำให้ขาดฐานมวลชน และงานในพรรคนั้นไม่มีใครทำได้ดีกว่าตนเอง ถ้าไม่ลงมือเอง ทำไม่ได้แน่ และการรับงานในพรรคก็เพื่อเป็นการเตรียมการสำหรับการเลือกตั้งครั้งต่อไป” และในวันที่ 23 กันยายน 2535 ซึ่งเป็นวันประชุมคณะกรรมการบริหารพรรคพลังธรรม พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ก็ประกาศอย่างเด็ดขาดว่า “จะไม่ขอรับตำแหน่งอย่างเด็ดขาด” หลายฝ่ายก็ให้ความคิดเห็นตรงกันว่าเสียดายคนดี ที่ไม่โกงไม่กินอย่างพล.ต.จำลอง ศรีเมือง อย่างเช่น คอลัมน์ “ชายคาหน้า 3” หัวเรื่อง “ถ้าจริงก็น่าเสียใจ”, ไทยรัฐ 23 กันยายน 2535 “...ทำไม่ถึงไม่เป็นละครรับ ทำไม่ไม่เสียสละยอมเหนื่อยยากเข้ามาทำงานให้ชาติบ้านเมือง เพราะบุคลากรในเมืองของไทยที่มีคุณภาพ มีความซื่อสัตย์ ตรงไปตรงมา ไม่มีนอกมีใน ไม่มีการโกงกิน คอร์รัปชันอย่างท่าน พล.ต.จำลอง ศรีเมือง นั้น หายากเหลือเกิน เราจะมีรัฐบาลในฝันกันเสียหน่อย แล้วจะทำให้ประชาชนผิดหวังอย่างนั้นหรือ...เจ้าประคุณ ขอให้พล.ต.จำลอง เปลี่ยนใจทีเถอะ” และเมื่อวันที่ 25 กันยายน 2535 พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้เขียนจดหมายเปิดผนึกแถลงต่อประชาชนเรื่องการไม่รับตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม โดยเนื้อหาสรุปได้ว่า “ที่ไม่รับตำแหน่งใดๆ เพราะไม่ต้องการเสียคำพูดที่ให้ไว้กับประชาชน แต่จะทำหน้าที่ส.ส.ต่อไป ซึ่งการไม่รับตำแหน่งกระทรวงใดจะมีเวลาควบคุมการทำงานของรัฐมนตรีของพลังธรรมได้อย่างเต็มที่” และตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้แต่งตั้งให้ พ.อ.วินัย สมพงษ์ รับตำแหน่งนี้ไป

4. พล.ต.จำลอง ศรีเมือง กับตำแหน่ง “ผู้กำกับรัฐมนตรี”

เมื่อวันที่ 30 กันยายน 2535 พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ในฐานะผู้นำพรรคพลังธรรมและฐานะใหม่ คือ เป็น “ผู้กำกับรัฐมนตรี” ได้เป็นประธานประชุมรัฐมนตรีของพรรคจำนวน 11 คน เพื่อหารือเรื่องการปฏิบัติงาน โดยพล.ต.จำลอง กล่าวว่า “เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ใจ รัฐมนตรีของพรรคพลังธรรมทุกคนพร้อมจะแสดงบัญชีเงินสดทรัพย์สินที่มีอยู่ทั้งของตัวเองและภรรยาต่อ ป.ป.ป.และสื่อมวลชนให้ทราบอย่างเปิดเผย เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาภายหลัง โดยการเปิดเผยบัญชีทรัพย์สินจะต้องทำให้เสร็จก่อนวันที่ 15 ตุลาคมนี้” การให้รัฐมนตรีของพรรคพลังธรรมทั้ง 11 คนแสดงบัญชีทรัพย์สินต่อสาธารณชนนั้น ปรากฏว่าก่อให้เกิดปฏิกิริยาอย่างกว้างขวาง ซึ่งมีทั้งผู้ที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วยต่อความคิดของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ในเรื่องนี้ คอลัมน์ “จับกระแส” โดย เชิงอรรด ธรรมณี ,มดิชน 5 ตุลาคม 2535 ได้ให้ความเห็นว่า “...อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอของพรรคพลังธรรม ว่าจะสามารถดำเนินการได้โดยพลัง เนื่องจากความเป็นจริงอันปรากฏในพระราชกฤษฎีกา ให้แจ้งบัญชีทรัพย์สินนั้น ไม่ได้บังคับคณะรัฐมนตรีอย่างเด็ดขาดและตายตัว...จากการเคลื่อนไหวอย่างชนิดเอกเทศของพรรคพลังธรรมครั้งนี้ แม้จะเริ่มจากความปรารถนาดีแต่ท่วงทำนองและวิธีการก็ทำให้พรรคร่วมรัฐบาลอื่นๆ เพิ่มความระมัดระวังและจำเป็นอย่างยิ่งที่นายกรัฐมนตรีจะต้องปรับความเข้าใจร่วมให้ได้...” คอลัมน์ “ชายคาหน้า 3” หัวเรื่อง “เอาเลย...!”,ไทยรัฐ 3 ตุลาคม 2535 ได้แสดงความคิดเห็นในเชิงสนับสนุนว่า “...ดูเหมือนว่า เรื่องนี้กลายเป็นที่วิพากษ์วิจารณ์กันอย่างกว้างขวางของคนทุกวงการ ไม่ว่าจะเป็นการเมืองและชาวบ้าน ...พรรคพลังธรรมและผู้กำกับรัฐมนตรีของพรรคพลังธรรม ประกาศว่าจะซื่อสัตย์ทั้งต่อหน้าและลับหลัง ก็สบายใจ และขออนุญาตแสดงความคิดเห็น...ว่า เห็นด้วยเป็นอย่างยิ่ง เอาเลยครับ ทำให้เป็นตัวอย่างเอาไว้ในแผ่นดิน...ใครไม่กล้าโชว์ก็พอจะมองออกว่าน่าจะมีอะไรเป็นลับลมคมใน เพราะในเรื่องนี้โชว์ไปแล้วก็ไม่ใช่ว่าเรื่องเสียหายอะไร น่าชมเชยเสียอีกที่กล้าเผชิญกับความเป็นจริง...”

5. พล.ต.จำลอง ศรีเมือง กับพรรคพลังธรรม

- พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ปฏิเสธการเป็นหัวหน้าพรรคพลังธรรม

นอกจากตำแหน่งในคณะรัฐมนตรีที่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ไม่ยอมรับแล้ว แม้แต่ตำแหน่งหัวหน้าพรรคพลังธรรม พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ยังปฏิเสธที่จะไม่รับตำแหน่งอีก และ

จากภาพ “จำลองคือพลัษัธรรม พลัษัธรรมคือจำลอง” ไม่มีใครกล้าปฏิเสธข้อความนี้ โดยเฉพาะในห้วงกระแสแห่งการไร้หลักยึดเหนี่ยวของพลัษัธรรมในช่วงเวลานี้ จากการว่างเว้นผู้นำพรรคที่เป็นหลักยึดมานาน ตั้งแต่วันที่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ประกาศลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคเมื่อช่วงเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ท่ามกลางเสียงวิพากษ์วิจารณ์ทั้งจากผู้ที่สนใจการเมืองและไม่สนใจการเมืองก็ตาม ต่างเรียกร้องให้พล.ต.จำลอง ศรีเมือง กลับมารับตำแหน่งหัวหน้าพรรคพลัษัธรรมอีกครั้ง ท่ามกลางความสงสัยที่ว่า พล.ต.จำลอง ศรีเมือง จะเลิกเล่นการเมืองแน่หรือ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง จะรับเป็นหัวหน้าพรรคพลัษัธรรมอีกหรือไม่ ถ้าพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ไม่รับเป็นหัวหน้า พรรคพลัษัธรรมจะเป็นอย่างไร ต่อกระแสข่าวนี้ คอสมันน์ “ชายคาหน้า 3” ,ไทยรัฐ 3 ธันวาคม 2535 ได้แสดงทัศนะว่า “...เมื่อพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้พูดถึงแนวคิดของท่านว่า ไม่อยากให้พรรคยึดติดตัวบุคคล และอยากให้มีการผลัดเปลี่ยนหมุนเวียนกันขึ้นมาสู่ตำแหน่งนี้ นี่คือการตั้งใจ...การที่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง จะขอสละตำแหน่งหัวหน้าพรรคพลัษัธรรมอย่างถาวรนั้น...สมาชิกบางคนของพรรคพลัษัธรรมที่รู้จักกันอยู่บ้างเล่าให้ฟังว่า นี่คือนโยบายใหม่ พรรคพลัษัธรรมกำลังจะถีบตัวไปสู่การเป็นสากล...งานนี้ท้าทายพอสมควร เพราะพลัษัธรรมไม่ได้เกิดขึ้นมาจากระบบ แต่เกิดขึ้นมาจากความนิยมในตัวของคุณจำลอง ศรีเมือง เป็นประการสำคัญที่สุด ซึ่งหากพรรคนี้ไม่มีพล.ต.จำลอง ศรีเมือง เป็นหัวหน้าอย่างเปิดเผยแล้วก็น่าถามกันว่า อนาคตจะเป็นอย่างไร”

- สรรหาผู้ที่จะมาเป็นหัวหน้าพรรคพลัษัธรรม

มีข่าวออกมาว่าพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้มีการทาบทามคนนอกให้เข้ามาดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคพลัษัธรรมคนใหม่ นั่นคือ อดีตนายกรัฐมนตรีนายอานันท์ ปันยารชุน แต่ได้รับการปฏิเสธ บทวิเคราะห์ หัวเรื่อง “บนทาง 3 แพร่ง “น้ำเน่า”ในน้ำดี”,มติชน 3 มกราคม 2536 ได้วิเคราะห์ตัวเก็งที่จะมาดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคพลัษัธรรม หลังจากที่นายอานันท์ ปันยารชุน ปฏิเสธการรับเชิญว่า “...การยืนยันจากปากของพล.ต.จำลองต่อสมาชิกพรรคที่ว่า การทาบทาม นายอานันท์ ปันยารชุน อดีตนายกรัฐมนตรีนายอานันท์ มาเป็นหัวหน้าพรรค ประสบความสำเร็จ...เมื่อหาคนนอกมาเป็นหัวหน้าพรรคไม่ได้ ต้องหันกลับมาดูคนในพรรค กระแสข่าวที่ออกมาเล็งไปยังผู้ใหญ่ในพรรคอย่างนายบุญชู โรจนเสถียร ที่ปรึกษาพรรค นายสุเทพ อัตถากร รักษาการหัวหน้าพรรค น.ต.ประสงค์ สุ่นศิริ ที่ปรึกษาพรรค และพ.อ.วินัย สมพงษ์ กรรมการบริหารพรรค ที่คว้าตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม แทนพล.ต.จำลอง นอกจากนี้ พ.อ.วินัยยังเป็นแคนดิเดต เลขาธิการพรรคคนต่อไป เช่นเดียวกับ น.พ.อุดมศิลป์ ศรีแสงนาม

และนายไชยวัฒน์ สินสุวงศ์ ผู้ได้รับฉายาว่าเป็น “มือขวา” ของพล.ต.จำลอง ถูกผู้สนับสนุนให้ เป็นคู่แข่งตำแหน่งเลขาธิการพรรค...

- กระแสการคัดค้านนายบุญชู โรจนเสถียร ในการเป็นหัวหน้าพรรคพลังธรรม

กระแข่าวภายในพรรคยืนยันค่อนข้างตรงกันว่า ถ้าพล.ต.จำลอง ไม่รับ ตำแหน่งหัวหน้าพรรค ได้มีการหารือในระดับผู้ใหญ่ในพรรคที่จะวางตัวนายบุญชู โรจนเสถียร ไว้ในตำแหน่งพรรคคนใหม่ และวางตัวพ.อ.วินัย ในตำแหน่งเลขาธิการพรรค มีการระบุว่า แม้ แต่ พล.ต.จำลอง ก็เห็นด้วยกับแนวคิดอันนี้ แต่ยังมีสิ่งกังวลอยู่ว่า การยอมรับในตัวบุญชูจาก สมาชิกส่วนใหญ่จะมีมากน้อยแค่ไหน เพราะนายบุญชูเพิ่งมาร่วมกับพรรคพลังธรรมในการ เลือกตั้งวันที่ 13 กันยายน 2535 แต่เมื่อพรรคพลังธรรมร่วมรัฐบาลนายบุญชูกลับได้รับเลือก ตั้งให้ในตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี ถือเป็นตำแหน่งสูงกว่าตำแหน่งอื่นๆ ที่พรรคได้ไควตา การได้ตำแหน่งในครั้งนี้ได้สร้างความไม่พอใจให้กับคนในพรรคบางกลุ่มเป็นทุนเดิมอยู่แล้ว เนื่องจากมีการมองว่านายบุญชู เข้ามากระทำการแบบซุบมือเปิบ ไม่ได้ร่วมต่อสู้กับสมาชิก พรรคเท่าที่ควร นอกจากนี้ ยังมีการมองว่านายบุญชูไม่มีศักยภาพพอ ดูได้จากความล้มเหลว จากการอยู่พรรคกิจประชาคมจนถึงพรรคเอกภาพ...”

- ความขัดแย้งภายในพรรคพลังธรรม

และเมื่อวันที่ 23 มกราคม 2536 ซึ่งเป็นวันประชุมใหญ่สามัญประจำปีของ พรรคพลังธรรม กระแข่าวที่รั่วไหลออกมาก่อนหน้านี้ว่า นายบุญชู โรจนเสถียร จะได้นั่งใน ตำแหน่งหัวหน้าพรรค และพ.อ.วินัย สมพงษ์ ได้นั่งในตำแหน่งเลขาธิการพรรค ก็ปรากฏว่าเป็น ความจริง เมื่อได้รับคำตอบเช่นนี้แล้วผนวกกับก่อนการประชุมใหญ่สมาชิกพรรคบางท่านไม่พอ ใจเป็นทุนเดิมอยู่แล้วและเมื่อเป็นจริงก็ยิ่งทำให้ความขัดแย้งที่ก่อตัวอยู่แล้วในพรรคกลับยิ่งทวี ความรุนแรงเพิ่มขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 2 ขั้วใหญ่ๆ คือ “สายวัด” และ “สายบ้าน” ท่ามกลาง คำถามที่ตามมาเป็นระลอกว่า ทำไมต้องเป็นนายบุญชู ทำไมไม่เป็น น.ต.ประสงค์ สุนศิริ หรือ นายสุเทพ อัดถากร หรือ น.พ.กระแส ชนะวงศ์ หรือ พ.อ.วินัย สมพงษ์ จากเหตุการณ์นี้ บทความ หัวเรื่อง “ศึกชิงเก้าอี้พลังผัก “บุญชู” ใต้เงา “มหา” ”,ไทยรัฐ 25 มกราคม 2536 ได้วิเคราะห์คำตอบของคำถามเหล่านี้พร้อมทั้งความขัดแย้งภายในพรรคพลังธรรมว่า “...คำตอบก็ คงอยู่ในคำชี้แจงของพล.ต.จำลอง นั่นคือ “เพื่อป้องกันการแตกแยก” เพราะสิ่งหนึ่งที่ปฏิเสธไม่ ได้ในกระแสการหาตัวหัวหน้าพรรคพลังธรรมที่จะขึ้นมาแทนนายสุเทพ ซึ่งปัจจุบัน เป็นรักษา

การหัวหน้าพรรค คือ การแบ่งค่ายในพรรคพลังธรรมกันอย่างชัดเจน แคมต่างฝ่ายต่างตั้งป้อมเผชิญหน้ากันอย่างเปิดเผย “สายวัด” เปิดเกมด้วยการออกข่าวหนุน น.ต.ประสงค์ โดยให้เหตุผลว่า ผลงานในช่วงเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ ได้เป็นการพิสูจน์แล้วว่าเป็นคนที่ “ถึง” ทางการเมืองคนหนึ่ง แคมยังมีสายสัมพันธ์ใกล้ชิดกับพล.ต.จำลอง จนได้รับความไว้วางใจให้ตัดสินใจแทนในชวงนั้น...ในขณะที่ “สายบ้าน” หรือกลุ่มวิศวกรการเมือง ทุ่มตัวลงดันนายสุเทพ อย่างเต็มแรง โดยอ้างว่า นายสุเทพเป็นคนเก่า และช่วยสร้างพรรคมากระยะหนึ่ง ไม่ใช่คนใหม่เหมือน น.ต.ประสงค์...”

-ยุทธวิธีในการเลือกหัวหน้าพรรคพลังธรรมของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง

การกระทำของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ในการสรรหาบุคคลที่จะมาดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคนั้น ได้รับเสียงวิพากษ์วิจารณ์กันมากจากสมาชิกพรรค และบุคคลภายนอกว่า “เผด็จการ” เนื่องจากก่อนหน้าที่จะมีการประชุมใหญ่พล.ต.จำลอง ศรีเมืองได้เรียกตัวแกนนำพรรคทั้ง 5 คนประกอบด้วย นายบุญชู โรจนเสถียร, น.ต.ประสงค์ สุ่นศิริ, พ.อ.วินัย สมพงษ์ , น.พ.กระแส ชนวงค์ เข้าหารือที่บ้านราชวดี โดยใช้วิธีการให้ทั้งหมดตกลงใจเลือกตัวหัวหน้าพรรคกันเอง เพื่อที่พล.ต.จำลอง จะนำรายชื่อมาประกาศในที่ประชุมพรรค และหากว่าใครไม่ได้รับการเลือกตั้งก็ต้องถอนตัวหากมีคนเสนอชื่อเข้าชิง นอกจากนั้นยังใช้การโทรศัพท์ติดต่อกับ ส.ส.ของพรรค กรรมการบริหารพรรค และสมาชิกสภาเขต เป็นการส่วนตัว เพื่อขวามเสียงหัวหน้าพรรคคนใหม่ คอลัมน์ “หมายเหตุประเทศไทย” หัวเรื่อง “ประชาธิปไตยโดยโทรศัพท์” ,ไทยรัฐ 25 มกราคม 2536 ได้วิพากษ์วิจารณ์การกระทำของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ในครั้งนี้ว่า “...การขวามเสียงโดยการพบกันส่วนตัว และโทรศัพท์ส่วนตัวนี้พล.ต.จำลอง รู้คนเดียวครับว่าทางสมาชิกพรรคนิยมใคร แล้วก็มา “บอกต่อ” กับสมาชิกพรรค หรือแกนนำของพรรค “อีกทอด” ...ผมไม่คิดว่า วิธีการแบบนี้ของพล.ต.จำลองจะเป็น “วิถีทางประชาธิปไตย” ตามที่ตนเองเคยพร่ำบอกกับประชาชน และออกจะเป็นเรื่องที่เสียงต่อชื่อเสียงของพล.ต.จำลอง ถ้าหากเกิดมีผู้อยากลองดี เสนอให้มีการเลือกตั้งหัวหน้าพรรคในที่ประชุมใหญ่ และผลออกมาไม่ตรงกับที่พล.ต.จำลอง อ้างว่าได้ขวามเสียงมาแล้ว...นี่คือ ระบอบประชาธิปไตยของพรรคพลังธรรม ในการเลือกตั้งหัวหน้าพรรค คือ ทำกันในห้องลับ และโหวตลับแค่ 4 คน โดยมีพล.ต.จำลอง เป็นผู้จัดการ เสร็จแล้ววันรุ่งขึ้น ก็จะมาเอาโผนี้เสนอต่อที่ประชุมใหญ่เพื่อลงมติเลือกตั้งตามกรรมพิธีประชาธิปไตยเท่านั้น...” เหมือนพล.ต.จำลอง ศรีเมือง จะรู้ว่าการกระทำดังกล่าวจะต้องมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ตามมาแน่ๆ ดังนั้นในวันประชุมใหญ่ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง จึงได้เขียนจดหมายแสดงความในใจเรื่องการขวามเสียงเลือกหัวหน้าพรรคพลังธรรม ชี้แจงต่อสมาชิกพรรค,ผู้

สนับสนุนพรรค และประชาชนที่หวังใยพรรคพลังธรรม จับใจความสำคัญได้ว่า “...ท่านทั้งหลายครับ หากท่านเป็นผม ท่านจะนั่งดูตายปล่อยให้มีการแย่งชิงตำแหน่งกันในที่ประชุมใหญ่ จนพรรคต้องพังไปต่อหน้าต่อตา โดยไม่ฟังคำเตือนของท่านผู้ใหญ่เลยหรือครับ เพื่อป้องกันการแตกแยก ,และด้วยเวลาอันจำกัดในการแก้สถานการณ์เฉพาะหน้านั้น ผม,อาจารย์ชินวุธ ส.ส. ชำรงค์และท่านที่เกี่ยวข้องจึงได้ปฏิบัติไปดังกล่าว โดยการชาวเสียงก่อนเสนอที่ประชุมใหญ่ ซึ่งเป็นแบบธรรมเนียมขั้นตอนการปฏิบัติในระบอบประชาธิปไตยที่ปฏิบัติกันในรัฐสภาขณะนี้ ท่านมีวิธีอื่นใดที่ดียิ่งไปกว่านั้นไหมครับ...” แต่ก็ไม่วายที่จะมีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ตามมา อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่านายบุญชู โรจนเสถียร จะได้รับเลือกให้เป็นหัวหน้าพรรค ท่ามกลางเสียงคัดค้านจากสมาชิกพรรคที่ไม่พอใจกับผลครั้งนี้ แต่หลายฝ่ายก็มองกันว่า นายบุญชู โรจนเสถียร เป็นเพียงแค่ “ร่างทรง” หรือ “เงา” ของ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง เท่านั้น เพราะภาพของพรรคพลังธรรม ไม่อาจทิ้งภาพ “จำลองคือพลังธรรม พลังธรรมคือจำลอง” ลงไปได้ โดยคอลัมน์ “เดินหน้าชน” หัวเรื่อง “จากจำลอง-บุญชู”,มติชน 25 มกราคม 2536 ได้วิเคราะห์ในประเด็นนี้ว่า “คุณบุญชูจะเต็มใจ หรือ จำใจ ต่อการถูกเลือกให้เป็นหัวหน้าพรรคพลังธรรม แทน พล.ต.จำลอง ศรีเมือง แค่นั้นก็ตาม บัดนี้พรรคพลังธรรมได้ประกาศให้สาธารณชนได้รับรู้อย่างเปิดเผยแล้วว่า หัวหน้าพรรค...ชื่อ นายบุญชู โรจนเสถียร ผมไม่แน่ใจว่าอยู่กันไปได้นานเท่าไร ทั้งตัวคุณบุญชูเอง อาจจะหลุดปากออกมาได้ว่า “ไม่น่าเลยกู” ก็ได้...เพราะคนที่เกาะติด มองการเมืองอย่างวิเคราะห์เข้าไปในพรรคพลังธรรมแล้ว เห็นไม่ต่างไปจากกันว่า การขึ้นมาสู่ตำแหน่งของคุณบุญชูเป็นเพียงซัดดาทัพ ชั่วคราว...”

5. พล.ต.จำลอง ศรีเมือง กับปัญหาที่ดินสวนลุมพินี หรือ “มีอบสวนลุมฯ”

นอกจากปัญหาต่างๆ จากความขัดแย้งของสมาชิกในพรรคที่ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง จะต้องคอยตามแก้ไขและไกล่เกลี่ยให้อยู่เนืองๆ แล้ว พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ยังต้องเผชิญกับปัญหาที่ถือได้ว่าแทบทำให้เสียคนไปเลย นั่นคือ ปัญหาที่ ร.อ.กฤษฎา อรุณวงษ์ ณ อุธยา ผู้ว่าฯกทม. ในฐานะกรรมการบริหารพรรคพลังธรรม ยกที่ดินสวนลุมพินี ให้บริษัทนายงสร้างโรงซ่อมรถไฟฯ ได้กลายเป็นปัญหาใหญ่โต เพราะมีเสียงคัดค้านจากหลายๆ ฝ่าย พล.ต.จำลอง ศรีเมือง จึงต้องออกมาช่วยเหลือ เนื่องจากสวนลุมพินีเป็นที่ดินที่รัชกาลที่ 6 ได้พระราชทานให้กับประชาชนไว้เป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ จึงถือเป็นพระราชมรดก ไม่สมควรที่จะนำที่ดินสวนลุมพินียกให้ใครๆ โดยพลการ คอลัมน์ “สำนักข่าวหัวเขียว” หัวเรื่อง “ผู้อหังการ”,ไทยรัฐ 24 กรกฎาคม 2536 ได้วิพากษ์วิจารณ์ในเชิงคัดค้านว่า “...ทำไม พล.ต.จำลอง ยังดี้อันดันดิ่งไม่

ยอมน้อมรับพระราชกระแสโดยดี แดมยังแข็งขันฝ่าฝืนยืนกราน...คณะผู้บริหาร กทม.พรรคพลัง
 ธรรม ที่ได้เซ็นสัญญายกที่ดินสวนลุมพินีให้บริษัทธนาฯสร้างโรงชอมรถไฟฟ้าฟรีๆ เป็นเวลา
 30 ปี การเซ็นสัญญาครั้งนี้ ผิดกฎหมายล้านเปอร์เซ็นต์ !!...แทนที่เมื่อรู้ว่าผิด จะรีบจัดการ
 แก้ไขให้ถูกต้อง กลับอหังการประกาศจะเดินหน้าทำผิดต่อไปอย่างไม่สะทกสะท้าน...“แม่ลูก
 จันทร”ในฐานะคนไทยผู้จงรักภักดีต่อสถาบันสูงสุด รู้สึกทนไม่ได้ และเชื่อว่าคนไทยทั้งประเทศ
 ก็มีความรู้สึกเช่นเดียวกัน มันจะเกินไปแล้ว พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ??? ” และเหตุการณ์ครั้งนี้
 ที่มีที่ท่าว่าจะกลายเป็นเรื่องบานปลาย ก็ผ่านไปด้วยความโล่งใจของหลายฝ่ายเมื่อกองบัญชา
 การทหารสูงสุด นำโดย พล.อ.อ.วรนาถ อภิจักรี ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ได้ยกที่ดินที่โรงเรียน
 เตรียมทหาร โดยเสนอให้ย้ายไปสร้างที่เตรียมทหารแทน และนี่นับเป็นภาพลักษณ์ใหม่ของ
 ทหารที่ยื่นมือเข้ามาช่วยเหลือประชาชนหลังเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ

6. สื่อมวลชนวิเคราะห์ท่าทีหนึ่งเงียบของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง

หลังจากเหตุการณ์ “มือสวนลุมฯ” ผ่านไป ชาวคราวเกี่ยวกับพล.ต.จำลอง ศรี
 เมือง ก็ได้เงียบหายไปด้วย สื่อมวลชนและประชาชน ต่างก็ถามไถ่ถึงพล.ต.จำลอง ศรีเมือง เป็น
 ระยะ บ้างก็มีการเขียนถึง บ้างก็มีการพูดถึง แต่ชาวคราวที่เงียบหายไปนานในครั้งหนึ่งของพล.ต.
 จำลอง ศรีเมือง “ทีมข่าวการเมืองไทยรัฐ”หัวเรื่อง “จับตามหาจำลอง”,ไทยรัฐ 10 ตุลาคม
 2536 ได้วิเคราะห์ว่า เป็นความน่ากลัวและเป็นอภิกุทธวิธีหนึ่งของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่
 เตรียมตัวจะหวนกลับคืนสู่เวทีการเมืองอย่างภาคภูมิอีกครั้ง โดยได้วิเคราะห์ว่า “...จับตาดูพรรค
 พลังธรรมเอาไว้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ตัวพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ผู้หยุดบทบาทการเมืองทางเปิด
 บนเวทีมาเป็นเวลา 1 ปีเต็ม เขานิ่งสนิท อภิปรายคำหนึ่งกลางสภาก็ไม่เคย แต่วันนี้เราได้เห็น
 ภาพเก่าของเขา กลับคืนมาแล้ว บนสภาพของการสิ้นไหวทางการเมืองและการขาดแคลนผู้นำ
 ประชาชนขาดตัวเลือก อันนี้เป็นจุดที่ทำให้ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง เห็นจังหวะว่าต้องกลับมา...
 เราเชื่อว่าเมื่อถึงโอกาสและจังหวะที่เหมาะสม เขาต้องกลับมาแน่นอน...” ประจวบกับช่วงนี้
 เสียงของพรรคพลังธรรมภายใต้การนำของนายบุญชู โรจนเสถียร หัวหน้าพรรคพลังธรรม เริ่ม
 ลดลงอย่างมากโดยเห็นได้จากการเลือกตั้งส.ก.และส.ช.เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2537 คอลัมน์
 “สำนักข่าวหัวเขียว” ,ไทยรัฐ 9 มีนาคม 2537 ได้วิเคราะห์ถึงสาเหตุต่างๆ ที่ทำให้คะแนน
 เสียงของพรรคพลังธรรมลดลงถึง 13 ประเด็นด้วยกันว่า “...1.มาจากสาเหตุที่พล.ต.จำลอง ศรี
 เมือง ไม่มีบทบาทภายในพรรคเพราะไม่ได้เป็นหัวหน้าพรรคเกือบ 2 ปี 2.ผลงานของผู้ว่าฯ
 กทม.โดยร.อ.กฤษฎา อรุณวงษ์ ณ อุธยา ไม่มีความโดดเด่นในแง่การบริหารพอที่คนกรุงเทพฯ
 จะยอมรับ 3.ผลงานของกทม.โดยเฉพาะปัญหาจราจรไม่ได้เรื่อง 4.พรรคพลังธรรมแตกกันเอง

ภายใน 5.ส.ส.เก่าๆ ของพรรคพลังธรรมหลายคนถูกเชิญออกไปอยู่พรรคอื่น 6.ทั้งส.ก.และส.ช. ของพลังธรรมไม่ทุ่มเทการทำงานและเข้าถึงประชาชนมากเท่าที่ควร 7.พรรคพลังธรรมถูก พรรคคู่แข่งโจมตีรอบด้าน โดยเฉพาะการขอโอกาสเข้ามาตรวจสอบการทำงานของกทม. 8.คน กรุงเทพฯเป็นหน่วยงานการเมือง เป็นหน่วยรัฐบาล จึงหันไปเลือกฝ่ายค้าน 9.การที่พรรคพลังธรรม ชูนโยบายเลือกตั้งผู้ว่าฯถึงจะได้เสียงในต่างจังหวัดแต่คนในกรุงเทพฯไม่ตื่นเต้นเพราะเลือกโดย ประชาชนอยู่แล้ว 10.นายบุญชู โรจนเสถียร ถึงจะเป็นคนดี แต่ไม่สามารถทดแทนศรัทธา ประชาชนที่เคยมีอยู่ต่อพล.ต.จำลอง ศรีเมือง 11.การที่มีผู้ไปใช้สิทธิน้อย ทำให้พลังธรรมเสียเปรียบ 12.คนกรุงเทพฯไม่เห็นประโยชน์ของสมาชิกสภา กทม. ยิ่งสมาชิกสภาเขตด้วยแล้ว ยิ่งไม่เห็นเข้าไปใหญ่ 13.จากเหตุผลทั้ง 12 ข้อ ถึงเวลาแล้วที่จะต้องปรับปรุงกันครั้งใหญ่...”

7. พล.ต.จำลอง ศรีเมืองเริ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองอีกครั้ง

- การลาออกของนายไชยวัฒน์ สินสุวงศ์ “มือขวา” ของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง

เมื่อนายไชยวัฒน์ สินสุวงศ์ รองผู้ว่าฯกทม.ฝ่ายบริหาร ที่รู้จักดีว่าเป็น “มือขวา” ของ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้ยื่นใบลาออกจากตำแหน่งรองผู้ว่าฯ เท่ากับเป็นการปะทุไฟ ภายในพรรคให้ร้อนกรุ่นเข้าไปอีก และเท่ากับว่าพรรคพลังธรรม ชาติทายาทอันเป็น “เลือดแท้” ของคนสายวัดเป็นพลังธรรมแท้ที่จะอยู่ดูแลการบริหารราชการในกทม. แต่หลายฝ่ายมองว่านี่ไม่ใช่เกิดจากปัญหาภายในพรรค แต่เป็นกลยุทธ์ในการเคลื่อนไหวของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่จะเริ่มเข้ามามีบทบาทภายในพรรคอีกครั้ง เพราะในช่วงข่าวคราวความขัดแย้งระหว่างพล.ต.จำลอง ศรีเมือง กับพ.อ.วินัย สมพงษ์ ที่เป็นบุคคลที่ติดสอยห้อยตามพล.ต.จำลอง ศรีเมือง มาตั้งแต่ครั้งเป็นผู้ว่าฯครั้งแรกเมื่อปี 2528 เริ่มร้าวฉาน เพราะพ.อ.วินัย สมพงษ์ ในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ต้องสร้างอนาคตและผลงานให้กับตัวเองและกระทรวง จึงทำให้หลายครั้งที่ความเห็นระหว่างพล.ต.จำลอง กับพ.อ.วินัยต้องสวนทางกัน การลาออกของนายไชยวัฒน์ จึงเท่ากับ ออกมาเพื่อร่วมมือกับพล.ต.จำลอง สร้างความเป็น “จำลองฟีเวอร์” ให้เกิดขึ้นมาอีกครั้งหนึ่ง (บทความ หัวเรื่อง “ชิงดำ รองผู้ว่าฯกทม...” มติชน 13 มีนาคม 2537) และการเคลื่อนไหวอีกครั้งของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง นั่นคือ การให้นายธำรงค์ แสงสุริยะจันทร์ ซึ่งรู้จักดีว่า คือ “มือซ้าย” ของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ลาออกจากตำแหน่งเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมของพ.อ.วินัย สมพงษ์ จากท่าทีที่นิ่งเฉยมานานของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง และการเริ่มเคลื่อนไหวอีกครั้ง

- ยื่นเงื่อนไข 3 ข้อต่อรัฐบาลในการเข้าร่วมในคณะรัฐมนตรี

จากกระแสข่าวที่ว่า พล.ต.จำลอง ศรีเมือง จะนำพรรคพลังธรรมถอนตัวออกจากการร่วมรัฐบาลเนื่องจากไม่พอใจการบริหารงานของรัฐบาลหลายๆ ด้านที่ไม่สามารถจัดการให้สำเร็จลุกลงไปได้ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ วิกฤตการณ์ร่างรัฐธรรมนูญ ทำที่เชิงปฏิบัติของพรรคร่วมรัฐบาลต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัด ทำให้พรรคร่วมรัฐบาลเริ่มมีความกังวลใจ และก็มีกระแสข่าวว่าจะให้ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง มีตำแหน่งในคณะรัฐมนตรีสักตำแหน่งหนึ่งเพื่อเป็นการจูงใจและน่าจะยับยั้ง พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้ โดยมีข่าวว่า พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เตรียมสละเก้าอี้รมว.มหาดไทยให้ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง อีกทั้งข่าวอีกกระแสก็บอกว่า พล.ต.จำลอง ศรีเมือง จะหวนกลับมายึดเก้าอี้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม อีกกระแสก็บอกว่า พล.ต.จำลอง ศรีเมือง จะนั่งเก้าอี้รองนายกฯ แทนนายบุญชู โรจนเสถียร สถานการณ์ในขณะนั้นถนนทุกสายพุ่งเป้าหมายว่าตัวแปรของรัฐบาลนี้ อยู่ที่พรรคพลังธรรมและตัว พล.ต.จำลอง ศรีเมือง เท่านั้น และในวันประชุมพรรคเมื่อวันที่ 19 เมษายน 2536 ทำที่ของ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ในการรับตำแหน่งรัฐมนตรีก็มีที่ท่าว่าจะเป็นจริง โดย พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ให้สัมภาษณ์ถึงข่าวนี้ว่า “ผมปฏิบัติตามคำพูดทุกอย่าง เมื่อก่อนหลังการต่อสู้ในเดือนพฤษภาคม ผมบอกว่าไม่รับตำแหน่งใดๆ เพราะผมได้ต่อสู้มาหยกๆ จะรับตำแหน่งก็จะหาว่าผมต่อสู้เพื่อหวังผลทางการเมือง แต่ขณะนี้รับก็ไม่ผิดคำพูดแต่อย่างใด ในพรรคก็โยนปัญหามาให้ผมเต็มที่ การรับหรือไม่รับก็เสียทั้งขึ้นทั้งล่องแต่ในที่สุดที่ประชุมมีมติและให้เขียนจดหมายนามติของพรรคไปให้ พล.อ.ชวลิต และ พล.ต.สนั่นว่า เหตุผลที่จะรับ คงต้องดูว่าจะทำอะไรได้บ้าง ถ้ารับมีตำแหน่งใดบ้างเพราะเวลาเหลือน้อย ถ้าไม่รับต้องบอกเหตุผลว่ามีเหตุผลอะไร แต่ตอนนี้พูดรายละเอียดไม่ได้เพราะเป็นมารยาทของพรรคการเมือง เพราะทาง พล.ต.สนั่นติดต่อมาโดยตรงจะเปิดเผยคงไม่ได้” (ข่าว, มติชน 21 เมษายน 2537) หลังเสร็จสิ้นการประชุม พล.ต.จำลอง นำสำเนาหนังสือที่ยื่นให้ พล.อ.ชวลิต และ พล.ต.สนั่น แจกจ่ายผู้สื่อข่าว โดยมีเนื้อหามติของพรรคพลังธรรมเมื่อวันที่ 19 เมษายน 2537 เงื่อนไขของคณะกรรมการบริหารพรรค 3 ข้อที่มีมติให้ พล.ต.จำลอง เข้ารับตำแหน่งรองนายกฯ แทนนายบุญชู โรจนเสถียร ดังนี้

1. แกนนำของพรรคร่วมรัฐบาลต้องเห็นชอบกับการขอปรับรัฐมนตรีของพรรคพลังธรรมทั้งคณะ (ยกเว้นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่างประเทศ) ซึ่งพรรคอื่นจะปรับหรือไม่ปรับก็ได้

2. รัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องต้องสนับสนุนอย่างเต็มที่ให้ประชาชนรวมตัวกันตั้งบริษัทมหาชนขึ้นดำเนินกิจการทั้งหมดเกี่ยวกับรถเมล์และรถใต้ดิน รัฐบาลต้องช่วยเหลือในด้านต่างๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เช่น ให้การสนับสนุนด้านการเงิน ที่ดิน วัสดุอุปกรณ์ สิทธิพิเศษบาง

ประการ และการแก้กฎหมายระเบียบต่างๆ เป็นต้น กับทั้งต้องยุติโครงการขนส่งมวลชนอื่นๆ ที่ยังมีได้ลงนามในสัญญาเป็นมั่นเป็นเหมาะหรือ ยังไม่ได้ลงมือก่อสร้างแต่อย่างใด

3. เมื่อยังไม่เกิดบริษัทมหาชนดังกล่าว รัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องต้องลงมือทันที ปฏิรูปกรมรถไฟห้วงคล่องเหมือนรถไฟไฟฟ้า ซึ่งไม่ต้องรอเงินและไม่ต้องรอเวลา

จากท่าทีโอนอ่อนของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่จะเข้าร่วมในคณะรัฐมนตรีก็มีกระแสคัดค้านออกมาอย่างต่อเนื่องว่าพล.ต.จำลอง ศรีเมือง เสียสัจจะที่ให้ไว้ว่าจะไม่เข้าร่วมในคณะรัฐบาล จะขอเป็นเพียง ส.ส.ธรรมดา อีกทั้งเงื่อนไขข้อที่ 1 ที่จะขอปรับคณะรัฐมนตรีทั้งหมดก็สร้างความไม่พอใจให้กับรัฐมนตรีพรรคพลังธรรมเป็นอย่างยิ่งก่อให้เกิดศึก “สายวัด” กับ “สายรัฐมนตรี” อย่างชัดเจน

- ท่าทีของรัฐบาลต่อเงื่อนไข 3 ข้อ ของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง

จากเงื่อนไข 3 ข้อที่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ยื่นข้อเสนอต่อพรรคร่วมรัฐบาลในการที่จะเข้าร่วมรัฐบาลนั้น ท่าทีของพรรคร่วมรัฐบาลนั้นมีท่าทีที่เย็นชา และไม่ให้ความสนใจเท่าใดนัก คอลัมน์ “หมายเหตุประเทศไทย” หัวเรื่อง “จากพระเอกเป็นผู้ร้าย”, ไทยรัฐ 26 เมษายน 2537 ได้เขียนถึงประเด็นนี้ว่า “...ผมคิดว่า ในระยะแรกๆ พรรคร่วมรัฐบาลเองก็คงตั้งตัวไม่ติดกับข้อเสนอของพล.ต.จำลอง แต่เมื่อมีเวลาวิเคราะห์อย่างลึกซึ้งแล้ว พรรคร่วมรัฐบาลกลับมองเห็นแนวทางตอบโต้เกมรุกของพล.ต.จำลอง อย่างชัดเจน...เริ่มตั้งแต่ นายกรัฐมนตรี ชวน หลีกภัย ยังไม่มีเวลาที่จะหารือกับพรรคร่วมรัฐบาลถึงเงื่อนไขของพล.ต.จำลอง เพราะแกนนำพรรคต่างๆ ไม่ว่าง ติงงานกันหมด หากเรื่องนี้ นายกรัฐมนตรี ชวน หลีกภัย และหัวหน้าพรรคร่วมรัฐบาล เห็นเป็นเรื่องสำคัญต่อรัฐบาลแล้ว ไม่ว่าจะงานอื่นที่สำคัญแค่ไหน ก็ต้องมีเวลาประชุมพิจารณาเงื่อนไข พล.ต.จำลอง อย่างแน่นอน...มีหน้าซ้ำพล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ หัวหน้าพรรคความหวังใหม่ ซึ่งเก่าของพล.ต.จำลอง ในฐานะลูกป่าด้วยกัน ก็ยังออกมาแสดงความเห็นข้องใจในเงื่อนไขของพล.ต.จำลอง อย่างสอดคล้องกับเสียงของรัฐมนตรีพรรคประชาธิปัตย์... พรรคร่วมรัฐบาลอื่นอย่างพรรคเอกภาพ และพรรคเสรีธรรม ต่างก็รูตชิปปากโนคอมเมนต์ไม่ขอเกี่ยวข้องกับ...” แล้วเมื่อเย็นวันที่ 25 เมษายน 2537 นายกรัฐมนตรี ชวน หลีกภัย ก็ตอบปฏิเสธเงื่อนไข 3 ข้อที่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง เสนอเพื่อที่จะเข้าร่วมคณะรัฐมนตรีในตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีในรัฐบาลชวน คอลัมน์ “จอตปายมติชน” หัวเรื่อง “ชวน สุขุม-รวมดีจากความหวังใหม่ฯ”, มติชน 26 เมษายน 2537 ได้วิเคราะห์ถึงเหตุผลที่นายชชวน หลีกภัย ปฏิเสธเงื่อนไขของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ว่า “...จุดอ่อนเพราะเป็นอย่างมากอยู่ตรงข้อเสนอนั้นมีลักษณะ “เงื่อนไข” ในทางการเมืองนี้เองเพราะเสี่ยงต่อการถูกกล่าวหาว่า “เล่นเกม” อย่างยิ่ง เนื่องจาก

เป็นข้อเสนออันประกาศตนว่าต้องการแก้ไขวิกฤติการณ์ “จราชร”...หากไม่ยอมรับก็มีโอกาสถูกมองว่า ขาดความจริงใจและจริงจังในการแก้ไขปัญหา...หากยอมรับต่อข้อเสนอ...เท่ากับยอมรับ “การนำ” โดยพล.ต.จำลอง ศรีเมือง และพรรคพลังธรรม เท่ากับว่า รัฐบาลได้เสียบ “ปีก” ให้กับ พยัคฆ์ นามพล.ต.จำลอง ศรีเมือง หากแก้ไขได้สำเร็จก็เป็นผลงานเฉพาะๆ ของพรรคพลังธรรมและพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ขณะที่หากแก้ไขไม่สำเร็จได้ไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วยก็เฉลี่ยแบ่งความรับผิดชอบกันไปในฐานะรัฐบาลซึ่งเป็นเจ้าของเรื่อง...” เมื่อได้รับการปฏิเสธจากรัฐบาลชวณแล้ว พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ก็ยืนยันว่าทุกอย่างจะเหมือนเดิม จะสนับสนุนรัฐบาลชุดนี้ต่อไป และรัฐมนตรีของพรรคพลังธรรมทั้ง 11 คนก็ยังอยู่ในตำแหน่งเดิม

8. พล.ต.จำลอง ศรีเมือง กลับมาดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคพลังธรรมอีกครั้ง

ในวันประชุมใหญ่วิสามัญพรรคพลังธรรม เมื่อวันที่ 17 กันยายน 2537 มีการเปลี่ยนแปลงภายในพรรคอย่างมากมาย เนื่องจากผลการเลือกตั้งหัวหน้าพรรคพลังธรรมคนใหม่ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ผู้ก่อตั้งและอดีตหัวหน้าพรรค ได้รับการเลือกตั้งให้กลับมาเป็นหัวหน้าพรรคตามความคาดหมายของหลายฝ่าย และแต่งตั้งนางสุดารัตน์ เกยุราพันธ์ ดำรงตำแหน่งเลขาธิการพรรค เป็นการกลับมาในลักษณะที่สามารถกุมอำนาจภายในพรรคโดยเบ็ดเสร็จ เพราะคณะกรรมการบริหารชุดใหม่ส่วนใหญ่ล้วนแต่เป็นบุคคลใน “สายวัด” ที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือนักการเมืองในกรุงเทพมหานคร และรัฐมนตรีส่วนใหญ่ที่เคยได้รับเลือกตั้งเป็นกรรมการบริหารพรรค ไม่ได้รับเลือกตั้งกลับเข้าเป็นกรรมการบริหารพรรคอีก ไม่ว่าจะเป็น น.ต.ประสงค์ สุ่นศิริ รองหัวหน้าพรรคและรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ หรือ พ.อ.วินัย สมพงษ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมและรองหัวหน้าพรรค มีรัฐมนตรีเข้าเป็นกรรมการบริหารพรรคเพียงสองคน(บขปรรณการ “ขึ้นอยู่กับพลตรีจำลอง” ,ไทยรัฐ 20 กันยายน 2537) หลังจากที่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง เข้ามาดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคเหมือนเดิมแล้ว คำถามที่ตามมาคือ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง จะเข้าร่วมคณะรัฐมนตรีในตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีหรือไม่

9. พล.ต.จำลอง ศรีเมือง รับตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีและแต่งตั้งคนนอกเป็นรัฐมนตรี

หลังการประชุมพรรคในวันที่ 8 ตุลาคม 2537 พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ตัดสินใจรับตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ทั้งหมด 11 คน แทนชุดเก่าที่ถูกปลด พร้อมกันนี้ยังได้นำคนนอกถึง 5 คนมาดำรงตำแหน่งในรัฐมนตรีโควตาพรรค ซึ่ง

ตำแหน่งรัฐมนตรีหลักที่คนนอกดำรงตำแหน่ง 2 คน คือ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ดร.วิชิต สุรพงษ์ชัย ในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม คอลัมน์ “หมายเหตุประเทศไทย” หัวเรื่อง “รัฐมนตรีสายฝัก”.ไทยรัฐ 11 ตุลาคม 2537 ได้กล่าวถึงการที่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ตัดสินใจแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีใหม่หมดทั้งชุดว่า “...ต้องยอมรับครับว่า ปฏิบัติการ “ตัดบัวไม่เหลือเยื่อใย” ของพลตรีจำลอง ศรีเมือง หัวหน้าพรรคพลังธรรม ในการปลด 11 รัฐมนตรีคนเก่า และตั้ง 11 รัฐมนตรีหน้าใหม่ เป็นปฏิบัติการที่ เข้มและเฉียบขาด ท่ามกลางภาพพจน์ที่ตกต่ำของพรรคพลังธรรม...”

10. รัฐมนตรีพรรคพลังธรรมที่ถูกปลดเรียกร้องความเป็นธรรมและก่อกำเนิด “ส.ส.กลุ่ม 23”

จากการที่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้ปรับคณะรัฐมนตรีใหม่หมดทั้งชุดนั้น.ด. ประสงค์ สุ่นศิริ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ย่อมต้องพ้นจากตำแหน่งนี้ไปด้วย แต่ปัญหาไม่ได้ยุติแค่นี้เมื่อ.ด.ประสงค์ สุ่นศิริ เจ้าของฉายา “ซีไอเอหลงยุค” พร้อมกับบรรดารัฐมนตรีที่ถูกปลดอีก 10 คน ได้นัดชุมนุมกันเพื่อเรียกร้องในความเป็นธรรม โดยที่ประชุมตกลงจะเข้าชื่อบัญชีให้นายบุญชู โรจนเสถียร ไปรายงานให้นายชวน หลีกภัย ทราบว่าส.ส.กลุ่มนี้มีทั้งหมด 23 คน หรือกลุ่ม 23 คิดเป็นครึ่งหนึ่งของจำนวนส.ส.ทั้งหมดของพรรคพลังธรรม ไม่เห็นด้วยกับมติของพรรค ที่จะเปลี่ยนตัวรัฐมนตรีชุดเก่าออกทั้งหมด และได้ประกาศลอยตัวเหนือดิจิตๆ ในพรรค คอลัมน์ “สำนักข่าวหัวเขี้ยว” หัวเรื่อง “เลือดเข้าตา”.ไทยรัฐ 12 ตุลาคม 2537 ได้เขียนเชิงสนับสนุนพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ว่า “...“แม่ลูกจันทร์”เองถึงจะไม่เห็นด้วยกับการปรับกรม.แบบยกกระบิชของ มหาจำลอง ศรีเมือง มาตั้งแต่ต้น แต่พอมารู้เหตุแห่งของพวกสายรัฐมนตรีที่ออกฤทธิ์อาละวาดถึงขนาดแข็งข้อ ไม่ยอมรับมติพรรคแล้วก็เลยหมดศรัทธาขึ้นมาทันที แล้วก็ขอถือโอกาสนี้สนับสนุน “มหาจำลอง” ว่าต้องรูดตอกพวก “กาฝาก” ที่อาศัยพรรคพลังธรรม เป็นบันไดขึ้นไปรับรางวัลทางการเมืองออกไปให้หมด...” และความขัดแย้งภายในพรรคพลังธรรมก็มีที่ท่าว่าจะทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ไม่เฉพาะความขัดแย้งระหว่าง “สายวัด” กับ “สายรัฐมนตรี(เก่า)หรือสายบ้าน” แต่ยังมี การคัดค้านที่นำคนนอกมาดำรงตำแหน่งในรัฐมนตรี โควต้าพรรคอีก ทำให้ภาพลักษณ์ของพรรคพลังธรรมในช่วงนี้ตกต่ำลงมาก

11. พรรคพลังธรรมถอนตัว จากกรณี “สปก.4-01”

ภายหลังที่นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี นำรายชื่อคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ 14 คน (พลังธรรม 11 คน ความหวังใหม่ 3 คน) ถวายตามขั้นตอนแล้วนั้น พล.ต.จำลอง ศรีเมือง

ได้นั่งในตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี และได้รับมอบหมายให้กำกับดูแลควบคุมปัญหาการหารจากรตามความต้องการแต่แรกเริ่ม ปัญหาทุกอย่างในพรรคร่วมรัฐบาลดูเหมือนจะคลี่คลายไปด้วยดี แต่ก็กลับเลวร้ายขึ้นไปอีกเมื่อปรากฏว่ารัฐบาลชวน มีความไม่ชอบมาพากลเกี่ยวกับโครงการปฏิรูปที่ดิน หรือสปก.4-01 ที่มีกระแสโจมตีว่ารัฐบาลชวนนำที่ดินป่าสงวนเสื่อมสภาพ ออกเอกสารสิทธิ สปก.4-01 แจกให้เกษตรกรปลอมผู้ถือครองที่ดิน เศรษฐี ในจังหวัดภูเก็ต จังหวัดสุราษฎร์ธานี และจังหวัดอื่นๆ ได้กลายเป็นเรื่องราวใหญ่โต พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวเกี่ยวกับข่าวดังกล่าวว่า “จะไม่สนับสนุนรัฐมนตรีคนใดที่ทำผิด” พร้อมทั้งกล่าวว่า “พรรคพลังธรรมจะยึดถือความชอบธรรม เหนือมารยาททางการเมือง” และคำที่ว่า “ยึดความชอบธรรม เหนือมารยาททางการเมือง”ที่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง กล่าวนั้น หลายฝ่ายก็สงสัยว่าที่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง พูดอย่างนี้มีความหมายว่าอย่างไรกันแน่ บทความ หัวเรื่อง “พรรคพลังธรรม ตัวแปรสำคัญทางการเมือง” โดย ลิขิต ชีรวะดิน,มดิชน 13 พฤษภาคม 2538 ได้ตีความหมายคำว่า “ยึดความชอบธรรม เหนือมารยาททางการเมือง”ของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ไว้ว่า “...พล.ต.จำลอง ศรีเมือง อาจจะมองในแง่ประเด็นความชอบธรรม ความถูกต้อง เพื่อเป็นฐานในการตัดสินใจลงคะแนนเสียงสนับสนุน หรือคัดค้าน หรือไม่ออกเสียง ในส่วนมารยาททางการเมืองนั้น ในฐานะพรรคร่วมรัฐบาลโดยทั่วไปก็ควรจะลงคะแนนเสียงสนับสนุนรัฐบาลเมื่อมีมติให้ลงคะแนนเสียง แต่โดยนัยจากการให้สัมภาษณ์ของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง น่าจะหมายความว่า ในกรณีที่ต้องขังน้ำหนักระหว่างมารยาททางการเมือง ซึ่งได้แก่ การต้องลงคะแนนเสียงให้พรรคร่วมรัฐบาล กับความชอบธรรมทางการเมือง ได้แก่ การมีจุดยืนที่ถูกต้องในประเด็น สปก.4-01 พรรคพลังธรรมอาจจะตัดสินใจกระทำการแนวใดแนวหนึ่งดังต่อไปนี้ กล่าวคือ อาจงดออกเสียงหรืออาจลงคะแนนเสียงร่วมกับฝ่ายค้าน ซึ่งในประเด็นหลังนี้คงเกิดขึ้นยากเพราะเท่ากับเป็นการหักห้ามพรวดด้วยเข่า และอาจจะถึงกับไม่สามารถจะมองหน้ากันได้อีกต่อไป...” และในวันที่ 19 พฤษภาคม 2538 รัฐบาลชวน หลีกภัย ก็ประกาศยุบสภาสืบเนื่องจากพรรคพลังธรรม ภายใต้การนำของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ขอดถอนตัวจากการร่วมรัฐบาล ด้วยเหตุผลคือ รัฐบาลชี้แจงเรื่องสปก.4-01 ไม่กระจ่างชัดมีความคลุมเคลือ และนี่ก็คือคำตอบที่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง พูดไว้ว่า “ยึดความชอบธรรม เหนือมารยาททางการเมือง” พร้อมกับพูดเป็นปริศนาก่อนการยุบสภาว่า “ประชาชนจะต้องพอใจแน่” เมื่อมีการยุบสภาแล้ว พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ก็ตัดสินใจลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคพลังธรรม และให้พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคพลังธรรมแทน พร้อมกระแสข่าวที่ทั้งทำยไว้ว่า พล.ต.จำลอง ศรีเมือง เตรียมตัวจะลงสมัครชิงชัยตำแหน่งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในปี 2539 เนื่องจาก ร.อ.กฤษฎา อรุณวงษ์ ณ.อยุธยา ผู้ว่าฯกทม.จะหมดวาระในวันที่ 9 เมษายน 2539

ตารางที่ 79 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทด้านการเมืองการปกครองกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ช่วงที่ 6)

ประเด็นทางการเมืองการปกครอง	หัวข่าวใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.พรรคการเมือง	9	2.64	15	4.39	2	0.59	18	5.28	92	26.97	136
2.นักการเมือง	3	0.88	6	1.76	-	-	18	5.28	77	22.58	104
3.รัฐบาล	2	0.59	7	2.05	2	0.59	17	4.98	54	15.83	82
4.เหตุการณ์ไม่สงบ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.การเลือกตั้งและระบอบการปกครอง	-	-	-	-	-	-	2	0.59	8	2.35	10
6.ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ	1	0.29	2	0.59	-	-	2	0.59	2	0.59	7
7.ระเบียบกฎเกณฑ์และกฎหมาย	-	-	2	0.59	-	-	-	-	-	-	2
รวม	15	4.40	32	9.38	4	1.18	57	16.72	233	68.32	341 (100.00)

ตารางที่ 80 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทด้านการเมืองการปกครองกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 6)

ประเด็นทางการเมืองการปกครอง	พาดหัวข่าว		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.พรรคการเมือง	10	3.82	13	4.96	3	1.15	38	14.50	42	16.05	106
2.นักการเมือง	5	1.91	7	2.67	1	0.38	27	10.31	33	12.60	73
3.รัฐบาล	14	5.34	17	6.49	7	2.67	8	3.05	19	7.25	65
4.เหตุการณ์ไม่สงบ	-	-	1	0.38	-	-	1	0.38	-	-	2
5.การเลือกตั้งและระบอบการปกครอง	1	0.38	2	0.76	-	-	3	1.15	1	0.38	7
6.ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ	-	-	-	-	-	-	5	1.91	4	1.53	9
7.ระเบียบกฎเกณฑ์และกฎหมาย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	30	11.45	40	15.26	1	4.20	82	31.30	99	37.79	262 (100.00)

ต้นฉบับ หน้าขาดหาย

ฉลาด... ถ้าคนเห็นด้วยกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง มากๆ ก็คงจะสั้นไปทั้งรัฐบาล และคงหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ต้องทำตามข้อเสนอ..." และเมื่อครั้งที่รัฐบาลต้องการให้พล.ต.จำลอง ศรีเมือง เข้าร่วมรัฐบาลนั้น พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ก็ได้เริ่มเคลื่อนไหวเกี่ยวกับปัญหาจรรยาบรรณอย่างจริงจังอีกครั้ง หลังจากที่การเคลื่อนไหวในครั้งแรกเจียบหายไปโดยได้เสนอเงื่อนไข 3 ข้อในการร่วมรัฐบาล โดยเฉพาะในเรื่องการแก้ปัญหาจรรยาบรรณ โดยต้องการให้รัฐบาลสนับสนุนให้ประชาชนรวมตัวกันตั้งบริษัทมหาชนขึ้นดำเนินกิจการรถเมล์และรถไฟใต้ดิน ในการตั้งบริษัทมหาชนนี้ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง กล่าวว่า ไม่ใช่เป็นผลงานของพรรคการเมืองใดพรรคการเมืองหนึ่ง แต่เป็นผลงานของรัฐบาลที่มีบริษัทมหาชนเป็นเจ้าของ โดยสรุปประเด็นผลดีว่าเพื่อให้กิจการรถเมล์และรถไฟใต้ดินมีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ ไม่แยกเป็นหลายกลุ่มจนทำให้เกิดปัญหาตามมาบทความ หัวเรื่อง "ไม้ตายมหาจำลองเชือดคอตัวเอง", มติชน 24 เมษายน 2537 ได้แสดงความคิดเห็นต่อเงื่อนไขที่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ยื่นต่อนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ในการเข้าร่วมรัฐบาลว่า "...กำลังกลายเป็น "เงื่อนตาย" ทางการเมืองที่ผูกมัดพรรคร่วมรัฐบาล เฉพาะข้อเสนอของพล.ต.จำลองเป็นเงื่อนไขที่ห้ามต่อรอง...รูปแบบบริษัทมหาชนที่พล.ต.จำลอง เสนอนั้นแม้จะเป็นหลักการที่ดีมีค่าถามเกิดขึ้นว่า ในทางความเป็นจริงและทางปฏิบัติแล้วจะสามารถเกิดขึ้นได้หรือไม่ เพราะไม่เพียงแต่ต้องแก้ไขกฎหมายอย่างมากมาย...แต่ความเป็นไปได้ในทางการเงินและผลตอบแทนทางธุรกิจจะเป็นไปได้มากน้อยขนาดไหน คนระดับพล.ต.จำลอง ที่ฝ่าฟันอุปสรรคทางการเมืองมาอย่างมากมาย...ย่อมทราบดีว่า เงื่อนไข 3 ข้อของตัวเอง คนอย่างนายชวน หลีกภัย ย่อมยากที่จะรับได้...ถ้าเช่นนั้นทำไมพล.ต.จำลอง จึงกล้าเสนอเงื่อนไขดังกล่าว อดีตหัวหน้าพรรคพลังธรรมยอมรับว่า เขาชอบเล่นเกมเสี่ยง เหมือนกับที่เคยเสี่ยงมาแล้วในหลายๆ สถานการณ์...พล.ต.จำลอง เชื้อมันว่า ข้อเสนอของเขาแสดงให้เห็นถึงเจตนาอันแน่วแน่ในการแก้ไขปัญหาที่กำลังหนักอกของคนกรุงและจะขานรับข้อเสนอนี้...สรุปแล้วพล.ต.จำลอง เล่นเกมนี้เพื่อผูกขาดพลังธรรมที่กำลังตกต่ำด้วยการ "วัดใจ" คนกรุงครั้งสำคัญ..." แต่เงื่อนไข 3 ข้อที่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ยื่นต่อนายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี ก็ได้รับการปฏิเสธจากรัฐบาล การเคลื่อนไหวเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาจรรยาบรรณของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง เริ่มอีกครั้งเมื่อมติของพรรคในวันประชุมใหญ่ 17 กันยายน 2537 ลงมติให้พล.ต.จำลอง ศรีเมือง เป็นหัวหน้าพรรคอีกครั้ง ต่อมาพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้เป็นรองนายกรัฐมนตรีแทนอดีตหัวหน้าพรรคพลังธรรม นายบุญชู โรจนเสถียร ในหน้าที่ควบคุมกำกับดูแลปัญหาการจรรยาบรรณ แต่ผลงานไม่เป็นที่ประจักษ์ชัดนัก เพราะมีช่วงระยะเวลาในการบริหารงานในตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรีสั้น เพราะรัฐบาลยุบสภาก่อนครบวาระ 4 ปี

(ต่อ)

ประเด็นทางสังคม	หัวหน้าใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
6.ปัจจัย 4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.โสเภณี	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8.สวัสดิการและ บริการสังคม	-	-	2	15.39	-	-	6	46.15	1	7.69	9
9.สื่อมวลชน	-	-	-	-	-	-	-	-	2	15.39	2
10.เยาวชน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11.ชื่นชมบุคคล และองค์กร	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12.แรงงาน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	-	-	3	23.08	-	-	7	53.84	3	23.08	13 (100.00)

จากตารางผลการเปรียบเทียบการนำเสนอบทบาทด้านสังคมของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ในช่วงที่ 6 (ตารางที่ 81 และ 82) สรุปได้ว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีนำเสนอบทบาทด้านสังคมของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองมากกว่าหนังสือพิมพ์มติชน 2 บทบาทนั่นคือ บทบาทด้านสตรีและบทบาทด้านการโฆษณาและประชาสัมพันธ์ ส่วนรูปแบบการนำเสนอที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีการนำเสนอในรูปแบบของหัวหน้าใหญ่ด้วยในขณะที่หนังสือพิมพ์มติชนไม่มีการนำเสนอในส่วนนี้

ผลการวิเคราะห์สัดส่วนการนำเสนอประเด็นทางศาสนาที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง กับรูปแบบการนำเสนอ*

*ประเด็นทางศาสนาในช่วงที่ 6 นี้มีการนำเสนอเฉพาะในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเท่านั้น ฉะนั้นประเด็นทางศาสนาในส่วนของหนังสือพิมพ์มติชนช่วงที่ 6 นี้จึงไม่มีการวิเคราะห์

ตารางที่ 83 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทด้านศาสนากับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ช่วงที่ 6)

ประเด็นทางศาสนา	หัวข่าวใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.การปฏิบัติศาสนกิจ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.การเป็นผู้เผยแพร่ศาสนา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.การแสดงความคิดเห็น	-	-	1	100.00	-	-	-	-	-	-	1
รวม	-	-	1	100.00	-	-	-	-	-	-	1 (100.00)

ดังที่ได้กล่าวแล้วว่าประเด็นทางศาสนาในช่วงที่ 6 มีการนำเสนอเพียงหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเท่านั้น ซึ่งนำเสนอเพียงชั้นเดียวในบทบาทเกี่ยวกับการแสดงความคิดเห็นจากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของข่าว โดยพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้แสดงความคิดเห็นต่อกรณีที่บริษัทไวน์ฝรั่งเศสนำพระพุทธรูปที่เป็นสัญลักษณ์ของศาสนาพุทธไปติดข้างขวดไวน์ว่า “เป็นเรื่องไม่เหมาะสมอย่างแน่นอน เพราะสิ่งเหล่านี้ก็คือเหล่า และจะบอกว่าไวน์เป็นมังสวิรัตคงไม่ได้ กินเข้าก็ผิดศีล...การกระทำเช่นนี้เป็นการขัดต่อหลักศาสนาของเรา บริษัทต่างๆ จะเอาอะไรมาโฆษณาก็ได้ แต่อย่าเอาพระพุทธรูปซึ่งเป็นสัญลักษณ์แทนศาสนาไปทำเช่นนั้น ถือว่าผิด...” (ข่าว หัวเรื่อง “มหา เต้นผางฝรั่งหลอศาสนา”, ไทยรัฐ 21 มกราคม 2538)

ผลการวิเคราะห์สัดส่วนการนำเสนอประเด็นทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมืองกับรูปแบบการนำเสนอ*

*ประเด็นทางเศรษฐกิจในช่วงที่ 6 นี้มีการนำเสนอเฉพาะในหนังสือพิมพ์มติชนเท่านั้น ฉะนั้นประเด็นทางเศรษฐกิจในส่วนของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐในช่วงที่ 6 นี้จึงไม่มีการวิเคราะห์

ตารางที่ 84 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทด้านเศรษฐกิจกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 6)

ประเด็นทางเศรษฐกิจ	หัวข่าวใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.การเงิน การลงทุน และการธนาคาร	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.การเกษตรกรรม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.ภาษีอากร	1	50.00	1	50.00	-	-	-	-	-	-	2
รวม	1	50.00	1	50.00	-	-	-	-	-	-	2 100.00

ดังที่ได้กล่าวแล้วว่าประเด็นทางเศรษฐกิจในช่วงที่ 6 มีการนำเสนอในหนังสือพิมพ์มติชนเท่านั้น ซึ่งนำเสนอจำนวน 2 ชิ้น ในบทบาทเกี่ยวกับภาษีอากร จากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของหัวข่าวใหญ่ 1 ชิ้น และข่าว 1 ชิ้น ซึ่งนำเสนอเมื่อวันที่ 18 ตุลาคม 2536 โดยพาดหัวข่าวว่า “ศึกเงื่อนไขรายได้กทม.ขยายวงหนัก “จำลอง”ชน “มหาดไทย” สัมรมต.พลังธรรมลุย” โดยพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการแบ่งรายได้จากภาษีมูลค่าเพิ่มของกทม.ว่า “จากการที่กล่าวว่าจะแบ่งรายได้ให้กทม.ร้อยละ 60 และต่างจังหวัดได้ร้อยละ 40 นั้น เป็นการกล่าวไม่หมด จริงๆ ควรกล่าวว่า ตัวเลขจากภาษีมูลค่าเพิ่มที่เก็บได้ทั้งหมดใน 110 บาท รัฐบาลเอาไป 100 บาท ที่เหลืออีก 10 บาท จะต้องมาแบ่งให้กรมสรรพากรก่อนที่จะแบ่งกันในอัตราส่วนดังกล่าว เมื่อคิดแล้วกทม.จะได้เพียง 5 บาทเท่านั้น...”

(4). ผลการวิเคราะห์คำหรือข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่พบในการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ที่ใช้ในการศึกษา (ช่วงที่ 6)

ตารางที่ 85 แสดงคำหรือข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองที่พบในการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 6)

คำ/ข้อความ				
แสดงลักษณะนิสัย	แสดงรูปร่างหน้าตาท่าทาง	แสดงกิจปฏิบัติ	ลักษณะการแต่งกาย/สิ่งที่ชอบ	ฉายา/สรรพนาม
1. สมถะ, ประหยัด 2. ใจเย็น, สุขุม 3. ประณีประนอม 4. เครื่องในศีลในธรรม 5. เป็นคนดี 6. ซื่อสัตย์สุจริต, ใจซื่อมือสะอาด 7. ขยันขันแข็ง, จริงใจและจริงจัง 8. กล้าคิดกล้าทำ 9. ตี้อารมณ์, ก่ออนาคต 10. ลังเล, ไม่แน่นอน	1. ใบหน้ายิ้มแย้ม 2. สีหน้าเคร่งเครียด 3. มุมกริยณ, ลูกกระเดือกแหลม	1. กถือศีล 8 2. ทานอาหารมังสวิรัต 3. ทานอาหารวันละมื้อ 4. เลิกปฏิบัติกิจฉันสามีภรรยา 5. นอนพื้นกระดาน 6. อาบน้ำครั้งละ 5 วัน	1. เสื้อม่อฮ่อม 2. หนึ่งมอเตอร์ไซด์	1. ท่านมหาจำลอง/มหาจำลอง 2. กระบี่มือเดียว/มหามือเดียว 3. ท่านผู้นำพิเศษ/ผู้นำพิเศษพรรคพลังธรรม 4. จำลองพีเวอร์ 5. มหา 5 ชั้น 6. สินค้าแบกะดิน 7. จอมสร้างภาพ 8. ผู้นำพรรคพลังผัก/มหาผัก 9. อื่น ๆ

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอคำหรือข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพของ พล.ต.จำลอง ศรีเมืองกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ที่ใช้ในการศึกษา ตารางที่ 86 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอคำหรือข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ช่วงที่ 6)

คำ/ข้อความ	หัวข่าวใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1 แสดงลักษณะนิสัย											
-สมณะ ประหยัด	-	-	-	-	-	-	3	0.78	2	0.52	5
-ใจเย็น สุขุม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-ประณีตประหม่อม	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-เคร่งในคดียุติธรรม	-	-	-	-	-	-	1	0.26	6	1.55	7
-เป็นคนดี	-	-	-	-	-	-	2	0.52	4	1.04	6
-ถือศรัทธาสูงสุดใจซื่อมือสะอาด	-	-	-	-	1	0.26	1	0.26	8	2.07	10
-ขยันขันแข็ง จริงใจจริงจัง	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.26	1
-กล้าคิดกล้าทำ	-	-	-	-	-	-	-	-	3	0.78	3
-ถือวันถือยึดคา	-	-	1	3.26	-	-	2	0.52	9	2.33	12
-ดีใจ ไม่นั่นนอน	1	0.26	1	0.26	-	-	-	-	4	1.04	6
2 แสดงรูปร่างหน้าตาท่าทนม											
-ใบหน้ายิ้มแย้ม	-	-	-	-	-	-	1	0.26	5	1.29	6
-สีหน้าเคร่งเครียด	-	-	1	0.26	-	-	-	-	-	-	1
-ผมเกรียน กระเดือกแหลม	-	-	-	-	-	-	6	1.55	1	0.26	7
3 แสดงกิจวัตรนิสัย											
-ถือศีล 8	-	-	-	-	-	-	-	-	5	1.29	5
-ทานอาหารมังสาวิดิ	-	-	1	0.26	-	-	1	0.26	3	0.78	5
-ทานอาหารกินอะมื่อ	-	-	-	-	-	-	1	0.26	2	0.52	3
-เลิกปฏิบัติกิจวัตรตามภรรยา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-นอนที่กระดาน	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.26	1
-อาบน้ำครึ่งละ 5 ชั้น	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4 ลักษณะการแต่งกาย/สิ่งที่ชอบ											
-เสื้อมือข้อม	-	-	-	-	-	-	6	1.55	1	0.26	7
-หม้อเตอร์ไซด์	-	-	-	-	-	-	1	0.26	-	-	1
5 ฉายา/สรพนาม											
-ท่านมหาจำลอง/มหาจำลอง	7	1.81	28	7.25	1	0.26	30	7.77	120	31.09	186
-กระบี่มือเดียว/มหามือเดียว	-	-	1	0.26	-	-	7	1.81	13	3.37	21
-ท่านผู้นำพิเศษ/ผู้นำพิเศษพรรคพว.	-	-	8	2.07	1	0.26	14	3.63	37	9.58	60
-จำลองพี่เฮอร์	-	-	-	-	-	-	3	0.78	7	1.81	10
-มหา 5 ชั้น	-	-	-	-	-	-	6	1.55	1	0.26	7
-ผู้ว่าจำลอง	-	-	-	-	-	-	1	0.26	1	0.26	2
-จอมสรีนภท	-	-	-	-	-	-	1	0.26	1	0.26	2
-ผู้นำพรรคพลังรัก/มหาหนัก	-	-	-	-	-	-	3	0.78	-	-	3
-อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	4	1.04	5	1.29	9
รวม	8	2.07	41	10.62	3	0.78	94	24.36	240	62.17	386 (100.00)

*อื่นๆ หมายถึง ฉายา/สรพนามที่มีจำนวนชิ้นนำเสนอไม่ถึง 2 ชิ้น

ตารางที่ 87 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอคำหรือข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 6)

คำ/ข้อความ	หัวข้อใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1 นศดงลักษณะนิสัย											
สมณะประหัต	-	-	-	-	-	-	4	1.65	1	0.41	5
ใจเย็น สุขุม	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.41	1
ประนีประนอม	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.41	1
เคร่งในสื่อในธรรม	-	-	-	-	-	-	2	0.83	-	-	2
เป็นคนดี	-	-	-	-	-	-	2	0.83	4	0.41	6
ซื่อสัตย์สุจริตใจซื่อมือสะอาด	-	-	-	-	-	-	4	1.65	7	2.89	11
ซนขันแข็ง จริ่งใจจริงจัง	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0.83	2
กล้าตัดสินใจทำ	-	-	-	-	-	-	2	0.83	2	0.83	4
ดีใจวันถืออดตา	-	-	-	-	-	-	4	1.65	8	3.31	12
อึ้งเอ๋ไม่แน่นอน	-	-	-	-	1	0.41	3	1.24	4	1.65	8
2 แสดงรูปร่างหน้าตาทำทาบ											
ใบหน้ายิ้มแย้ม	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0.83	2
สีหน้าเคร่งเครียด	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ผมเกรียน กระตือกรหนอม	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0.83	2
3 แสดงกิจวัตรปฏิบัติ											
ถือศีล 8	-	-	-	-	-	-	3	1.24	2	0.83	5
ทานอาหารมังสาวิต	-	-	-	-	-	-	2	0.83	1	0.41	3
ทานอาหารวันละมือ	-	-	-	-	-	-	2	0.83	-	-	2
เลิกปฏิบัติกิจวัตรสามัคยา	-	-	-	-	-	-	1	0.41	-	-	1
นอนพื้นกระดาน	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.41	1
อาบน้ำครั้งละ 5 ชั้น	-	-	-	-	-	-	1	0.41	2	0.83	3
4 ลักษณะการแต่งกาย/สิ่งที่ชอบ											
เสื้อม่อฮ่อม	-	-	-	-	-	-	1	0.41	1	0.41	2
หม้อเตอร์ไซด์	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5 ฉายา/สรรพนาม											
ท่านมหาจำรอง/มหาจำรอง	10	4.13	12	4.96	-	-	26	10.74	40	16.53	88
กระบี่มือเดียว/หม้อมือเดียว	-	-	-	-	-	-	9	3.72	13	5.37	22
ท่านผู้นำพิเศษ/ผู้นำพิเศษพรรคพว.	-	-	-	-	-	-	4	1.65	9	3.72	13
จำรองพีแวนอร์	-	-	-	-	1	0.41	10	4.13	1	0.41	12
มหา 5 ชั้น	-	-	-	-	-	-	2	0.83	5	2.07	7
สินค้าแบบกระดิน	-	-	-	-	-	-	2	0.83	3	1.24	5
จอมสวังภาพ	-	-	-	-	-	-	2	0.83	3	1.24	5
ผู้นำพรรคพลังมัก/มหาผก	-	-	-	-	-	-	-	-	9	3.72	9
อื่นๆ	-	-	-	-	-	-	6	2.48	2	0.83	8
รวม	10	4.13	12	4.96	2	0.82	92	38.02	126	52.07	242 (100.00)

*อื่นๆ หมายถึง ฉายา/สรรพนามที่มีจำนวนชิ้นนำเสนอไม่ถึง 3 ชิ้น

จากผลการเปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอคำ/ข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพ ในช่วงที่ 6 จะเห็นได้ว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอคำ/ข้อความจำนวนครั้งมากกว่า หนังสือพิมพ์มติชน 144 ชิ้น โดยนำเสนอคำ/ข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพเรียงตามลำดับ เหมือนกัน โดยเฉพาะคำ/ข้อความที่แสดงลักษณะนิสัยเรียง 2 ลำดับแรกเหมือนกันคือ แสดง ลักษณะนิสัยดีร้าย,ถืออัตตามากที่สุดเหมือนกัน และแสดงลักษณะนิสัยซื่อสัตย์สุจริต,ใจซื่อมือ สะอาด ในส่วนของฉายา/สรรพนาม ในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐจะมีฉายา/สรรพนาม “ผู้ว่าเจ้าล่อง” ปรากฏอยู่ แต่ในหนังสือพิมพ์มติชนไม่มีปรากฏเนื่องจากไม่มีการนำเสนอจึงไม่นำมาใช้ไว้ใน ตาราง เช่นเดียวกับฉายา/สรรพนาม “สินค้าเบาะดิน” มีปรากฏในหนังสือพิมพ์มติชนแต่ไม่มี ปรากฏในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเนื่องจากถูกนำเสนอแค่ 1 ชิ้นจึงนำไปรวมไว้ในฉายา/สรรพนาม อื่นๆ

(5). ผลการวิเคราะห์ภาพลักษณ์ของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองจากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของ ความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์ที่ใช้ในการศึกษา (ช่วงที่ 6)

ตารางที่ 88 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอภาพลักษณ์ของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองจากรูป แบบการนำเสนอในส่วนของความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ช่วงที่ 6)

ส่วนความคิดเห็น ภาพลักษณ์	บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม (ร้อยละ)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
บวก	1	0.33	1	0.33	36	11.96	38
ลบ	-	-	7	2.32	89	29.57	96
กลาง	3	1.00	53	17.61	111	36.88	167
รวม	4	1.33	61	20.26	236	78.41	301 (100.00)

ตารางที่ 89 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอภาพลักษณ์ของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองจากรูป แบบการนำเสนอในส่วนของความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 6)

ส่วนความคิดเห็น ภาพลักษณ์	บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม (ร้อยละ)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
บวก	1	0.50	7	3.46	10	4.96	18
ลบ	1	0.50	14	6.93	42	20.79	57
กลาง	9	4.46	68	33.66	50	24.75	127
รวม	11	5.46	89	44.05	102	50.49	202 (100.00)

จากผลการเปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอภาพลักษณ์ของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองจากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของความคิดเห็น ช่วงที่ 6 จะเห็นได้ว่า ทั้งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์มติชนมีการนำเสนอภาพลักษณ์และรูปแบบการนำเสนอเรียงตามลำดับเหมือนกันนั่นคือ นำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นกลางมากที่สุด รองลงมาภาพลักษณ์ที่เป็นลบ และนำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นบวกน้อยที่สุด รูปแบบการนำเสนอในส่วนของคอลัมน์วิจารณ์มากที่สุด รองลงมาเป็นรูปแบบการนำเสนอในส่วนของบทความ/รายงาน และรูปแบบการนำเสนอที่น้อยที่สุดคือบทบรรณาธิการ

ช่วงที่ 7 ลงสมัครผู้ว่าฯกทม. ครั้งที่ 3 (22 เมษายน 2539-15 มิถุนายน 2539)
แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 : เหตุการณ์สำคัญทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง

1. พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ลงสมัครเลือกตั้งผู้ว่าฯกทม.ครั้งที่ 3

ภายหลังจากที่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้ลาออกจากการดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคพลังธรรม และให้พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร สืบทอดตำแหน่งหัวหน้าพรรคคนใหม่สืบแทนหลังจากที่รัฐบาลชวน หลีกภัย ยุบสภาเพราะปัญหา สปก.4-01 แล้วนั้น พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ก็ขู่ม็อบตัวเจียบแรมปีเพื่อลงสมัครชิงชัยตำแหน่งผู้ว่าฯกทม. ในวันที่ 2 มิถุนายน 2539 ภายหลังจาก ร.อ.กฤษฏา อรุณวงษ์ ณ อโยธยา ผู้ว่าฯกทม.และกรรมการบริหารพรรคพลังธรรม จะสิ้นสุดวาระลงในวันที่ 9 เมษายน 2539

เมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2539 คณะกรรมการบริหารพรรคพลังธรรม ได้มีการประชุมเพื่อจะเลือกที่จะส่งใครเป็นตัวแทนพรรค เพื่อลงสมัครชิงตำแหน่ง ผู้ว่าฯกทม.คนต่อไประหว่างพล.ต.จำลอง ศรีเมือง กับ ร.อ.กฤษฏา อรุณวงษ์ ณ อโยธยา แต่ทว่ามติที่ประชุม ได้มอบอำนาจการตัดสินใจให้แก่ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรค เป็นผู้มีอำนาจสิทธิ์ขาดเพียงผู้เดียว ที่จะไปเจรจาทวิภาคีกับบุคคลทั้งสองว่าจะส่งใครลงชิงชัยในสนามกทม.ครั้งนี้ แต่เมื่อมองเหตุการณ์แล้วกล่าวได้ว่ามติในที่ประชุมได้บ่งชี้ชัยชนะทางการเมืองได้อย่างกระจ่างชัด 3 ประการคือ

นัยยะประการที่หนึ่ง บ่งชี้ว่า นี่เป็นมติที่ต้องการประนีประนอม ถนอมไมตรีระหว่างสองฝ่าย อีกทั้งยังปลอดภัยจากสภาพการณ์แตกหักในพรรคได้อย่างดียิ่งอีกทางหนึ่ง ที่สำคัญ

เป็นการลบภาพในอดีตที่พลังธรรมถูกมองว่า อำนาจ เบ็ดเสร็จเด็ดขาด อยู่ในมือพล.ต.จำลอง และกรรมการบริหาร “สายวัด”

นัยยะประการที่สอง บ่งชี้ว่า มติเช่นนี้เพื่อถนอมน้ำใจ ร.อ.กฤษฎา ให้อยู่ร่วมงานในพรรคต่อไป จึงไม่ใช่วิธีการ “โหด” ให้แตกหัก เพราะถึงยังไงหากโหด “สายวัด” ก็ต้องเทเสียงให้ พล.ต.จำลอง แต่วิธีการดังกล่าว เป็นการ “หักหน้า” อย่างรุนแรง โอกาสที่ ร.อ.กฤษฎา จะผลจากอภพลังธรรม ไปสวมเสื้อเสือพรรคคู่แข่งก็มีสูง และยังไม่เกิดผลดีต่อทั้งสองฝ่าย

นัยยะประการที่สาม บ่งชี้ว่า อำนาจการนำในพรรคยังอยู่ในมือ “ทักษิณ” เหมือนเดิม พล.ต.จำลอง และกรรมการบริหาร “สายวัด” ยังให้เกียรติแก่หัวหน้าพรรคเดิมที่ เพราะภาพที่ปรากฏ ตลอดเวลาที่ผ่านมา ประการหนึ่งว่า พ.ต.ท.ทักษิณ ไม่ต้องการให้พล.ต.จำลอง กลับมาลงสมัครผู้ว่าฯ เนื่องจาก “ทักษิณ” พยายามเน้นมาตลอดว่า ผู้สมัครของพรรค จะต้องมีความสมบูรณ์และบุคลิกแจ่มเช่นตัวเขา แต่วิธีเช่นนี้สามารถรักษาหน้ากันไว้ได้ (เนชั่นสุดสัปดาห์ ปีที่ 4 ฉบับที่ 198 ประจำวันที่ 22 มีนาคม 2539-28 มีนาคม 2539, หน้า 8)

ก่อนที่จะมีการตัดสินใจว่าพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคพลังธรรม จะเลือกใครระหว่างพล.ต.จำลอง ศรีเมือง กับ ร.อ.กฤษฎา อรุณวงษ์ ณ อยุธยา เพื่อลงสมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าฯกทม.ในนามพรรคพลังธรรมครั้งนี้ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ก็ได้ให้สัมภาษณ์ถึงความตั้งใจในการลงเลือกตั้งผู้ว่าฯในครั้งนี่ว่า “ผมได้พูดมานานแล้ว ว่าผมจะอาสาจะเป็นผู้ว่าฯ อีกครั้งหนึ่ง แต่ผมก็บอกกับพรรคว่า ผมนี้ออาสาแต่อยากให้พิจารณาคนอื่นที่เหมาะสม ที่พร้อมก่อน ส่วนผมพร้อมตลอดเวลา...” และพล.ต.จำลอง ศรีเมืองได้กล่าวทิ้งท้ายไว้ว่า “ผมตั้งใจว่าจะเป็นผู้ว่าฯ กรุงเทพฯอีกเพียงสมัยเดียวเท่านั้น” ทางด้านร.อ.กฤษฎา อรุณวงษ์ ณ อยุธยา ได้ให้สัมภาษณ์ต่อกรณีการดิ่งเกมของมติที่ประชุมพรรคที่ให้พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ตัดสินใจเลือกผู้ที่จะชิงชัยผู้ว่าฯกทม.ในครั้งนี่ว่าจะเลือกใคร โดยร.อ.กฤษฎา ได้กล่าวว่า “ผมเป็นคนแก่แล้ว ก็น่าจะมีสิทธิ์ที่จะพิจารณาอนาคตของตัว ถ้าพรรคพลังธรรมไม่เลือกผม ผมจะลงสมัครในพรรคใด จะแจ้งให้ทราบ หลังจากที่ทราบมติของพรรคพลังธรรมแล้ว” นอกจากนี้ยังมีข่าวว่าพรรคประชากรไทยได้มาทาบทามให้ร.อ.กฤษฎา อรุณวงษ์ ณ อยุธยา ลงสมัครในนามพรรคนั้น ร.อ.กฤษฎา ได้พูดถึงข่าวนี้นี้ว่า “ถ้าพรรคพลังธรรมไม่ยึดเงื่อนไขจนเห็นได้ชัดว่าจะเป็นการดิ่งเกม ผมก็จะขยับไปได้เลย แต่ถ้าไม่เป็นเช่นนั้น พรรคพลังธรรมให้ผมลง ผมก็จะลง ถ้าพรรคไม่ให้ลง ก็จะไม่ลงอิสระ หรือลงพรรคการเมืองอื่นก็ได้”

ในที่สุตพ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร หัวหน้าพรรคพลังธรรมก็ได้ตัดสินใจเลือก พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ลงสมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในนามพรรคพลังธรรม โดยถึงกับกล่าวว่า “การส่ง พล.ต.จำลอง เข้าสมัครเลือกตั้งครั้งนี้ เป็นการเตะกระเป่าสู๊ ซึ่งหาก พล.ต.จำลองไม่ได้รับการเลือกตั้ง ก็หมายถึงพรรคพลังธรรมจะอยู่ไม่ได้เช่นกัน” ส่วนร.อ. กฤษฎา อรุณวงษ์ ณ อยุธยา ก็ลงชิงชัยในครั้งนี้อย่างไร แต่ลงสมัครในนามอิสระ โดยมีพรรค ประชากรไทย ของนายสมัคร สุนทรเวช ให้การสนับสนุนอย่างเปิดเผย ในการรับสมัครเลือกตั้ง ผู้ว่าฯกทม.ในครั้งนี้มีผู้สมัครรวมทั้งหมด 29 คนแต่วงการทั่วไปคาดหมายกันว่า ผู้สมัครเลือกตั้งที่จะเป็นคู่แข่งชั้นสำคัญในการชิงเก้าอี้ผู้ว่าฯ คราวนี้มีเพียง 4 คน

หมายเลข 2	นายอากร สุนทรระกุล	อิสระ
หมายเลข 4	พล.ต.จำลอง ศรีเมือง	พรรคพลังธรรม
หมายเลข 5	นายพิจิตต รัตตกุล	อิสระ
หมายเลข 6	ร.อ.กฤษฎา อรุณวงษ์	อิสระ(ในความสนับสนุนของประชากรไทย)

โดยผู้สมัครทั้งหมด 28 คนสมัครในนามอิสระ ไม่ได้สังกัดพรรคการเมืองยกเว้นแต่ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ผู้เดียวที่สมัครในนามพรรคพลังธรรม และ ร.อ.กฤษฎา อรุณวงษ์ ณ อยุธยา อดีตผู้ว่าฯกทม. สมัครกึ่งอิสระกึ่งสังกัดพรรคโดยได้รับความสนับสนุนจากพรรค ประชากรไทย

อย่างไรก็ตามถึงแม้มีเพียง พล.ต.จำลอง ศรีเมือง เพียงคนเดียวที่สมัครในนาม พรรคการเมือง แต่ก็เป็นที่ทราบกันดีโดยทั่วไปว่าในกรุงเทพมหานครมีพรรคการเมืองที่แข่งขันกันอย่างเอาเป็นเอาตายอยู่ด้วยกัน 3 พรรคใหญ่ คือ พรรคพลังธรรม พรรคประชากรไทย และ พรรคประชาธิปัตย์ ถึงแม้พรรคประชาธิปัตย์ไม่ได้แสดงท่าทีอย่างเปิดเผยต่อการสนับสนุนนาย พิจิตต รัตตกุล แต่ก็รู้กันดีอยู่ว่า นายพิจิตต อดีตนั้นเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสังกัด พรรคประชาธิปัตย์

2. ผลการสำรวจประชามติ

ทุกครั้งที่มีการเลือกตั้งไม่ว่าจะเป็นสนามเลือกตั้งเล็ก หรือสนามเลือกตั้งใหญ่ ก็จะต้องมีการสำรวจประชามติความนิยมจากประชาชนต่อผู้ลงสมัครรับเลือกตั้ง และครั้งนี้ก็เช่น เดียวกัน สำนักโพลล์ต่าง ๆ ก็มีการสำรวจประชามติจากคนกรุงเทพฯต่อความนิยมในผู้ลงสมัคร รับเลือกตั้งผู้ว่าฯกทม. เช่น สวन्दุสิตโพล สุ่มตัวอย่างจากประชาชนในกทม.จำนวน 5,364

ตัวอย่าง ระหว่างวันที่ 26 เมษายน-4 พฤษภาคม 2539 ผลการสำรวจปรากฏว่า นายพิจิตต รัตตกุล ร้อยละ ได้รับความนิยมเป็นลำดับ 1 ได้คะแนน 38.09% พล.ต.จำลอง ศรีเมือง มีคะแนนเป็นลำดับที่ 2 หรือ 20.71% ร.อ.กฤษฎา อรุณวงษ์ ณ อยุธยา มีคะแนนมาเป็นลำดับ 3 หรือ 19.29% และนายอากร สุนทรระกุล มีคะแนนมาเป็นลำดับที่ 4 หรือ 0.43% และผู้สมัครคนอื่น ๆ 0.19% ส่วนอีก 21.29% ไม่ระบุว่า จะเลือกใคร เพราะยังไม่มีการตัดสินใจ (กรุงเทพธุรกิจ 7 พฤษภาคม 2539 หน้า 20) ,ผลการวิจัยจากสำนักมติชนโพลส์ครั้งที่ 2 สำรวจความคิดเห็นของประชาชนในเขตกทม.จากกลุ่มตัวอย่าง 5,010 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า นายพิจิตต รัตตกุล ได้รับความนิยมสูงสุด ร้อยละ 50.70 พล.ต.จำลอง ศรีเมือง อันดับ 2 ร้อยละ 32.20 ร.อ.กฤษฎา อรุณวงษ์ ณ อยุธยา อันดับ 4 ร้อยละ 15.10 และนายอากร สุนทรระกุล ร้อยละ 1.70 (มติชน 28 พฤษภาคม 2539) เป็นต้น

จากการสำรวจทัศนคติของชาวกทม.จากสำนักโพลส์ต่างๆ รวม 20 สำนัก ไม่ว่าจะเป็นโพลส์มติชน ,วัฏจักร ,มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ,มหาวิทยาลัยรามคำแหง ,บริษัทศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด ,ธนาคารไทยพาณิชย์ ,กรมประชาสัมพันธ์ ,สวนดุสิตโพล ฯลฯ ซึ่งผลการสำรวจทัศนคติของชาวกทม.ที่มีต่อการเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครของทุกสำนักผลกลับปรากฏสอดคล้องกันว่า ผู้ที่ได้รับคะแนนนิยมเรียงตามลำดับดังนี้ อันดับ 1 นายพิจิตต รัตตกุล ผู้สมัครอิสระ หมายเลข 5 , อันดับ 2 พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ผู้สมัครพรรคพลังธรรม หมายเลข 4 , อันดับ 3 ร.อ.กฤษฎา อรุณวงษ์ ณ อยุธยา ผู้สมัครกึ่งอิสระกึ่งพรรค หมายเลข 6 และนายอากร สุนทรระกุล ผู้สมัครอิสระหมายเลข 2 ไม่ว่าจะเป็นการสำรวจกี่ครั้งก็เห็นและที่สำนักก็ ตาม ผลความนิยมก็ไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปจากนี้ เหตุผลหนึ่งสืบเนื่องจากความเอือมระอาในการบริหารประเทศนำโดยนายบรรหาร ศิลปอาชา นายกรัฐมนตรี ที่มีพรรคพลังธรรมเป็นพรรคร่วมรัฐบาล และมีพรรคประชาธิปัตย์เป็นฝ่ายค้าน(ถึงแม้จะไม่ได้แสดงท่าทีสนับสนุนนายพิจิตต รัตตกุล อย่างเปิดเผยก็ตาม)

3. บทบาทพรรคพลังธรรม ในรัฐบาลนายบรรหาร ศิลปอาชา

เมื่อมีการอภิปรายไม่ไว้วางใจ 10 รัฐมนตรีก็ได้เกิดปรากฏการณ์ “อภัยศ”เกิดขึ้นกลางสภาผู้แทนราษฎรเมื่อรัฐบาลเสียด่างมากซึ่งปิดสภา หนึ่งการตรวจสอบของฝ่ายค้านเป็น “วิกฤติแห่งความอภัยศ” ประชาชนเรียกร้องต้องการให้รัฐบาลแสดงความรับผิดชอบด้วยการลาออก รัฐบาลที่พรรคพลังธรรมเป็น 1 ใน 7 พรรคการเมืองร่วมรัฐบาลถูกประณามเป็น “ทรราช” ปราศจากความชอบธรรมในการบริหารราชการอีกต่อไปในขณะที่รัฐบาลอาศัยเสียง

ข้างมากในสภาผู้แทนราษฎรยกมือไว้วางใจรัฐมนตรีทั้ง 10 คนอย่างท่วมท้นแม้กระทั่งนายสุชาติ ตันเจริญ อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย ที่พรรคพลังธรรมงดออกเสียงโดยเรียกขานว่าเป็นการ “ซี้ดุกซี้ผิด” ในห้วงเวลานี้ผลการสำรวจความนิยมของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ก็ปรากฏว่าเข้ามาใกล้เคียงสูสีกับนายพิจิตต์ รัตตกุล และเมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2539 สิบสี่วันภายหลังจากการณัฏยศกกลางสภา พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ได้แสดงจุดยืนของพรรคพลังธรรมณ ลานพระบรมรูปทรงม้า ประกาศนำ 5 รัฐมนตรีของพรรคพลังธรรมลาออกกลางเวทีปราศรัยใหญ่ในการหาเสียงเลือกตั้งผู้ว่ากทม.ช่วยพล.ต.จำลอง ศรีเมือง โดยอ้างว่าเป็นการ “ซี้ดุกซี้ผิด” แต่พร้อมกลับเข้าร่วมรัฐบาลอีก และต่อมาไม่นานนักเมื่อมีการปรับคณะรัฐมนตรีปรากฏว่า 5 รัฐมนตรีเดิมของพรรคพลังธรรมที่ประกาศลาออกไปแล้วนั้น กลับเข้ามารับตำแหน่งเดิมในรัฐบาล “บรรหาร3” ยิ่งไปกว่านั้นก่อนการเลือกตั้งที่จะมีขึ้นในอีก 2 วันข้างหน้า พรรคประชากรไทยได้ประกาศถอนตัวจากรัฐบาลโดยไม่มีเงื่อนไข ยิ่งซ้ำเติมภาพลบให้กับพรรคพลังธรรมและนอกเหนือจากนั้นยังเป็นการเพิ่มคะแนนเสียงให้กับนายพิจิตต์ รัตตกุล ผู้สมัครสังกัดอิสระโดยปริยาย

3. ท่าทีของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง หลังทราบถึงความพ่ายแพ้

และวันเลือกตั้งเมื่อวันที่ 2 มิถุนายน 2539 ผลการเลือกตั้งก็ปรากฏว่าผู้ที่ได้รับคะแนนเสียงให้ดำรงตำแหน่งเป็นผู้ว่ากทม.คนใหม่ คือ นายพิจิตต์ รัตตกุล ได้ 768,994 คะแนน ในขณะที่อันดับ 2 คือ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้ 514,401 คะแนน อันดับ 3 ร.อ. กฤษณา อรุณวัชร ญ. อยุธยา ได้ 244,002 คะแนน และอันดับ 4 นายอากร สุन्दระกุล ได้ 20,985 คะแนน หลังทราบผลถึงความพ่ายแพ้แล้ว พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้กล่าวว่า “ก็จบลงแค่นี้ ผมจะไม่ลงสมัครผู้ว่าฯ และไม่ลงส.ส.อีก แต่จะไม่ขอพูดว่าวางมือทางการเมืองหรือไม่ ผมไม่ถือว่าพ่ายแพ้ ยืนยันว่าถ้าแพ้ก็แพ้แก่ตัวเอง เราแข่งกับตัวเราเองตลอดเวลา เวลาเราบริหารคนอื่นก็ไม่ได้มาเจ็บกับเราด้วย” และได้กล่าวลงท้ายว่า ต่อไปจะไม่สมัครส.ส. จะไม่สมัครผู้ว่าฯ และจะไม่กลับมาเป็นหัวหน้าพรรค แต่จะยังคงเป็นสมาชิกพรรคพลังธรรมอยู่ ภายหลังจากความพ่ายแพ้ในการเลือกตั้ง พล.ต.จำลองและภรรยาและผู้ใกล้ชิดอีกจำนวนหนึ่งเดินทางไปยังราชธานีโสภณ สาขาหนึ่งของสันติโสภณที่จ.อุบลราชธานีทันที เพื่อร่วมเปิดมหาลัยวังชีวิตอีกหนึ่งโครงการเพื่อสังคมที่สร้างสรรค์ขึ้น เหล่าญาติธรรมที่เป็นเสมือนคนในครอบครัวเดียวกันได้ต้อนรับให้กำลังใจพล.ต.จำลองอย่างอบอุ่น โดยเฉพาะถ้อยคำของอดีตพระโพธิรักษ์ที่กล่าวต้อนรับว่า “ขอขอบคุณชาวกทม.ที่คืนคุณจำลองมาให้เรา” (นิตยสารข่าว “อาทิตย์” ฉบับที่

993 ประจำวันที่ 21-27 มิถุนายน 2539 หน้า 20) เป็นการปิดฉากบทบาททางการเมืองของ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่โลดแล่นมาตลอดเกือบ 15 ปี

ส่วนที่ 2 : วิเคราะห์และแสดงความถี่ของเนื้อหาทางด้านรูปแบบการนำเสนอ ประเด็นของข่าว บทบาทและบุคลิกภาพ รวมทั้งภาพลักษณ์ที่ปรากฏ ด้วยตารางแสดงค่าร้อยละและอธิบายตารางในเชิงพรรณนา

(1). ผลการวิเคราะห์บทบาทของ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่แสดงออกต่อเหตุการณ์และประเด็นของข่าวในรูปแบบการนำเสนอ (ช่วงที่ 7) (หน่วยในการวัด : ชิ้น)

ตารางที่ 90 เปรียบเทียบการวิเคราะห์บทบาทของ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่แสดงออกต่อเหตุการณ์และประเด็นของข่าวในรูปแบบการนำเสนอ (ช่วงที่ 7)

ชื่อหนังสือพิมพ์	หัวข่าวใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม (ร้อยละ)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ไทยรัฐ	1	4.17	3	12.50	3	12.50	1	4.17	16	66.66	24 (100.00)
มติชน	2	5.71	9	25.71	1	2.86	12	34.29	11	31.43	35 (100.00)

(2). ผลการวิเคราะห์จำนวนเนื้อที่ที่นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง (ช่วงที่ 7) (หน่วยในการวัด : BSU)

ตารางที่ 91 เปรียบเทียบการวิเคราะห์จำนวนเนื้อที่ที่นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับ พล.ต.จำลอง ศรีเมืองกับรูปแบบการนำเสนอ (ช่วงที่ 7)

รูปแบบการนำเสนอ	หัวข่าวใหญ่ (BSU)	ข่าว (BSU)	บทบรรณาธิการ (BSU)	บทความ/รายงาน (BSU)	คอลัมน์วิจารณ์ (BSU)
ไทยรัฐ	12	31	32	3	190
มติชน	14	97.5	18	164	135

จากตารางผลการวิเคราะห์จำนวนเนื้อหาที่นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ช่วงที่ 7 จะเห็นได้ว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอเนื้อหาที่เรียงตามลำดับจำนวนมาก-น้อยเหมือนกับรูปแบบการนำเสนอในตารางที่ 90 ส่วนหนังสือพิมพ์มติชนมีจำนวนเนื้อหาที่ไม่เหมือนกับรูปแบบการนำเสนอในตารางที่ 90 เนื่องจากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของหัวข่าวใหญ่มีจำนวนชิ้นมากกว่าบรรณาธิการ แต่เมื่อนับเป็นจำนวนเนื้อหาแล้วปรากฏว่ารูปแบบการนำเสนอในส่วนของบรรณาธิการมีจำนวนเนื้อหาที่มากกว่ารูปแบบการนำเสนอในส่วนของหัวข่าวใหญ่

(3).ผลการวิเคราะห์ประเด็นของข่าวที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ช่วงที่ 7 ตารางที่ 92 เปรียบเทียบการวิเคราะห์การนำเสนอประเด็นของข่าวที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ช่วงที่ 7(หน่วยในการวัด : ชิ้น)

ประเด็นของ ชื่อ ข่าว หนังสือพิมพ์	การเมือง การปกครอง		สังคม		ศาสนา		ความสัมพันธ์ กับประชาชน		เศรษฐกิจ		รวม (ร้อยละ)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ไทยรัฐ	22	95.65	-	-	-	-	1	4.35	-	-	23 (100.00)
มติชน	33	100.00	-	-	-	-	-	-	-	-	33 (100.00)

จากตารางผลการวิเคราะห์ประเด็นของข่าวที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ในช่วงที่ 7 จะเห็นได้ว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอประเด็นของข่าวเพียง 2 ประเด็น คือ ประเด็นทางการเมืองการปกครองและประเด็นความสัมพันธ์กับประชาชน ส่วนหนังสือพิมพ์มติชน พบว่า นำเสนอประเด็นของข่าวเพียง 1 ประเด็นเท่านั้น คือ ประเด็นทางการเมืองการปกครอง

การนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองต่อประเด็นต่าง ๆ ในช่วงที่ 7 จากตารางที่ 92 จะเห็นได้ว่าทั้งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชนมีจำนวนชิ้นในการนำเสนอประเด็นของข่าวมากที่สุดเพียง 1 ประเด็น คือประเด็นทางการเมืองการปกครอง ทั้งนี้เนื่องจากช่วงที่ 7 นี้เป็นช่วงระยะเวลาที่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง มีบทบาททางการเมืองในฐานะผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ฉะนั้นในช่วงที่ 7 นี้จะขอ

กล่าวถึงเพียงแค่ประเด็นทางการเมืองการปกครองเท่านั้น ส่วนประเด็นความสัมพันธ์กับประชาชนที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอเป็นจำนวน 1 ชิ้นนั้นจะเขียนแทรกไว้ในตอนท้ายตารางในการนำเสนอประเด็นนี้

บทบาทด้านการเมืองการปกครอง (ช่วงที่ 7)

1. กลยุทธ์และยุทธวิธีการหาเสียงของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง

หลังจากที่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้หวนคืนสู่เวทีทางการเมืองอีกครั้งในฐานะผู้สมัครเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในสังกัดพรรคพลังธรรม หมายเลข 4 ซึ่งเป็นผู้สมัครคนเดียวใน 29 คนที่สังกัดพรรค โดยชูนโยบายว่าเน้นหนักด้านการปฏิรูประบบบริหารจัดการทบท.แบบเปลี่ยนโฉม ตั้งแต่การปรับโครงสร้างองค์กรการจัดอัตรากำลังคน เปลี่ยนแปลงระบบการให้บริการประชาชนให้ง่ายขึ้น และลดขั้นตอนการทำงานลง พัฒนากทม.ให้เป็นเมืองที่ทันสมัยน่าอยู่ โดยเน้นการพัฒนาเมืองให้ปราศจากมลภาวะอากาศเสีย น้ำเสีย และขยะมูลฝอย ปัญหาจราจร และเห็นควรสนับสนุนให้มีการศึกษาความเป็นไปได้และความเหมาะสมของการสร้างระบบรถไฟฟ้ารางเดี่ยวขนาดเบาและขนาดกลางในสายหลัก สายรอง ตรอกซอย และนำระบบคอมพิวเตอร์มาควบคุมสัญญาณไฟจราจร อีกทั้งยังเน้นนโยบายพัฒนาพื้นที่อนุรักษ์ และพื้นที่อนุรักษ์เพื่อระบบนิเวศน์ของเมือง จัดสร้างสวนสาธารณะระดับเขตทุกมุมเมือง ตลอดจนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และสังคมด้านการศึกษา สวัสดิการสังคม ศิลปวัฒนธรรมประเพณี การสาธารณสุขและสังคมสงเคราะห์ จากนโยบายที่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ใช้ในการหาเสียงโดยเฉพาะในเรื่องของการจัดสร้างสวนสาธารณะนั้น คอลัมน์ “หมายเหตุประเทศไทย” หัวเรื่อง “สัญญาของจำลอง”, ไทยรัฐ 7 พฤษภาคม 2539 ได้ฝากความหวังถึงพล.ต.จำลอง ศรีเมืองในเรื่องนี้ว่า “...วันก่อนพล.ต.จำลองเพิ่งจะขานไขความชัดเจนว่า กรุงเทพฯ ค.ศ.2000 ในอีก 4 ปีข้างหน้า หากได้รับเลือกตั้ง ก็จะเพิ่มพื้นที่ “สวนสาธารณะ” ในกทม.อีกอย่างน้อย 500 ไร่ นี้คือคำสัญญาที่ชัดเจนจากพล.ต.จำลอง ที่ผมอยากให้คนกรุงเทพฯ จำไว้ให้มัน หากพล.ต.จำลองได้รับเลือกตั้งเป็นผู้ว่ากทม.แล้วทำเป็นลืม จะได้ช่วยกันทวง...อากาศกรุงเทพฯวันนี้ที่มันสกปรกติดอันดับโลก และเต็มไปด้วยเชื้อโรคร้ายสารพัด นอกจากความชุ่ม เสงชวย และความไม่เอาไหนของกทม. ผู้รับผิดชอบแล้ว เรายังขาดสวนสาธารณะขนาดใหญ่ที่จะเป็นแหล่งฟอกอากาศกลางกรุงเพิ่มขึ้นในช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมา สวนสาธารณะอีก 500 ไร่ ในอีก 4 ปีข้างหน้า ผมยังว่ามันน้อยไปด้วยซ้ำเมื่อเทียบกับจำนวนพลเมืองกรุงเทพฯ ที่มีเป็น 10 ล้านคนในปัจจุบัน...”

สำหรับกลยุทธ์การหาเสียงของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้เปลี่ยนรูปแบบการหาเสียงซึ่งต่างจากเมื่อครั้งลงสมัครผู้ว่าฯครั้งแรกโดยสิ้นเชิง จากที่เคยใช้สิ่งใกล้ตัว เช่น ฝาเซ่ง หุ่นฟางสวมเสื้อมือฮ่อม มาเป็นการหาเสียงที่สะท้อนวิสัยทัศน์อันยาวไกลไปถึงกรุงเทพฯปี 2000 ด้วยแผ่นป้ายคัดเอาต์ขนาดใหญ่มีรูปผู้สมัครที่เน้นนโยบาย “กรุงเทพฯปี 2000” ป้ายรูปจำลองถือไม้กวาด พร้อมกับสโลแกนที่ว่า “ร้อยรักก็ไม่สู้ลงมือทำ” และป้ายหาเสียงด้วยข้อความอื่นๆ ที่ทยอยออกมาเรื่อยๆ สลับกับการออกพบปะประชาชน และการปราศรัยตามที่ต่างๆ (มติชน, 29 พฤษภาคม 2539)

การซุกกลยุทธ์ในการหาเสียงของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองที่สะท้อนวิสัยทัศน์อันยาวไกลไปถึงกรุงเทพฯปี 2000 ด้วยแผ่นป้ายคัดเอาต์ขนาดใหญ่มีรูปผู้สมัครที่เน้นนโยบาย “กรุงเทพฯปี 2000” นั้นบทความ หัวเรื่อง “วิชั่น 2000 หนึ่ง”, มติชน 27 เมษายน 2539 ได้วิเคราะห์ว่าสาเหตุน่าจะมาจากการที่พรรคพลังธรรม มีหัวหน้าพรรคชื่อ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร โดยวิเคราะห์ว่า “...การได้ พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร มาเป็นหัวหน้าพรรคคนใหม่ ยิ่งทำให้พรรคพลังธรรมต้องปรับเปลี่ยนท่าทีกลยุทธ์ใหม่หมด เพราะหัวหน้าพรรคคนใหม่เป็นนักธุรกิจทำอะไรต้องรวดเร็ว ฉับไว และต้องมีการวางแผนล่วงหน้า...ที่สำคัญต้องมี “วิชั่น” แปลเป็นไทยว่า วิสัยทัศน์ แปลเป็นไทยอีกทีก็คือ “กรุงเทพฯ 2000 ต้องดีกว่านี้แน่”...พล.ต.จำลองในฐานะผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ว่าฯกทม.เองก็ต้องปรับเปลี่ยนตัวเองให้ทันสมัยเหมือนหัวหน้าพรรคคนปัจจุบัน...จากที่เคยสวมเสื้อมือฮ่อมสีมอๆ ก็เปลี่ยนมาใส่เสื้อผ้าชุดพระราชทานที่ตัดเย็บด้วยผ้าไหมอย่างดี เคยขับรถออสตินเก่าๆ คันเล็ก ๆ ไปไหนมาไหนเอง ก็ต้องเปลี่ยนมานั่งรถเบนซ์ ที่มีคนขับรถให้จะได้สมฐานะผู้ว่าฯกทม.ปี 2000 ชะหน่อย...” คอลัมน์ “เดินหน้าชน” ,มติชน 1 พฤษภาคม 2539 ได้วิเคราะห์ในเรื่องเดียวกันนี้ว่า “...ให้มหาห่าชนชูวิชั่น 2000 ขึ้นมาประกาศว่าปี ค.ศ. 2000 นั้นกรุงเทพฯจะเป็นอย่างไร ก็ดูแก่แหละครับ แต่ว่ามีคนอื่นที่มีภาพที่ลงตัวว่าคุณจำลองไหม ถ้าจะให้พูดถึงเรื่องนี้ เพราะการทำตัวที่ผ่านมาของมหาแก่นั้น ในความเข้าใจของคนทั่วไปมันคนละเรื่องคนละราวกันเลยกับการประกาศตัวเป็นผู้นำในโลกยุคข้อมูลข่าวสารที่เอามาโฆษณา...”

2. เดิมพันการเลือกตั้ง

นอกจากนโยบาย กลยุทธ์การหาเสียง และการเปิดตัวทีมรองผู้ว่าฯ แล้ว พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ยังได้กล่าวอีกว่า การเลือกตั้งผู้ว่าฯ ครั้งนี้ของตน ไม่ใช่ธรรมดา มันเป็นเรื่องของการอยู่การไปของพรรคพลังธรรม และถ้าแพ้การเลือกตั้งก็จะขออำลาการเมือง เกี่ยวกับเรื่องนี้ คอลัมน์ “ชายคาหน้า 3”, ไทยรัฐ 24 เมษายน 2539 ได้วิเคราะห์คำพูดของ พล.ต.จำลอง ศรีเมืองว่า “...ฟังดูแล้วเป็นเดิมพันที่สูงมาก เดิมพันกันด้วยชะตากรรมของพรรคพลังธรรมทั้งพรรค และเดิมพันด้วยอนาคตการเมืองของ พล.ต.จำลอง ทั้งหมด ซึ่งการเดิมพันลักษณะนี้ หากเป็นการเลือกตั้งในชนบท นักการเมืองที่แพ้ไม่ได้ จะต้องทุ่มซื้อเสียงแหลกลาญ ต้อง gekันด้วยเงินอย่างเต็มที่ ก็เลยเกิดความสงสัยว่าในกรุงเทพฯ คราวนี้จะมีการซื้อเสียงหรือไม่ แต่เชื่อว่าพรรคคุณธรรมอย่างพรรคพลังธรรมคงไม่ซื้อเสียงแน่นอน แม้จะมีคนกระแนะกระเหนาะว่าเตรียมไว้ 500 ล้าน ก็น่าเป็นเรื่องใส่ร้ายกันมากกว่า...”

3. ผลการสำรวจประชามติ

อย่างไรก็ตาม จากผลการสำรวจประชามติคนกรุงเทพฯ ต่อการตัดสินใจเลือกผู้ว่าฯ กทม. จากโพลล์ทุกสำนัก ผลก็ปรากฏว่า คะแนนนิยมของ ดร.พิจิตต รัตตกุล ผู้สมัครอิสระ มีคะแนนนำ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่ตามมาเป็นอันดับสอง แทบทุกการสำรวจ ดังเห็นได้จากคอลัมน์ “สำนักข่าวหัวเขียว” หัวเรื่อง “เลือกใครดี”, ไทยรัฐ 21 พฤษภาคม 2539 ที่กล่าวถึงการสำรวจประชามติว่า “...โพลล์ไหนก็โพลล์นั้น ก็มีแต่ ดร.พิจิตต รัตตกุล ที่มีคะแนนนิยมนำโต้งอยู่คนเดียว เรียกว่าถ่วงคะแนนเลือกผู้ว่าฯ กทม. กันพຽນนี้ ดร.พิจิตต แก่ต้องชนะแน่นอน พันเปอร์เซ็นต์...” และหลังจากที่พรรคพลังธรรมงดออกเสียงไม่ยกมือไว้วางใจนายสุชาติ ตันเจริญ อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทยในสภา ใน “วิกฤตการณ์อภัยศ” (ดูรายละเอียดในหน้า 317-318 ประกอบ) ปรากฏว่าคะแนนนิยมของ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ผู้สมัครพรรคพลังธรรม ก็กระเดื่องขึ้น ดังเห็นได้จากคอลัมน์ “จับกระแส” หัวเรื่อง “จับกระแส “โพล” “เอแบค” ภาคสนามฯ”, มติชน 14 พฤษภาคม 2539 “...“ภาคสนามเอแบค” ครั้งแรก พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้รับความนิยมน้อยละ 29.30 แต่การสำรวจของ “ภาคสนามเอแบค” ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 9-11 พฤษภาคม ปรากฏว่า คะแนนนิยมของ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ขึ้นมาถึงร้อยละ 33.8 ขณะที่นายพิจิตต รัตตกุล อันดับ 1 ลดจากร้อยละ 45.50 เป็นร้อยละ 42.1... กระทำก่อนการตัดสินใจครั้งใหญ่ของพรรคพลังธรรมที่งดออกเสียงต่อ นายสุชาติ ตันเจริญ มีแนวโน้มและความเป็นไปได้ว่า การตัดสินใจของพรรคพลังธรรมบนพื้นฐานของอุณหภูมิความรู้สึกของคนกรุงเทพมหานครเช่นนี้จะส่งผลต่อคะแนนเสียงครั้งใหม่เป็นอย่างสูง...” แต่ใช่ว่าการสำรวจประชามติทุกครั้ง พล.ต.จำลอง ศรีเมือง จะต้องเป็นรอง ดร.พิจิตต รัตตกุล เสมอไป สำนักมติชน

โพล ได้ทำการสำรวจประชามติในกลุ่มผู้มีอาชีพค้าขาย ปรากฏว่าคะแนนนิยมของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง มาเป็นอันดับ 1 จากบทความ หัวเรื่อง “พล.ต.จำลอง ขวัญใจคนค้าขาย”, มติชน 1 พฤษภาคม 2539 ได้รายงานผลการวิจัยว่า “...ผลการสำรวจความคิดเห็นในการเลือกตั้งผู้ว่าฯกทม...พบว่า กลุ่มของผู้มีอาชีพค้าขายนั้น ตัดสินใจเลือก พล.ต.จำลอง มากที่สุด ทั้งในกลุ่มอาชีพค้าขายด้วยกันและกลุ่มอาชีพอื่นๆ...คะแนนของพล.ต.จำลอง ในกลุ่มคนที่ค้าขายเป็นคะแนนที่สูงโดดเด่นมาก ขณะที่กลุ่มอาชีพอื่นๆ ที่เลือกพล.ต.จำลอง จะให้ความสนใจเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ซึ่งต่างจากกลุ่มอาชีพอื่นๆ ที่เลือก ร.อ.กฤษฎา อรุณวงษ์ ณ อยุธยา...หรือดร.พิจิตต รัตตกุล...ที่คะแนนจะเฉลี่ยเท่าๆ กันไปทุกอาชีพ...”

4. ประกาศอำนวยการเมือง

ในวันที่ 2 มิถุนายน 2539 ซึ่งเป็นวันลงคะแนนเสียงของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ผลปรากฏว่า ดร.พิจิตต รัตตกุล ผู้สมัครอิสระ ได้รับเลือกให้เป็นผู้ว่าฯกทม.คนใหม่ ทางด้านพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ผู้ซึ่งเคยพิชิตใจคนกรุงเทพฯมาแล้วหลายต่อหลายครั้งในการเลือกตั้งจนคราวหนึ่งเคยได้สรรพนามว่า “จำลองพี่เวอร์” และผลจากการเลือกตั้งครั้งนี้ถือว่าเป็น “ความพ่ายแพ้” อย่างชนิดที่ไม่คาดถึง โดยพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ได้เปิดใจให้สัมภาษณ์อำนวยการเมืองหลังทราบผลว่า(บทสัมภาษณ์ หัวเรื่อง พล.ต.จำลอง ศรีเมือง “ผมขอเจ็บคนเดียว”, มติชน 3 มิถุนายน 2539) “...ผมไม่ถือว่าเป็นการพ่ายแพ้ เพราะไม่เคยแพ้ตัวเอง เมื่อเวลารับสมัครหรือเจ็บ ก็รับสมัครและเจ็บเพียงคนเดียว ซึ่งก็ไม่ทุกข์ร้อนอะไร ผมจะไม่ลงสมัครผู้ว่าฯกทม. ไม่สมัครส.ส. และไม่เป็นหัวหน้าพรรคพลังธรรมอย่างแน่นอน และเมื่อไม่เป็นผู้ว่าฯ หรือ ส.ส.จะเป็นนักการเมืองได้อย่างไร การเป็นนักการเมืองที่เสียสละไม่ใช่เป็นกันง่าย ๆ ทุกวันทุกชั่วโมงเป็นอย่างลำบาก การพ่ายแพ้ครั้งนี้ไม่โทษใครทั้งสิ้น เพราะได้ทำอย่างเต็มที่แล้ว...” บทบรรณาธิการมติชน หัวเรื่อง “พลังธรรม-จำลอง”, มติชน 5 มิถุนายน 2539 ได้กล่าวในเชิงปลอบใจว่า “...ความจริงแล้ว พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ไม่ควรเสียอกเสียใจจนเกินไปที่ตนเองพ่ายแพ้การเลือกตั้ง เพราะการเมืองเรื่องเลือกตั้ง เป็นสัจธรรมแห่งความไม่เที่ยงแท้แน่นอน...ระยะเวลา 11 ปีนับแต่ 2528-2539 เพียงพอแล้วสำหรับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง และพรรคพลังธรรมที่ได้รับโอกาสในการบริหารงานกรุงเทพมหานคร...พรรคพลังธรรม อันเป็นพรรคที่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ก่อตั้งและสังกัดในขณะที่ลงสมัครเป็นผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครนั้นได้แสดงบทบาททางการเมืองทั้งระดับท้องถิ่นและระดับชาติมา 1 ทศวรรษ กล่าวได้ว่าเป็นพรรคการเมืองที่ครองใจชาวกรุงเทพมหานคร...”

ตารางที่ 93 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทด้านการเมืองการปกครองกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ช่วงที่ 7)

ประเด็นทางการเมืองการปกครอง	หัวข่าวใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.พรรคการเมือง	-	-	2	8.69	1	4.35	-	-	1	4.35	4
2.นักการเมือง	-	-	-	-	-	-	-	-	5	21.74	5
3.รัฐบาล	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.เหตุการณ์ไม่สงบ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.การเลือกตั้งและระบอบการปกครอง	1	4.35	1	4.35	2	8.69	1	4.35	9	39.13	14
6.ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.ระเบียบกฎเกณฑ์และกฎหมาย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	1	4.35	3	3.04	3	13.04	1	4.35	15	65.22	23 (100.00)

ตารางที่ 94 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทด้านการเมืองการปกครองกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 7)

ประเด็นทางการเมืองการปกครอง	หัวข่าวใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1.พรรคการเมือง	-	-	1	2.86	-	-	1	2.86	2	5.71	4
2.นักการเมือง	1	2.86	2	5.71	1	2.86	5	14.29	3	8.57	12
3.รัฐบาล	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.เหตุการณ์ไม่สงบ	-	-	1	2.86	-	-	-	-	-	-	1
5.การเลือกตั้งและระบอบการปกครอง	1	2.86	5	14.29	-	-	6	17.14	6	17.14	18
6.ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7.ระเบียบกฎเกณฑ์และกฎหมาย	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	2	5.72	9	25.72	1	2.86	12	34.29	11	31.42	35 (100.01)*

*100.01-100.00

จากผลการเปรียบเทียบการนำเสนอประเด็นด้านการเมืองการปกครองของ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ช่วงที่ 7 สรุปได้ว่า ทั้งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชนมีการนำเสนอบทบาทด้านการเมืองการปกครองเรียงตามลำดับเหมือนกัน แต่ทั้งนี้หนังสือพิมพ์มติชนมีการนำเสนอบทบาทมากกว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 1 บทบาทคือบทบาทเกี่ยวกับเหตุการณ์ไม่สงบ ส่วนรูปแบบการนำเสนอที่หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอในรูปแบบของคอลัมน์วิจารณ์มากที่สุด ในขณะที่หนังสือพิมพ์มติชนมีการนำเสนอในรูปแบบของบทความ/รายงานมากที่สุด แต่ทั้งนี้หนังสือพิมพ์มติชนมีจำนวนชิ้นในกรนำเสนอประเด็นด้านการเมืองการปกครองมากกว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 12 ชิ้น

ผลการวิเคราะห์สัดส่วนการนำเสนอประเด็นความสัมพันธ์กับประชาชนที่เกี่ยวข้องกับ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง กับรูปแบบการนำเสนอ*

*ประเด็นความสัมพันธ์กับประชาชนในช่วงที่ 7 นี้มีการนำเสนอในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเท่านั้น และมีการนำเสนอเพียงบทบาทเดียว นั่นคือ บทบาทด้านรับเรื่องราวร้องทุกข์จากประชาชน ฉะนั้นจะเขียนไว้ในตารางเพียงบทบาท เพื่อให้เห็นว่านำเสนอในรูปแบบการนำเสนอใด

ตารางที่ 95 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทด้านความสัมพันธ์กับประชาชนกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ช่วงที่ 7)

ประเด็นความสัมพันธ์กับประชาชน	หัวข่าวใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
การรับเรื่องราวร้องทุกข์จากประชาชน	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100.00	1
รวม	-	-	-	-	-	-	-	-	1	100.00	1 (100.00)

ดังที่ได้กล่าวแล้วว่าประเด็นความสัมพันธ์กับประชาชนในช่วงที่ 7 นี้มีการนำเสนอเพียงหนังสือพิมพ์ไทยรัฐเท่านั้น ซึ่งนำเสนอเพียงบทบาทเดียว คือ บทบาทเกี่ยวกับการรับเรื่องราวร้องทุกข์จากประชาชนจำนวน 1 ชิ้น เป็นการนำเสนอในรูปแบบคอลัมน์วิจารณ์ จากคอลัมน์ “บุคคลในข่าว”, ไทยรัฐ 6 พฤษภาคม 2539 โดยประชาชนฝากเรื่องผ่านคอลัมน์นี้ให้ลงพิมพ์เกี่ยวกับค่าจอดรถตามถนนสายต่างๆ โดยมีใจความว่า “มีคนฝากเรื่องมาให้ มหาจำลอง ศรีเมือง ค่าจอดรถตามถนนสายต่างๆ ที่มีเจ้าหน้าที่กม. เขียนบัตรแปะติดคันละ 10

บาท นั้นแน่ใจหรือเปล่าว่าตัวเหล่านั้นไม่มีตัวปลอม ก็ต้องรอให้ เทพเจ้าแห่งความซื่อสัตย์กลับไปสอบถามให้ที เขามีหมกเม็ดกันทั่ว”(ตารางที่ 95)

(4). ผลการวิเคราะห์คำหรือข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่พบในการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ที่ใช้ในการศึกษา (ช่วงที่ 7)

ตารางที่ 96 แสดงคำหรือข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองที่พบในการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 7)

คำ/ข้อความ			
แสดงลักษณะนิสัย	แสดงกิจปฏิบัติ	ลักษณะการแต่งกาย/สิ่งที่ชอบ	ฉายา/สรรพนาม
1. สมณะ ประหยัด 2. ซื่อสัตย์สุจริต, ใจซื่อมือ 3. เป็นคนดี 4. ชัยชนะแข็งแกร่ง, ใจจริงจัง	1. ถือศัล 8 2. ทานอาหารมังสวิรัต 3. ทานอาหารวันละมื้อ 4. เลิกปฏิบัติกิจฉันทามิ-ภรรยา	1. เสื้อม่อฮ่อม 2. เสื้อพระราชทาน	1. ท่านมหาจำลอง/ มหาจำลอง 2. กระบี่มือเดียว/ มหามือเดียว 3. จำลองพีเวอร์ 4. มหาผัก 5. มหา 5 ชั้น 6. สีนคำแบกะดิน

คำ/ข้อความในช่วงที่ 7 นี้แบ่งได้ 4 คำ/ข้อความ คือแสดงลักษณะนิสัย แสดงกิจปฏิบัติ แสดงลักษณะการแต่งกาย/สิ่งที่ชอบ และฉายา/สรรพนาม ส่วนคำ/ข้อความที่แสดงรูปร่างหน้าตาทางไม่มีการนำเสนอในช่วงนี้

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอคำหรือข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพของ
พล.ต.จำลอง ศรีเมืองกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ที่ใช้ในการศึกษา

ตารางที่ 97 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอคำหรือข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพกับรูปแบบ
การนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ช่วงที่ 7)

คำ/ข้อความ	หัวข่าวใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1 แสดงลักษณะนิสัย											
- สมถะ ประหยัด	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- เป็นคนดี	-	-	-	-	-	-	-	-	2	10.00	2
- ซื่อสัตย์สุจริต ใจซื่อมือสะอาด	-	-	-	-	1	5.00	-	-	3	15.00	4
- ซื่อสัตย์ซื่อจริงใจจริงใจจริงใจ	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5.00	1
2 แสดงถึงปฏิบัติ											
- ก่อคิด 8	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5.00	1
- ทานอาหารมังสวิรัต	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5.00	1
- ทานอาหารวันละมื้อ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- เลิกปฏิบัติกิจอันสาม่ การยา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3 ลักษณะการแต่งกาย/สิ่งที่ชอบ											
- เสื้อผ้าธรรมดา	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5.00	1
- เสื้อพระราชาชน	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5.00	1
4 ฉายา/สรรพนาม*											
- ท่านมหาจำลอง/มหาจำลอง	1	5.00	1	5.00	-	-	1	5.00	6	30.00	9
รวม	1	5.00	1	5.00	1	5.00	1	5.00	16	80.00	20 (100.00)

* เนื่องจากฉายา/สรรพนามในหนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอแค่เพียงฉายา/สรรพนามเดียว คือ "ท่านมหาจำลอง/มหาจำลอง" ฉะนั้น ในที่นี้จึงนำมาเขียนไว้เพียงฉายาเดียวเท่านั้น

ตารางที่ 98 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอคำหรือข้อความที่แสดงถึงบุคลิกภาพกับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 7)

คำ/ข้อความ	หัวข้อใหญ่		ข่าว		บรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1 แสดงลักษณะนิสัย											
สมณะ ประหยัด	-	-	-	-	-	-	2	4.35	1	2.17	3
เป็นคนดี	-	-	1	2.17	-	-	2	4.35	-	-	3
ซื่อสัตย์สุจริต,ใจซื่อมือสะอาด	-	-	-	-	-	-	2	4.35	1	2.17	3
ขยันขันแข็ง,จริงจังจริงจัง	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2.17	1
2 แสดงถึงปฏิบัติ											
ถือศีล 8	-	-	-	-	-	-	1	2.17	-	-	1
ทานอาหารมังสวิรัต	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ทานอาหารวันละมื้อ	-	-	-	-	-	-	1	2.17	-	-	1
เลิกปฏิบัติกิจฉันทามิ,กรรมา	-	-	-	-	-	-	1	2.17	-	-	1
3 ลักษณะการแต่งกาย/สิ่งที่ชอบ											
เสื้อม่อฮ่อม	-	-	-	-	-	-	3	6.53	2	4.35	5
เสื้อพระราชทาน	-	-	-	-	-	-	2	4.35	1	2.17	3
4 ฉายา/บรรพนาม											
ท่านมหาเจ้ารอง/มหาเจ้ารอง	1	2.17	8	17.39	-	-	3	6.53	5	10.88	17
กระบี่มือเดียว/มหามือเดียว	-	-	1	2.17	-	-	-	-	-	-	1
มหาหมึก	-	-	-	-	-	-	-	-	3	6.53	3
มหา 5 ชั้น	-	-	-	-	-	-	-	-	2	4.35	2
สินค้าบนกะตั้น	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2.17	1
เจ้ารองพิเวอร	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2.17	1
รวม	1	2.17	10	21.73	-	-	17	36.97	18	39.13	46 (100.00)

(5). ผลการวิเคราะห์ภาพลักษณ์ของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองจากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์ที่ใช้ในการศึกษา (ช่วงที่ 7)

ตารางที่ 99 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอภาพลักษณ์ของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองจากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ (ช่วงที่ 7)

ส่วนความคิดเห็น ภาพลักษณ์	บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม (ร้อยละ)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
บวก	-	-	-	-	3	15.00	3
ลบ	-	-	-	-	6	30.00	6
กลาง	3	15.00	1	5.00	7	35.00	11
รวม	3	15.00	1	5.00	16	80.00	20 (100.00)

ตารางที่ 100 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอภาพลักษณ์ของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองจากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์มติชน (ช่วงที่ 7)

ส่วนความคิดเห็น ภาพลักษณ์	บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม (ร้อยละ)
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
บวก	-	-	1	4.17	-	-	1
ลบ	-	-	2	8.33	4	16.66	6
กลาง	1	4.17	9	37.50	7	29.17	17
รวม	1	4.17	12	50.00	11	45.83	24 (100.00)

จากผลการเปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอภาพลักษณ์ของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองจากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของความคิดเห็น ช่วงที่ 7 จะเห็นได้ว่า ทั้งหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ และหนังสือพิมพ์มติชนมีการนำเสนอภาพลักษณ์และรูปแบบการนำเสนอเรียงตามลำดับเหมือนกันนั่นคือ นำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นกลางมากที่สุด รองลงมาภาพลักษณ์ที่เป็นลบ และนำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นบวกน้อยที่สุด

ตอนที่ 2

วิเคราะห์และแสดงความถี่ของเนื้อหาทางด้านรูปแบบการนำเสนอ จำนวนเนื้อหาที่นำเสนอ ประเด็นของข่าว รวมทั้งภาพลักษณ์ที่ปรากฏทั้ง 7 ช่วงการศึกษา นำมาเปรียบเทียบ ด้วยตารางแสดงค่าร้อยละ และอธิบายตารางในเชิงพรรณนา

(1).ผลการวิเคราะห์บทบาทของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่แสดงออกต่อเหตุการณ์และประเด็นของข่าวในรูปแบบการนำเสนอที่ปรากฏทั้ง 7 ช่วงการศึกษา

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบการวิเคราะห์บทบาทของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่แสดงออกต่อเหตุการณ์และประเด็นของข่าวในรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐทั้ง 7 ช่วงการศึกษา

รูปแบบการ ช่วง ศึกษา	หัวข่าวใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
ช่วง 1	12	0.70	30	1.76	1	0.06	14	0.82	76	4.46	133
ช่วง 2	38	2.23	381	22.37	12	0.70	59	3.47	297	17.45	787
ช่วง 3	8	0.47	182	10.69	2	0.12	56	3.29	99	5.81	347
ช่วง 4	1	0.06	4	0.23	-	-	-	-	4	0.23	9
ช่วง 5	6	0.35	15	0.88	-	-	4	0.23	20	1.17	45
ช่วง 6	16	0.94	41	2.41	4	0.23	61	3.58	236	13.87	358
ช่วง 7	1	0.06	3	0.18	3	0.18	1	0.06	16	0.94	24
รวม	82	4.81	656	38.52	22	1.29	195	11.45	748	43.93	1,703 (100.00)

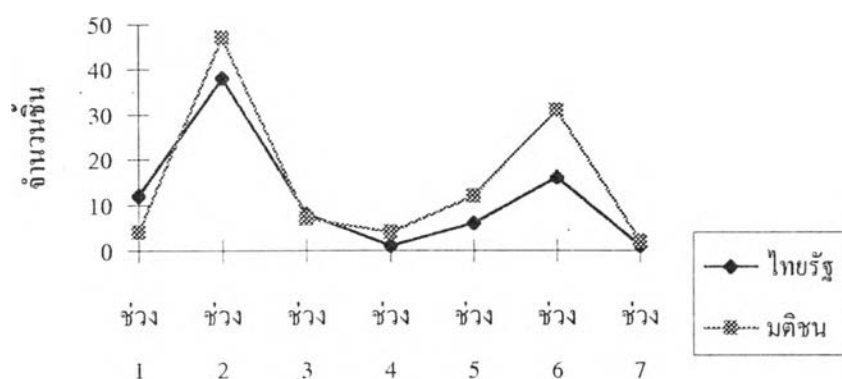
ตารางที่ 2 เปรียบเทียบการวิเคราะห์บทบาทของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่แสดงออกต่อเหตุการณ์และประเด็นของข่าวในรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์มติชนทั้ง 7 ช่วงการศึกษา

รูปแบบการ ช่วง ศึกษา	หัวข่าวใหญ่		ข่าว		บทบรรณาธิการ		บทความ/รายงาน		คอลัมน์วิจารณ์		รวม
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
ช่วง 1	4	0.33	31	2.55	1	0.08	17	1.40	42	3.45	95
ช่วง 2	47	3.86	256	21.04	17	1.40	111	9.12	145	11.91	576
ช่วง 3	7	0.58	90	7.40	1	0.08	28	2.30	49	4.03	175
ช่วง 4	4	0.33	6	0.49	-	-	4	0.33	-	-	14
ช่วง 5	12	0.99	14	1.15	2	0.16	11	0.90	6	0.49	45
ช่วง 6	31	2.55	44	3.62	11	0.90	89	7.31	102	8.38	277
ช่วง 7	2	0.16	9	0.74	1	0.08	12	0.99	11	0.90	35
รวม	107	8.80	450	36.99	33	2.70	272	22.35	355	29.16	1,217 (100.00)

นอกจากจะแสดงการเปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอบทบาทของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่แสดงออกต่อเหตุการณ์และประเด็นของข่าวในรูปแบบการนำเสนอทั้ง 7 ช่วงการศึกษาของหนังสือพิมพ์ที่ใช้ในการศึกษาที่นำเสนอในรูปแบบตารางแสดงค่าร้อยละแล้ว เพื่อให้สามารถเห็นภาพการเปรียบเทียบได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จะนำเสนอในรูปแบบของกราฟในแต่ละรูปแบบการนำเสนอในกราฟที่ 1-5 เสร็จแล้วกราฟที่ 6 จะเป็นกราฟแสดงผลการสรุปรวมทุกรูปแบบการนำเสนอทั้ง 7 ช่วงการศึกษา ดังนี้

กราฟแสดงการเปรียบเทียบบทบาทของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่แสดงออกต่อเหตุการณ์และประเด็นของข่าวในรูปแบบการนำเสนอที่ปรากฏในแต่ละช่วงการศึกษาของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน

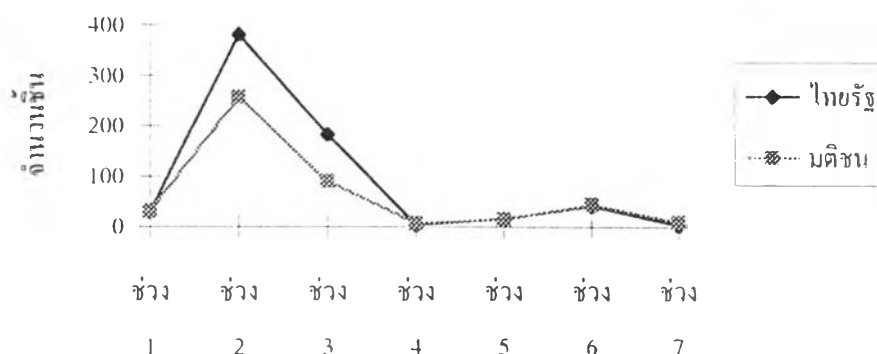
กราฟที่ 1 กราฟแสดงการเปรียบเทียบบทบาทของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองที่แสดงออกต่อเหตุการณ์และประเด็นของข่าวในรูปแบบการนำเสนอในส่วนของหัวข้อข่าวใหญ่ แต่ละช่วงการศึกษาของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและมติชน

รูปแบบการนำเสนอ(หัวข้อข่าวใหญ่)

จากกราฟที่ 1 แสดงให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์มติชนมีรูปแบบการนำเสนอในส่วนของหัวข้อข่าวใหญ่มากกว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เกือบจะในทุกช่วงการศึกษายกเว้นช่วงที่ 1 และช่วงที่ 3

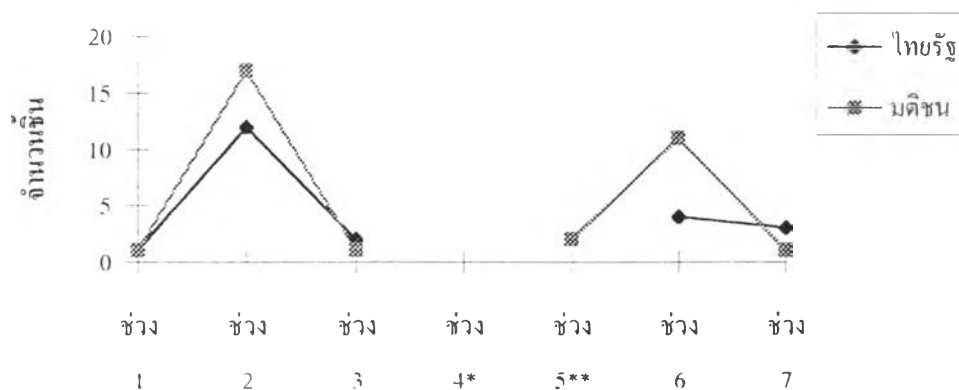
กราฟที่ 2 กราฟแสดงการเปรียบเทียบบทบาทของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองที่แสดงออกต่อเหตุการณ์และประเด็นของข่าวในรูปแบบการนำเสนอในส่วนของข่าวแต่ละช่วงการศึกษาของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและมติชน

รูปแบบการนำเสนอ (ข่าว)

จากกราฟที่ 2 แสดงให้เห็นว่า มติชนนำเสนอในรูปแบบของข่าวมากกว่าไทยรัฐ เกือบจะทุกช่วงในการศึกษา ยกเว้นช่วงที่ 2,3,5 ที่ไทยรัฐนำเสนอมากกว่ามติชน แต่เมื่อรวมจำนวนชิ้นทั้ง 7 ช่วงแล้ว ปรากฏว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีจำนวนชิ้นในการนำเสนอมากกว่าหนังสือพิมพ์มติชน

กราฟที่ 3 กราฟแสดงการเปรียบเทียบบทบาทของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองที่แสดงออกต่อเหตุการณ์และประเด็นของข่าวในรูปแบบการนำเสนอในส่วนของบทบรรณาธิการแต่ละช่วงการศึกษาของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและมติชน

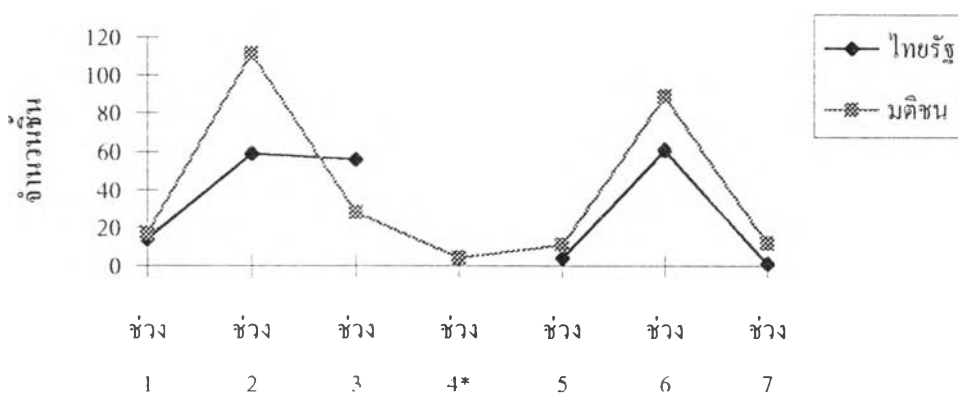
รูปแบบการนำเสนอ(บทบรรณาธิการ)

*ช่วง 4 ไทยรัฐและมติชนไม่มีการนำเสนอ

**ช่วง 5 ไทยรัฐไม่มีการนำเสนอ

จากกราฟที่ 3 แสดงให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์มติชนมีรูปแบบการนำเสนอในส่วนของบทบรรณาธิการมากกว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เกือบจะทุกช่วงในการศึกษา ยกเว้นช่วงที่ 3 และช่วงที่ 7

กราฟที่ 4 กราฟแสดงการเปรียบเทียบบทบาทของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองที่แสดงออกต่อเหตุการณ์และประเด็นของข่าวในรูปแบบการนำเสนอในส่วนของบทความ/รายงานแต่ละช่วงการศึกษาของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและมติชน

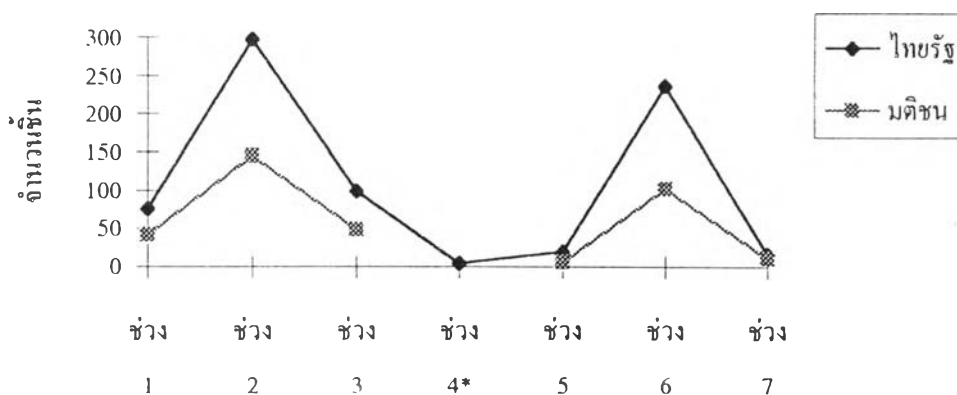

รูปแบบการนำเสนอ(บทความ/รายงาน)

*ช่วง 4 ไทยรัฐไม่มีการนำเสนอ

จากกราฟที่ 4 แสดงให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์มติชนมีรูปแบบการนำเสนอในส่วนของบทความ/รายงานมากกว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เกือบจะทุกช่วงในการศึกษา ยกเว้นช่วงที่ 3

กราฟที่ 5 กราฟแสดงการเปรียบเทียบบทบาทของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองที่แสดงออกต่อเหตุการณ์และประเด็นของข่าวในรูปแบบการนำเสนอในส่วนของคอลัมน์วิจารณ์แต่ละช่วงการศึกษาของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและมติชน

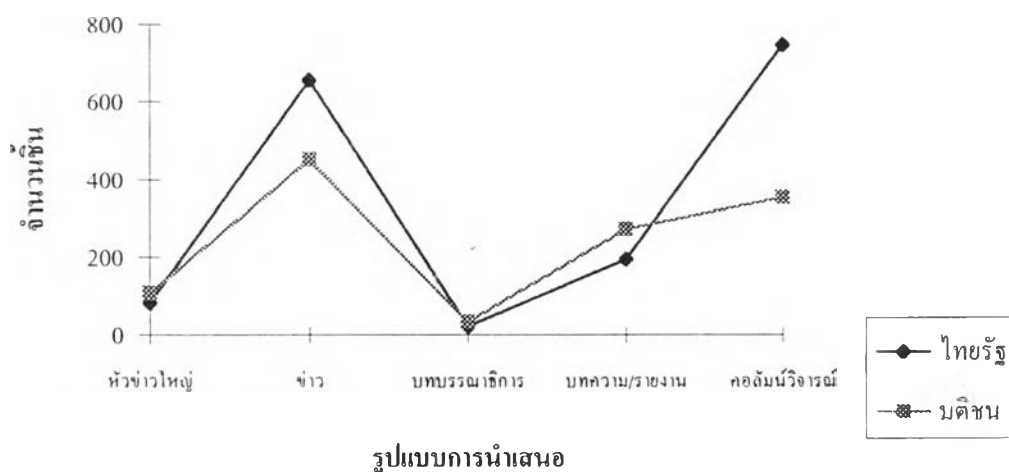

รูปแบบการนำเสนอ(คอลัมน์วิจารณ์)

*ช่วง 4 มติชนไม่มีการนำเสนอ

จากกราฟที่ 5 แสดงให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีรูปแบบการนำเสนอใน ส่วนของคอลัมน์วิจารณ์มากกว่าหนังสือพิมพ์มติชน ทุกช่วงของการศึกษา

กราฟที่ 6 เปรียบเทียบบทบาทของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่แสดงออกต่อเหตุการณ์และ ประเด็นของข่าวในรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชนที่ปรากฏ ทั้ง 7 ช่วงการศึกษา

รูปแบบการนำเสนอ

จากกราฟที่ 6 ที่แสดงบทบาทของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่แสดงออกต่อเหตุการณ์และประเด็นของข่าวในรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ชื่อฉบับทั้ง 7 ช่วงการศึกษา เมื่อนำมาเปรียบเทียบกันแล้ว จะเห็นได้ว่า หนังสือพิมพ์มติชนมีรูปแบบการนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมืองมากกว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 3 รูปแบบคือ รูปแบบการนำเสนอในส่วนของหัวหน้าใหญ่ บทบรรณาธิการ และบทความ/รายงาน ส่วนหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีรูปแบบการนำเสนอที่มากกว่าหนังสือพิมพ์มติชน 2 รูปแบบคือ รูปแบบการนำเสนอในส่วนของข่าวและคอลัมน์วิจารณ์

(2). ผลการวิเคราะห์จำนวนเนื้อหาที่นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่ปรากฏทั้ง 7 ช่วงการศึกษา

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบการวิเคราะห์จำนวนเนื้อหาที่นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง กับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐทั้ง 7 ช่วงการศึกษา

รูปแบบการนำเสนอ ช่วงการศึกษา	หัวหน้าใหญ่ (BSU)	ข่าว (BSU)	บทบรรณาธิการ (BSU)	บทความ/รายงาน (BSU)	คอลัมน์วิจารณ์ (BSU)	รวม (BSU)
ช่วง 1	107.5	400.5	1.75	269.25	455.25	234.25
ช่วง 2	322.25	3013.25	109	643	2173.5	6261
ช่วง 3	104	1295.25	32	1252.5	986.75	3670.5
ช่วง 4	4	48	-	-	44	96
ช่วง 5	73	211	-	42	207	533
ช่วง 6	191	353.5	40	2149.5	3149	5883
ช่วง 7	12	31	32	3	190	268
รวม	81	5352.5	214.75	4359.25	7205.5	945.75

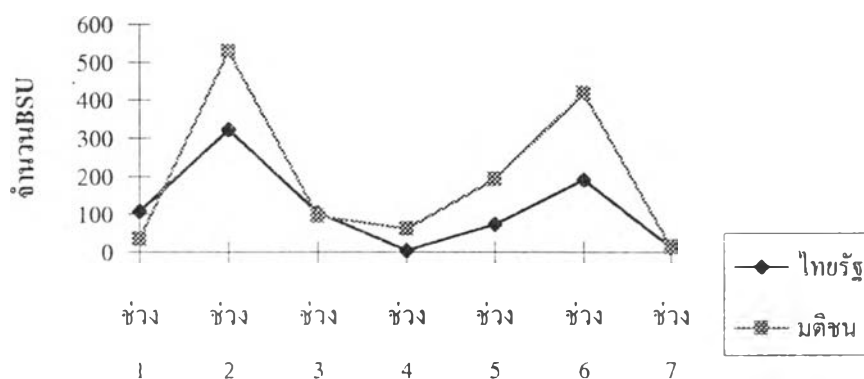
ตารางที่ 4 เปรียบเทียบการวิเคราะห์จำนวนเนื้อหาที่นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง กับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์มติชนทั้ง 7 ช่วงการศึกษา

รูปแบบการนำเสนอ ช่วงการศึกษา	หัวหน้าใหญ่ (BSU)	ข่าว (BSU)	บทบรรณาธิการ (BSU)	บทความ/รายงาน (BSU)	คอลัมน์วิจารณ์ (BSU)	รวม (BSU)
ช่วง 1	34	239	4	111.5	209.75	598.25
ช่วง 2	528	2076.75	333	2453	1116.75	6507.5
ช่วง 3	96	759.5	24	616	472.5	1968
ช่วง 4	62	77	-	94	-	233
ช่วง 5	192	132	24	259.5	66.5	674
ช่วง 6	419.5	327	198	2295.5	1120	4360
ช่วง 7	14	97.5	18	164	135	428.5
รวม	1345.5	3708.75	601	5993.5	3120.5	14769.25

นอกจากจะแสดงการเปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอจำนวนเนื้อหาที่นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง กับรูปแบบการนำเสนอทั้ง 7 ช่วงการศึกษาของหนังสือพิมพ์ที่ใช้ในการศึกษาที่นำเสนอในรูปแบบตารางแสดงค่าร้อยละแล้ว เพื่อให้สามารถเห็นภาพการเปรียบเทียบได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จะนำเสนอในรูปแบบของกราฟในแต่ละรูปแบบการนำเสนอในกราฟที่ 7-11 เสร็จแล้วกราฟที่ 12 จะเป็นกราฟแสดงผลการสรุปรวมจำนวนเนื้อหาที่ทุกรูปแบบการนำเสนอทั้ง 7 ช่วงการศึกษา ดังนี้

กราฟแสดงการเปรียบเทียบจำนวนเนื้อหาที่นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง กับรูปแบบการนำเสนอที่ปรากฏในแต่ละช่วงการศึกษาของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน

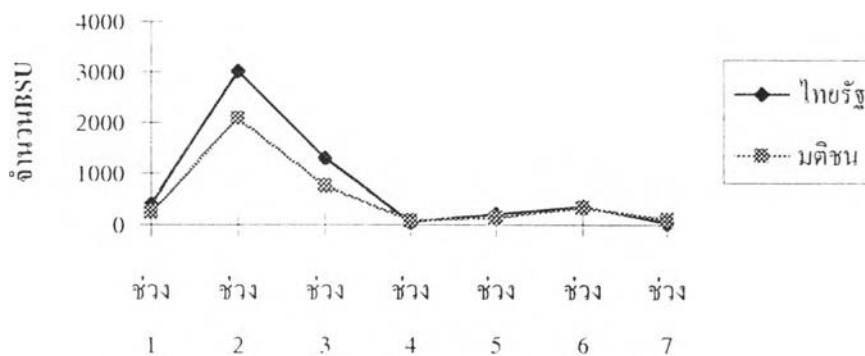
กราฟที่ 7 กราฟแสดงการเปรียบเทียบจำนวนเนื้อหาที่นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง กับรูปแบบการนำเสนอในส่วนของหัวข้อใหญ่ แต่ละช่วงการศึกษาของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน

รูปแบบการนำเสนอ(หัวข้อใหญ่)

จากกราฟที่ 7 แสดงให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์มติชนมีจำนวน BSU จากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของหัวข้อใหญ่มากกว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เกือบจะในทุกช่วงการศึกษายกเว้นช่วงที่ 1 และช่วงที่ 3

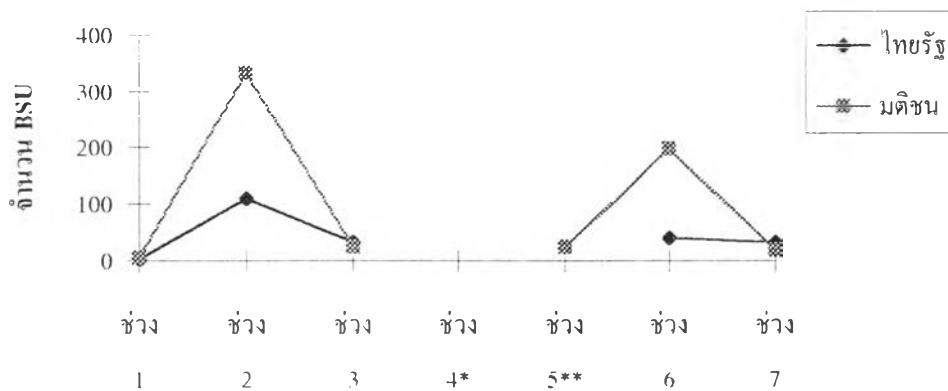
กราฟที่ 8 กราฟแสดงการเปรียบเทียบจำนวนเนื้อหาที่นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง กับรูปแบบการนำเสนอในส่วนของข่าวแต่ละช่วงการศึกษาของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน

รูปแบบการนำเสนอ (ข่าว)

จากกราฟที่ 8 แสดงให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีจำนวน BSU จากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของข่าวมากกว่าหนังสือพิมพ์มติชน ทุกช่วงของการศึกษา

กราฟที่ 9 กราฟแสดงการเปรียบเทียบจำนวนเนื้อที่ที่นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง กับรูปแบบการนำเสนอในส่วนของบทบรรณาธิการแต่ละช่วงการศึกษาของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน

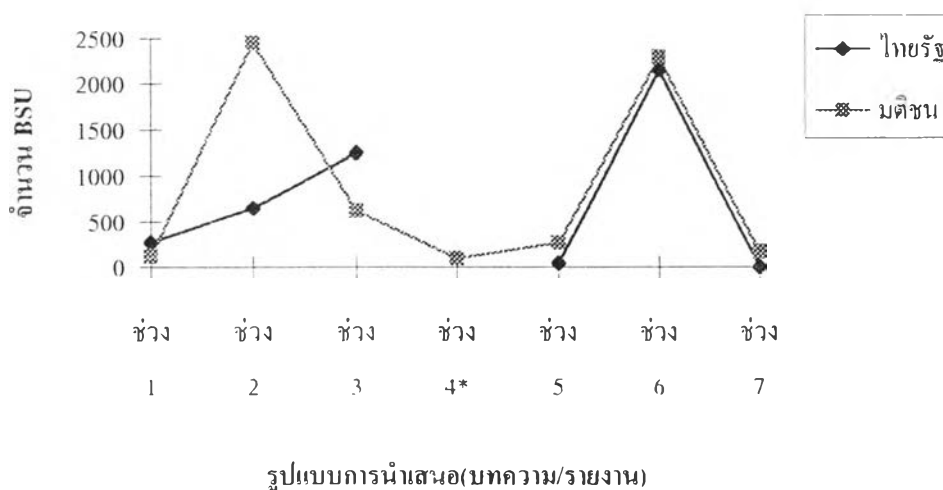

รูปแบบการนำเสนอ(บทบรรณาธิการ)

*ช่วง 4 ไทยรัฐและมติชนไม่มีการนำเสนอ
 **ช่วง 5 ไทยรัฐไม่มีการนำเสนอ

จากกราฟที่ 9 แสดงให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์มติชนมีจำนวน BSU จากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของบทบรรณาธิการมากกว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เกือบจะในทุกช่วงการศึกษา ยกเว้นช่วงที่ 3 และช่วงที่ 7

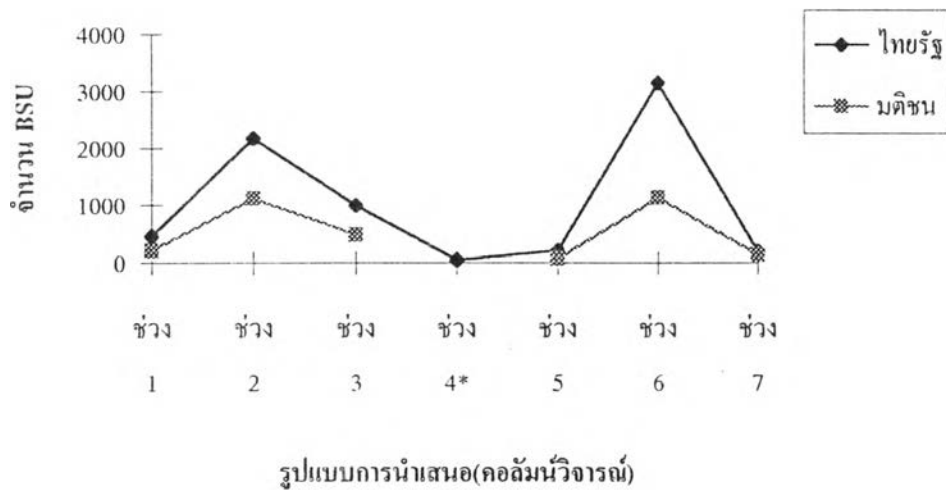
กราฟที่ 10 กราฟแสดงการเปรียบเทียบจำนวนเนื้อหาที่นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง กับรูปแบบการนำเสนอในส่วนของบทความ/รายงานแต่ละช่วงการศึกษาของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน

* ช่วง 4 ไทยรัฐไม่มีการนำเสนอ

จากกราฟที่ 10 แสดงให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์มติชนมีจำนวน BSU จากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของบทความ/รายงานมากกว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เกือบจะในทุกช่วงการศึกษา ยกเว้นช่วงที่ 1 และช่วงที่ 3

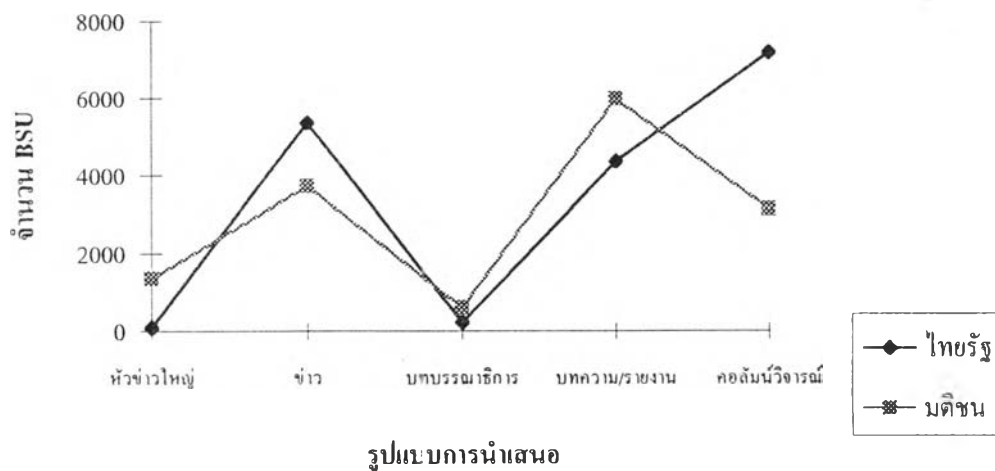
กราฟที่ 11 กราฟแสดงการเปรียบเทียบจำนวนเนื้อหาที่นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง กับรูปแบบการนำเสนอในส่วนของคอลัมน์วิจารณ์แต่ละช่วงการศึกษาของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน

*ช่วง 4 มติชนไม่มีการนำเสนอ

จากกราฟที่ 11 แสดงให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีจำนวน BSU จากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของคอลัมน์วิจารณ์มากกว่าหนังสือพิมพ์มติชนทุกช่วงการศึกษา

กราฟที่ 12 เปรียบเทียบจำนวนเนื้อหาที่นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง กับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชนที่ปรากฏทั้ง 7 ช่วงการศึกษา

จากกราฟที่ 12 ที่แสดงจำนวนเนื้อหาที่นำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง กับรูปแบบการนำเสนอของหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ชื่อฉบับทั้ง 7 ช่วงการศึกษา เมื่อนำมาเปรียบเทียบกันแล้ว จะเห็นได้ว่า หนังสือพิมพ์มติชนมีจำนวน BSU จากรูปแบบการนำเสนอมากกว่าหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ 3 รูปแบบคือ รูปแบบการนำเสนอในส่วนของหัวข้อใหญ่ บทบรรณาธิการ และบทความ/รายงาน ส่วนหนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีจำนวน BSU จากรูปแบบการนำเสนอมากกว่าหนังสือพิมพ์มติชน 2 รูปแบบคือ รูปแบบการนำเสนอในส่วนของข่าว และคอลัมน์วิจารณ์ ซึ่งผลที่ได้เช่นเดียวกับจำนวนชั้นที่นำเสนอในส่วนของการเปรียบเทียบบทบาทของ พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่แสดงออกต่อเหตุการณ์และประเด็นของข่าวในรูปแบบการนำเสนอจากกราฟที่ 1-5

(3). ผลการวิเคราะห์ประเด็นของข่าวที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมืองที่ปรากฏทั้ง 7 ช่วงการศึกษา

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบการวิเคราะห์การนำเสนอประเด็นของข่าวที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมืองของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐทั้ง 7 ช่วงการศึกษา

ประเด็นของ ช่วง ข่าว ศึกษา	การเมืองการ ปกครอง		สังคม		ศาสนา		ความสัมพันธ์กับ ประชาชน		เศรษฐกิจ		รวม (ร้อยละ)
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
ช่วง 1	62	3.81	29	1.78	18	1.11	4	0.25	11	0.68	124
ช่วง 2	437	26.84	232	14.25	13	0.80	46	2.83	25	1.54	753
ช่วง 3	216	13.27	91	5.59	1	0.06	18	1.10	13	0.80	339
ช่วง 4	6	0.37	2	0.12	-	-	-	-	-	-	8
ช่วง 5	39	2.39	-	-	-	-	-	-	-	-	39
ช่วง 6	326	20.02	15	0.92	1	0.06	-	-	-	-	342
ช่วง 7	22	1.35	-	-	-	-	1	0.06	-	-	23
รวม	1108	68.05	369	22.66	33	2.03	69	4.24	49	3.02	1,628 (100.00)

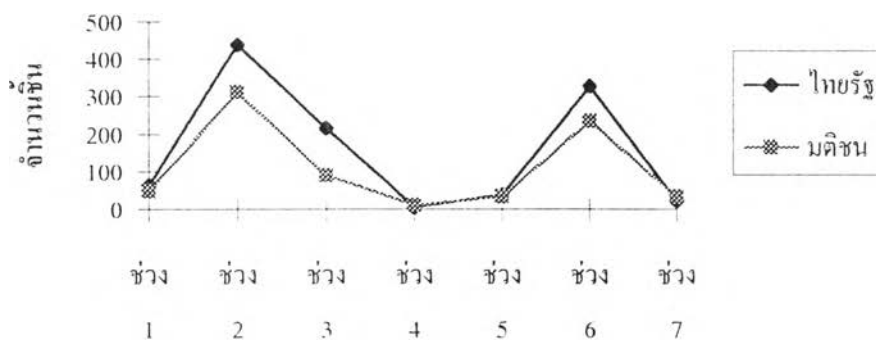
ตารางที่ 6 เปรียบเทียบการวิเคราะห์การนำเสนอประเด็นของข่าวที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมืองของหนังสือพิมพ์มติชนทั้ง 7 ช่วงการศึกษา

ประเด็นของ ช่วง ศึกษา	การเมืองการ ปกครอง		สังคม		ศาสนา		ความสัมพันธ์กับ ประชาชน		เศรษฐกิจ		รวม (ร้อยละ)
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
ช่วง 1	49	4.40	17	1.53	13	1.17	3	0.27	7	0.63	89
ช่วง 2	311	27.94	150	13.48	12	1.08	36	3.23	22	1.98	531
ช่วง 3	91	8.18	62	5.57	2	0.18	7	0.63	6	0.54	168
ช่วง 4	10	0.90	-	-	-	-	-	-	-	-	10
ช่วง 5	33	2.96	-	-	-	-	-	-	-	-	33
ช่วง 6	235	21.11	13	1.17	-	-	-	-	1	0.09	249
ช่วง 7	33	2.96	-	-	-	-	-	-	-	-	33
รวม	762	68.45	242	21.75	27	2.43	46	4.13	36	3.24	1,113 (100.00)

นอกจากจะแสดงการเปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอประเด็นของข่าวที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่แสดงออกต่อเหตุการณ์และประเด็นของข่าวทั้ง 7 ช่วงการศึกษาของหนังสือพิมพ์ที่ใช้ในการศึกษาที่นำเสนอในรูปแบบตารางแสดงค่าร้อยละแล้ว เพื่อให้สามารถเห็นภาพการเปรียบเทียบได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จะนำเสนอในรูปแบบของกราฟในแต่ละรูปแบบการนำเสนอในกราฟที่ 13-17 เสร็จแล้วกราฟที่ 18 จะเป็นกราฟแสดงผลการสรุปรวมทุกประเด็นของข่าวทั้ง 7 ช่วงการศึกษา ดังนี้

กราฟแสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอประเด็นของข่าวที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่แสดงออกต่อเหตุการณ์และประเด็นของข่าวที่ปรากฏในแต่ละช่วงการศึกษาของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน

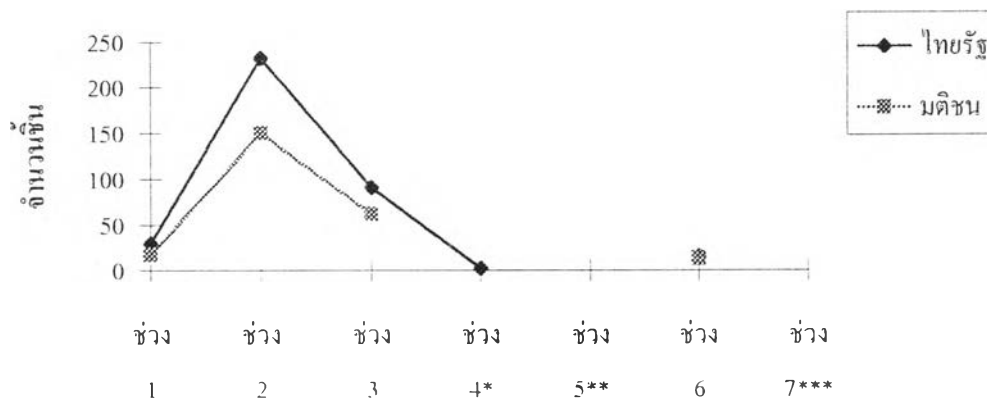
กราฟที่ 13 กราฟแสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอประเด็นของข่าวที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่แสดงออกในประเด็นทางการเมืองการปกครองที่ปรากฏในแต่ละช่วงการศึกษาของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน

ประเด็นของข่าว (การเมืองการปกครอง)

จากกราฟที่ 13 แสดงให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอประเด็นของข่าวด้านการเมืองการปกครองมากกว่าหนังสือพิมพ์มติชน เกือบจะในทุกช่วงการศึกษา ยกเว้นช่วงที่ 4 และช่วงที่ 7

กราฟที่ 14 กราฟแสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอประเด็นของข่าวที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่แสดงออกในประเด็นทางสังคมที่ปรากฏในแต่ละช่วงการศึกษาของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน

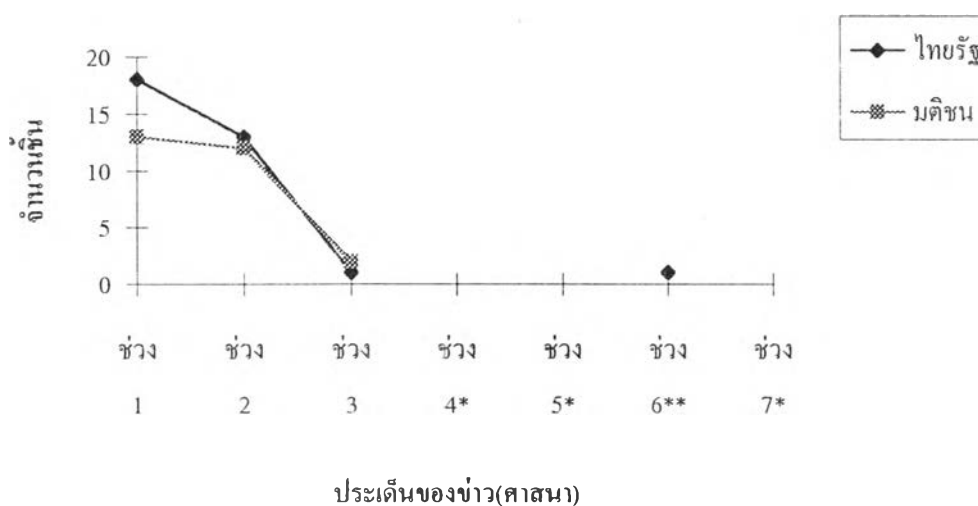

ประเด็นของข่าว (สังคม)

- * ช่วง 4 มติชนไม่มีการนำเสนอ
- **ช่วง 5 ไทยรัฐและมติชนไม่มีการนำเสนอ
- ***ช่วง 7 ไทยรัฐและมติชนไม่มีการนำเสนอ

จากกราฟที่ 14 แสดงให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอประเด็นของข่าวด้านสังคมมากกว่าหนังสือพิมพ์มติชน ทุกช่วงที่มีการนำเสนอ

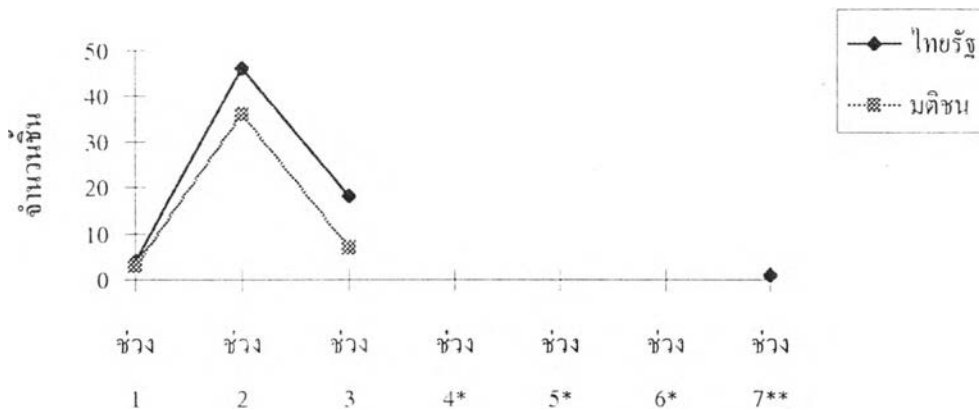
กราฟที่ 15 กราฟแสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอประเด็นของข่าวที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่แสดงออกในประเด็นทางศาสนาที่ปรากฏในแต่ละช่วงการศึกษาของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน

*ช่วง 4,5,7 ไทยรัฐและมติชนไม่มีการนำเสนอ
 **ช่วง 6 มติชนไม่มีการนำเสนอ

จากกราฟที่ 15 แสดงให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐนำเสนอประเด็นของข่าวด้านศาสนามากกว่าหนังสือพิมพ์มติชน เกือบจะทุกช่วงที่มีการนำเสนอ ยกเว้นช่วงที่ 3

กราฟที่ 16 กราฟแสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอประเด็นของข่าวที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่แสดงออกในประเด็นทางความสัมพันธ์กับประชาชนที่ปรากฏในแต่ละช่วงการศึกษาของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน

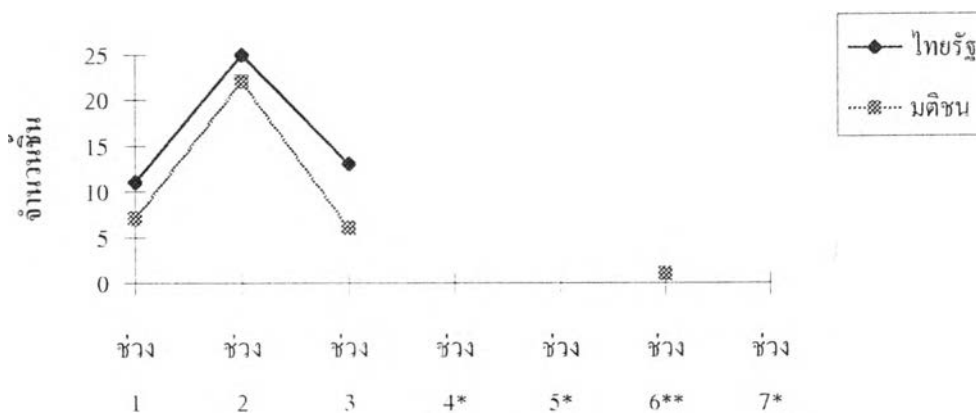

ประเด็นของข่าว(ความสัมพันธ์กับประชาชน)

* ช่วง 4.5.6 ไทยรัฐและมติชนไม่มีการนำเสนอ
 **ช่วง 7 มติชนไม่มีการนำเสนอ

จากกราฟที่ 16 แสดงให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีการนำเสนอประเด็นของข่าวด้านความสัมพันธ์กับประชาชนมากกว่าหนังสือพิมพ์มติชน ทุกช่วงที่มีการนำเสนอ

กราฟที่ 17 กราฟแสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอประเด็นของข่าวที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ที่แสดงออกในประเด็นทางเศรษฐกิจที่ปรากฏในแต่ละช่วงการศึกษาของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน

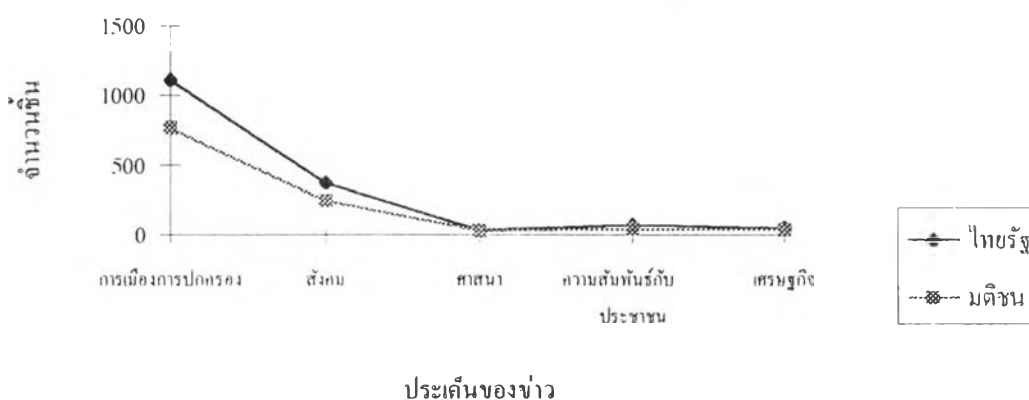

ประเด็นของข่าว(เศรษฐกิจ)

*ช่วง 4.5.7 ไทยรัฐและมติชนไม่มีการนำเสนอ
 **ช่วง 6 ไทยรัฐไม่มีการนำเสนอ

จากกราฟที่ 17 แสดงให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีการนำเสนอประเด็นของ ข้าราชการเศรษฐกิจมากกว่าหนังสือพิมพ์มติชน เกือบจะทุกช่วงที่มีการนำเสนอ ยกเว้นช่วงที่ 6 ที่ไทยรัฐไม่มีการนำเสนอ

กราฟที่ 18 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอประเด็นของข่าวที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชนที่ปรากฏทั้ง 7 ช่วงการศึกษา

จากกราฟที่ 18 ที่แสดงการนำเสนอประเด็นของข่าวที่เกี่ยวข้องกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ของหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ชื่อฉบับทั้ง 7 ช่วงการศึกษา เมื่อนำมาเปรียบเทียบกันแล้ว จะเห็นได้ว่า หนังสือพิมพ์ไทยรัฐมีจำนวนชิ้นในการนำเสนอประเด็นของข่าวที่เกี่ยวข้องกับ พล.ต.จำลอง ศรีเมืองมากกว่าหนังสือพิมพ์มติชนทุกประเด็นของข่าว คือ ประเด็นทางด้านการเมืองการปกครอง ประเด็นทางด้านสังคม ประเด็นทางด้านศาสนา ประเด็นทางด้านความสัมพันธ์กับประชาชน และประเด็นทางด้านเศรษฐกิจ

(4) ผลการวิเคราะห์ภาพลักษณ์ของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง จากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์ที่ใช้ในการศึกษาทั้ง 7 ช่วงการศึกษา

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอภาพลักษณ์ของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง จากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐทั้ง 7 ช่วงการศึกษา

รูปแบบการ ช่วง นำเสนอ ศึกษา	บทบรรณาธิการ						บทความ/รายงาน						คอลัมน์วิจารณ์						รวม (ร้อยละ)
	บวก		ลบ		กลาง		บวก		ลบ		กลาง		บวก		ลบ		กลาง		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
ช่วง 1	-	-	-	-	1	0.10	11	1.14	-	-	3	0.31	22	2.28	29	3.01	24	2.49	90
ช่วง 2	5	0.52	-	-	7	0.73	13	1.35	3	0.31	43	4.46	149	15.46	76	7.88	72	7.47	368
ช่วง 3	-	-	-	-	2	0.21	15	1.56	1	0.10	40	4.15	50	5.19	18	1.87	31	3.22	157
ช่วง 4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0.21	1	0.10	1	0.10	4
ช่วง 5	-	-	-	-	-	-	-	-	1	0.10	3	0.31	6	0.62	7	0.73	7	0.73	24
ช่วง 6	1	0.10	-	-	3	0.31	1	0.10	7	0.73	53	5.51	36	3.73	89	9.23	111	11.51	301
ช่วง 7	-	-	-	-	3	0.31	-	-	-	-	1	0.10	3	0.31	6	0.62	7	0.73	20
รวม	6	0.62	-	-	16	1.66	40	4.15	12	1.24	143	14.84	268	27.80	226	23.44	253	26.25	964 (100.00)

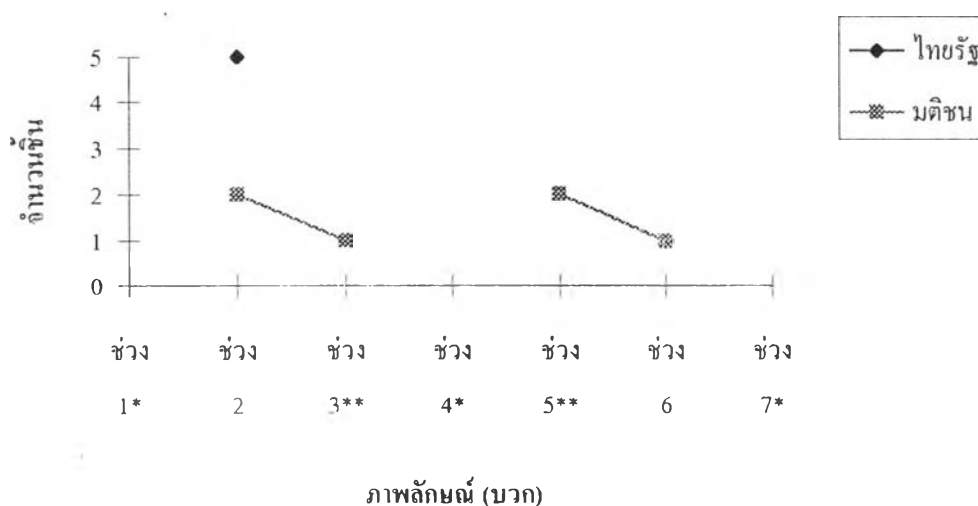
ตารางที่ 8 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอภาพลักษณ์ของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง จากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์มติชนทั้ง 7 ช่วงการศึกษา

รูปแบบการ ช่วง นำเสนอ ศึกษา	บทบรรณาธิการ						บทความ/รายงาน						คอลัมน์วิจารณ์						รวม (ร้อยละ)
	บวก		ลบ		กลาง		บวก		ลบ		กลาง		บวก		ลบ		กลาง		
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	
ช่วง 1	-	-	-	-	1	0.15	1	0.15	-	-	16	2.42	13	1.97	18	2.72	12	1.82	61
ช่วง 2	2	0.30	6	0.91	9	1.36	30	4.55	13	1.98	68	10.29	62	9.38	30	4.55	53	8.02	273
ช่วง 3	1	0.15	-	-	-	-	4	0.61	-	-	24	3.63	19	2.87	8	1.21	22	3.33	78
ช่วง 4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4	0.61	-	-	-	-	-	-	4
ช่วง 5	2	0.30	-	-	-	-	-	-	1	0.15	10	1.51	3	0.45	1	0.15	2	0.30	19
ช่วง 6	1	0.15	1	0.15	9	1.36	7	1.06	14	2.12	68	10.29	10	1.51	42	6.35	50	7.56	202
ช่วง 7	-	-	-	-	1	0.15	1	0.15	2	0.30	9	1.36	-	-	4	0.61	7	1.06	24
รวม	6	0.90	7	1.06	20	3.02	43	6.51	30	4.55	199	30.11	107	16.18	103	15.58	146	22.09	661 (100.00)

นอกจากจะแสดงการเปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอภาพลักษณ์ของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง จากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของความคิดเห็นทั้ง 7 ช่วงการศึกษาของหนังสือพิมพ์ที่ใช้ในการศึกษาที่นำเสนอในรูปแบบตารางแสดงค่าร้อยละแล้ว เพื่อให้สามารถเห็นภาพการเปรียบเทียบได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จะนำเสนอในรูปแบบของกราฟในแต่ละรูปแบบการนำเสนอในกราฟที่ 19-27 ส่วนกราฟที่ 28-33 จะเป็นกราฟแสดงภาพลักษณ์ที่เป็นบวก เป็นลบ และเป็นกลาง ในแต่ละรูปแบบการนำเสนอในแต่ละช่วง และกราฟที่ 34-36 จะเป็นกราฟแสดงผลสรุปรวมภาพลักษณ์ที่เป็นบวก เป็นลบ และเป็นกลางทุกรูปแบบการนำเสนอในส่วนของความคิดเห็นทั้ง 7 ช่วงการศึกษา ดังนี้

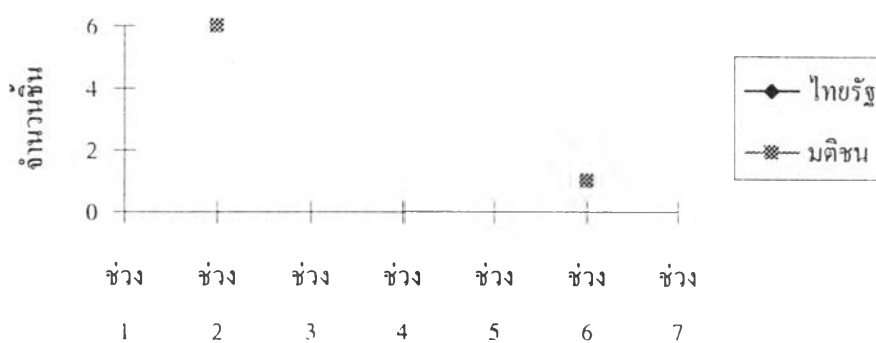
กราฟแสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอภาพลักษณ์ของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง จากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของความคิดเห็นที่ปรากฏในแต่ละช่วงการศึกษาของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน

กราฟที่ 19 กราฟแสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นบวกของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง จากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของบทบรรณาธิการที่ปรากฏในแต่ละช่วงการศึกษาของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน

* ช่วง 1,4,7 ไทยรัฐและมติชนไม่มีการนำเสนอ
 **ช่วง 3,5 ไทยรัฐไม่มีการนำเสนอ

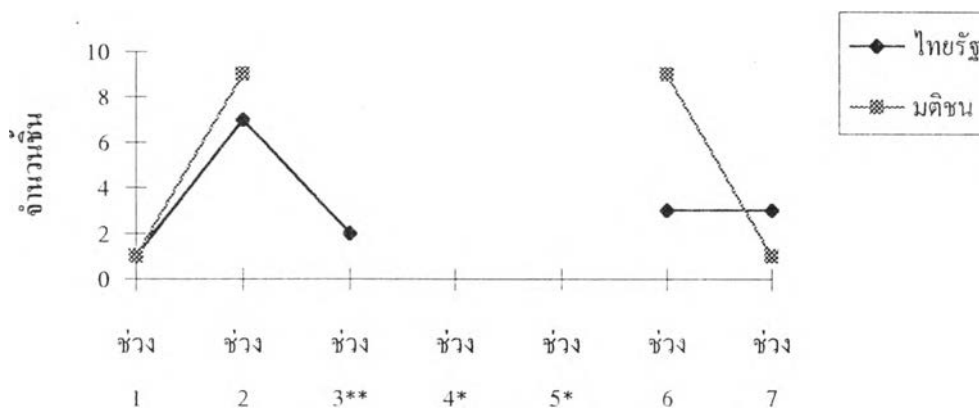
กราฟที่ 20 กราฟแสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นลบของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง จากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของบทบรรณาธิการที่ปรากฏในแต่ละช่วงการศึกษาของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน

ภาพลักษณ์ (ลบ)

หมายเหตุ ช่วงที่ 1-7 ไทยรัฐไม่มีการนำเสนอ ส่วนมติชนไม่มีการนำเสนอในช่วงที่ 1, 3-5 และ 7

กราฟที่ 21 กราฟแสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นกลางของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง จากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของบทบรรณาธิการที่ปรากฏในแต่ละช่วงการศึกษาของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน

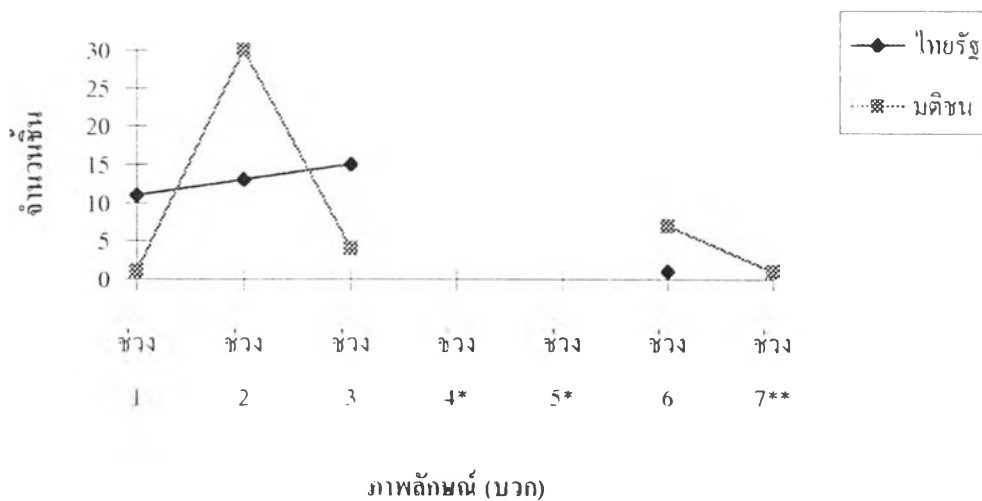

ภาพลักษณ์ (กลาง)

*ช่วง 4, 5 ไทยรัฐและมติชนไม่มีการนำเสนอ

**ช่วง 3 มติชนไม่มีการนำเสนอ

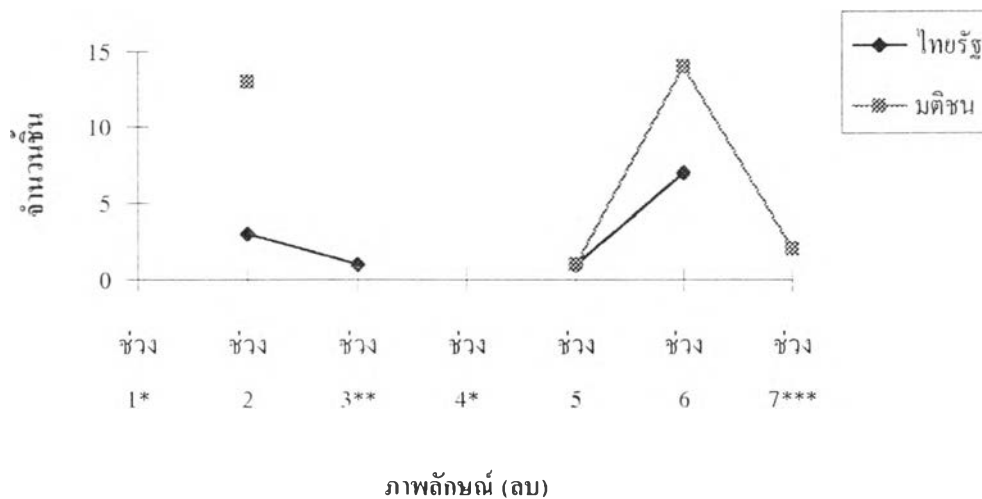
กราฟที่ 22 กราฟแสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นบวกของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง จากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของบทความ/รายงานที่ปรากฏในแต่ละช่วงการศึกษาของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน

*ช่วง 4.5 ไทยรัฐและมติชนไม่มีการนำเสนอ

**ช่วง 7 ไทยรัฐไม่มีการนำเสนอ

กราฟที่ 23 กราฟแสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นลบของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง จากรูปแบบการนำเสนอในสวนของบทความ/รายงานที่ปรากฏในแต่ละช่วงการศึกษาของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน

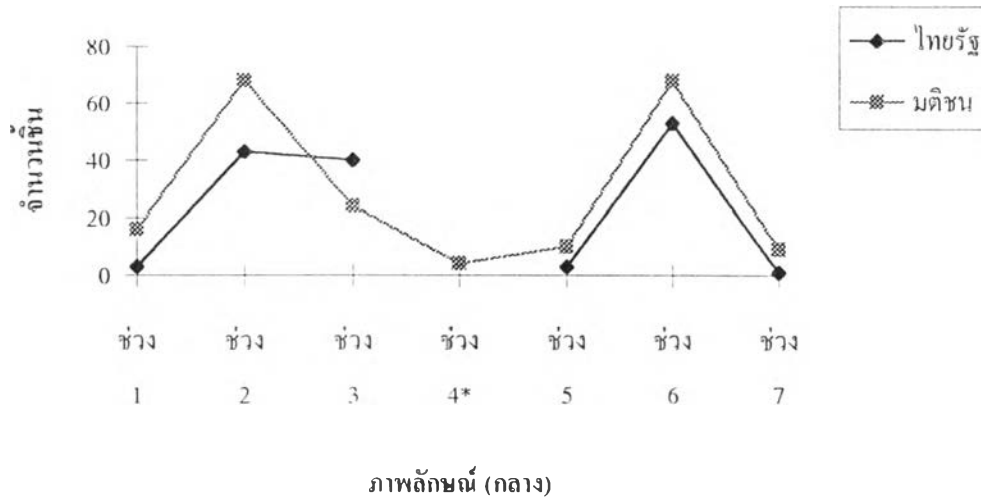

*ช่วง 1.4 ไทยรัฐและมติชนไม่มีการนำเสนอ

**ช่วง 3 มติชนไม่มีการนำเสนอ

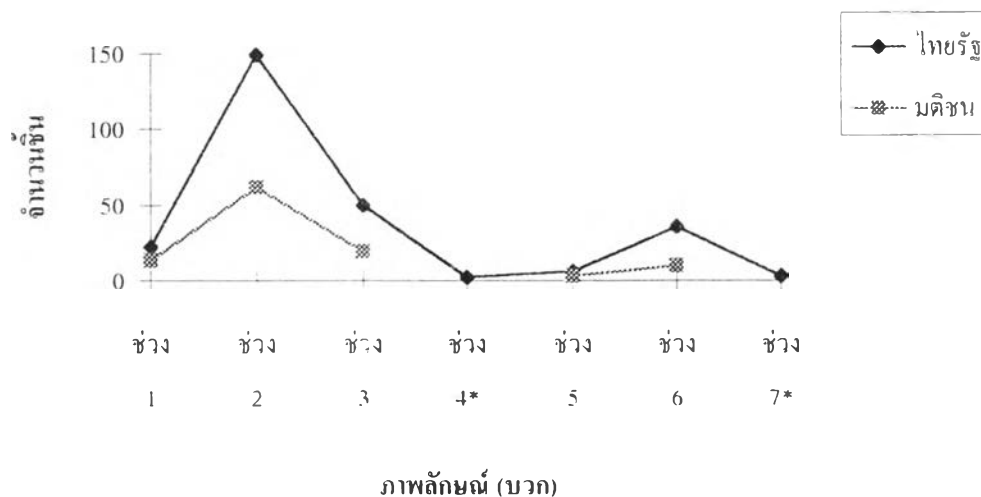
***ช่วง 7 ไทยรัฐไม่มีการนำเสนอ

กราฟที่ 24 กราฟแสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นกลางของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง จากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของบทความ/รายงานที่ปรากฏในแต่ละช่วงการศึกษาของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน

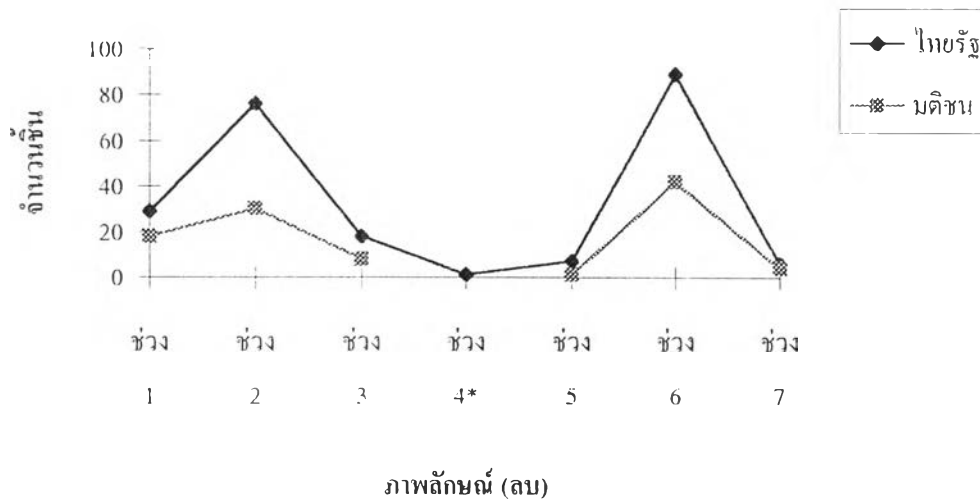
*ช่วง 4 ไทยรัฐไม่มีการนำเสนอ

กราฟที่ 25 กราฟแสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นบวกของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง จากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของคอลัมน์วิจารณ์ที่ปรากฏในแต่ละช่วงการศึกษาของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน

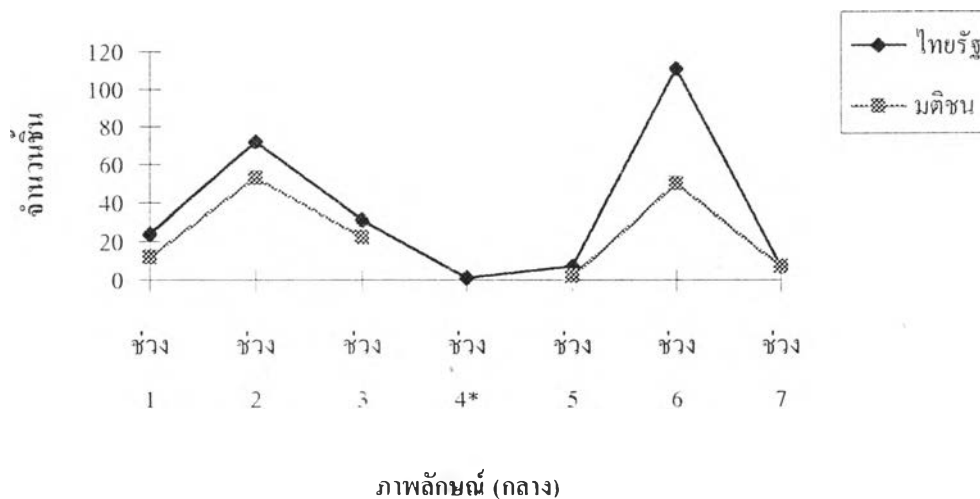
*ช่วง 4.7 มติชนไม่มีการนำเสนอ

กราฟที่ 26 กราฟแสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอภาพลักษณะที่เป็นลบของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง จากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของคอลัมน์วิจารณ์ที่ปรากฏในแต่ละช่วงการศึกษาของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน

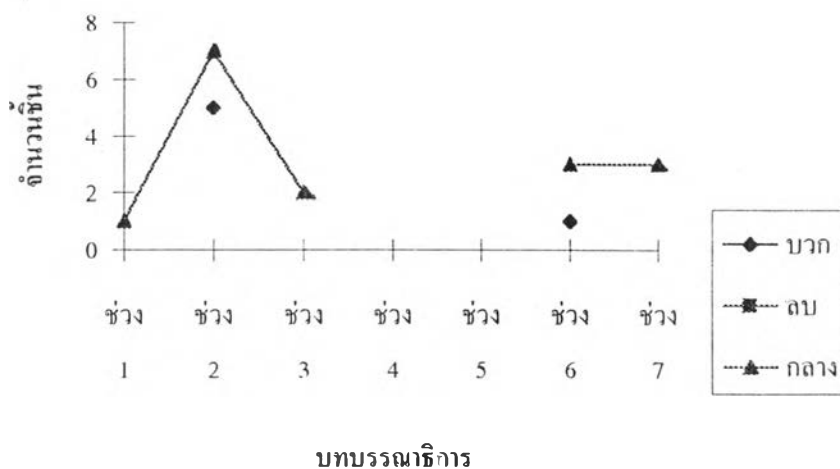
*ช่วง 4 มติชนไม่มีการนำเสนอ

กราฟที่ 27 กราฟแสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอภาพลักษณะที่เป็นกลางของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง จากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของคอลัมน์วิจารณ์ที่ปรากฏในแต่ละช่วงการศึกษาของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชน

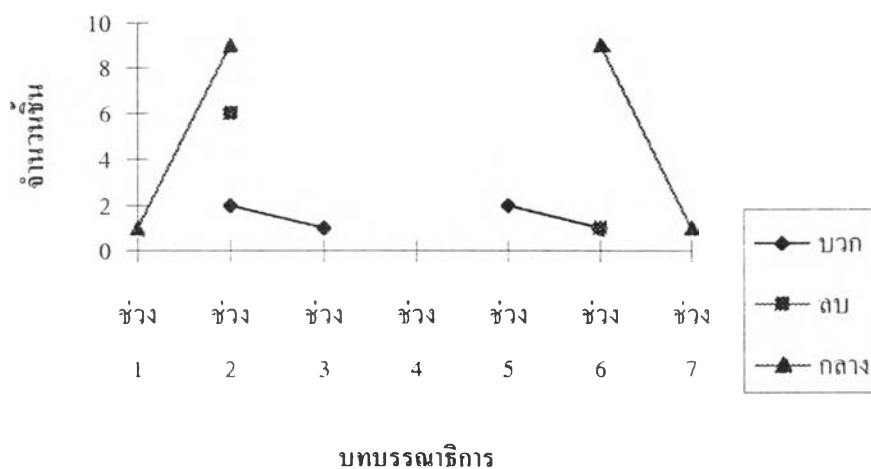

*ช่วง 4 มติชนไม่มีการนำเสนอ

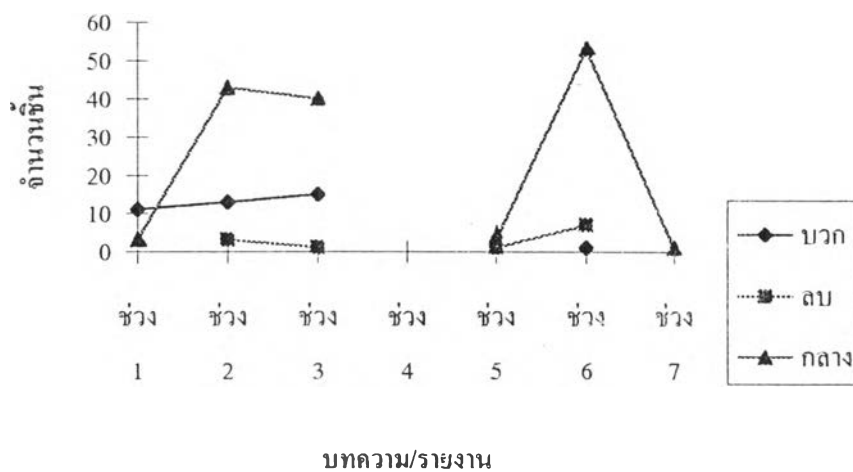
กราฟที่ 28 กราฟแสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นบวก เป็นลบ และเป็นกลาง จากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของบทบรรณาธิการที่ปรากฏในแต่ละช่วงการศึกษาของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

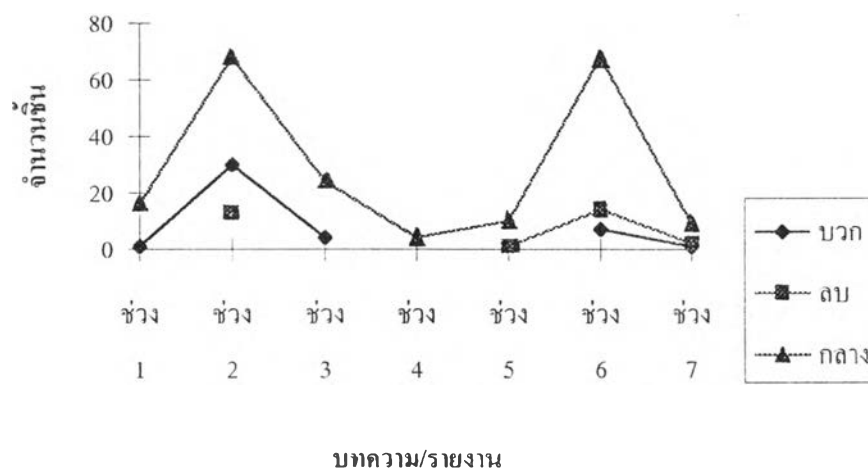
กราฟที่ 29 กราฟแสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นบวก เป็นลบ และเป็นกลาง จากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของบทบรรณาธิการที่ปรากฏในแต่ละช่วงการศึกษาของหนังสือพิมพ์มติชน

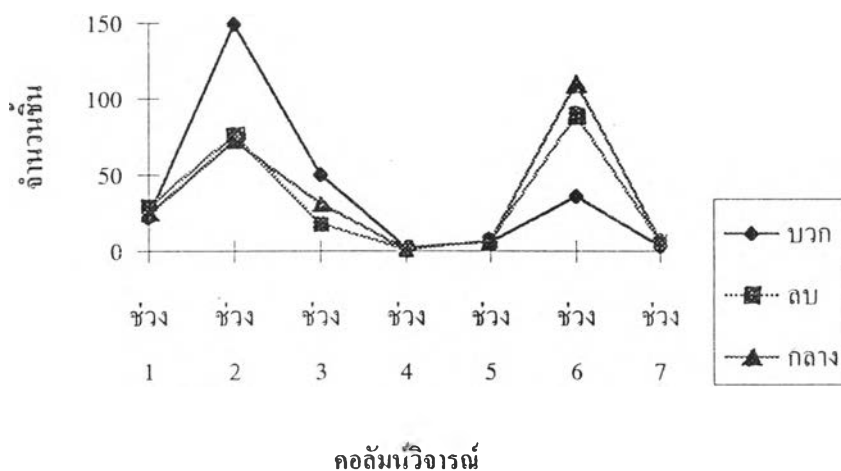
กราฟที่ 30 กราฟแสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นบวก เป็นลบ และเป็นกลาง จากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของบทความ/รายงานที่ปรากฏในแต่ละช่วง การศึกษาของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

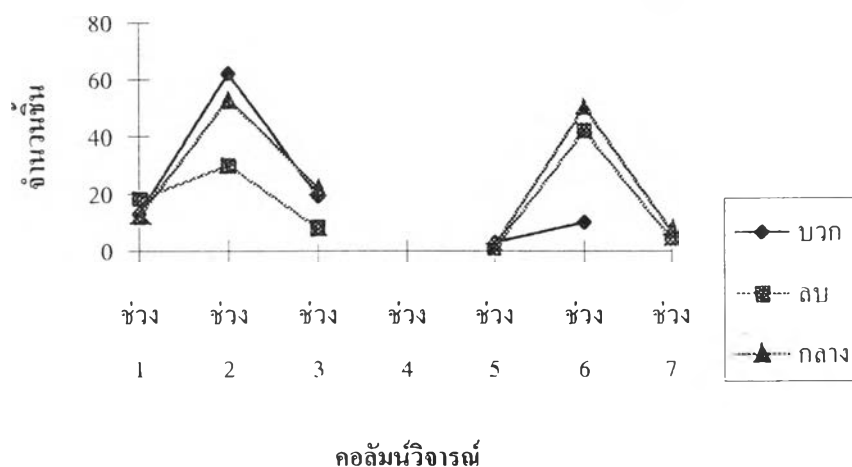
กราฟที่ 31 กราฟแสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นบวก เป็นลบ และเป็นกลาง จากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของบทความ/รายงานที่ปรากฏในแต่ละช่วง การศึกษาของหนังสือพิมพ์มติชน

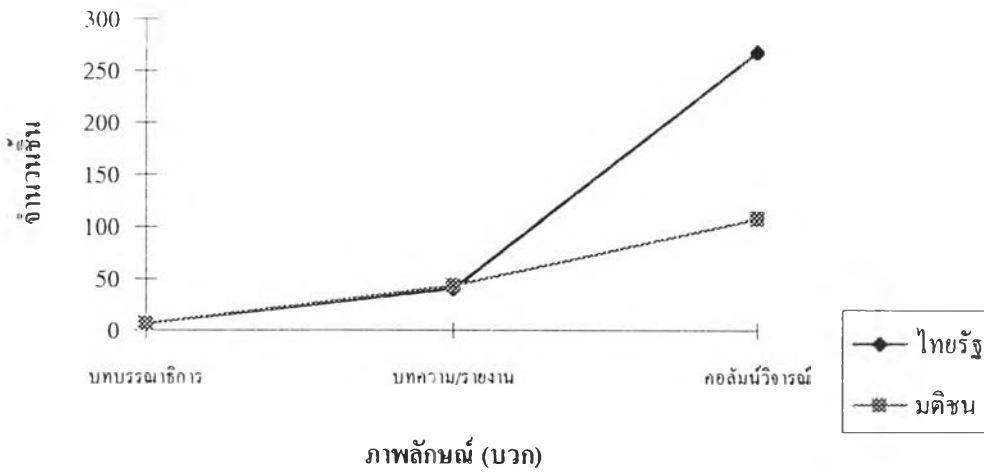
กราฟที่ 32 กราฟแสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นบวก เป็นลบ และเป็นกลาง จากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของคอลัมน์วิจารณ์ที่ปรากฏในแต่ละช่วงการศึกษาของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

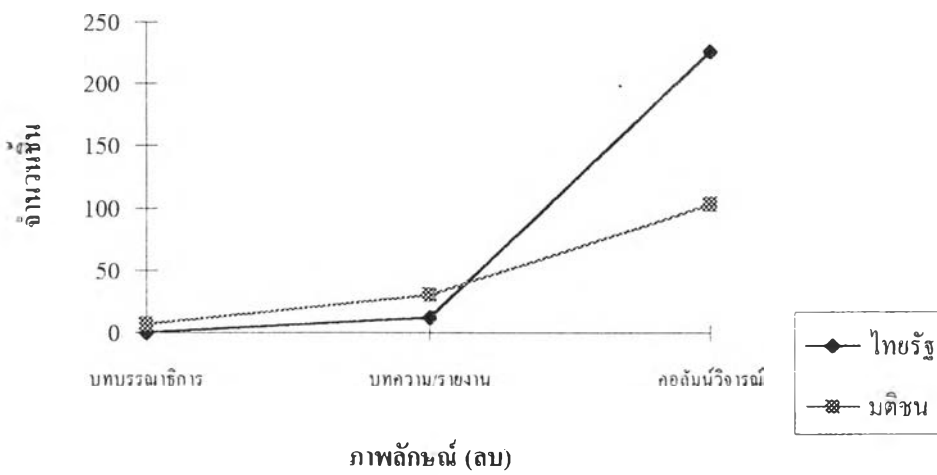
กราฟที่ 33 กราฟแสดงการเปรียบเทียบการนำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นบวก เป็นลบ และเป็นกลาง จากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของคอลัมน์วิจารณ์ที่ปรากฏในแต่ละช่วงการศึกษาของหนังสือพิมพ์มติชน

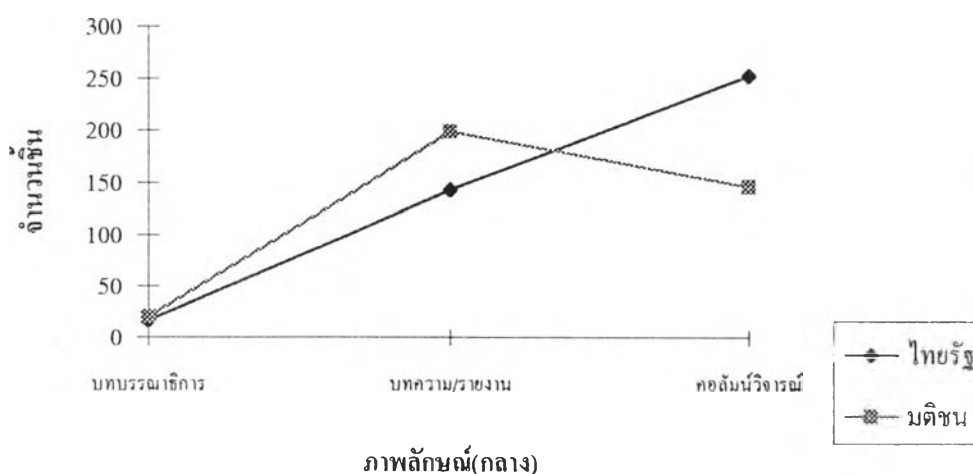
กราฟที่ 34 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นบวกทั้ง 7 ช่วง

กราฟที่ 35 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นลบทั้ง 7 ช่วง

กราฟที่ 36 เปรียบเทียบสัดส่วนการนำเสนอภาพลักษณ์ที่เป็นกลางทั้ง 7 ช่วง

จากกราฟที่ 34 กราฟที่ 35 และกราฟที่ 36 ที่แสดงการนำเสนอภาพลักษณ์ของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง จากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของความคิดเห็นของหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ชื่อฉบับทั้ง 7 ช่วงการศึกษา เมื่อนำมาเปรียบเทียบกันแล้ว สรุปได้ว่า

ภาพลักษณ์ที่เป็นบวก นั้นในส่วนของบทบรรณาธิการมีการนำเสนอเท่ากัน ในส่วนของบทความ/รายงานมติชนมีการนำเสนอมากกว่าไทยรัฐ และในส่วนของคอลัมน์วิจารณ์ไทยรัฐมีการนำเสนอมากกว่ามติชน

ภาพลักษณ์ที่เป็นลบ นั้นในส่วนของบทบรรณาธิการมติชนนั้นมีการนำเสนอ ในขณะที่ไทยรัฐไม่มีการนำเสนอ ในส่วนของบทความ/รายงานมติชนมีการนำเสนอมากกว่าไทยรัฐ และในส่วนของคอลัมน์วิจารณ์ไทยรัฐมีการนำเสนอมากกว่ามติชน

ภาพลักษณ์ที่เป็นกลาง นั้นทั้งในส่วนของบทบรรณาธิการและบทความ/รายงานมติชนมีการนำเสนอมากกว่าไทยรัฐ ส่วนคอลัมน์วิจารณ์ไทยรัฐมีการนำเสนอมากกว่ามติชน

จากผลการวิเคราะห์และแสดงความถี่ของเนื้อหาทางด้านรูปแบบการนำเสนอ จำนวนเนื้อที่ที่นำเสนอ ประเด็นของข่าว รวมทั้งภาพลักษณ์ที่ปรากฏทั้ง 7 ช่วงการศึกษา ของหนังสือพิมพ์ไทยรัฐและหนังสือพิมพ์มติชนที่นำมาเปรียบเทียบกันแล้ว จะเห็นได้ว่า ในแต่ละช่วงนั้นจำนวนของรูปแบบการนำเสนอ จำนวนเนื้อที่ ประเด็นของข่าว รวมทั้งภาพลักษณ์ที่ปรากฏ มีจำนวนที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะในช่วงที่ 2 และช่วงที่ 6 จะเห็นได้ว่าหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ชื่อฉบับมีการนำเสนอมากกว่าในช่วงอื่นๆ สาเหตุเพราะในช่วงที่ 2 และช่วงที่ 6 เป็นช่วงผันผวนชีวิตทางการเมืองของพล.ต.จำลอง ศรีเมืองจากหน้ามือเป็นหลังมือ โดยช่วงที่ 2 นั้นเป็นช่วงที่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ก้าวเข้ามามีบทบาททางการเมืองอย่างเต็มตัวด้วยการลงสมัครผู้ว่าฯกทม. ประกอบกับเป็นผู้สมัครที่มีลักษณะนิสัย การประพฤติปฏิบัติตนที่แตกต่างจากผู้สมัครคนอื่นๆ ทำให้หนังสือพิมพ์นำเสนอข่าวเกี่ยวกับพล.ต.จำลอง ศรีเมือง ค่อนข้างมาก เมื่อมองรวมกับภาพลักษณ์ที่ปรากฏจากรูปแบบการนำเสนอในส่วนของความคิดเห็นจากการศึกษาแล้วจะพบว่า ในช่วงนี้ภาพลักษณ์โดยรวมของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง จะเป็นภาพลักษณ์ที่เป็นบวกสูงมากกว่าในช่วงอื่นๆ (จะกล่าวต่อไปในบทสรุป) กอปรกับจำนวนระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาในช่วงนี้มีถึง 1,490 วัน หรือ 1,490 ฉบับ (รวมหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ชื่อฉบับเท่ากับ 2,980 ฉบับ) ซึ่งมากกว่าช่วงอื่นๆ ส่วนในช่วงที่ 6 นั้น เป็นช่วงที่พล.ต.จำลอง ศรีเมือง ก้าวเข้ามาลงสมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรอีกครั้งหลังจากที่ก่อนหน้านี้พล.ต.จำลอง ศรีเมืองได้เป็นผู้นำประชาชนในเหตุการณ์ “พฤษภาทมิฬ” ซึ่งจากภาพลักษณ์ที่คนส่วนใหญ่มองพล.ต.จำลอง ศรีเมืองจากช่วงก่อนเหตุการณ์ “พฤษภาทมิฬ” คือ เป็นผู้ถือศีลกินเจ ไม่ชอบความรุนแรง ชื่อสัตย์สุจริต พูดจริงทำจริง ฯลฯ แต่กลับมาใช้ความรุนแรง และอีกทั้งยังมีความโลเล ในการตัดสินใจ การเสียสัจจะ หันกลับมาทวนซ้ำ ยึดในตำแหน่ง จากกรณีของการทวนกลับมาเป็นหัวหน้าพรรคอีกครั้ง ฯลฯ ต่างๆ เหล่านี้ ทำให้ภาพลักษณ์ของพล.ต.จำลอง ศรีเมือง โดยรวมที่ปรากฏในช่วงนี้มีภาพลักษณ์ที่เป็นลบมากกว่าช่วงอื่นๆ (จะกล่าวต่อไปในบทสรุป) กอปรกับจำนวนระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาในช่วงนี้มีถึง 1,000 วัน หรือ 1,000 ฉบับ (รวมหนังสือพิมพ์ทั้ง 2 ชื่อฉบับเท่ากับ 2,000 ฉบับ) ซึ่งรองลงมาจากช่วงที่ 2 ทำให้ในช่วงที่ 2 และช่วงที่ 6 มีจำนวนของรูปแบบการนำเสนอ จำนวนเนื้อที่ ประเด็นของข่าว รวมทั้งภาพลักษณ์ที่ปรากฏมากกว่าช่วงอื่นๆ